

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Silverberg_Robert-Proti_proudu_casu.PDB

PDB Name: Silverberg-Proti proudu času
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 27.8.2005
Modification Date: 27.8.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ROBERT SILVERBERG
PROTI PROUDU ČASU

NAKLADATELSTVÍ NÁVRAT ? BRNO 1992

1. kapitola

Sam, můj guru, byl černocho a jeho předkové proti proudu času byli otroci. A předtím králové. Mě zajímalo, kdo byli moji. Generace celý život se pachtících, v chudobě umírajících rolníků? Nebo intrikáni, rebelové, milovníci, šermíři, zloději, zrádci, kuplíři, vévodové, učenci, odpadlí kněží, překladatelé z gagštiny a toskštiny, kurtizány, obchodníci s použitou slonovinou, vyhledávání kuchaři, služební, hráči na burze, raziči mincí. Chtěl jsem je poznat. Všechny tyhle lidi, které jsem nikdy neznal a znát nebudu, všechny ty, jejichž krev, tělesné šťávy a geny v sobě nosím. Myšlenku, že jsem odtržený od své minulosti, jsem nedokázal snést. Toužil jsem jako velbloud vláčet svou minulost v hrbu na zádech a upíjet z ní, když přijdou období sucha.

„Osedlej si tedy větry času,“ řekl mi Sam, můj guru. Poslechl jsem ho. A tak jsem se připlctl k cestování časem. Teď už jsem tam byl. Tam, proti proudu. Poznal jsem ty, kteří na mě tam, tisíce let zpátky, čekají. A svou minulost s sebou vláčím jako hrb.

Pulcherie! Má prapramnohokrátpraprababičko! Kéž bychom se nikdy nebyli setkali.

Kéž bych nikdy nebyl vstoupil do toho krámu se sladkostmi a kořením

Kéž by pro mě tmavé oči, olivová plet' a vysoká ňadra byly vzduch, Pulcherie

Má lásko! Má žádostivá prabábo. Boliš mě v mých snech. Zpíváš mi odtamtud, z dalek proti proudu.

2. kapitola

On byl vážně černý. Jeho rodina na tom pracovala už pět nebo šest generací, od dob afrického revivalu. Šlo o to očistit pohlavní žlázy od genů nenáviděných otrokářů, které, jak šel čas, se do Samova rodokmenu jaksi v hojnějším množství připletly. Mezi sedmnáctým a devatenáctým stoletím měl bílý massa dost času sem tam namočit knot. A tak, někdy kolem roku 1960, začali Samovi předkové práci bílých d'áblů odčínovat a pečlivě vybírat partnery: jediné ebenové odstíny a kadeřavé vlasy. Soudě podle rodinných fotografií, které mi ukázal, stála na počátku praprababička. Barvu měla jak bílá káva, ale vdala se za stážistu odkudsi ze Zambie nebo jednoho z těch srandovních chvilkových státečků, černého jak bota. Jejich nejstarší syn se oženil s nubijskou princeznou a jejich dcera si vzala elegantního šviháka z Mississippi, který –

„Výsledek byl ten, že dědeček už byl ucházející hnědý, ale pořád se ještě stačilo na něj podívat a bylo na první pohled jasné, že je to nějaká míchanice,“ pokračoval Sam. „Podařilo se nám ztmavit rodinu o tři odstíny, ale k té pravé barvě to ne a ne dojít. Potom si geny postavily hlavu a narodil se otec. Bylo to všemu navzdory. Světlá plet, vysoký pevný nos, úzké rty – prostě smíšenina, zrůda. Genetika si pro jeden ze svých žertíků musela vybrat zrovna početnou rodinu z daleké domoviny odvržených Afričanů. A tak taťka jednoho dne zašel do genetického salónu, nechal si indoevropské geny vyeditovat a za čtyři hodiny dosáhl toho, o co se jeho předkové marně snažili osmdesát let. A tady jsem já. Černý a krásný.“

Mohlo mu být kolem pětatřiceti. Mě bylo čtyřiatřacet. Na jaře devětapadesátého roku jsme společně obývali dvoupokojový byt v Dolním New Orleansu. Po pravdě řečeno to byl Samův byt. Když se dozvěděl, že nemám kam jít, nabídl mi, že v něm můžeme bydlet oba. Jako vedlejší zaměstnání měl tenkrát obsluhování ve fět klubu.

Zrovna jsem vylezl z lupáku z New Yorku, kde jsem měl působit jako třetí statutární asistent soudce Mattachina u Nadřazeného vyššího odvolávacího soudu manhattanského okrsku. Že jsem to místo získal za politickou příslušnost a ne za hlavu, je snad jasné. Ono se totiž ani nepočítá, že by statutární soudní úředníci mohli nějakou hlavu mít. Počítače to nemají rády. Po osmi dnech u soudce Mattachina má trpělivost přetekla. Sbalil jsem si veškeré své pozemské statky,

sestávající z likvidátoru uhrů, cídiče zubů, klíče k informačnímu výstupu, posledního výpisu stavu konta z papírního pouličního automatu, dvou sad oblečení a mého talismanu – zlaté byzantské mince, nomismy Alexia I., vletěl do nejbližšího lupáku a nechal se poslat na jih. V New Orleansu jsem vylezl a bloudil po patrech, dokud mě nohy nedonesly až k fetklubu na Dolní Bourbonské, ve třetím patře. Přiznám se, že to, co mě přivábilo dovnitř, byla dvě rozdováděná děvčata, která, zcela ponořena, plavala v nádrži něčeho, co se na pohled zdálo být – a jak se později ukázalo, doopravdy bylo – koňakem. Jmenovaly se Helena a Betsy a zanedlouho jsem se s nimi docela dobře seznámil. Pro fetklub fungovaly jako směrovky, jak tomu samy říkaly, bludičky-vábničky atomového věku. Na sobě jen žabrové masky, vystavovaly kolemjdoucím na odiv svou očím příjemnou nahotu, slibující, ve skutečnosti však zásadně neposkytující, nespoutané orgie. Díval jsem se, jak v pomalých kruzích proplouvají nádrží. Každá svírala té druhé levé ňadro a jak už to bývá, občas nějaké hladké stehno proklouzlo mezi stehna Helmy či Betsy. Kývly na mě, usmály se a já konečně vešel.

Sam mě přišel uvítat. Vysoké podrážky ho dělaly snad třímetrovým. Soudce Mattachin by se do něj zamiloval na první pohled.

„Pěkně vítám, běloušku, chceš si koupit sen?“ řekl.

„Co tu máte?“

„Sado, maso, homo, lesbo, vnější, vnitřní, na povzbuzení, na uklidnění, všechny možné odchylky a úchytky podle chuti.“ Ukázal na ceník. „Stačí si vybrat a položit palec hezky semhle.“

„A co takhle napřed zkusit vzorky.“

Pozorně si mě prohlédl. „Co dělá hezkej židovskej kluk, jako jsi ty, zrovna tady?“

„To je sranda. Zrovna jsem se tě chtěl zeptat na to samé.“

„Schovávám se před gestapem,“ prohlásil. „V přestrojení za černou hubu. Jiskadal v jiskadiš –“

„-adonaj elohainu,“ dořekl jsem. „Já patřím k reformované episkopální.“

„A já k První víře Kristova vúdú. Mám ti zazpívat černošský hymnus?“

„Ušetři mě toho,“ řekl jsem mu. „Nemohl bys mě představit těm děvčatům v nádrži?“

„Běloušku, tady se maso neprodává, jenom sny.“

„Já si ho taky nekupuju. Jen si ho na chvilku vypůjčím.“

„Ta prsatá je Betsy a ta prdelatá Helena. Dost často jsou panny a potom je cena vyšší. Zkus raději sen. Jen se podívej na ty rozkošné masky. Vážně si nechceš čichnout?“

„Vážně nechci.“

„Kdes přišel k tomu newyorskému přízvuku?“

„Ve Vermontu, na prázdninách. A kdes ty přišel k té blýskavě černá kůži?“

„Taťka mi ji koupil v genetickém salónu. Jak ti říkají?“

„Jud Elliott. A tobě?“

„Sambo Sambo.“

„Zbytečný opakovat, ne? Nevadí, když ti budu říkat Sam?“

„Nebudeš první. Teď bydlíš v Dolním New Orleansu?“

„Právě jsem vypadl z lupáku. Ještě jsem si nic nenašel.“

„Končím ve čtyři. Helena a Betsy taky. Můžeme jít všichni ke mně,“ navrhl Sam.

3. kapitola

To, že Sam pracuje na částečný úvazek taky pro Časovou službu, jsem zjistil až mnohem později. Byl to pro mě vážně šok, protože lidi od Časové služby jsem si odjakživa představoval jako nepřístupné, bezúhonné, beznadějně ctnostné typy s hranatými, ostře řezanými rysy – prostě přerostlé skauty. A můj černý guru byl a je všechno ostatní, jen to ne. Jistě, měl jsem se hodně dozvědět o Časové službě i o Samovi.

Jelikož jsem musel ve fetklubu pár hodin zabít, nechal mi Sam masku zadarmo a pustil mi pár rozpustilých halucinací. Když jsem se vzpamatoval a vylezl ven, Sam, Helena a Betsy už byli převlečení a přichystaní k odchodu. Měl jsem co dělat, abych dívky v šatech od sebe rozeznal. Betsy má bomby, to měla být moje mnemotechnická pomůcka. Jenže v těch misionářských hábitech byly obě k nerozeznání. Spolu jsme sjeli o tři městské úrovně níž a vtrhli k Samovi. Jak stoupaly ty pravé výpary a odpadaly naše šaty, znovu jsem objevil Betsy a udělali jsme spolu to, co byste od nás nejspíš čekali. Zjistil jsem, že osm hodin každonočního úplného ponoření v koňakové lázni dodává její kůži jistý příjemný žár a nijak negativně neovlivňuje její smyslové reakce.

Potom jsme se sesedli do těsného kroužku, pokušovali trávu a guru mě zpovídal.

„Vystudoval jsem byzantskou historii,“ prohlásil jsem.

„Fajn, dobrý. Byls tam?“

„V Istanbulu? Pětkrát.“

„Nemyslím v Istanbulu. V Konstantinopoli.“

„To je přece to samé.“

„Opravdu?“

„Jo tak,“ došlo mi. „V Konstantinopoli. Moc drahá záležitost.“

„Ne vždycky,“ řekl černý Sam. Palcem se dotkl zapalovače nové trávy, lehce se nahnul dopředu a vsunul mi ji mezi rty.

„Do Dolního New Orleansu jsi přijel studovat byzantskou historii?“

„Přijel jsem, abych zdrhl z práce.“

„To tě Byzanc tak brzo přestala bavit?“

„To mě přestalo bavit dělat třetího statutárního asistenta soudce Mattachina u Nadřazeného vyššího odvolávacího soudu manhattanského okrsku.“

„Ale říkala, že jsi...“

„Já vím. Byzanc je to, co jsem studoval. Soudní úředník je to, co dělám. Tedy, dělal jsem.“

„Proč?“

„Jistý pan Justice Elliott z Nadřazeného nejvyššího soudu Spojených států je můj strýček. Myslel si, že bych měl dělat něco pořádného.“

„Copak na to, aby člověk dělal soudního úředníka, nemusí být právnické vzdělání?“

„Teď už ne,“ vysvětloval jsem. „Veškeré podklady stejně vyhledávají počítače. Úředníci jsou tam jen jako dvořané. Blahopřejí soudci k jeho brilantnosti, dělají mu kuplíře, pokoují se před ním a tak dál. Vydřel jsem to osm dnů a pak jsem práskl do bot.“

„Něco tě trápí,“ pravil Sam mudrcky.

„Jo. Trpím neustálým nápirem neklidu, světobolu, věřitelů a nesoustředěností ambicí.“

„Chceš to dotáhnout k třetímu stupni syfilidy?“ zeptala se Helena.

„Prozatím ne.“

„Kdybys měl šanci ukojit touhu svého srdce, využil bys jí?“ řekl Sam.

„Nevím, co je touha mého srdce.“

„Tos měl na mysli, když jsi řekl, že trpíš nesoustředěností ambicí?“

„Částečně.“

„A kdybys znal touhu svého srdce, pohnul bys prstem, chňapl bys po ní?“

„Určitě.“

„Doufám, že to myslíš vážně. Protože jestli ne, podvádíš sám sebe. A zůstaň si tady.“

Řekl to velice agresivně. Hodlal mě donutit, abych byl šťastný, třeba i proti mé vůli.

Prohodili jsme si partnerky a já to udělal s Helenou. Měla pevnou bílou zadnici a byla virtuózkou vnitřních svalů.

Nicméně touhou mého srdce nebyla. Sam mi dal tříhodinový uspávací a odvezl děvčata domů. Ráno jsem se vykoupal a pustil se do průzkumu bytu. Zjistil jsem, že výzdobu tvoří předměty z mnoha různých dob a míst: sumerská hliněná destička, číše z Peru, pohár z římského skla, šňůrka egyptských fajánsových korálků, středověký palcát a kompletní kroužkové brnění, několik čísel New York Times z let 1852 až 1853, police knih vázaných ve vyřezávané kůži, dvě irokézské obličejové masky, obrovská sbírka předmětů z Afriky a spousta dalších věcí zaplavujících každý existující výklenek, otvor či kout. V opici jsem se domníval, že Sam prostě jen sbírá starožitnosti a víc jsem nad tím nepřemýšlel. Až o týden později jsem si všiml, že v jeho sbírce všechno vypadá jako nově. Jede v padělání starožitností, napadlo mě. „Dělám na částečný úvazek u Časové služby,“ trval na svém Sam.

4. kapitola

„U Časové služby jsou jen skauti s ostře řezaným profilem,“ nedal jsem se. „Ty máš hubu dokulata.“

„Jo, a navíc placatej nos. A skaut nejsem. A stejně u Časové služby dělám.“

„Nevěřím ti. U Časové služby dělají výhradně jenom fešáci z Indiany a Texasu. Vybrání slušníci všech ras, barev a vyznání.“

„Jo, to je Časová patrola. Já jsem u Časových cest.“

„V tom je rozdíl?“

„V tom je rozdíl.“

„Omluv moji nevědomost.“

„Nevědomost se nedá omluvit. Jen napravit.“

„Dobrá. Pověz mi něco o Časové službě.“

„Jsou dvě oddělení,“ spustil Sam. „Časová patrola a Časové cesty. Ti lidi, kteří vyprávějí etnické vtipy, končí u Časové patroly. Ti, kteří etnické vtipy vymýšlejí, končí jako průvodci u Časových cest. Chápeš?“

„Ne tak docela.“

„Chlape, když jsi tak dutej, jak to, že nejsi černej,“ zeptal se mě Sam vlídně. „Patroláci jsou od toho, aby hlídali paradoxy. Průvodci vozí turisty proti proudu času. Průvodci nenávidí patroláky a patroláci nenávidí průvodce. Já jsem průvodce. V lednu a únoru dělám trasu Mali – Ghana – Gao – Kush – Aksum – Kongo, v říjnu a v listopadu pak Sumer, Egypt v dobách faraónů a občas zájezdy k Inkům, do Nazcy a Mochicy. Když nejsou lidi, zaskakuju na křížových výpravách, u Magna Charty, v tisícím šestašedesátém u Hastingsu a u Azincourtu. Zatím třikrát jsem dělal dobytí Konstantinopole čtvrtou křížovou výpravou a dvakrát Turky v roce 1453. Jen závid, bělouši.“

„To si vymýšlíš, Same!“

„Jasně, to víš, že jo. Nevidíš všechny ty věci kolem? Propašované po proudu tvým drahým přítelem, Patrole přímo pod nosem. Neměli nejmenší tušení. Jenom jednou se mě nějaký patrolák pokusil zatknout, v roce 1563 v Istanbulu. Ufíkl jsem mu kulky a prodal ho sultánovi za deset byzanciů. Jeho časovač jsem zahodil do Bosporu a nechal ho tam shnit jako eunucha.“

„To není pravda! Tos neudělal!“

„Ne, neudělal,“ přiznal Sam. „Ale udělal bych.“

Oči mi plály. Cítil jsem neznámou touhu mého srdce, jak se tetelí těsně mimo můj dosah. „Same, propašuj mě proti proudu do Byzance!“

„Propašuj se sám. Dej se k průvodcům.“

„A to bych mohl?“

„Proč ne, berou vždycky. Ty kluku, kdes nechal svůj čich? Říkáš si absolvent historie a nikdy tě nenapadlo hledat práci u Časové služby?“

„Jasně že napadlo,“ vyhrkl jsem dotčeně. „Jenom jsem o tom nikdy nezačal uvažovat vážně. Připadá mi to – jak to říct – nějak příliš snadné. Připnout si časovač a vyrazit do kterékoli minulé éry. Je to podvod, Same, chápeš, co chci říct?“

„Já vím, o co ti jde, ale ty to nevíš. Řeknu ti, v čem je tvoje potíž, Jude. Ty jsi totiž posera.“

Já jsem to věděl. Jak to, že on to poznal tak rychle?

„Ze všeho nejvíc chceš vyrazit proti proudu, tak jako každé jiné mládě, které má v hlavě aspoň dvě nervové buňky a zdravý fiňák. A najednou tomu ukážeš záda a místo abys podepsal smlouvu, necháš se uvrtat k jakési stupidní práci, ze které při první příležitosti zdrhneš. Kde jsi teď? Co máš před sebou? Je ti kolik, dvaadvacet a –“

„– čtyřadvacet –“

„– s jednou prací jsi praštil a poohlédnout se po jiné tě ještě ani nehlo. Až tě budu mít dost, popadnu tě za křídlo a vyhodím tě ven. A co potom, až ti všechny penízky dojdou?“

Neodpověděl jsem.

Zato on pokračoval. „Počítám, že tak do půl roku budou úspory pryč, Jude. V tom momentě se můžeš nechat najmout jako topič k nějaké bohaté vdově. V Adresáři roztoužených klínů jich najdeš spoustu.“

„Fuj.“

„Nebo se můžeš dát k Halucinační polici a pomáhat chránit objektivní realitu.“

„Pche.“

„Nebo se můžeš vrátit k soudu a vzdát se i se svou bělostnou prdelkou soudci Mattachinovi.“

„Tsss.“

„Anebo udělej to, cos měl udělat ze všeho nejdřív, to znamená staň se časovým průvodcem. To ovšem ty neuděláš, protože jsi přece smolař a ti si spolehlivě vždycky vyberou tu nejméně žádoucí variantu. Je to tak?“

„Není, Same.“

„Kulový.“

„Chceš mě naštvat?“

„Ne, pomilovat.“ Připálil mi trávu. „Mám službu ve fetklubu, za půl hodiny vyrazím. Nechtělo by se ti mě namazat?“

„Namaž se sám, lidoope. Tvého krásného černého masa se moje ruka nedotkne.“

„Vida! Agresivní heterosexuality už zase zvedá svou hnusnou hlavu.“

Svlékl se, nechal si jen suspensor a nalil olej do koupacího strojeku. Paže přístroje, pohybující se v pavučinovitých kruzích, začaly zpracovávat jeho kůži do vysokého lesku.

„Same,“ odhodlal jsem se. „Chci k Časové službě.“

5. kapitola

PROSÍM, VYPLŇTE VŠECHNY ÚDAJE

Jméno:

Judson Daniel Elliott III.

Místo narození:

Newer York

Datum narození:

11. října 2035

Číslo v registru obyvatelstva:

070 = 28 = 3479 = xx5 = 100089891

Akademické vzdělání:

Bakalář:

Columbijská u., 2055

Doktor:

Columbijská u., 2055

Profesor:

Harvard, Yale, Princeton, nedokončeno

Akademik:

Jiné:

Výška:

185 cm

Váha:

78 kg

Barva vlasů:

černá

Rasový index:

8.5 C+

Krevní skupina:

BB 132

Sňatky (uveďte všechny dočasné a trvalé svazky v pořadí, v jakém byly zaregistrovány, a délku trvání každého z nich):

----- žádné -----

Uznání potomci:

žádní

Důvody pro vstup k Časové službě (max. 100 slov): Zdokonalit své znalosti byzantské kultury, která je mou studijní specializací, šířeji se seznámit s lidskými zvyklostmi a chováním; prostřednictvím činné služby navázat vztah k jiným osobám; nabídnout své dosud získané vědomosti těm, kteří o ně mají zájem; uspokojit jisté, mladým mužům běžné romantické touhy.

Jména blízkých příbuzných, jež jsou v současné době zaměstnáni u Časové služby:

----- žádní -----

6. kapitola

Jen velmi málo z výše uvedeného mělo ve skutečnosti nějaký význam. Vyplněnou žádost jsem měl mít u sebe spíš jako talisman, pro případ, že by se v průběhu přijímací procedury našel mezi úředníky Časové služby takový byrokrat, který by ji chtěl opravdu vidět. Jediné, co bylo skutečně důležité, bylo moje číslo v registru obyvatelstva. Tu umožňovalo lidem z Časové služby volný přístup ku všemu ostatnímu, co jsem v dotazníku uvedl (kromě mého „Důvodu pro vstup k Časové službě“) a zároveň ke spoustě dalších věcí. Stačilo by stisknout klávesu a ústřední databanka by vyhrllala nejen moji výšku, váhu, místo a datum narození, larvu očí, barvu vlasů, tmavý index, krevní skupinu a můj akademický profil, ale i kompletní seznam všech chorob, které sem kdy prodělal, očkování, zdravotních a psychologických prohlídek, údaje o kvalitě spermatu, průměrné tělesné teplotě podle ročních období, velikosti všech tělesných orgánů včetně penisu, svěšeného i ztopořeného, všechna má bydliště, příbuzné do pátého stupně a čtvrtého kolena, okamžitý stav bankovního konta, obvyklý způsob řešení finančních záležitostí, daňový statut, přehled mých účastí ve volbách a trestních záznamů, pokud nějaké jsou, upřednostňování toho či onoho pohlaví, číslo bot a tak dále Soukromí prý vyšlo z módy.

Zatímco jsem vyplňoval žádost, Sam seděl v čekárně a obtěžoval jakousi najatou pomocnicí. Když jsem skončil s papírováním, vstal a vedl mě po točité rampě dolů do nitra budovy Časové služby. Cestou nás míjeli připrlí roboti s kladivovitými hlavami, naložení nejrůznějším materiálem a spisy. Jedny ze dveří ve zdi se otevřely a vyšla z nich sekretářka. Když kolem nás procházela, Sam ji chlípně štípl do bradavek. S pištěním utekla. Potom hravě nakopl jednoho z robotů. Říká se tomu prý chuť do života. „Vzdejte se všech nadějí, kdož vcházíte,“ zadeklamoval. „Tak co, hraju tu roli dobře, ne?“

„Jakou roli? Dábla?“

„Vergilia,“ řekl. „Milého černoheho průvodce podsvětím. Tady doleva.“

Nastoupili jsme do výtahu a jeli dlouho dolů.

Ocitli jsme se v obrovské, přinejmenším padesát metrů vysoké hale, v níž se převalovaly chuchvalce páry, a překonali rozhoupaný provazový most zavěšený vysoko nad podlahou. „Jak může v tomhle baráku někdo nový bez doprovodu najít cestu?“ zeptal jsem se.

„Těžko,“ odpověděl Sam.

Most nás dovedl do nablýskané chodby s křiklavě pestrými dveřmi po stranách. Na jedněch bylo nádherně psychedelickým písmem napsáno: SAMUEL HERESHKOWITZ. Byl to opravdu starožitný kousek. Sam vecpal obličej do snímací štěrbin. Ve stejném okamžiku se dveře otevřely. Nahlédli jsme do dlouhé, úzké, starobyle zařízené místnosti s nafukovacími plastikovými křesly, vysokým úzkým stolem a – to se podržte – dokonce i psacím stolem. Ukázalo se, že Hereshkowitz je hubené, vytáhlé individuum s do hloubky opáleným obličejem, zakroucenými kníry, kotletami a snad metrovou bradkou. Když spatřil Sama, přenesl se mohutným skokem přes stůl a oba si padli do náruče.

„Duchovní bratře!“ vykřikl Hereshkowitz. „Lurulsmene!“ zavřeštěl guru Sam.

Líbal se na líce, bouřlivě a srdečně se objímali, poplácávali se po ramenech. Potom se pustili a Hereshkowitzův pohled padl na mě. „Kdopak je tohle?“

„Nový rekrut. Jud Elliott. Trochu naivní, ale do Byzance bude dobrý. Svoje zná.“

„Vyplnil jste žádost, Elliotte?“ zeptal se mě Hereshkowitz.

Vytáhl jsem ji a podal mu ji. Zběžně ji proletěl očima. „Copak, nikdy ženatý? Že by perverzák?“

„To ne.“

„Jenom obyčejný buzík?“

„Taky ne.“

„Tak co, strach z děvčátek?“

„To sotva. Prostě jsem nikdy neměl zájem o trvalý sňatek a z něho plynoucí povinnosti.“

„Ale jste hetero.“

„Zásadně,“ řekl jsem a moc mě zajímalo, jestli jsem řekl to pravé.

Samuel Hereshkowitz si zatahal za kotlety. „Abyste tomu rozuměl, naši byzantští průvodci musí mít čistý štít. Obzvlášť

tam v minulosti je klima – hm – řekněme svůdné. V roce 2059 se můžeš vyspat, s kým chceš. Ale jakmile jsi jednou průvodce, musíš si osvojit určitý nadhled. Amen. Same, ty za to mládě ručíš?”
„Jasně.“

„To mi stačí. Ale pro kontrolu se podíváme, jestli nemá na svědomí něco většího. Zrovna minulý týden mi sem přišel takový milý, na pohled poctivý hoch, a že prý by rád dělal zájezdy na Golgotu, což samozřejmě vyžaduje opravdový takt, div ne světeckost. A když jsem si ho proklepal, přišel jsem na to, že ho hledají za zničení protoplazmy v Indianě. No a těch vroubků měl víc. Proto raději prověřovat.“ Aktivoval svůj informační výstup, nakrmil jej svým identifikačním číslem a na obrazovku mu vyskočily moje materiály. Zřejmě odpovídaly tomu, co jsem napsal do dotazníku, protože po zběžné prohlídce pokýval hlavou, vymazal obrazovku, doplnil pár vlastních poznámek a otevřel stůl. Zevnitř vytáhl jakousi hladkou, plochou, žlutohnědou věc a hodil mi ji. Vypadalo to jako kýlní pás. „Kalhoty dolů a tímhle se opásat,“ poručil. „Same, ukaž mu jak.“

Stiskl jsem přezku a kalhoty ze mne spadly. Sam mi omotal pás kolem boků a na jednom místě jej stiskl. Oba konce spolu bez nejmenšího švu splynuly, jako by to byl odjakživa jeden kus. „Tak, tohle je tvůj časovač.“ řekl Sam. „Je napojený na centrální přemísťovací systém a synchronizovaný tak, aby zachycoval vlny šířících se přenosových impulsů. Dokud si budeš hlídat, aby ti nedošel flegiston, může tě tahle věcíčka přenést do libovolného okamžiku za posledních sedm tisíc let.“

„Dál ne?”

„Ne, tenhle typ ne. Neomezené cestování do prehistorické éry stejně není povolené. Musí se to otevírat kousek po kousku, opatrně. Teď ale dávej pozor, co ti řeknu. Ovládací prvky jsou jednoduchost sama. Mikrospínač, kterým se ovládá pohyb tam a zpět, je tady nalevo. Když se chceš přemístit, stačí opsat palcem půlkruh k tomuto tlakovému bodu. Z kyčle na pupek, když chceš cestovat časem zpátky, a od pupku ke kyčli, když chceš dopředu. Na téhle straně je osobní jemné ladění, bude chtít trochu cviku naučit se s tím zacházet. Vidiš ten vrstevnatý číselník? Roky, měsíce, dny, hodiny, minuty. Jo, musíš trochu zašilhat, abys to přečetl, ale jinak to nejde. Roky jsou značené p.p., to znamená před přítomností, měsíce mají svá čísla a tak dál. Celý trik je v lom, dovést rychle vypočítat svůj cíl – třeba 845 let p.p., pět měsíců, jedenáct dnů atd. – a nastavit číselníky. Je to vlastně jenom jednoduchá aritmetika, ale překvapilo by tě, kolik lidí nezávládně převést 11. února 1192 na počet roků, měsíců a dnů. Ty jako průvodce to samozřejmě budeš muset mít v malíčku. Ale teď se tím netrap.“

Zmlkl a vzhledl k Hereshkowitzovi. Ten, jako by na to čekal, řekl „Sam vás teď podrobí vstupní dezorientační zkoušce. Jestli obstojíte, jste přijatý.“

Sam si také připnul časovač. „Už jsi někdy skákal?”

„Ne. Nikdy.“

Podíval se na mě úkosem. „Aspoň bude legrace, kluku. Číselník ti nastavím sám. Počkáš, až ti dám znamení, a pak uvedeš tím levým spínačem časovač do chodu. A nezapomeň si vytáhnout kalhoty.“

„Před skokem, nebo až po něm?”

„Před. Spínač můžeš ovládat i přes šaty. Přistát v minulosti a mít kalhoty kolem kolen by nebyl zrovna dobrý nápad. Stává se, že musíš být připravený dát se na útěk v okamžiku, kdy se tam ocitneš.“

7. kapitola

Sam mi nastavil číselník a já si vytáhl kalhoty. Potom se lehce dotkl na levé straně břicha a zmizel. Konečky dvou prstů jsem opsal oblouk od kyčle po pupek vlastního břicha. Nezmizel jsem. Zato se ztratil Samuel Hereshkowitz.

Zmizel tam, kam mizí sfouknutý plamen svíčky. Ve stejném okamžiku se vedle mě náhle zjevil Sam. Chvilí jsme stáli v prázdné Hereshkowitzově kanceláři a zírali jeden na druhého. „Co se stalo?” zeptal jsem se. „Kde je?”

„Je půl dvanácté v noci,“ řekl Sam. „To víš, ten přesčas nedělá. Tím skokem jsme ho nechali dva týdny po proudu. Časové větry teď patří nám, chlapče.“

„My jsme dva týdny zpátky v minulosti?”

„Dva týdny proti proudu,“ upřesnil Sam. „A ještě půl dne, proto je teď noc. Pojdme se projít po městě.“

Vyšli jsme z budovy Časové služby a vyjeli do třetí úrovně Dulního New Orleansu. Nevypadalo to, že by Sam měl v hlavě nějaký zvláštní cíl. Stavili jsme se v hotelu, dali si každý tucet ústřic, hodili do sebe pár piv a mrkali na turistky. Až když jsme se z ničeho nic octli na Dolní Bourbon Street, došlo mi, proč si Sam vybral zrovna tuto noc. Ucítil jsem, jak mi ze strachu začíná brnět šourek a vyráží mi pot. Sam se rozesmál. „To nic, Judíku, tady někde to nováčky vždycky chytá. A většina z těch, co odpadnou, odpadnou právě tady.“

„Já se potkám!“ vykřikl jsem.

„Uvidíš se,“ opravil mě. „A dej si dobrý pozor, aby ses nikdy nepotkal, jinak to máš spočítané. Jak se s něčím takovým zapleteš, smlsne si na tobě Časová patrola.“

„A co když mě moje dřívější já přeci jenom zahlédne?”

„Tak jsi v průsvihu. Hele, chlape, ber to jako zkoušku svých nervů. Raději buď připravený se odpálit. Á, tady to máme. Poznáváš toho na první pohled vykradeného bělouše, co si to támhle šine ulicí?”

„To je Judson Daniel Elliott III.“

„To víš, že jo, člověče. Už jsi někdy v životě viděl něco tak stupidního? Zpátky do stínu, chlape! Zalez zpátky! U sta běloušů, chytřej není, ale slepej taky ne.“

Přikřčili jsme se v tůni tmy a já se vzrůstající žaludeční nevolností pozoroval Judsona Daniela Elliotta III. co právě připlul z New Yorku, jak si vykračuje s kufříčkem v ruce po ulici směrem k fetklubu. Zaregistroval jsem ochablé držení těla a křupanské vytáčení špiček při chůzi. Připadalo mi, že má strašlivě obrovské uši a pravé rameno o něco níž než

levé. Vypadal nemotorně; jako venkovský balík. Prošel kolem nás, před fetklubem zastavil a začal pečlivě studovat dvojici nahých dívek v nádrži s koňakem. Jeho jazyk si našel skulinu mezi rty a mazlivě olízl ten horní. Stál a houpal se na špičkách. Mnul si bradu. Evidentně zvažoval, jakou má šanci, že než tahle noc skončí, rozevře mu jedna z těch dvou nahých krásek své nohy. Mohl jsem mu říct, že docela dobrou.

Vešel dovnitř.

„Jak ti je?“ zeptal se Sam.

„Mdlo.“

„Aspoň jsi upřímný. Pro každého je to tvrdá rána, když poprvé vyjede proti proudu a uvidí se. Ty sis za chvíli zvykl.

Jak na tebe zapůsobil?“

„Jako blbec.“

„Běžný případ. Buď k němu shovívavý. Nemůže za to, že neví všechno to, co víš ty. A koneckonců je mladší.“ Potichu se zasmál. Já ne. Ještě pořád se mi motala hlava z toho šoku, jak jsem se poprvé spatřil. Připadal jsem si jako svůj duch. Úvodní dezorientace, tak nějak to nazval Hereshkowitz. Měl pravdu.

„Netrap se,“ řekl Sam. „Vedeš si dobře.“

Jeho ruka mi vklouzla zkušeným pohybem do kalhot. Poznal jsem, že něco mění na nastavení mého časovače. Pak to samé udělal sobě. „Jedeme proti proudu,“ řekl a zmizel.

Následoval jsem ho. Proti proudu. O rozmazaný okamžik později jsme opět stáli bok po boku na stejné ulici, ve stejné noční době.

„Kdy jsme?“

„Čtyřicet hodin před tvým příjezdem do New Orleansu. V jednom vydání jsi tady a ve druhém v New Yorku, zrovna se chystáš lupnout na jih. Jak to na tebe působí?“

„Jsem z toho lehce paf,“ řekl jsem po pravdě. „Ale zvykám si.“

„To nic, bude hůř. Jdeme ke mně domů.“

Vešli jsme do Samova bytu. Byl prázdný, protože Sam z této časové přihrádky měl službu ve fetklubu. Zavedl mě do koupelny a tam mi znova nastavil časovač, tentokrát na 31 hodin dopředu. „Skoč,“ řekl. Sklouzli jsme po proudu, abychom se vzápětí ocitli ve stejné koupelně, ale další noc. Ze sousedního pokoje ke mně dolehl opilý smích; uslyšel jsem zalykající se, chraptivé, žádostivé výkřiky. Sam rychle zavřel koupelnové dveře a zajistil je. Došlo mi, že tam vedle jsem já a souložím s Helenou nebo s Betsy, a znovu mě obestřela hrůza.

„Počkej tady,“ poručil Sam rázně. „Nepouštěj nikoho dovnitř, pokud nezaklepe dvakrát dlouze a jednou krátce. Hned jsem zpátky, doufám.“

Vyšel z koupelny a já za ním zajistil dveře. Po dvou, třech minutách se ozvalo zaklepání – dvakrát dlouze, jednou krátce. Otevřel jsem. Stál tam Sam, rozšklebený od ucha k uchu. „Je tu bezpečno. Můžeme dál. Nikdo není ve stavu, kdy by si nás mohl všimnout. Jdeme.“

„Vážně musím?“

„Jestli chceš k Časové službě, musíš.“

Vyklouzli jsme z koupelny a šli se podívat na ty orgie. Měl jsem co dělat, abych se nerozkašlal. Tak silný byl nápor výparů z pokoje na můj nos. V obýváku mě čekal pohled na klubka svíjejících se nahých těl. Po mé levici bušilo mohutné Samovo černé tělo do Heleniny čistounké běloby. Nebylo z ní pod ním vidět víc než tvář, ruce (objímající jeho rozložitá záda) a jednu nohu (zaháknutou za jeho zadnici). Nalevo jsem spatřil mé o něco mladší já v zajetí prsaté Betsy. Zaujímal jsem jednu z poloh kámasutry: ona na pravém boku, já na levém, její horní noha vyklenutá nade mnou, moje tělo prohnuté, natočené šikmo k jejímu. Omámen mrazivou hrůzou, pozoroval jsem sama sebe v akci. I když jsem už viděl spoustu souloží, ať už v tri-dé kině, na plážích nebo příležitostně na večírcích, tohle bylo poprvé, kdy jsem viděl při souloži sebe samotného. Otřásla mnou grotesknost celého toho aktu. Ty idiotské vzdechy, zkrivené rysy, to upocené šukání. Betsy vydávala bečivé zvuky vášně. Naše zmitající se údy se několikrát přeskupily; mé křečovitě sevřené prsty se zarývaly hluboko do její pevné zadnice; mechanické nárazy neměly konce. Jak jsem té podívané přivykal, hrůza mě pomalu opouštěla a dokonce jsem zjistil, že je nahrazována jakousi ledovou klinickou nezúčastněností. Hrůzou vypuzený pot oschl. Nakonec jsem tam stál s rukama založenýma a chladně jsem přihlížel dění na podlaze. Sam se usmál a kývl na mě, jako by tím chtěl říct, že jsem ve zkoušce obstál. Znovu mi předělal časovač a spolu jsme skočili dál.

Obývací byl prázdný, po smilnicích a výparech ani stopy. „Kde jsme teď?“ zeptal jsem se.

„Třicet jedna hodina a třicet minut zpátky. Zanedlouho přijdeme a schováme se do koupelny. Ale na to tady čekat nebudeme. Jede se nahoru do města.“

Nechali jsme se zapsat autem, jenž zaznamenává příchody a odchody dobrodruhů, kteří mají výlety na povrch v oblíbené, prošli jsme ven a vnořili se do ztichlých ulic. Tady byla pravá Bourbon Street. Tady byly drolicí se domy skutečné Francouzské čtvrti. Tady byla ta opuštěná zóna, v níž jsou nevinní vydáni na milost těm zkaženým a kde turisti musí být chráněni před vrahouny, kteří neustále procešávají město, soustavným dohledem. I my jsme byli sledováni objektivou kamer namontovaných na zdobeném mřížoví balkónů. Tak dlouho, abychom se stačili do něčeho připlést, jsme se však ani nezdrželi. Sam se rozhlédl, chvíli o něčem přemýšlel a pak nás postavil k domovní zdi. Jak nastavoval můj časovač k dalšímu přesunu, řekl jsem: „A co se stane, když se zmaterializujeme v prostoru, který už je něčím nebo někým obsazen?“

„Nemožné,“ řekl Sam. „V tom případě by zasáhly automatické pojistky a vyhodily by nás přesně zpátky do startovního okamžiku. Je to ale plýtvání energií a Časová služba to nevidí nejraději. Proto se vždycky před skokem snažíme najít nějaké bezkonfliktní místo. Obvykle bývá docela spolehlivé postavit se ke zdi nějakého domu, pokud máš ovšem solidní jistotu, že v době, do které se přenáší, tam ta zeď stála.“

„Do kdy máme namířeno teď?“ zeptal jsem se.

„Skoč a uvidíš,“ prohlásil a sám to udělal. Já ho následoval.

Město ožilo. Ulice byly plné lidí oblečených podle módy dvacátého století. Muži měli kravaty, ženy sukně až pod kolena a svá těla skrývaly tak dokonale, že neodhalovaly dokonce ani špičky ňader. Ze zplodin vypouštěných projíždějícími auty se mi udělalo zle. Troubení klaksonů. Sbíječky rozvrtávající zemi. Špína, smrad, hluk. „Vítej do roku 1961,“ řekl mi Sam. „John F. Kennedy právě složil prezidentský slib. Ten úplně první Kennedy, registruješ? Ta věc tamhle nahoře je proudové letadlo. Tohle je semafor. Ukazuje, kdy je možné bezpečně přejít ulici. To nad námi jsou pouliční světla. Jsou na elektřiku. Spodní patra ještě neexistují. Celý New Orleans je tohle. Jak se ti líbí?“

„Je zajímavé se tam podívat. Ale žít bych tady nechtěl.“

„Máš závrat? Zvedá se ti žaludek? Případá ti to odporné?“

„Nevím jistě.“

„To se smí. Při prvním pohledu do minulosti z toho má každý na chvíli lehčí šok. Všechno vypadá jaksi menší a chaotičtější, než čekáš. Některým žadatelům stačí lehce se sklouznout proti proudu a jsou na hromadě.“

„Já nejsem na hromadě.“

„Pašák.“

Pozoroval jsem scénu kolem sebe. Prsa a zadky žen svírané pod šaty těsnými skořápkami, brunátné tváře mužů, kňourající děti. Buď objektivní, nutil jsem se. Jsi na studiu jiných dob, jiných kultur.

Kdosi na nás ukázal a zařval: „Jé, čumte na ty beatniky!“

„Dál,“ vyhrkl Sam. „Všimli si nás.“

Nastavil mi časovač a oba jsme skočili.

Stejně město o století dřív. Stejně domy, vznešené a nadčasové v tom pastelovém provedení. Žádné pouliční osvětlení, žádné sbíječky, žádné semafore. Namísto aut hřmících v ulicích kolem starého města drožky.

„Tady nemůžeme zůstat,“ řekl Sam. „Píše se rok 1858. Naše šaty jsou moc nápadné a já nemám náladu předstírat otroka. Jedeme dál.“

Skočili jsme.

Město zmizelo. Kolem nás bylo cosi jako bažina. Na jihu se zvedala mlha. Vznešené stromy oblepovaly chuchvalce tropických lišejníků. Oblohu nad námi zastínilo hejno ptáků.

„Je rok 1382,“ řekl guru. „To nahoře jsou tažní holubi. Kolumbův dědeček je ještě paní.“

Nořili jsme se dál a dál do minulosti. 897, 441, 97. Měnilo se jen velmi málo. V jedné chvíli kolem nás procházel hlouček nahých Indiánů. Sam se jim dvorně uklonil. Oni přátelsky pokývali, poškrábali se na přirození a odloudali se pryč.

Návštěvníci z budoucnosti je nijak viditelně nevzrušovali. Znovu jsme skočili. „Tohle je rok 1 našeho letopočtu,“ řekl Sam. A znovu. „Vrátili jsme se o dalších dvanáct měsíců a je rok i před naším letopočtem. Pravděpodobnost početních zmatků je značná. Pokud však budeš tento rok brát jako 2059 p.p. a ten následující 2058 p.p., vyhneš se všem potížím.“ Vzal mě až do roku 5800 p.p. Povšiml jsem si menších klimatických změn. V jistém ohledu bylo víc sucho a taky chladněji. Potom jsme vyrazili vpřed, přenášejíc se plavnými skoky přes pět set let najednou. Sam se mi omlouval za neměnnost okolí a sliboval, že vydat se proti proudu ve Starém světě je zajímavější. Dorazili jsme do roku 2058 a došli až zpátky k budově Časové služby. Zastavili jsme se až v prázdné Hereshkowitzově kanceláři, kde Sam naposledy nastavil naše časovače.

„Teď se to musí udělat pečlivě,“ vysvětloval. „Chci, abychom se objevili v Hereshkowitzově kanceláři třicet sekund poté, co jsme odtamtud zmizeli. Jestli se jenom trochu seknu, zastihneme tam naše já chystající se na cestu a já budu v průšvih.“

„Tak proč se nepojistit a nenastavit číselníky tak, abychom se vynořili třeba o pět minut později?“

„Profesionální hrdost,“ prohlásil Sam.

Sklouzli jsme po proudu z prázdné Hereshkowitzovi kanceláře do jiné, ve které seděl Hereshkowitz za stolem a zíral před sebe na místo, kde jsme stáli – pro něj – o půl minuty dřív.

„Tak jak?“ zeptal se.

Sam se rozzářil. „Ten kluk to má v krvi. Já říkám, berte ho.“

8. kapitola

A tak mě vzali jako novice k Časové službě, do oddělení Časových cest. Plat nebyl špatný, možnosti neomezené.

Nejdřív jsem však musel projít výcvikovým kursem. Nenechávají nováčky vláčet turisty minulostí jenom tak.

Zhruba týden se nedělo nic. Sam chodil pracovat do fetklubu a já si spokojeně lenošil. Pak si mě zavolali na ústředí Časové služby na první školení.

Bylo nás v kursu osm, všichni začátečníci. Na první pohled sešlost s ne zrovna nejlepší pověstí. Věkové rozpětí se pohybovalo od sotva dvaceti po – no, podle mě snad bezmála osmdesát; pokud jde o pohlaví, bylo to od mužů po ženy se všemi možnými stupínky mezi tím; co se týče duševního rozhledu, patřili jsme všichni k nenasytným. Náš instruktor, Nadžib Dažání, nebyl o nic lepší. Byl to Syřan, jehož rodina po dobytí Sýrie Izraelem z obchodních důvodů konvertovala k židovství. Však také na znamení své víry nosil nápadně umístěnou třeptivou Davidovu hvězdu. Bylo o něm nicméně známo, že v roztržitosti či stresových okamžicích vzývá Alláha a přísahá při Prorokově vousu. Nevím, jestli bych právě jemu svěřil místo ve správní radě své synagogy, kdybych nějakou měl. Dažání byl typický Arab, přímo divadelní kousek. Snědý a zlomyslný, za všech okolností vybavený tmavými slunečními brýlemi, sbírkou masivních zlatých prstenů na svých snad dvanácti nebo třinácti prstech a pohotovým přívětivým úsměvem

odhalujícím několik řad zářivě bílých zubů. Později jsem se dozvěděl, že byl odvolán z lukrativních zájezdů k ukřižování a z rozkazu Patroly za trest degradován na dobu šesti měsíců k instruktorství. Mám dojem, že se věnoval vedlejší obchodní činnosti se zlomky pravého kříže a na černo s nimi kšeftoval po všech možných časových proudech. Předpisy nedovolují, aby průvodci využívali svého postavení k osobnímu obohacování. Co však Patrole nejvíce vadilo, nebylo to, že Dažání prodával falešné relikvie, ale to, že prodával pravé.

Začali jsme přednáškou z historie.

„Cestování časem na komerční bázi funguje již přibližně dvacet let,“ začal Dažání. „Jistě, s výzkumem Benchleyova efektu se začalo již koncem minulého století, ale je snad pochopitelné, že vláda nemohla riskovat a povolit temponautiku soukromým osobám, dokud nebyla zvládnuta na patřičně vysoké úrovni a nestala se bezpečnou. I to je jeden ze způsobů, jak vláda projevuje péči o dobro nás všech.“

Dažání důrazně mrkl; což se za tmavými brýlemi, které měl na očích, projevilo jako svraštění obočí.

Slečna Dalessandrová sedící v první řadě si pohrdavě krkla.

„Máte nějaké námítky,“ zeptal se Dažání.

Slečna Dalessandrová, baculatá žena s pozoruhodně malými prsy, havraními vlasy, zřetelnými lesbickými choutkami a doktorátem z historie průmyslové revoluce, opravdu začala něco namítat, ale Dažání ji rázně přerušil a pokračoval dál.

„Časová služba, do jednoho z jejích oddělení jste se přihlásili, plní několik důležitých funkcí. Jsme to my, komu je svěřena péče o vše, co souvisí s Benchleyovým efektem. Naše výzkumné oddělení soustavně usiluje o zdokonalení technologických substruktur časového cestování a časovač, který se používá dnes, byl vyvinut před necelými čtyřmi lety. Našemu oddělení – Časovým cestám – pak přináší úkol dopravovat občany do minulosti.“ Dažání si spokojeně složil ruce na břicho a studoval obrazec vzniklý vzájemným propojením svých zlatých prstenů. „Většina naší činnosti souvisí s turistikou. Ta představuje náš ekonomický základ. Za ne právě malé poplatky pořádáme pro skupinky osmi až deseti zájemců pečlivě organizované zájezdy do minulosti, obvykle doprovázené jedním průvodcem, i když v neobvykle náročných případech mohou být vysláni i dva. V libovolném okamžiku přítomnosti tak mohou být po předešlých tisíciletích rozptýleny statisíce turistů přihlížejících ukřižování, podpisu Magny Charty, atentátu na Lincolna a dalším podobným událostem. V důsledku paradoxů přímo souvisejících s kumulací diváků je náš úkol čím dál složitější a musíme proto naše zájezdy odpovídajícím způsobem limitovat.“

„Mohl byste to objasnit, pane?“ zeptala se slečna Dalessandrová.

„Na některé z dalších hodin,“ odbyl ji Dažání a pokračoval. „Není přirozeně možné omezovat časové cestování jen na turistiky. Ke všem významným událostem minulosti je třeba umožnit přístup historikům, aby mohly být ve světle poznání skutečného průběhu událostí všechny dosud existující dějinné náhledy revidovány. Proto ze zisků plynoucích z turistiky hradíme určitý počet stipendií kvalifikovaným historikům, kterým umožňujeme bezplatně navštívit období, jež jsou předmětem jejich bádání. Váš se však tato oblast netýká. Předpokládáme, že vy všichni, kteří získáte průvodcovskou kvalifikaci, budete přiděleni turistickému oddělení.“

Druhým oddělením Časové služby je Časová patrola. Ta má za úkol zabráňovat zneužívání možností Benchleyova efektu a odstraňovat nebezpečí vzniku paradoxů. Podstatu těchto paradoxů a postupy, jak se jim vyhýbat, si podrobně probereme při našem dalším setkání. Tím pro dnešek končíme.“

Po Dažáního odchodu jsme uspořádali menší společenský dýchánek. Slečna Dalessandrová, pohybující se odhodlaným vírem chlupatých podpaždí, se při první vhodné příležitosti zaměřila na slečnu Chambersovou, příjemnou drobnou blondýnku, která hned pohotově prchla k panu Chudníkovi, svalnatému, ostatní vysoko přečnívajícímu gentlemanovi s neurčitě ušlechtilým pohledem římské bronzové sochy. Pan Chudník se však právě snažil udělat vše pro to, aby si zajistil společné ubytování s panem Burlingamem, sličným mladíkem, který snad ani nemohl být homosexuální, jak se tvářil a choval. A tak, hledaje jiný úkryt před dravou slečnou Dalessandrovou, vrhla se ke mně a navrhla, jestli bych ji nechtěl doprovodit domů. Přijal jsem. Ukázalo se, že studuje pozdní období Římského císařství, takže pole jejího zájmu přesně zapadá do mého. Akt našeho spojení proběhl povrchně a mechanicky, protože ji sex ve skutečnosti nezajímá a udělala to se mnou jen ze zdvořilosti. Potom jsme až do časných ranních hodin diskutovali o tom, jak Konstantin konvertoval ke křesťanství. Myslím, že se do mě zamilovala. Já jsem však neudělal nic, čím bych její náznaky byl jen v nejmenším opětoval, a tak to nemělo dlouhé trvání. Její vzdělanost jsem obdivoval, ale to její drobné bledé tělíčko nenabízelo nic než nudu.

9. kapitola

Na dalším sezení jsme se podrobně zabývali podstatou časových paradoxů a způsoby, jak se jich vyvarovat.

„Největším problémem, kterému musíme čelit, je zachování nedotknutelnosti přítomna,“ začal Dažání. „Rozvoj a využívání Benchleyova efektu otevřely Pandořinu skříňku potenciálních paradoxů. Minulost již není něco neměnného, neboť máme volnost přemístit se proti proudu do libovolného okamžiku a tím pozmenit průběh takzvaně „skutečných“ událostí. Následky takové změny by samozřejmě byly katastrofální. Vznikl by rozšiřující se vektor narušení, který by do okamžiku, kdy zasáhne naši dobu, mohl přetvořit společnost ve všech ohledech.“ Dažání zdvořile zívnu. „Zkuste se, prosím, zamyslet nad tím, jaké by mohlo mít důsledky, kdybychom některému cestovateli časem dovolili přenést se do roku 600 a zavraždit mladého Mohameda. Celé dynamické islámské hnutí by takto uvízlo ve svém počátečním bodě. Nedošlo by k arabským nájezdům na Blízký Východ a na jižní Evropu, nekonaly by se křížové výpravy; milióny lidí, kteří v důsledku arabských nájezdů zahynuli, by takto nezemřeli a vznikla by spousta rodových linií, které by jinak vůbec neexistovaly, s nevypočitatelnými následky. To vše kvůli obyčejné vraždě jistého mladého kupce v Mekce. A proto –“

„Třeba existuje něco jako zákon zachování historie, co by způsobilo, že kdyby nebylo Mohameda, našel by se jiný Alláhem osvícený Arab a sehrál v dějinách přesně tu samou úlohu,“ navrhla slečna Dalessandrová.

Dažání se na ni zamračil.

„To se neodvažujeme riskovat,“ řekl. „Raději dohlížíme na to, aby veškeré „minulé“ události proběhly nerušené, to znamená tak, jak jsou zapsány v historických análech sestavených před vynálezem cestování časem. Již padesát let je celé předchozí dějinné rozpětí, považované za pevné, potenciálně tvárné a my děláme vše proto, aby zůstalo v nezměněné podobě. Proto jsme zřídili Časovou patrolu. Potřebujeme jistotu, že se v minulosti vše stane tak, jak se to skutečně stalo, bez ohledu na to, jak nešťastná ta která událost byla. Katastrofy, atentáty a všechny udátní tragédie se musí odehrát tak, jak je zapsáno, jinak by se budoucnost – naše přítomnost – mohla nenapravitelně změnit.“

„A nemění snad minulost samotný fakt naší přítomnosti v ni?“ zeptala se slečna Chambersová.

„K tomu jsem chtěl právě dojít,“ řekl Dažání nespokojeně. „Pokud předpokládáme, že minulost a přítomnost tvoří jediné kontinuum, je zřejmé, že i když se návštěvníci z jednadvacátého století účastnili všech velkých historických událostí, počínali si při tom tak nenápadně, že si ani jedna zmínka u nich nenašla v dobách pevného času cestu do análů. Proto si dáváme záležet a každého, kdo se vydává proti proudu času, maskujeme kostýmem, odpovídajícím navštěvovanému období. Minulost je možné jen sledovat a neplést se do ní. Prostě přihlížet jako tichý pozorovatel a vypadat tak nenápadně, jak tu jde. Tu je pravidlu, jehož dodržování Časová patrola s absolutní neochvějností vyžaduje. O podstatě tohoto kroku bych teď chtěl krátce pohovořit.“

Již minule jsem se zmínil a paradoxu kumulace přihlížejících. Jde o závažný filozofický problém, který dosud nebyl vyřešen, a který vám nyní na čistě teoretickém příkladu představím, abyste si mohli udělat představu o složitosti problémů, se kterými se setkáváme. Představte si tohle: Prvním cestovatelem, který se vydal proti proudu času, aby byl přítomen ukřižování Ježíše Krista, byl experimentátor Barney Navarre roku 2012. V následujících dvou desetiletích vykonalo stejnou cestu přibližně patnáct až dvacet dalších experimentátorů. Od zahájení turistických výprav na Golgotu v roce 2041 zhlédla stejnou scénu přibližně jedna skupina turistů měsíčně – to máme 100 turistů ročně. Ukřižování tedy doposud přihlíželo kolem 1800 osob z jednadvacátého století. A teď: každá z těchto skupin se vydává na cestu jiný měsíc, všechny se však scházejí v jediném dni! Budou-li i nadále vyjíždět turisté k ukřižování v množství 100 osob ročně, bude v polovině dvaadvacátého století v davu na Golgotě přinejmenším 10 000 cestovatelů časem a za předpokladu, že nedojde k nárůstu přípustného objemu turistiky, vykoná do počátku 30. století tu cestu 100 000 cestovatelů, kteří se všichni nevyhnutelně sejdou na místě utrpení. Přesto je zjevné, že tam kromě pár tisíc Palestinců teď žádný takový dav není. Když říkám „ted“, myslím tím samozřejmě okamžik ukřižování ve vztahu k současnosti představovaní rokem 2059. A je právě tak zjevné, že jak půjdou staletí, budou přítomné davy dál narůstat. Dovedeno ad absurdum, nabízí nám paradox kumulace přihlížejících obraz miliard cestovatelů časem, hromadících se v minulosti s úmyslem shlédnout na vlastní oči ukřižování Ježíše Krista, zaplňujících celou Svatou Zemi a šířících se dál do Turecka, Arábie, dokonce až do Íránu a do Indie. Podobně si můžete představit každou jinou významnou událost lidských dějin. Jak bude využívání cestování časem k turistickým účelům pokračovat, musí se každá významná událost nevyhnutelně utopit v davech diváků, přestože tehdy, kdy k těmto událostem došlo původně, tam žádné takové davy nebyly. Jak vyřešit tento paradox?“

Slečna Dalessandrová se s žádným nápadem nepřihlásila. Aspoň na chvíli byla vyvedena z míry, stejně jako my všichni ostatní. Stejně jako Dažání. Stejně jako nejgeniálnější mozky naší doby.

A minulost se mezitím zaplňuje v čase cestujícími diváky. Dřív než nám Dažání dal rozchod, neodpustil si vytáhnout na nás další podraz. „Možná bych měl dodat,“ spustil, „že sám jsem byl jako průvodce přítomen ukřižování dvaadvacetkrát, s dvaadvaceti různými výpravami. Kdybyste se tam sami zítra vypravili, našli byste na kopci zvaném Golgota dvaadvacet Nadžíbů současně. Každý by stál na jiném místě a vysvětloval klientům, co se právě děje. Není to fascinující? Zamyslete se nad tím. Proč se nepohybuje dvaadvacet Nadžíbů Dažáníů volně po přítomnosti? Hlava div nepraská, když nad tím člověk uvažuje. Pro dnešek končíme, dámy a pánové, rozchod.“

10. kapitola

Těch jednadvacet přebývajících Dažáníů mi dělalo těžkou hlavu. Naštěstí se mezi námi našli chytří blbečci, kteří celkem rychle odhalili, proč se všichni nenacpali do přítomnosti. Vyplynulo to ze základního omezení Benchleyova efektu při stejnosměrném cestování časem, jinak řečeno po proudu.

Všechno mi to po hodině vysvětlil spolužák, pan Burlingame. Z jeho strany to byl zvláštní pokus, jak mě svést. On vyšel naprázdno, já jsem pochytil aspoň něco z časové teorie.

To máš tak, řekl mi. Když se pustíš po proudu do minulosti, můžeš vyjet zpátky jen po okamžik, ze kterého jsi předtím vyrazil, plus absolutní velikost času, který během tvého pobytu tam uběhl. To znamená, že když skočíš z 20. března 2059 řekněme do jara roku 1801 a zůstaneš tam tři měsíce, můžeš se vrátit nejpozději 20. června 2059. Nemůžeš sjet po proudu do srpna 2059 a stejně tak nemůžeš skočit do roku 2159 nebo 20590.

Prostě neexistuje způsob, jak se dostat do své budoucnosti. Proč tomu tak je, bohužel nevím. Pan Burlingame mi položil svou bledou ruku do klína a teoreticky mi to zdůvodnil, já však byl natolik zaměstnán jeho umravňováním, že jsem při nejlepší vůli nedokázal jeho výklad sledovat.

Dopadlo to tak, že i když Dažání strávil tři sezení tím, že nás polopatisticky zasvěcoval do mechanismů Benchleyova efektu, stejně nedokážu s jistotou říct jak, proč a jestli vůbec celá ta věc funguje. Jsou chvíle, kdy mám podezření, že se mi to všechno jen zdálo.

V přítomnosti tedy není dvaadvacet Dažáníů, protože kdykoli vedl výpravu k ukřižování, vrátil se zpátky v okamžiku o něco předcházejícím jeho dalšímu odjezdu do minulosti. S tím se nedá nic dělat. Když se vydáte proti proudu třeba v lednu, strávíte pár týdnů v některé minulé době a pak se vrátíte, můžete se vynořit jen v lednu, maximálně v únoru roku, ze kterého jste vystartovali. A když není váš další skok v plánu dřív než v březnu, pak prostě neexistuje způsob, jak se

přeskočit.

Proto ten Dažání, který vozil turisty na Golgotu, byl z pohledu lidí v současnosti pořád jeden a ten samý. Jelikož ale skákal z různých míst současně do jediného okamžiku minulosti, na druhé straně se pár tuctů Dažáníů nahromadilo. A stejně je to se všemi, kteří skáčou proti proudu do jednoho místa. Říká se tomu paradox dočasné akumulace. Ten je povolený.

Když jsem právě nezásnil s takovými paradoxy, trávil jsem svůj čas příjemně a v rozkoších, jako obvykle. Tam, kde byl Sam, se vždycky našlo dost ochotných dívenek.

V těch dnech jsem svému rozkroku dával dost slušně zabrat. Byl jsem přímo posedlý a naháněním ochmýřených trojúhelníků jsem trávil veškeré své volno. Noc, kdy bych se aspoň jednou po tom kluzkém svahu nesklouzl, bych považoval za promarněnou. Ani ve snu mě nenapadlo, že by mi mohlo stát za to hledat k osobě opačného pohlaví jiný vztah než právě šest palců hluboký. Ten, kterému říkají „láska“.

Byl jsem mladý, nezralý a povrchní a „láska“ mě nezajímala.

Na druhé straně si ale říkám, že jsem možná zas tak moc povrchní nebyl, protože teď už jsem lásku poznal a nezdá se mi, že by mě to činilo šťastnějším. Když na to přijde, jsem na tom daleko hůř.

Jistě, nikdo mi přece neradil, abych se zamiloval do někoho, kdo žil tam, proti proudu.

11. kapitola

Jednou k nám do hodiny zavítal poručík Bruce Sanderson z Časové Patroly, aby nás seznámil s nebezpečími plynoucími z pokusů měnit danost minulosti.

Hodil se pro svou roli skvěle. Byl to nejvyšší chlap, jakého jsem kdy viděl, s těmi nejširšími rameny a nejostřejší řezaným profilem. V okamžiku, kdy vstoupil, měla většina dívek ve třídě, jakož i pánové Chudník a Burlingame, okamžitý orgasmus. Postavil se zády ke zdi a zešíroka se rozkročil, připravený na všechno. Na sobě měl šedou uniformu. Měl zrzavé, velice nakrátko ostříhané vlasy a v očích bezcitnou modř.

Dažání, sám zatížený vinou svého přestupku, sám obětí píše Časové patroly, se schoulil do kouta místnosti a zpytoval podlahu. Viděl jsem, jak skrz své tmavé brýle poručíka posmutněle pozoruje.

„Tak tedy,“ spustil poručík Sanderson, „teď už víte, že náš velký úděl v sobě zahrnuje i střežení nedotknutelnosti současnosti. Nemůžeme připustit, aby se do minulosti přimíchaly všemožné náhodné změny, protože by to uvedlo v nepořádek naši současnost. Proto máme Časovou patrolu, která celé teritorium proti proudu časů sleduje a stará se o to, aby se všechno odehrálo tak, jak to stojí v knihách. A chci říct jedno: bůh žehnej lidem, kteří o jejím zřízení rozhodli.“

„Amen,“ dořekl zkroutěný Dažání.

„Ale pozor, neříkám to z vděčnosti za to, že takovou práci mohu vykonávat,“ pokračoval poručík, „i když za ni samozřejmě vděčný jsem, protože si myslím, že je to ta nejdůležitější práce, jaké se člověk může věnovat: chránit nedotknutelnost současnosti. Když říkám, aby Bůh požehnal lidem, kteří usoudili, že Časovou patrolu musíme mít, dělám to proto, že těmto lidem vděčíme za záchranu všeho, co je na naší existenci pravdivé, dobré a vzácné. Víte, co by se bez Časové patroly mohlo stát? Čeho by se zločinci bez zábran mohli dopustit? Dovolte mi, abych uvedl pár příkladů.“

Například vrátit se do minulosti a zavraždit Ježíše, Mohameda, Buddhu a vůbec kohokoli z velkých náboženských vůdců v době, kdy byli ještě dětmi a neměli tudíž čas zformulovat své velké, inspirativní myšlenky.

Varovat nejtěžší zločince dějin před nástrahami, které je čekají, a tak jim umožnit obelstít osud a dál škodit lidstvu. Krást umělecké poklady minulosti a připravovat tak milióny lidí z mnoha staletí o radost z nich.

Provozovat podvodné finanční operace vedoucí ke zruinování miliónů nevinných akcionářů, kteří jednoduše nemohou mít informace o vývoji cen na burze.

Špatně radit velkým vládcům a vojevůdcům a připravovat jim nejrůznější léčky.

O všech těchto příkladech se zmiňuji proto, že se skutečně staly. Věřte tomu nebo ne, ty všechny byste v kartotéce Časové služby mohli najít. V dubnu 2052 využil jeden mladík z Bukurešti nezákonně získaný časovač k tomu, aby se přenesl do roku 11 našeho letopočtu a otrávil Ježíše Krista. V říjnu roku 2043 odcestoval jeden berlínský občan do roku 145 a těsně před vstupem Rusů do města zachránil Adolfa Hitlera. V srpnu 2055 si jistá žena z Nice odskočila do doby Leonarda da Vinciho, ukradla nedokončenou Monu Lisu a ukryla ji ve své plážové kabině. V září 2049 odcestoval jeden Newyorčan do léta roku 1929 a vyrýžoval bezmála miliardu dolarů, když rychle prodal akcie. V lednu 2051 se vydal profesor historie vojenství z Quebecu do roku 1515 a tím, že prodal Britům něco, co velmi věrohodně vypadalo jako strategický plán Francouzů, způsobil porážku vévody z Wellingtonu Napoleonovým vojskem v bitvě u Waterloo. A proto...“

„Počkejte okamžik,“ slyšel jsem říkat sám sebe. „Napoleon přece u Waterloo nevyhrál, Ježíš nebyl otráven roku 11.“

Kdyby byla minulost doopravdy změněna tak, jak říkáte, jak je možné, že by se to nijak neprojeвило na současnosti?“

„Aha,“ vykřikl poručík Sanderson. Ještě jsem nepotkal nikoho, kdo by uměl „Aha!“ vykřiknout líp. „Tvárnost času je dvojsečná zbraň. Dá-li se minulost změnit jednou, dá se změnit i vícekrát. A tím se dostávám k úloze Časové patroly. Vezměme si jako příklad toho vyšinutého mladíka, který spáchal atentát na Ježíše. V důsledku tohoto otřesného činu nevzniklo křesťanství a většina Římské říše nakonec přijala židovskou víru. Římským židovským vůdcům se ve čtvrtém a pátém století podařilo zachránit říši před zhroucením tím, že ji přeměnili v monolitický teokratický stát, který ovládl celou západní Evropu. Na východě nevznikla Byzantská říše, namísto ní oblast ovládla odštěpená hebrejská sekta z Jeruzaléma. Ničivá válka, která se rozpoutala mezi Římem a Jeruzalémem v desátém století, vedla k zániku civilizace a k ovládnutí celé Evropy a Asie tureckými kočovnými. Ti postupně vybudovali totalitní stát, který se do jednadvacátého století stačil stát nejrepresivnějším státním útvarem v dějinách lidstva.“

Tady vidíte, jak katastrofální následky může takový zásah do minulosti mít.“

„Ano, řekl jsem, „ale...“

Poručík Sanderson se na mě mrazivě usmál. „Zřejmě chcete poukázat na to, že ve skutečnosti neúpíme pod represivní tureckou tyranii. Souhlasím. Naše přítomnost byla zachráněna následujícím postupem.

Na zavraždění mladého Ježíše přišel průvodce, který odcestoval proti proudu se skupinou turistů v dubnu 2052 k ukřižování. Když výprava dorazila ve správném čase na správné místo, zjistila, že popravování jsou dva zloději.

O Ježíši Nazaretském nikdo jaktěživ neslyšel. Průvodce okamžitě uvědomil patrolu a ta zahájila vyšetřování paradoxů. Ježíšova časová linie byla sledována od narození přes dětská léta a byla shledána beze změny. V pubertálním věku však po něm nebylo ani stopy. Z výsledku sousedů konečně vyplynula informace o jeho náhlém a záhadném úmrtí v jedenáctém roku života. Pak již bylo jednoduchá zabezpečit sledování až do chvíle, kdy jsme zpozorovali příchod ilegálního cestovatele časem.

Co myslíte, že jsme udělali pak?“

Ruce vylétly vzhůru. Sanderson vyzval pana Chudníka a ten řekl: „Zadrželi jste zločince pět minut předtím, než stačil podat jed Ježíšovi a zabránili tak změně dějin. Pak jste ho vyvezli po proudu a postavili před soud.“

Poručík Sanderson se žoviálně usmál. „Ne. Nechali jsme ho, ať Ježíše otráví.“

Řev.

„Jak nepochybně víte,“ spustil patrolák mile, „nejvyšším trestem za neoprávněný zásah do minulosti je trest smrti. Je to jediný hrdelní zločin, který současný právní řád uznává. Je samozřejmé, že předtím, než je možné se tak přísného trestu dovolávat, je třeba mít absolutní důkaz zločinu. Proto pokaždé, když je zločin tohoto druhu odhalen, umožní příslušníci Časové patroly jeho spáchání a tajně pořídí jeho úplný záznam.“

„Ale jak to, že polom minulost zůstává nezměněná?“ dožadovala se slečna Dalessandrová.

„Aha!“ volal poručík. „Jakmile máme patřičný záznam spáchaného zločinu k dispozici, je možné poměrně rychle dosáhnout vynesení rozsudku a získat povolení k jeho výkonu. Tak se stalo i v tomto případě. Vyšetřovatelé Časové patroly se i s důkazem vrátili do noci na 4. dubna 2052. To bylo datum, kdy rádoby Ježíšův vrah odcestoval proti proudu. Tam předložili důkazy o činu komisařům Časové patroly a ti nařídili popravu zločince. Popravčí Časové patroly se vypravili do jeho domu, zabavili mu časovač a bezbolestně ho usmrtili hodinu před nastoupením zamýšlené cesty do minulosti. Takto byl on z časového proudu vymazán a hlavní dějinný tok byl zachován. Pachatel svou cestu neuskutečnil, Ježíš žil dál a hlásal své učení. Tímto způsobem – odhalením nezákonných změn a popravením jejich pachatelů ještě předtím, než se vypraví proti proudu – chráníme nedotknutelnost současnosti.“

Dokonalé, napadlo nač.

Nechám se uspokojit až příliš snadno. To slečna Dalessandrová, ta arcibuřička, hned zvedla svou masitou ruku a řekla: „Přesto bych chtěla mít jasno v jedné věci. Předpokládejme, že když by se vaši příslušníci vraceli s důkazem zločinu do dubna 2052, vraceli by se do světa ovládaného tureckými diktátory. Kde by pak našli komisaře Časové patroly? A kde by našli samotného vraha? Vždyť by mohl v důsledku svého zločinu sám přestat existovat, kdyby zavražděním Ježíše uvedl do pohybu jistý řetěz událostí, který by eliminoval jeho vlastní předky. Když na to přijde, ve světě, ve kterém Ježíš nežil, by vůbec nemuselo být objeveno cestování časem, a tak by okamžikem jeho zavraždění přestali všichni časoví strážci, průvodci a turisté existovat.“ Poručík Sanderson vůbec nevypadal potěšen.

„Dotýkáte se celé řady zajímavých vedlejších paradoxů,“ pronesl zvolna. „Obávám se, že čas, který je mi vyhrazen, nestačí na to, abych se jimi zabýval podrobněji. Aspoň tedy stručně. Pokud by časový zločin spáchaný v roce 11 našeho letopočtu nebyl odhalen rychle, ohnisko změn by se v průběhu staletí samozřejmě rozšířilo. Nakonec by změnilo celou budoucnost, možná i zabránilo objev Benchleyova efektu a zřízení Časové patroly a v důsledcích vedlo k tomu, čemu říkáme absolutní paradox, v němž cestování časem samo sebe neguje. Ve skutečnosti tak rozsáhlé důsledky otrávení Ježíše nenastaly, protože čin byl zpozorován časovým průvodcem vyslaným k ukřižování. Vzhledem k tomu, že k této události došlo roku 33 našeho letopočtu, bylo časovým zločinem zasaženo pouze rozmezí let 11 až 33. Změny vyvolané Ježíšovou absencí v tomto období byly v podstatě bezvýznamné, protože jeho vliv na dějiny se plně projevil až za dlouho po ukřižování. Zpětné překažení zločinu pak smazalo i ty drobné změny, které během poškozených 22 let nastaly. Ta dvě desetiletí byla vytlačena na jinou časovou stopu, nám nepřístupnou a ve skutečnosti neexistující, a základní, pravá stopa byla obnovena v plné návaznosti od roku 11 našeho letopočtu až po současnost.“

Slečně Dalessandrové to však nestačilo; „Já v tom pořád vidím kruh. Nemohl by nastat absolutní paradox po celé délce proudu již v okamžiku, kdy byl Ježíš otráven? Jak je možné, že by průvodci a příslušníci patroly nadále existovali, natož aby si pamatovali, jak minulost měla proběhnout? Podle mě by způsob, jak napravit časový zločin, který je natolik závažný, že je s to vyvolat absolutní paradox, neměl existovat.“

„Zapomínáte, nebo možná ještě nevíte, že na časové cestovatele, kteří jsou v okamžiku zločinu proti proudu, žádná změna minulosti nepůsobí, neboť jsou vytrženi ze svých časových matic. Cestovatel časem je plující bublina přítomnosti odpoutaná od lůna kontinua a imunní ke změnám vyvolávaným paradoxy. To znamená, že každý, kdo je právě proti proudu, může zpozorovat a opravit změnu pravé minulosti a bude si pamatovat jak dočasně narušený stav, tak svou roli při jeho napravování. Ovšem každý cestovatel, který bezpečí přechodového stavu opustí, je zranitelný, a to ihned v okamžiku, kdy se vrátí po proudu zpět do výchozího bodu. Znamená to, že když si vyjedete proti proudu a zabijete svého dědečka dřív, než se stačí oženit, nepřestáváte existovat přesně v tam okamžiku, neboť vás před paradoxem chrání Benchleyův efekt. Ale ve chvíli, kdy se vrátíte do současnosti, přestáváte existovat doopravdy a provždy; protože v důsledku změny minulosti postrádáte časové pouto s přítomností. Je to jasné?“

Ne, zaznělo mi v hlavě. Ale zůstal jsem zticha. Slečna Dalessandrová se nevzdala.

„Ti, kteří jsou právě v pohybu, jsou chráněni –“

„Říká se tomu paradox přechodové nespojitosti.“

„– paradoxem přechodové nespojitosti. Mají jakoby svůj svět a při cestách po minulosti mohou srovnávat to, co vidí s tím, co si pamatují jako pravdivé. A když je to nutné, mohou provést patřičné úkony k obnovení pravého řádu věcí, byl-li změněn.“

„Ano.“

„Ale proč? Proč by měli být imunní? Vím, pořád se k tomu vracím, ale...“

Poručík Sanderson hlasitě vzdychl. „Protože kdyby je v době, kdy jsou sami proti proudu, mohla změna minulosti ovlivnit, vyvolala by to absolutní paradox: cestovatel časem by změnil éru, která cestování časem objevila. To je paradoxnější, než paradox přechodové nespojitosti. A podle zákona menšího paradoxu má přednost paradox přechodové nespojitosti, protože je méně nepravděpodobný. Chápete to?“

„Ne, ale...“

„Obávám se, že podrobněji se tím zabývat nemohu,“ řekl patrolák. „Ale nepochybuji, že vám pan Dažání tyto záležitosti osvětlí při dalších instruktážních setkáních.“

Věnoval Dažánimu vlašný úsměv a rychle se rozloučil. Na to můžete vzít jed, že se Dažání paradoxy slečny Dalessandrové patřičně nezabýval. Lépe řečeno, nezabýval se jimi vůbec. Pokaždé, když na to téma zavedla řeč, vymyslel nějakou mazanou kličku stranou a vyhnul se mu.

„Můžete si být jisti,“ prohlásil jednou, „že při každé změně je minulost znovuobnovena v původním stavu. Hypotetické světy, vytvořené nezákonnými změnami, přestávají se zpětnou platností existovat v okamžiku, kdy je jejich pachatel zadržen a vzat do vazby. Q. e. d.“

Vysvětlovalo to prd. Ale bylo to nejlepší vysvětlení, jakého se nám kdy dostalo.

12. kapitola

Jednou z věcí, které nám často zdůrazňovali, byla ta, že i dobře míněné změny minulosti jsou zakázané. Byly zadrženy desítky lidí, kteří se pokoušeli přesvědčit Abrahama Lincolna, aby tu noc zůstal doma a do divadla nechodil, nebo Johna Kennedyho, ať si probouha nechá na auto namontovat neprůstřelnou kukaň.

Byli vyrušeni stejně jako vrazi Ježíše a zachránci Hitlera. Pro tkanívo přítomnosti je totiž úplně stejně nebezpečné pomoci Kennedymu dožít se konce jeho volebního období, jako pomoci Hitlerovi přebudovat Třetí říši. Změna je prostě změna a dokonce i změny vedené ctnostnými úmysly mohou mít nepředvídatelně katastrofální důsledky. „Jen si představte,“ horlil Dažání, „že kdyby Kennedy nebyl v roce 1963 zastřelen, k vyhrocení vietnamského konfliktu, které ve skutečnosti nastalo až za jeho nástupce, by nedošlo, a tak by zůstaly ušetřeny životy tisíců vojáků. Dejme tomu, že by jeden z těch, kteří by jinak padli v letech 1965-66, zůstal naživu, v roce 1992 se stal prezidentem Spojených států a rozpoutal jadernou válku, která by přivodila zánik civilizace. Už chápete, proč je třeba bránit i zdánlivě prospěšným změnám minulosti?“

Ovšem, že jsme chápali. A chápali jsme znovu a zas. Chápali jsme tak dlouho, až jsme ze strachu z práce u Časové služby přišli cvakáním skoro o všechny zuby, protože nám to připadalo, že dřív nebo později musíme tam proti proudu zákonitě vyvést něco, co na nás přivolá osudový hněv Časové patroly.

„Vykašli se na to,“ prohlásil Sam. „Tak jak to vykládají, muselo by se popravovat miliónkrát denně. A to bych se moc divil, kdyby za posledních deset let bylo padesát trestů smrti za časové zločiny. Ti, které to doopravdy postihlo, byli všichni blázni, třeba takoví, co si myslí, že je jejich posláním zabít Mohameda.“

„Jak se ale potom Časové patrole daří, že se minulost nemění?“

„Jí se to nedaří,“ prohlásil Sam. „A ona se mění.“

„A proč se nemění náš svět?“

„Ten se taky mění. Po troškách.“ Sam se zasmál. „Kdyby dal nějaký průvodce Alexandru Velikému antibiotika a pomohl mu dožít se zralého stáří, byla by to změna nepřipustná a Patrola by jí zabránila. Celou tu dobu se ale děje spousta jiných věcí. Průvodci zachraňují ztracené rukopisy, spí s Kateřinou Velikou, sbírají cenné předměty, aby je v jiných dobách prodali. Co dělal ten tvůj Dažání? Obchodoval s třískami z pravého kříže, ne? Přišli mu na to, ale nepopravili ho. Jenommu na čas sebrali jeho výnosnou trasu a strčili ho do třídy. Na většinu těch menších levot se nikdy nepřijde.“

Významně přelétl pohledem svou sbírku historických předmětů. „Až se do toho pořádně dostaneš, Jude, zjistíš, že jsme v křížku s minulostí neustále. Pokaždé, když v roce 2000 před naším letopočtem zašlápne průvodce mravence, mění tím minulost. A žijeme dál. Ti pitomečci z Časové patroly si hlídají strukturální změny minulosti a ty malé blbosti nechávají plavat. Nic jiného jim nezbyvá. Není jich tolik, aby stačili na všechno.“

„To ale znamená, že se v minulosti na sebe skládají drobné změny, kousek po kousku. Tady mravenec, támhle motýl a dohromady z toho může být jedna pořádná změna. Pak nebude nikdo schopný vystopovat všechny příčiny a napravit věci tak, jak by měly být!“

„Přesně!“ „Nevypadáš, že by tě to trápilo,“ řekl jsem.

„A proč by mělo? Patří mi snad tenhle svět? Co je mi po tom, jestli se dějiny změní?“

„Takhle nic, ale bylo by ti, kdyby ta změna mohla za to, že bys nikdy neexistoval.“

„Jude, jsou větší věci, kterými se člověk může nechat trápit. Třeba si každý den hezky užít.“

„Tebe neděsí, že můžeš jednoho dne z ničeho nic přestat existovat?“

„Jednou stejně přestanu,“ řekl Sam. „O tom žádná. Jestli ne dřív, tak později. Zatím se ale budu bavit. Jíst, pít a radovat se, ty kluku. Co bylo včera, ať se klidně staví na hlavu.“

13. kapitola

Když uznali, že toho přechovávání předpisů do našich hlav bylo dost, poslali nás proti proudu jako praktikanty. Jistě, ještě než jsme se sešli na instruktážních schůzkách, všichni jsme už v minulosti byli; vyzkoušeli si, jestli v nás cestování časem nevyvolává nějaké psychické komplexy. Teď chtěli, abychom viděli průvodce v akci, a tak nás přiřadili jako stopaře k turistickým výpravám.

Rozdělili nás tak, aby ke každým šesti až osmi turistům nepřibylo víc než dva. V rámci úspor nás všechny poslali k událostem, které se staly přímo tady, v New Orleansu. (Aby nás mohli odpálit řekněme k bitvě u Hastingsu, museli by nás napřed dopravit do Londýna. Cestování časem nemá s cestováním prostorem nic společného; před skokem musíte být na místě, které chcete navštívit, fyzicky přítomni.)

New Orleans je pěkné město, ale moc důležitého se v jeho historii neudálo. Navíc mi není tak úplně jasné, proč chce někdo začalovat takové prachy jen proto, aby si vyrazil proti proudu zrovna tam, když může být za stejné peníze při podpisu Deklarace nezávislosti, při pádu Konstantinopole nebo při zavraždění Césara. Časová služba je ovšem ochotná zajistit přepravu ke každé větší historické události, ať se stala kdekoliv – s jistým omezením chutí, samozřejmě – nenajde-li se aspoň osm zájemců, kteří mají na lístky. Souhlasím, že neworleánští patrioté mají právo podívat se do minulosti svého města, když je to láká víc.

A tak pana Chudníka se slečnou Dalessandrovou poslali do roku 1815 fandit Andrewu Jacksonovi v bitvě u New Orleans, pánové Burlingame a Oliveira byli přepraveni do roku 1877, aby se podívali jak z města vypráskali poslední severánské politické prospěcháře, pan Hotchkiss a paní Notabene odjeli do roku 1803, aby byli při tom, když Spojené státy zabíraly Louisianu odkoupenou od Francouzů, no a slečnu Chambersovou a mě poslali proti proudu do roku 1935, podívat se na atentát na Hueye Kingfisha Longa.

Takový atentát je obvykle odbylý v mžiku a je samozřejmé, že si nikdo nezaplatí cestu proti proudu jen proto, aby viděl výstřel z pistole. W skutečnosti Časová služba zájemcům nabízí pětidenní zájezd do Louisiany na počátku 20. století a zastřelení Kingfisha je jenom vyvrcholení. Měli jsme šest spolucestujících, tři zazobané louisianské páry, všichni ve věku kolem šedesátky. Jeden z mužů byl právník, druhý doktor a ten třetí velké zvíře v představenstvu Louisiana Power & Light Company. Náš průvodce byl k těm oporám společnosti ten pravý pastýř: jemným, uhlazeným charakterem, který se jmenoval Madison Jefferson Monroe: „Říkejte mi Jeff,“ vyzval nás.

Dřív než jsme vůbec někam odjeli, měli jsme několik orientačních schůzek.

„Tady máte časovače,“ řekl Jeff Monroe. „Mějte je po celou dobu na sobě. Jakmile si je v budově Časové služby připnete, nesundávejte je dřív, než se z minulosti vrátíte. Koupejte se s nimi, spěte s nimi, mějte je při všech – ehm intimních činnostech. Důvod by vám měl být zřejmý. Kdyby časovač padnul do rukou osobě z dvacátého století, mohlo by dojít k vážnému narušení dějin. Proto vám zakazujeme se od přístroje třeba jen na okamžik odloučit.“

(„Lže,“ prohlásil Sam, když jsem mu to zopakoval. „Pravý důvod je ten, že občas je potřeba, aby turisté danou oblast urychleně vyklidili, třeba proto, aby se vyhnuli lynčování. Průvodce si nemůže dovolit riskovat, že někdo zapomene svůj časovač v hotelovém pokoji. Jenže nemá odvahu jim to říct.“)

Časovače, které nám Jeff Monroe rozdál, byly trochu jiné, než ten, který jsem měl na sobě tu noc, kdy jsem vyrazil proti proudu se Samem. Ovládání bylo zablokované a fungovalo jen tehdy, když průvodce vyslal ovládací signál příslušné frekvence. Pochopitelně. Časová služba nemá zájem na tom, aby turisté podnikali výlety v čase na vlastní pěst.

Monroe nám dlouze kázal o možných následcích zásahů do minulosti a opakovaně nás prosil, abychom něco nevyvedli. „Pokud vás někdo neosloví, raději sami nemluvte. A když k tomu přeci jen dojde, omezte konverzaci na minimum. Nepoužívejte slangové výrazy, nerozuměli by vám. Může se stát, že si všimnete jiné skupiny časových turistů. Za žádnou cenu se s nimi nesmíte dávat do řeči nebo se s nimi jakkoli vítat. Když si někdo z nich všimne vás, měli byste ho ignorovat. Každému, kdo tyto předpisy poruší, bez ohledu na jeho podíl viny, může být cestovní povolení na místě zrušeno a může být okamžitě odeslán do přítomnosti. Je to jasné?“

Vážně jsme přikýkli.

„Myslete si, že jste křesťané, kteří se v přestrojení vloudili do posvátného muslimského města Mekky. Dokud vás někdo neodhalí, nehrozí vám nebezpečí. Ale jestli vaše okolí zjistí, kdo jste, je s vámi zle. Je tedy ve vašem vlastním zájmu, abyste proti proudu nechávali ústa raději zavřená; co nejvíc otevírá oči a co nejméně pusy. Dokud na sebe nesvedete pozornost, nemůže se nic stát.“

Od Sama jsem se dozvěděl, že bez ohledu na to, jak pečlivě se průvodci snaží všemožným incidentům předejít, dostávají se turisté s lidmi žijícími proti proudu do konfliktů dost často. Nejčastěji stačí pár slov, kterými průvodce dotčené straně vysvětlí, že ten druhý je cizinec a navíc to v hlavě nemá v pořádku. Občas to tak jednoduché není a průvodce musí nařídít urychlenou evakuaci všech turistů a sám musí zůstat tak dlouho, dokud všechny své lidi bezpečně neodešle po proudu. V důsledku toho utrpělo již několik průvodců při výkonu služby smrtelná zranění. (V mimořádných případech, kdy to některý turista zavaří opravdu důkladně, zakročí Časová patrola, vrátí skok na začátek, provinilce ze zájezdu vyloučí a tak předejde škodě.) „Některé z těch prachatých pitomců to dovede pěkně rozpálit, když se v poslední minutě zjeví patrolák a řekne jim, že proti proudu odcestovat nemůžou, protože by tam vyvedli nějaké divoké faux pas,“ řekl Sam. „Nedokážou to pochopit. Slibují, že budou hodní a neuvěří, že jejich sliby jsou bezcenné, protože o tom, co provedli, už existuje záznam. Největší potíž s většinou těch blbečků je ta, že prostě nejsou schopni uvažovat čtyřrozměrně.“

„To ale já nedovedu taky, Same,“ přiznal jsem, zmatený.

„Dovedeš,“ řekl Sam. „Měl bys.“

Ještě než jsme odcestovali do roku 1935, dali nám bleskový hypnokurs společenského pozadí té doby. Nalili do nás údaje o Velké krizi, Novém údělu, o Longově louisianské rodině a o jeho cestě na výsluní, o jeho programu brání bohatým a dávání chudým (pod názvem „Podělte se o naše bohatství“), o jeho ostrých sporech s prezidentem Franklinem D. Rooseveltem a snu se stát prezidentem v roce 1936, o jeho výstředním odmítání tradic a demagogických

výstupech na veřejnosti. Mimo to jsme se dozvěděli spoustu dalších podrobností o životě v roce 1935 – kdo jsou nejznámější osobnosti, jaká se konají sportovní události, jaká je situace na burze, abychom netrpěli pocitem beznadějněho vytržení ze souvislostí.

Nakonec nás ustrojili do dobových kostýmů. Když jsme se pak v těch podivných šatech uviděli, ještě dlouho jsme se všelijak naparovali, chechtali se a dělali blbinky. Jeff Monroe nás zkontroloval, připomněl mužům, co jsou to zipy a jak je používat, ženám zopakoval, že je zakázáno odhalovat poprsí od bradavek dolů, a všechny nás usilovně a naléhavě prosil, abychom měli stále na paměti, že doba, kterou navštěvujeme, je přísně puritánská, neurotické potlačování pudů je považováno za ctnost, zatímco naše svobodomyšlnost by byla pokládána za hříšnost a nestydatost.

Konečně jsme byli připraveni.

Vyjeli jsme nahoru do Starého New Orleansu, protože skákat z některé z podzemních úrovní by nemuselo být nejzdravější. Pro přesuny do dvacátého století zařídili místnost v jednom penzionu na North Rampart Street.

„Vzhůru proti proudu,“ zvolal Madison Jefferson Monroe a vyslal signál, který aktivoval naše časovače.

14. kapitola

Najednou byl rok 1935.

V tom špinavém pokoji, v němž jsme byli, jsme si žádných změn nevšimli, ale přesto jsme poznali, že jsme proti proudu. Na nohou jsme měli těsné boty, na sobě legrační oblečení a po kapsách opravdové peníze v hotovosti, americké dolary, protože otisky prstů k místním platidlům nepatřily. Ubytování na první část zájezdu jsme měli zamluvené již předem v jednom velkém hotelu u kanálu, přímo na okraji Francouzské čtvrti. Jeff Monroe nás naposledy varoval, abychom byli obezřetní. Vyšli jsme ven, obešli roh – a byli jsme v tom.

Na to, že mělo jít o „krizový“ rok, byl automobilový provoz fantastický. Úroveň hluku zrovna tak. Šli jsme po dvojicích, Jeff nás vedl. Rozhlíželi jsme se dost, ale podezřelé to nikomu připadat nemohlo. Místní by nás nanejvýš ohodnotili jako turisty, kteří právě přijeli z Indiany. Na naši zvědavost nebylo nic, co by nějak okatě prozrazovalo, že jsme turisté, kteří právě přijeli z roku 2059.

Thibodeaux, ten z elektrikářské společnosti, se dlouho nedokázal vzpamatovat z pohledu na volně visící elektrické vedení houpající se od jednoho sloupu k druhému. „Četl jsem o tom, ale nikdy jsem tomu nevěřil,“ řekl několikrát. Ženské nepřestávaly kvokat o módě. Byl horký, lepkavý zářijový den, a přesto byli všichni zahalení odshora dolů. Nedokázaly to pochopit.

Počasí ale bylo nepříjemné. Nikdy předtím jsme se s tak velkou vlhkostí vzduchu nesetkali. V podzemních městech něco takového samozřejmě neexistuje, a když je na povrchu hnusně, vylézají ven snad jenom náměsíčníci. A tak jsme se potili a trpěli.

Ani v hotelu nebyla klimatizace. Je možné, že ji ještě nevynalezli.

V hotelu nás Jeff přepočítal. Když skončil se zápisem do knihy hostů, recepční, jímž byl samozřejmě člověk a ne počítačový terminál, udeřil do zvonku a zvolal: „Služba!“ Vzápětí příklusala četa rozesmátých černých poslíčků, kteří se nám postarali o zavazadla.

Zaslechl jsem, jak paní Bienvenuová, žena toho právníka, pošeptala manželovi: „Myslíš, že to jsou otroci?“

„Bud' zticha,“ zasyčel na ni. „Otroctví bylo zrušeno před sedmdesáti lety!“

Ten recepční to musel zaslechnout. Moc by mě zajímalo, co si o tom myslel.

Monroe mě ubytoval do jednoho pokoje s Florou Chambersovou. Vysvětlil nám, že nás zapsal jako manžele Elliottovy, protože není přípustné, aby neoddaný pár sdílel společný hotelový pokoj, a to ani tehdy, když patří k jednomu zájezdu. Flora mi věnovala mdlý, nicméně naději vyplněný pohled a řekla: „My budeme dělat, že máme dočasný svazek.“

Monroe na ni vytřeštil oči. „To, co je běžné v naší době, nemusí být běžné tady. Proto se tu o našich zvyklostech nemluví!“

„Oni v roce 1935 neměli dočasné svazky?“ divila se Flora.

„Držte hubu!“ zasyčel Monroe.

Vybalili jsme se, okoupali se a vyrazili na prohlídku města. Byli jsme na Basin Street poslechnout si úctyhodně starodávný jazz. Potom jsme prošli přes pár bloků na Bourbon Street, dali si něco málo k pití a podívali se na striptýz. Bylo tam narváno. Necháпали jsme, jak tam všichni ti dospělí muži a ženy mohou celou tu hodinu vydržet sedět, poslouchat nic neříkající hudbu a dýchat zakouřený vzduch jen proto, že čekají, až na pódium vyjde nějaké děvče a sundá si něco ze svého oblečení.

Když se konečně svlékla, zůstaly jí na bradavkách třpytivé kloboučky a na stydkých místech trojúhelníkový cípek látky. Každý, kdo má rád nahotu, může vidět denně ve veřejných lázních víc. Tohle ovšem byla represivní, sexuálně příškrčená doba, připomínali jsme si neustále.

Pití a veškeré ostatní výdaje v nočních podnicích se psaly na jeden účet, který vždycky platil Jeff. Časová služba si nepřála, abychom se my, věci neznalí turisté, pouštěli do manipulace s neznámými platidly, pokud to nebylo absolutně nevyhnutelné. Průvodce také zkušeně odháněl opilce, kteří na naši skupinu podnikali vytrvalé nájezdy, jakož žebráky a prostitutky, a s přehledem řešil i další výzvy, kterým byla naše schopnost zvládat společenské situace roku 1935 vystavována.

„Je to těžká práce dělat průvodce,“ poznamenala Flora.

„Ale vzpomeň si, kam všude se můžeš zadarmo podívat,“ řekl jsem jí.

Doslova hrůza se nás zmocňovala, když jsme si všimli, jak jsou lidé proti proudu oškliví. Uvědomili jsme si ale, že tenkrát nebyly genetické salóny, neznali ani kosmetickou mikrochirurgii a estetická genetika, kdyby se s ní roku 1935 někdo opovážil vystoupit, by byla považována za fašistické nebo komunistické spiknutí proti právu svobodného

člověka mít ošklivé děti. Přes to všechno jsme si nemohli pomoci a nevyjadřovat nad odstávajícíma ušima, poďobanými tvářemi, křivými zuby a baňatými nosy těch neprogramovaných, neupravovaných lidí úžas a zděšení. I ten nejméně pohledný člen naší výpravy byl ve srovnání s normálem roku 1935 neskutečně krásný. Bylo nám líto, že musejí žít v té své křečovitě, temné době. Když jsme se vrátili do hotelu, Flora se svlékla, svalila se na postel a roztáhla nohy. „Vem si mě,“ vriskala. „Jsem opilá.“ Sám jsem byl lehce opilý, a tak jsem poslechl. Monroe nás každého nechal vypít jednu sklenku alkoholu za večer. Navzdory silnému přemlouvání nám druhá povolena nebyla a po celý zbytek večera jsme se museli spokojit s nealkoholickými nápoji. Nemohl na sebe vzít riziko, že bychom pod vlivem alkoholu, látky, na kterou jsme opravdu nebyli zvyklí, mohli plácnout něco nebezpečného. Bez tak i ta jedna sklenička stačila, aby se některé jazyky rozvázaly a některé mozky změkly, takže uklouzlo pár poznámek, které, kdyby byly zaslechnuty, mohly způsobit malér. Ohromilo mě, když jsem viděl, kolik toho lidé ze dvacátého století dokážou vypít, aniž by padli. („Zvykni si na alkohol,“ naléhal na mě Sam. „Proti proudu je to většinou jediný prostředek oblbování ducha. Musíš si vypěstovat odolnost, jinak tě čekají jenom průšvihy.“ „Oni neznali drogy?“ nechápal jsem. „Sem tam narazíš na nějakou trávu, ale pořádná psychedelika žádná. A taky žádné fetkluby, nikde. Nauč se pít, Jude, nauč se pít.“) Později v noci k nám zavítal Monroe. Flora ležela vyčerpaná na posteli, stočená do klubíčka, a nevnímala svět kolem sebe. Jeff a já jsme si dlouho povídali o potížích spojených s prací časových průvodců. I přes tu jeho úlisnost a vemlouvavost jsem si ho celkem oblíbil. Vypadal, že má svou práci rád. Spojené státy ve dvacátém století byly jeho specialitou a jediné, co ho mrzelo, byl ten neúnávný kolotoč zájezdů k atentátům. „Nikdo o nic jiného nestojí,“ stěžoval si. „Dallas, Los Angeles, Memphis, New York, Chicago, Batan Rouge, Cleveland, pořád dokola. Ani to nedokážu vypovědět, jak mi dělá zle, když se musím mačkat v tom davu u toho nadjezdu, ukazovat na to okno v šestém patře a dívat se na tu ubohou ženu, jak se plazí na zad automobile. Tenhle Huey Long je aspoň vcelku nedotčená záležitost. Ale v Dallasu už jsem byl dvaadvacetkrát. Cožpak lidé nechtějí vidět šťastné chvíle dvacátého století?“ „A ony nějaké byly?“ zeptal jsem se.

15. kapitola

Snídali jsme u Brennana, obědvali u Antoina, prošli se po Zahradní čtvrti a vrátili se do Starého města navštívit katedrálu na Jackson Square. Potom jsme sešli dolů k Mississippi. Byli jsme taky v kině, podívat se na Clarka Gabla a Jean Harlowovou v Rudém prachu. Byli jsme v městské knihovně a na poště, nakoupili jsme spoustu novin (což jsou povolené suvenýry) a několik hodin poslouchali rádio. Svezli jsme se v tramvaji jménem Touha a Jeff nás vzal na projížďku vypůjčeným automobilem. Nabídl, že nás nechá řídit. Když jsme ale viděli, jak i on zápolí se složitým přehazováním, vyděsilo nás to tak, že se za volant nikomu nechtělo. A vůbec jsme dělali spoustu věcí, které ke 20. století patří. Nasávali jsme příchut' doby. Potom jsme odjeli do Baton Rouge shlédnout atentát na senátora Longa. Dorazili jsme tam v sobotu 7. září a ubytovali se v čemsi, co Jeff s přísahami prohlašoval za nejlepší hotel ve městě. Zasedal zákonodárny sbor a senátor Huey přijel z Washingtonu, aby byl při tom. Až do nedělního odpoledne jsme bezcílně bloudili městem. Potom nás Jeff připravil na ta, co uvidíme. Nasadil si termoplastickou masku. Jeho tvář již nebyla hladká, růžolící, ale zažloutlá a poďobaná. Měl knír a tmavé brýle, které jako by si vypůjčil od Dažáního. „Je to potřetí, co vedu tento zájezd,“ vysvětloval nám, „a myslím, že by nevypadalo dobře, kdyby si někdo všiml, že v okamžiku atentátu na Longa jsou v té chodbě identická trojčata.“ Zároveň nás varoval, abychom si ostatních Jeffů, které při té příležitosti můžeme zahlédnout, vůbec nevšímal. Náš průvodce byl on, s poďobanou tvář, brýlemi a knírem. K těm dalším dvěma jsme se neměli hlásit. K večeru jsme došli k obrovské, třicet čtyřposchodové správní budově státu a líně se potloukali kolem – jako zvědavci, kteří přišli Hueyovu budovu za pět miliónů obdivovat. Nenápadně jsme vešli. Jeff každých pár sekund kontroloval čas. Rozmístil nás tak, abychom měli dobrý výhled a přitom zůstali mimo dolet kulek. Nemohli jsme si nevšimnout dalších skupinek návštěvníků, kteří se sklopenými hlavami zaujímal pozice kolem. S jednou skupinou jsem zahlédl muže, který byl nepochybně Jeff Monroe. Další skupinka se mačkala kolem chlapíka stejné velikosti a vzezření, který však měl brýle s kovovými obroučkami a na levé tváři mateřské znaménko švestkové barvy. To, jak jsme se snažili na ty lidi se nedívat, byla hotová šou. Oni se ze všech sil snažili nedívat na nás. Paradox kumulace mi dělal těžkou hlavu. Případlo mi to, že všichni ti, kteří kdy vyjedou proti proudu, aby se stali svědky atentátu na Huey Longa, by tu teď měli být, snad i tisíce lidí mačkajících se všude kolem, přetlačujících se o lepší výhled. Přesto nás tu bylo jen pár desítek, představujících ty, kteří odjeli roku 2059 a dříve. Proč tu nebyli ti ostatní? Je čas opravdu tak tvárný, že se stejná událost dá přehrát nekonečněkrát, pokaždé pro větší počet diváků? „Už jde,“ zašeptal Jeff. Kingfish kráčel rychlou chůzí směrem k nám, s tělesnou stráží v těsném závěsu. Byl malý, buclatý, měl brunátný obličej, krátký nos, zrzavé vlasy, plné rty a hluboce rozštěpenou bradu. Úplně jsem cítil energii, která z toho člověka vyzařovala, ale nebyl jsem si jistý, jestli to není sebeklam. Jak se blížil, poškrabal se na levé plici zadnice, řekl cosi muži, který šel po jeho levici, a odkašlal si. Oblek měl lehce pokrčený, vlasy neupravené. Díky tomu, že nás průvodce předem upozornil, věděli jsme, kde hledat atentátníka. Na Jeffův polohlasný signál – ne dřív – jsme všichni otočili hlavy a spatřili, jak z davu vystupuje dr. Carl Austin Weiss, přistupuje k senátorovi a vráží mu do břicha svou automatickou dvaadvacítku. Vystřelil jednou. Užaslý, smrtelně zraněný Huey padl nazad. Tělesní strážci okamžitě

vytáhli pistole a atentátníka zastřelili. Po podlaze se začaly rozlévat zářivé kaluže krve, lidé ječeli, brunátní tělesní strážci nás tlačili pryč, tloukli a křičeli: „Zpátky! Zpátky! Zpátky!“

A bylo to. Událost, kvůli které jsme přijeli, skončila. Vypadalo to neskutečně, jako přehraný záznam vzdálené historie, chytře vymyšlené, ale ne zcela přesvědčivé tri-dé představení. Zapůsobilo na nás důmyslné provedení činu, nepadali jsme však hrůzou před jeho následky.

Třebaže vylétly kulky, žádná z nich nám nepřípadala naprosto opravdová.

A to i přesto, že ty kulky opravdové byly, a kdyby nás zasáhly, zemřeli bychom opravdovou smrtí.

Pro ty dva, ležící na nablýskané podlaze správní budovy, byly opravdové až příliš.

16. kapitola

Než jsem získal průvodcovské osvědčení, byl jsem na zácvik na čtyřech dalších zájezdech. Všechny skoky se odehrávaly v prostoru New Orleans, takže jsem brzy znal dějiny města daleko líp, než by mě kdy napadlo.

Třetí z těch cest byla do roku 1803, se zájezdem „Odkoupení Louisiany.“ Jediný praktikant jsem byl já. Turistů bylo sedm. Vedoucím zájezdu byl nevelký chlapík s houževnatou, tvrdou tváří. Jmenoval se Sid Buonocore. Když jsem to jméno vyslovil před Samem, vybuchl smíchy a prohlásil: „To pochybné individuum?!“

„Co je na něm pochybného?“

„Jezdívá se zájezdy do období renesance. Potom mu Časová patrola přišla na to, že dělá pasáka a dohazuje turistky Césare Borgiovi. Ty holky mu za to neplatily špatně a Borgia taky ne. Buenocore se hájil tím, že jenom dělal svou práci – zprostředkovával dívkám hlubší renesanční zážitky. Ale nebylo mu to nic platné. Stáhli ho sem a upíchli na

„Odkoupení Louisiany.“

„Má snad průvodce dohlížet na sexuální život svých turistů?“ zeptal jsem se.

„To ne, ale taky nemá transtemporální smilstvo podporovat.“

Napadlo mě, že podporovat transtemporální smilstvo je kouzelná zvrhlost. Buonocore nebyl žádný fešák, ale obklopovala ho jakási aura všepožírající sexuality, kterou jsem chtěl nechtě musel obdivovat. Důraz, jaký kladl na své blaho, byl tak zjevný, až ta jeho nenasytnost působila skoro kouzelně. Asi těžko budete aplaudovat pokoutnímu kapsáři, ale dokonalému lupiči možná zatleskáte s radostí. Takový byl Sid Buonocore.

Navíc byli schopný průvodce. V přestrojení za skupinku holandských obchodníků na cestách nás elegantně přešupl do New Orleans roku 1803; dokud bychom nepotkali pravého Holanďana, byli jsme v bezpečí a naše holandská nálepka spolehlivě zakrývala výstřednost našeho futuristického přízvuku. Ustrojeni do nepohodlných obleků z počátku 19. století, procházeli jsme městem a připadali si, jako bychom právě přehli z jeviště a nestačili si sundat kostýmy. Sid nám zatím v plné parádě představoval vše, co bylo k vidění.

Poměrně rychle jsem odhalil, že kromě toho provozuje prosperující obchodní činnost se zlatými dublony a španělskými osmireály. Nesnažil se to přede mnou skrývat, ale také o tom nemluvil, a tak mi složitější detaily zůstaly provždy utajeny. Možná to mělo něco společného s využíváním rozdílných směnných kursů. Vím jen tolik, že americké stříbrné dolary měnil za zlaté britské guineje, za guineje skupoval hluboce pod cenou francouzská stříbrná platidla, v noci se pak na březích Mississippi scházel s piráty a měnil francouzské mince za španělské zlaťáky a stříbrňáky. Co dělal s těmi dublony a osmireály, jsem se nikdy nedověděl. Stejně jako jsem nebyl schopný pochopit, kde se v tom obchodu bere zisk. Nejlepší teorie, jakou jsem vymyslel, byla ta, že se prostě snaží proměnit co nejvíc měn a vytvořit tak burzu mincí, které pak prodá sběratelům po proudu. Na osobu jeho formátu mi ta však připadala příliš jednoduché. On sám se s vysvětlováním neobtěžoval a já jsem byl příliš nesmělý, než abych se ho zeptal.

Mimo jiné byl též těžce vytižený sexem. Ta není u průvodců nic neobyčejného. („Turistky jsou povolená lovná,“ řekl mi Sam. „Samy padají jedna přes druhou, aby se nám nabídl. To máš to samé, jako bílý lovec v Africe.“) Jak jsem ale zjistil, Sid Buonocore se neomezoval jen na lov romantiky chtivých turistek.

Bylo to jednou pozdě v noci na tom zájezdu do roku 1803, kdy mi hlavou vrtala jakási procedurální záležitost, a tak jsem se ho na to šel zeptat. Zaklepal jsem na dveře ložnice. „Dál,“ ozvalo se, a tak jsem vešel. Nebyl sám. Po posteli se rozvalovalo snědé děvče s dlouhými havraními vlasy, nahé, rozčuchané, lesklé potem. Měla pevné, těžké prsy s čokoládovými bradavkami. „Promiň,“ vykoktal jsem. „Nechtěl jsem rušit.“

Sid se zasmál. „Co blbneš?“ řekl. „Prozatím jsme skončili. Proč bys měl rušit? Tohle je María.“

„Nazdar, Maríó,“ řekl jsem zkusme.

Opile se rozhihňala. Sid jí cosi řekl tou kreolskou hatmatilkou a ona se rozhihňala znovu. Vstala z postele, vysekla mi elegantní nahaté puky a zabrumlala: „Bon soir, m'sieu.“ Vzápětí, jako by lehce omdlela, se svezla na zem. Na tvář.

„No řekni, není rozkošná?“ zeptal se hrdě Sid. „Zpola Indiánka, zpola Španělka, zpola Francouzka. Nalej si rum.“

Lokl jsem si přímo z láhve. „Není těch půlek trochu moc?“

„Maria se s ničím nemazlí.“

„To vidím.“

„Potkal jsem ji, když jsem tady byl naposledy. Všechno si pečlivě plánuju, abych ji mohl mít aspoň chvilku každou noc, co jsem tady a přitom o ni neochuzoval svá další já. Chci říct, že sice nevím předem, jak dlouho budu na téhle zasrané štaci ještě tvrdnout, Jude, ale klidně bych si ji mohl dopřát pokaždé, kdy proti proudu vyrazím.“

„O takových věcech bys neměl mluvit před...“

„Ta neumí anglicky ani slovo. Je to absolutně bezpečné.“ Maria se převálila a zasténala. Sid mi vzal láhev rumu a chrstl jí trochu na prsa. Znovu se rozhihňala a začala si jej roztírat, jako by to byla nějaká zázračná růstová mastička. Ona ovšem žádnou mastičku nepotřebovala.

„Je docela vášnivá,“ nadhodil Sid.

„Věřím.“

Cosí jí řekl. Ona se kymácivě postavila a nejspíš vykročila směrem ke mně. Prsy se jí houpaly jako zvony. Na všechny strany kolem ní se šířily výpary rumu a smyslné žádostivosti. Vratce ke mně vztáhla ruce, ale znovu ztratila rovnováhu a sklouzla na prkennou podlahu. Ležela tam a škytala.

„Nechceš to s ní zkusit?“ zeptal se Sid. „Nech ji chvíli vystřízlivět, odveď si ji do pokoje a trochu se pobav.“ Namítl jsem něco o zajímavých nemocech, které by mohla mít. Stává se mi, že ve směšných situacích všechno pokazím svou zhýčkaností.

Buonocore si s opovržením odplivl. „Dostals přece injekce. Z čeho máš strach?“

„Očkovali nás proti tyfu, záškrtu, malárii a podobným svinstvům, ale o syfilis nebyla řeč.“

„Je čistá. Mně můžeš věřit. A vůbec, jestli máš bobky, můžeš si dát termokoupele, jen co vyjdeme po proudu.“ Pokrčil rameny. „Jestli máš z takových věcí strach, to snad aby ses ani nedával na průvodce.“

„Já ne...“

„Viděls, že jsem ji chtěl přefíknout sám, ne? Jude, myslíš si o mně, že jsem normální blbec nebo tuplovanej? Lezl bych do postele se syfilitičkou? A pak ti ji ještě nabízel?“

„No...“

„Je tady jen jedna věc, o kterou se musíš starat. Měl jsi pilulku?“

„Pilulku?“

„Svou pilulku! Svou měsíční pilulku, vole!“

„Jo tak. Jo, jasně.“

„To je základ, když jedeš proti proudu. Nechceš přece jiným oplodňovat jejich předky. Za něco takového by tě Patrola vážně skřípla. S lidma z minulosti se můžeš trochu kamarádit, můžeš s nima dělat obchody, můžeš s nima lézt do postele, ale dej si sakra bacha, abys jim nedělal děti. Jasný?“

„Jasný, Side.“

„Hele, to, že občas vyvedu nějakou blbost, ještě neznamená, že chci riskovat pořádnou změnu minulosti. Takovou, jako je dělání dětí proti proudu. Běž a číň taktéž, chlapče. A nezapomínej na pilulky. Teď si seber Mariu a vypadni.“

Sebral jsem si Mariu a vypadl.

V mém pokoji se vzpamatovával rychle. Neznala jediné slovo v jazyce, kterému bych rozuměl já, a já neznal jediné slovo v jazyce, kterému by rozuměla ona. Ale šlo nám to dobře.

Přestože byla o 250 let starší než já, neshledal jsem na jejím výkonu nejmenší chybičku. Některé věci se moc nemění.

17. kapitola

Poté, co jsem získal průvodcovské osvědčení a těsně před tím, než jsem odjel dělat průvodce do Byzance, uspořádal Sam na moji počest večírek na rozloučenou. Pozván byl prakticky každý, s kým jsem se v Dolním New Orleansu seznámil, a všichni jsme se nacpali do Samových dvou místností. Byly tam holky z fetklubu, nezaměstnaný básník, který se jmenoval Šigemitsu a zásadně se vyjadřoval v jambických pentametrech, pět nebo šest dalších lidí z Časové služby, prodávka litáků, jedno výstřední děvče s vlasy nazeleno, které pracovalo jako Bělíčka v genetickém salónu, a další. Sampozval i Floru Chambersovou, ale ta musela odjet a den dřív, aby zaskočila na „Drancování Říma.“

Každý dostal liták hned u dveří, takže to mělo spád. Jen co se zobáček vymrštil a klovl mě do ruky, už jsem cítil, jak se mé vědomí roztahuje a rozpíná jako balón, jak mu tělo najednou začíná být malé a ono proráží vězení mé kůže. Jenom to třesklo. Osvobodil jsem se a vznesl se vzhůru. Ostatní prožívali totéž. V podobě obláček ektooplazmy jsme kroužili pod stropem, zbaveni pout našich těl, a vychutnávali ten kolébavý pocit. Vyslal jsem mlžná chapadla, aby ovinula vznášející se podoby Heleny a Betsy a společně jsme se potěšili poklidným trojitým psychedelickým splynutím. Mezitím začala z tisíců výstupů ve stěnách prosakovat hudba a stropní obrazovka byla pro zesílení účinku naladěna na kanál abstrakcí. Byla to velice lahodná hra.

„Že musíš odejít, to mrzí nás,“ pravil Šigemitsu něžně. „Nepřítomnost tvoje, toť rána zlá. Před tebou celý svět se otevírá.“

A tak pokračoval nejméně dalších pět minut. Ke konci to řádně prosáкло erotikou, ale bohužel si zrovna na tu část nedovedu vzpomenout.

Stoupali jsme výš a výš. Sam to do nás tvrdě pral, dbajíc na to, aby žádný z nás ani na okamžik nevypadl. Jeho mohutné tělo se lesklo olejem. Jeden mladý pár z Časové služby s sebou přivezl rakev. Byla to překrásná práce, potažená hedvábím, s veškerými zdravotnickými přípojkami. Vlezli si dovnitř a nechali nás, abychom je na telemetricky připojených indikátorech sledovali. Potom jsme si to po dvou, po třech vyzkoušeli my ostatní. Nad některými páry jsme se při tom pořádně nachechtali. Na mě vyšla ta kšeftařka s litákem. Když jsme byli v nejlepším, dostali jsme další dávku a byli v tom zas.

Potom přišel na řadu tanec. Děvčata z fetklubu a tři průvodci – dva muži a křehce vypadající mladá žena s bederní rouškou z hranostaje – předvedli ukázky biologické akrobacie; no bylo to okouzlující. Kroky odkoukali v Knóssu od Minoových tanečnic a pohyby přizpůsobili modernímu vkusu tím, že na správná místa zařadili souložení. Sam během představení rozdal vjemové měniče. Spustili jsme je a nastala nádherná syntézie. Pro mně se z doteků staly vůně. Mazlil jsem se s chladivými Betsinými půlkami a vdechoval vůni květinových šeříků. Stiskl jsem v ruce kostku ledu a ucítil moře za přílivu. Pohladil jsem žebrovanou nástěnnou tkaninu a plíce mi naplnila omamná vůně hořícího borového lesa. Přepnuli jsme. Zvuk se změnil ve strukturu. Helena mi vášnivě vzdychala do ucha a já vnímal hebký mech; hudba se valila z reproduktorů jako přívál hustého krému. Šigemitsu začal bédovat blankversem a bodavý rytmus jeho hlasu se pro mne změnil v ledovou pyramidu. Pokračovali jsme s barvami, chutěmi a trváním časových okamžiků. Ze všech druhů smyslových rozkoší vynalezených za posledních sto let považuju míchání za ten daleko nejoblíbenější.

Na Emily, to děvče z genetického salónu, došlo až později. Byla až podvyživeně vychrtlá, měla pichlavé lícní kosti, na hlavě zakrslou houštinu propletených zelených vlasů a nejkrásnější pronikavé oči, jaké jsem kdy spatřil. I když měla od všeho dost, vypadala chladně a duchapřítomně. Brzy jsem zjistil, že to bylo jen zdání. Měla líták. „Pozorně ji poslouchej,“ přitočil se ke mně Sam. „Občas mívá z lítáků vidění. Je dobrá, vážně.“ Svalila se mi do náruče. Nejistě jsem ji podpíral, zatímco její ústa pátrala po mých. Její zuby zlehka sevřely mé rty. Ladně jsme sklouzli na koberec. Náš dopad vyvolal drnkavý zvuk. Měla na sobě pláštík z proužků měděné síťoviny, které se u krku proplétaly. Trpělivě jsem pod ním hledal její ňadra, když tu pronesla dutým, prorockým hlasem: „Brzy se vydáš na dalekou cestu.“

„Ano.“

„Budeš jezdit proti proudu.“

„To je pravda.“

„Do – do Byzance.“

„Do Byzance, správně.“

„To není země pro starce,“ vykřikl hlas z druhého konce pokoje. „Mláď v objetí, ptáci v korunách –“

„Byzanc,“ hlesl vyčerpaný tanečník rozplácnutý na podlaze nedaleko mých nohou.

„Ó císařovy zlaté kovárny!“ vriskal Šigemitsu. „Chlast, jen chlast! Však císařovy kovárny tu záplavu zadrží? Plameny, co z otepí nežijí a ocel je nezažehla!“

„A císařovi vojáci se opilostí neudrží na nohou,“ dořekl jsem.

Emily se zachvěla, kousla mě do ucha a pravila: „Najdeš tam touhu svého srdce.“

„To mi řekl Sam taky.“

„A ztratíš ji tam. Budeš trpět, litovat, kát se, ale nikdy už nebudeš jako dřív.“

„To vypadá vážně,“ řekl jsem.

„Vyhýbej se lásce v Byzanci!“ zaječela. „Vyhýbej! Vyhýbej!“

Musel jsem ji slíbit, že si dám pozor.

Prorocké světlo v jejích očích však najednou pohaslo. Posadila se, několikrát zamrkala, nejistě se usmála a řekla: „Kdo jsi?“ Její stehna pevně svírala mou levou ruku. „Já? Já jsem čestný host. Jud Elliott.“

„Tebe neznám. Co děláš?“

„Časového průvodce. Budu dělat. Zítra nastupuju službu.“

„Mám dojem, že už si vzpomínám. Já jsem Emily.“

„Já vím. Ty jsi ta z genetického salónu, co?“

„Vidím, že tady to někomu moc kecalo.“

„Zas tak moc ne. Co tam děláš?“

„Děličku,“ řekla. „Separuju geny. Víš, když má někdo gen pro zrzavé vlasy a chce ho předat i svým dětem, jenže ho má spojený dejme tomu s genem pro hemofilii, já ten nežádoucí gen oddělím a opravím.“

„Vypadá to dost složitě.“

„Ale nic na tom není, když víš, co děláš. Je na to šestiměsíční zaškolovací kurs.“

„Aha.“

„Je to zajímavá práce. Dozví se toho spoustu o lidské povaze, poznáš, jak si lidi představují své děti. Víš, ne každý chce vylepšující zásahy. Měli jsme už i pár šokujících požadavků.“

„To podle mě záleží na tom, co považuješ za vylepšení,“ namítl jsem.

„No, jistě normy vzhledu tu jsou. Máme za to, že je lepší mít silné, mastné vlasy než vůbec žádné. Je lepší, když má chlap dva metry než jeden. Je lepší mít rovné zuby než pokřivené. A co bys řekl tomu, že přijde ženská a chce naprojektovat syna s nesestoupenými varlaty?“

„Proč by chtěl někdo takové dítě?“

„Nelíbilo se jí, že by jednou mohl začít běhat za holkama,“ řekla Emily.

„A udělalas to?“

„Ten požadavek byl celé dva body pod značkou na indexu genetických deviací. Všechny takové případy musíme hlásit Úřadu pro genetický dozor.“

„Oni by to schválili?“

„To ne, nikdy. Takové zábranové mutace se nepovolují.“

„Takže ta chudák ženská teď nejspíš bude muset mít dítě s kulkama?“

Emily se usmála. „Když bude chtít, může jít do černého salónu. Tam udělají cokoli pro kohokoliv. Neříkej, žeš o nich nikdy neslyšel.“

„Neslyšel, opravdu.“

„Dělají pro avantgardu, ty nejbizarnější mutace. Děti, co mají zábrý a šupiny, děti s dvaceti prsty, s kůží pruhovanou jako zebra. Černovarníci ti vyřezou každý gen, který si zamaneš – za patřičnou cenu ovšem. Jsou děsně drazí. Ale jsou předvoj budoucnosti.“

„Vážně?“

„Kosmetické mutace teď začínají letět,“ prohlásila Emily. „Nebud' na omylu, náš salón by se něčeho takového nedotkl. Ale tohle je poslední uniformní generace, která je lidstvu dopřána. Pestrost genotypu a fenotypu – to je budoucnost.“ Oči se jí rozšířily náhlým záchvatem šilenství. Došlo mi, že během posledních minut musel někde v jejích žilách explodovat zpožděný líták. Nalepila se na mě a zašeptala: „Co ty si o tom myslíš? Pojď, uděláme si děťátko, teď hned, a já ho v salónu po práci přeprogramuju. Půjdem s módou!“

„Je mi líto,“ řekl jsem. „Už jsem si tenhle měsíc vzal pilulku.“

„Nevadí, můžeme to aspoň zkusit,“ řekla a její nedočkavá ruka mi vklouzla do kalhot.

18. kapitola

Do Istanbulu jsem dorazil jedno kalné letní odpoledne a hned se nechal expres lupnout přes Bospor na asijskou stranu, kde je ústředí Časové služby. Za ten rok, který uplynul od mé poslední návštěvy, se město příliš nezměnilo. Ne že by mě to nějak překvapilo. Istanbul se v podstatě nezměnil od dob Kemala Atatürka, a to už je 150 let. Stále ty stejné šedivé budovy, stejně archaická zmršť neoznačených ulic, stejně všudypřítomný povlak špíny a písku. A stejně nebesky vznosné mešity vznášející se nad tou zkázou.

Já šileně zbožňuju mešity. Dokazují, že Turci byli aspoň k něčemu dobří. Ale jinak je pro mě Istanbul jako město jen špatnou karikaturou, kterou někdo přemaloval rány a pahýly mé milované Konstantinopole. Ty střípky, které z byzantského velkoměsta zůstaly, mě okouzluje víc než mešita sultána Ahmeda, Sulejmanova mešita a Bajezidova mešita dohromady.

Představa, že už zanedlouho spatřím Konstantinopol jako živoucí město zbavené všech těch tureckých nádorů, mě vzrušila natolik, že jsem si to samou radostí málem pustil do kalhot.

Časová služba si zařídila kancelář v přičaplé, výhružně vyhlížející budově z konce dvacátého století, stojící vysoko nad Bosporem, téměř naproti turecké pevnosti Rumeli Hisari, odkud roku 1453 zasadil dobyvatel Byzanci smrtelnou ránu.

Třebaže jsem byl ohlášen, musel jsem se čtvrt hodiny probíjet davem v čekárně, ze všech stran obklopený rozruženými turisty, kteří nadávali na nějaké nepořádky v programu. Jeden muž s brunátnou tváří neustále vykřikoval: „Kde je tady počítačový terminál. Chci mít od tohoto všeho počítačový záznam!“ A utahaná sekretářka mu s andělským výrazem až do vyčerpání opakovala, že všechno, co říká, je zaznamenáváno, a to včetně toho nejtupějšího bečení. Cestu tou vřavou si klestili dva pyšně se nesoucí obři z Časové patroly; obličeje zachmuřené, myšlenky nepochybně upnuté na výkon služby. Skoro jsem slyšel, jak jim to myslí: „Aha! Aha!“ Před nimi poskakovala tenká žena s klínovitým obličejem, plácala jim papíry po bradách s hlubokými doličky a ječela: „A to jsem ty rezervace potvrdila před sedmi měsíci, hned po vánocích! A teď mi řeknou –“ Patrolníci šli dál. Do čekárny pronikl pojezdový automat a začal prodávat losy. Za ním vstoupil neupravený, neholený Turek v pomuchlaném černém saku, hledající odbyť pro sladkosti nabízené na umaštěném tácku.

Musel jsem kvalitu toho zmatku obdivovat. Bylo to geniální.

Přesto nemůžu říct, že bych byl nerad, když jsem byl konečně vysvobozen. Najednou se objevil takový levantinský typ, který mohl být docela dobře bratrancem mého s dojetím připomínaného Nadžiba Dažáního, představil se jako Spiros Protopopolos a spěšně mě odvedl kruhovými stahovacími dveřmi, kterých jsem si vůbec nevšiml. „Měl jste přijít bočním vchodem,“ řekl. „Omlouvám se, že to tak dlouho trvalo. Nenapadlo nás, že jste tady.“

Mohlo mu být tak třicet. Buclatý, upravený, se slunečními brýlemi a spoustou bělostných zubů. Když jsme nastoupili do výtahu a rozjeli se ke klubovně průvodců, řekl: „Vy jste jako průvodce ještě nepracoval, že?“

„Ne,“ odpověděl jsem. „Nikdy. Tohle je poprvé.“

„Určitě si to zamilujete. V Byzanci obzvlášť. Je tak nevím, jak to vyjádřit.“ Vznešeným gestem sepnul kypré dlaně.

„Určitě to také trochu ucítíte. Ale jenom Řek jako já to může plně vychutnat. Byzanc, ach Byzanc.“

„Já jsem taky Řek,“ prohlásil jsem.

Zastavil výtah a nadzdvihl si brýle. „Vy nejste Judson Daniel Elliott III.?“

„Jsem“

„A jste Řek?“

„Maminka se za svobodna jmenovala Passilidu. Narodila se v Athénách. Dědeček, její otec, byl starostou ve Spartě. A po své matce pocházel z rodu Markezinů.“

„Bratře!“ vykřikl Protopopolos.

Ukázalo se, že z devíti dalších průvodců působících v Byzanci, je šest Řeků, původem či národností. Dál tam byli dva Němci, Herschel a Melamed a tím devátým byl uhlasený, tmavovlasý Španěl. Jmenoval se Capistrano a jednou později, když už toho do sebe obrátil požehnaně, se mi svěřil, že jeho prababička byla Turkyně. Nevím, snad si představoval, že jim za to budu pohrdat; měl totiž silné sklony k masochismu.

Pět mých nových kolegů bylo momentálně proti proudu a čtyři v současném Istanbulu, právě díky té nepřijemnosti, která byla příčinou povyku v čekárně. Protopopolos se ujal představování. „Melamede, Capistrane, Pappo, tohle je Elliott.“ Melamed byl blondák skrývající se za hustými vousy barvy písku, Pappas měl vpadlé tváře, smutné oči a svěšené kníry. Oba mohli mít kolem čtyřiceti. Capistrano se zdál být o něco mladší.

Osvětlená tabule ukazovala, co dělají ostatní členové týmu: Herschel, Kolettis, Plastiras, Metaxas a Gompers.

„Gompers?“ podivil jsem se.

„Jeho babička byla čistý helénský typ,“ odvětil Protopopolos.

Podle tabule bylo těch pět rozptýleno v rozpětí deseti staletí: Kolettis v roce 1651 p. p. a Metaxas 606 p. p., to znamená v letech 408 a 1453 našeho letopočtu. A ostatní mezi tím. Právě když jsem tabuli sledoval, sklouzl Kolettis o více než sto let po proudu. „Jeli se podívat na povstání,“ komentoval Melamed potichu a Capistrano s povzděchem přikývl. Pappas mi uvařil silnou kávu a Capistrano odzátkoval láhev turecké brandy. Zjistil jsem, že vypořádat se s tím druhým nebude lehké. Capistrano do mne povzbudivě dloubl. „Jen se napij. Za posledních patnáct století to je to nejlepší, co můžeš ochutnat.“ Vzpomněl jsem si na Samovu radu, abych se naučil pít, obrátil to do sebe a zatoužil po trávě, litém nebo fetu, prostě po něčem jemnějším.

Spokojeně jsem relaxoval se svými novými přáteli, když do místnosti vpadl patrolák. Vůbec se neobtěžoval požádat o povolení vstoupit prostřednictvím snímače a dokonce ani nezaklepal – prostě vrazil dovnitř.

„Copak se nedovedete chvilku chovat slušně?“ zavrčel Pappas.

„A co takhle nasrat,“ opáčil patrolák. Svalil se do houpací sítě a rozeplnul si košili uniformy. Byl to robustní árijský typ se zarostlým hrudníkem; to, co vypadalo jako zlaté drátky, se vlnilo až po jeho klíční kosti. „Novej?“ řekl a pohodil hlavou směrem ke mně.

„Jud Elliott,“ řekl jsem. „Průvodce.“

„Dave van Dam,“ řekl on. „Patrolák.“ Jeho mohutná ruka pohltila mou. „Dej si pozor, abych tě proti proudu nenachytal, jak tam někde šukáš. Nic osobního, ale dovedu být tvrdá svině. Nás je snadné nenávidět: jsme nepodplatitelní. Dej mi šanci a uvidíš.“

„Tohle je klubovna průvodců,“ nadhodil Capistrano opatrně.

„To mně říkat nemusíš. Věř tomu nebo ne, já umím číst.“

„Ty jsi teď jako průvodce?“

„Vadí vám, když se chci trochu odreagovat s opozicí?“ Zašklebil se, poškrábal na hrudi a přiložil láhev brandy ke rtům. Pil hltavě a krkal s ozvěnou. „Boha, takhle zabít den, že nevíte, kde jsem dneska byl?“

Nevypadalo to, že by to někoho zajímalo.

Ale on stejně pokračoval. „Celej den jsem lítal po roce 1962. Devatenást set kurva šedesát dva. Proleжал jsem každý patro zkurvenýho istanbulskýho Hiltonu a hledal dva údajné zločince, kteří si prý do hotelu zavedli pašeráckej kanál. Dozvěděli jsme se, že vozí z patnáctého století zlaté mince a římské sklo, v tom hotelu to prodávají americkým turistům, výtěžek investují na burze a prachy ulejvají do nějaké švýcarské banky, aby si je v současnosti vyzvedli. Víte, že tak se dají vytrískat miliardy? Nakoupíte v roce, kdy jsou akcie nízko, zisk si na století zašijete do banky a skončíte tak, že vám bude patřit svět. Možná to pravda je, ale v tom zasraným Hiltonu jsme nenašli nic, jenom spoustu pravejch slušnejch podnikatelů, co měli základ v té době. Do prdele s tím. Ať si ty posraný zloděje hledají sami.“

„Tohle je klubovna průvodců,“ zopakoval Capistrano. Patrolák to však ani v nejmenším nevzal na vědomí. Když po pěti minutách konečně odešel, zeptal jsem se: „To jsou taková všichni?“

„Tenhle byl jeden z těch slušnějších,“ řekl Protopopulos. „Většina ostatních jsou neotesanci.“

19. kapitola

Ve spánku do mě hypnopedicky nalili byzantskou řečtinu, takže když jsem se probudil, dovedl jsem nejenom objednat jídlo, koupit si tuniku a byzantskou hantýrkou svést pannu, ale znal jsem i pár vět, před kterými by se mozaiky v chrámu Hagie Sofie sloupaly hanbou. Vystudoval jsem Harvard, Yale a Princeton, ale tyhle věty mě tam nenaučili. Dobrá věc, ten hypnospánek.

Přesto jsem ještě nebyl připravený jet jako průvodce sám. Protopopulos, který měl ten měsíc na starosti rozdělování zájezdů, mě na první cestu dal dohromady s Capistranem. Kdyby šlo všechno hladce, měl jsem za pár týdnů začít sám na svém.

Zájezdy do Byzance, které patří k těm nejpobulárnějším, jaké Časová služba nabízí, jsou vcelku standardní záležitostí. Každý turnus shledne korunovací císaře, závody vozů na Hippodromu, vysvěcení Hagie Sofie, drancování města čtvrtou křížovou výpravou a jeho dobytí Turky. Takový zájezd zůstává proti proudu týden. Čtrnáctidenní zájezd zahrnuje vše již zmíněné plus příjezd první křížové výpravy, povstání roku 532, císařskou svatbu a pár menších událostí. Průvodce si sám může vybrat, které císaře, korunovace či závody navštívit; účelem je pokud možno předcházet vzniku paradoxní kumulace, které by nadměrným nahromaděním diváků mohly každou událost zadusit. Navštěvována jsou prakticky všechna významná období mezi Justinianem a Turky. Byli jsme však upozorněni, abychom se vyhýbali letům silných zemětřesení a zcela – pod trestem vyrušení Časovou patrolou – je zakázáno vstupovat do období černého moru v letech 745-47. Poslední noc v přítomnosti jsem vzrušením nemohl usnout. Zčásti za to mohl strach, že hned při první cestě jako průvodce něco zvorám. Není to právě malá zodpovědnost, i když má člověk s sebou kolegu, a já se vážně obával, že se mi podaří nějaký šílený kopanec. Představa, že by nás musela zachraňovat Časová patrola, mě silně zneklidňovala. Taková hanba!

Ale nejvíc jsem se trápil kvůli Konstantinopoli. Bude i ve skutečnosti taková, jakou jsem si ji vysnil? Nebo mě zklame. Celý život jsem v sobě hýčkal obraz toho zlatého, třpytivého města dávných časů. Teď, těsně před cestou, která mě do něj měla zavést, jsem se třásl.

Vstal jsem a začal klopýtavě přecházet po pokoji, který mi poskytli. V hlavě jsem měl prázdno a bylo mi úzko. Drogy jsem neměl a kouřit jsem nesměl. Takové věci si průvodce musí odvykal, protože zapálit si v 10. století na ulici je neodpustitelný anachronismus. Capistrano mi nechal zbytek brandy, ale to byla jen slabá útěcha. Slyšel mě, jak narážím do nábytku, a tak se přišel pudivát, co se děje.

„Jsi nervózní?“ zeptal se.

„Hrozně.“

„Taky vždycky býváš, před skokem. Nikdy to nepoleví.“ Přemluvil mě, abych se s ním šel projít. Prý to pomáhá. Přšli jsme na evropskou stranu a nazdařbůh bloudili ztichlými ulicemi nového města; od paláce Dolmabahce na pobřeží ke starému Hiltonu, kolem Taksimu dolů na Galatský most a do vlastního Istanbulu. Kráčeli jsme neúnavně a zdálo se nám, že my jediná jsme vzhůru v celém městě. Proplétali jsme se krivolakým bludištěm tržiště, až jsme došli na jednu z ulic vedoucích k Hagii Sofii. Tam jsme chvíli postáli před tou skvostnou starou budovou. Snažil jsem se vrýt si do paměti její rysy – vnější minarety, pozdější opěrné pilíře – a uvěřit, že ráno ji spatřím v její pravé podobě, jako majestátní vévodkyni města, která se nemusí o své náměstí dělit s cizí roztomilostí protější Modré mešity.

Šli jsme dál a dál, prolezli trosky Hippodromu, obešli palác Topkapı a došli až k moři, ke starému vlnolamu. Svítání nás zastihlo pod Pevností sedmi věží, ve stínu rozpadajícího se byzantského opevnění. To už jsme zpola spali. Odkudsi se vynořil asi patnáctiletý turecký chlapec, zdvořile k nám přistoupil a zeptal se, nejdřív francouzsky a potom anglicky,

jestli bychom neměli o něco zájem: o staré mince, jeho sestru, hašiš, izraelské peníze, zlaté šperky, jeho bratra nebo koberec. Poděkovali jsme a řekli mu, že ne. To ho však neodradilo a přivolał sestru. Mohlo jí být tak čtrnáct, ale vypadala o dobré čtyři, pět let starší. „Panna,“ prohlásil. „Líbí se vám? Pěkná postava, eh? Co jste, Američani, Angličani, Němci? Tady dívejte, eh?“ Na jeho drsný příkaz si dívka rozhalila blůzku a vystavila nám na odiv lákavé, svěží pevné prsy. Mezi nimi se na šňůrce pohupovala těžká byzantská bronzová mince, snad follis. Naklonil jsem se blíž, abych si ji mohl lépe prohlédnout. Chlapec, vydechující na mě česnek, pohotově pochopil, že středem mé pozornosti nejsou prsa, ale mince a hbitě přehodil na jinou kolej. „Vám se líbí stará mince, eh? My najít spoustu, hrnec pod zdi. Počkat tady, já přinést ukázat, jo?“ vychrlil a odběhl. Sestra si rozmrzele zapnula blůzku. Capistrano a já jsme se dali na odchod. Dívka se rozběhla za námi, volajíc, abychom počkali, ale když jsme ušli dvacet metrů, ztratila zájem. Za hodinu jsme byli lupákem zpátky před budovou časové služby.

Po snídani jsme se nastrojili do kostýmů, dlouhých hedvábných tunik; římských sandálů a lehkých pláštiků. Capistrano mi slavnostně podal časovač. Jeho ovládání jsem teď už s přehledem zvládal. Připnul jsem si jej do té správné polohy a pocítil náhlé vzednutí síly, když jsem si uvědomil, že teď mohu volně cestovat do kterékoliv doby, a dokud budu mít na paměti nedotknutelnost přítomnosti, nemusím se nikomu zodpovídat. Capistrano na mě mrkl. „Vzhůru proti proudu,“ řekl. „Proti proudu,“ řekl jsem já. A sešli jsme dolů, kde čekalo našich osm turistů.

20. kapitola

Skákací místo pro cesty do Byzance je skoro vždy stejné prostranství před Hadí Sofií. Nás deset, připadajících si v těch róbách tak trochu jako bláznů, tam autobus vyklopil kolem desáté ráno. Obyčejnější turisté, kteří si přijeli prohlédnout jen Istanbul, proudili v zástupech mezi katedrálou a nedalekou mešitou sultána Ahmeda. Spolu s Capistranem jsme se přesvědčili, zda mají všichni časovače tam, kdy mají být, a zda jim pravidla časového cestování řádně pronikla do lebek. Naši skupinu tvořili dva pohlední mladíci z Londýna, pár panenských německých učitelek a dvě postarší americké manželské sestavy. Všichni absolvovali hypnokus byzantské řečtiny a měli být schopni ji v příštích přibližně šedesáti dnech používat stejně plyně jako svoji mateřštinu. Přesto jsme těm Američanům a jedné Němce museli neustále připomínat, aby tak činili.

Skočili jsme.

Na okamžik jsem ztratil orientaci. To se při skoku proti proudu stává vždycky. Když jsem se vzpamatoval, zjistil jsem, že jsem opravdu pryč z Istanbulu, v Konstantinopoli. Nezklamal mě.

Špína byla pryč. Minarety byly pryč. Mešity byly pryč. Turci byli pryč.

Vzduch byl modravý, sladký a průzračný. Stáli jsme na Augusteu, rozlehlém prostranství před svatou Sofií. Napravo, kde měla být bezútěšná řed' budov úřadů, byl prostor volný. Předě mnou, kde měla stát modravá fantazie mešity sultána Ahmeda, jsem spatřil neuspořádaný chumel nízkých mramorových paláců. Stranou se zvedal boční násep Hippodromu. Po prostorném náměstí loudavě přecházely postavy v pestrobarevných róbách, jakoby uprchnuvší z byzantských mozaik.

Otočil jsem se, abych si poprvé prohlédl svatou Sofii bez minaretů.

Nebyla tam.

No tom známém místě jsem spatřil ohořelé, povalené trosky neznámé obdélníkové baziliky. Kamenné zdi stály, ale nejistě; střecha byla pryč. Ve stínu průčelí dřímali tři vojáci. Byl jsem ztracený.

„Vyjeli jsme o šestnáct století proti proudu,“ spustil Capistrano. „Píše se rok 408 a přijeli jsme sem proto, abychom se stali očitými svědky procesí pořádaného při příležitosti křtu syna císaře Arkádia, který bude jednoho dne vládnout jako Theodósius II. Za sebou, na místě slavní; katedrály Hagia Sofia můžeme spatřit ruiny původní baziliky postavené za vlády císaře Konstantina, syna Konstantina Velkého a otevřené k modlitbám 15. prosince roku 360. Tato budova vyhořela 20. června 404 při povstání a jak si můžete povšimnout, rekonstrukce ještě nezačala. Kostel bude přestavěn přibližně třicet let po proudu císařem Theodosiem a uvidíte jej při naší další zastávce. pojdte tudy.“

Následoval jsem ho jako ve snu, stejný turista, jako našich osm klientů. Veškerou práci obstarával Capistrano. Zběžně, ale dostatečně přednášel o mramorových budovách před námi, představujících počátek Velkého paláce. Nedokázal jsem si srovnat to, co jsem viděl, s plány města, jak jsem si je pamatoval z Harvardu. Jistě, Konstantinopol, kterou jsem tam studoval, byla pozdější, větší, po-Justiniánovo město. Ta, ve které jsem stál teď, byla městem na úsvitu svých dějin. Zamířili jsme do vnitrozemí, ven z palácové čtvrti do obytné, kde se domy bohatých, s nádvořími a průčelími bez oken, mísily s rákosem krytými chatrčemi chudých. Nakonec jsme se vynořili na Mese, hlavní procesní třídě, lemované arkádovitými obchody a toho dne vyzdobené hedvábnými, zlatem vyšívanými čalouny.

Byla tam hlava na hlavě. V očekávání velkolepého průvodu se do ulice vecpali snad všichni obyvatelé Byzance. Prodávači v krámech s jídlem se nestačili otáčet; vzduch k nám přinášel vůni opékané šunky a pečených jehňat, očima jsme hltali stánky obtížené sýry, ořechy, neznámými druhy ovace. Jedna z německých dívek prohlásila, že má hlad. Capistrano se zasmál a koupil nám všem jehně na rožni. Zaplatil lesklými měděnými mincemi, za které by dal každý sběratel jmění. Od jakéhosi jednookého chlapíka jsme koupili víno z obrovské chladivé amfory; nechal nás pít přímo ze sběračky. Jakmile i ostatním obchodníkům kolem nás došlo, že jsme přístupní zákazníci, shlukli se kolem nás po tuctech a předháněli se v nabízení suvenýrů, kandovaných sladkostí, na pohled poněkud starších natvrdo vařených vajec, misek se slanými oříšky a tácků s rozmanitými zvířecími vnitřnostmi, koulemi očních bulv a pak ještě jinými koulemi. Byla to skutečná, ryzí a starodávná minulost; ta přehlídka podivuhodností nabízených ke koupi, ten zápach potu a česneku vycházející z davu prodávačů, to vše nám říkalo, jak daleko jsme od roku 2059.

„Cizinci?“ oslovil nás vousatý muž prodávající hliněné olejové lampičky. „Odkud? Z Kypru? Z Egypta?“

„Ze Španěl,“ řekl Capistrano.

Prodávač se na nás podíval s takovou bázní, jako by prohlásil, že jsme přišli z Marsu. „Ze Španěl,“ opakoval. „Ze Španěl! Cestovat tak daleko jen kvůli prohlídce našeho města.“ Mezitím si celou naši skupinu pozorně změřil, bleskově zinventarizoval, až nakonec jeho pohled spočinul na blondátě, prsaté Klotildě, té přitažlivější z našich dvou německých učitelek. „Vaše otrokyně je Saska?“ zeptal se mě, prohmatávajíc zboží pod Klotildiným splývavým rouchem. „Krásná, opravdu. Máte vybraný vkus!“ Klotilda zalapala po dechu a odtrhla jeho prsty od svého stehna. Capistrano chlapa chladnokrevně popadl a tak prudce ho přirazil na stěnu krámu, že se nejmíň deset hliněných lampiček překotilo a rozbila pádem na chodník. Proávající překvapeně zamrkal, Capistrano procedil mezi zuby cosi mrazivého a uzemnil chlapíka strašlivým pohledem. „Já to nemyslel zle,“ bránil se prodávač. „Myslel jsem, že je to otrokyně!“ Zamumlal jakousi stručnou omluvu a odkulhal. Klotilda se celá chvěla – těžko říct, zda vztekem nebo vzrušením. Lísa, její společnice, vypadala, jako by trochu záviděla. S její holou kůží se ještě žádný byzantský pouliční prodáváč nepolaskal! Capistrano si odplívl. „Z toho mohl být průšvih. Musíme být stále ve střehu. I nevinné ožďibování se může rychle změnit v komplikace a katastrofu.“

Prodáváči se před námi bázně rozestupovali. Našli jsme si místa blízko čela davu, s výhledem na ulici. Měl jsem pocit, že mnoho tváří v tom davu vypadá nebyzantsky a vrtalo mi hlavou, jestli by to mohly být tváře cestovatelů časem. Blíží se doba, napadlo mě, kdy náš příval spouštějící se proti proudu zadusí minulost. Sami vyplníme všechny naše včerejšky a vytlačíme své vlastní předky.

„Už jdou!“ vykřiklo tisíc hlasů.

Trubky se rozvřeštěly v různých tóninách a v dále se vynořilo procesí urozených. Byli upravení, nakrátko zastřiženi podle římské módy, neboť město bylo ještě stále stejně římské jako řecké, všichni byli oděni v bílém hedvábí, dováženém – jak nám šeptem sdělil Capistrano – za nemalé sumy karavanami z Číny, protože Byzantincům se ještě nepodařilo tajemství jeho výroby ukořistit. Podvečerní slunce, dopadající na nádherná roucha pod ostrým úhlem, dodávalo průvodu natolik krásnou zář, že i Capistrano, který to všechno již viděl, se neubránil dojetí. Jen pomalu a zvolna postupovali vysocí hodnostáři vpřed.

„Vypadají jako sněhové vločky,“ zašeptal nějaký muž za mnou. „Roztančené sněhové vločky!“

Trvalo téměř hodinu, než kolem nás prošli ti nejvyšší. Nastal soumrak. Za kněžím a byzantskými vévody pochodovala císařská vojska s rozžatými svícemi, které probleskovaly houstnoucím šerem jako nekonečno hvězd. Potom šli další kněží nesoucí portréty a ikony a pak kníže z královské krve v náručí s vrnícím batoletem, z něhož jednou bude mocný císař Theodósius II. A nakonec sám vládnoucí císař, Arkádios. Byzantský císař, opakoval jsem si tisíckrát. Já, Judson Daniel Elliott III. jsem stál s hlavou nepokrytou pod byzantským nebem, tam v roce 408, a kolem mě procházel byzantský císař! Byť tím monarchou byl pouze nepatrný Arkádios, bezvýznamná spojka mezi dvěma Theodósií, chvíli jsem se po celém těle. Zavrával jsem. Dlažba se pode mnou vzdouvala a nadhazovala. „Je vám špatně?“ zašeptala Klotilda zneklidněně. Nasál jsem vzduch a poprosil vesmír, aby mě podržel. Byl jsem zdrcen – a to pouhým Arkádiem. Co kdyby to byl Justinian, Konstantin, Alexios?

Však víte, jak to chodí. Dočkal jsem se i těch velikánů. Ale v té době jsem toho již proti proudu shlédli tolik, že to ve mně sice zanechalo silný dojem, ale bázní jsem se už netřásl. Pokud jde o Justiniana, tak si nejvíc pamatuji to, že kýchal. Když ale vzpomenu na Arkádia, slyším trubky a vidím, jak na nebi víří hvězdy.

21. kapitola

Přenocovali jsme v hostinci nad Zlatým rohem. Naproti za vodou, kde se jednoho dne vztyčí Hilton a kancelářské budovy, vládla neproniknutelná tma. Bylo to bytelné dřevěné stavení s jídelnou v přízemí a prostornými, neútlunými pokoji v noclehářenském stylu v patře. Byl jsem smířený s tím, že se po mně bude chtít, abych spal v rákosové podestýlce na podlaze, ale ne, bylo tam cosi, v čem se daly poznat postele s hadrovými matracemi. Sociální vybavení bylo venku, za stavením. Předpokládalo se, že zatoužíme-li po čistotě, zajdeme si do veřejných lázní. Všechny desítky nás sdílelo jednu místnost, ale naštěstí to nikomu nevadilo. Když se Klotilda svlékla, rozhořčeně obešla jednoho po druhém a všem nám ukázala nachovější podlitiny, které na jejím hebkém bílém stehně zanechalo sevření prodáváčovo. Její kostnatá přítelkyně Lisa se opět tvářila zasmušile, protože neměla co ukazovat.

Tu noc jsme toho moc nenaspali. Jednak bylo kolem příliš hluchno, neboť oslavy císařského křtu chroptivě zmítaly městem skoro až do úsvitu, a pak, kdo by dokázal usnout s vědomím, že svět 5. století začíná hned za dveřmi.

U jednu noc dříve a o šestnáct století po proudu mi Capistrano obětavě pomohl zdolat bariéru nespavosti. Nyní to udělal znovu. Vstal jsem, přistoupil k úzké štěrbíně okna a zahleděl se na vatry planoucí ve městě. Všiml si toho, přišel ke mně a řekl: „Rozumím. Napoprvé je těžké usnout.“

„To jo.“

„Mám ti sehnat ženskou?“

„Ne.“

„Tak nepůjdem se aspoň projít?“

„A můžeme je tady nechat?“ zeptal jsem se a přelétl pohledem našich osm turistů.

„Nepůjdem daleko. Zůstaneme tady venku. Kdyby se něco semlelo, budeme na dosah.“

Vzduch byl těžký a příjemný. Nad hospodskou čtvrtí vylétaly úryvky oplzlých písní. Vyrazili jsme tím směrem. Krčmy byly otevřené a plné opilých vojáků. Snědé prostitutky vystavovaly své vnady. Jedné z dívek, sotva šestnáctileté, se na šňůrce mezi odhalenými řadry houpala mince. Capistrano do mě šťouchl, abych si jí všimnul, a oba jsme se rozesmáli. „Že by ta samá mince?“ nadhodil. „Ale jiná prsa, co?“

Pokrčil jsem rameny. „A vůbec, proč by ne ta samá,“ dodal jsem a vybavil si tu ještě dlouho nenarozenou dívku, která

byla minulou noc na prodej pod Pevností sedmi věží. Capistrano koupil dvě lahve mazlavého řeckého vína a společně jsme se vrátili k hostinci, abychom poseděli tiše pod schody a propili se tmou.

Mluvil většinou on. Stejně jako mnoho časových průvodců, měl i on složitý život, pichlavý a plný oklik, a tak teď nechával jeho líčení plynout mezi jednotlivými doušky vína. Urození španělští předkové (o té turecké prababičce se zmínil až o několik měsíců později, když byl daleko důkladněji nalitý), v mládí sňatek s pannou z vysoce postavené rodiny, vzdělání na nejlepších evropských univerzitách. Potom nevysvětlitelný pád, ztráta ambicí, ztráta štěstí, ztráta manželky. „Když mi bylo sedmadvacet, můj život se rozlomil vedví,“ řekl. Potřeboval jsem dát se co nejdřív a co nejúplněji dohromady. Jak vidíš, výsledek toho úsilí se nedá označit právě za úspěch.“ Vyprávěl mi o sérii manželství, jež měla jen krátká trvání, o trestně postižitelných dobrodružstvích, o experimentech s halucinogeny, vedle kterých byly tráva a lítáky jen nevinné hračky. To, že se přihlásil k Časovým cestám, bral jen jako alternativu k sebevraždě. „Napojil jsem se na výstup a požádal o náhodné číslo. Kladné a stanu se průvodcem, záporné a vypiju jed. Vyšlo mi kladné, a tak jsem tady,“ řekl a vysál láhev do dna.

Připadal mi tenkrát v noci jako nádherná směsice zoufalého, tragického romantika a sebedramatizujícího šarlatána. Jistě, sám jsem už měl dost v hlavě a navíc jsem byl velice mladý. Ale řekl jsem mu, jak strašně to jeho hledání identity obdivuju a potají jsem si přál, abych se taky dokázal naučit tomu umění vypadat tak působivě zničeně, tak zajímavě zoufale.

„Půjdeme,“ řekl, když poslední kapka vína byla pryč. „Pro nebožtíky.“

Zahodili jsme láhve do Zlatého rohu. Na nebi se objevily první proužky svítání. Jak jsme se ubírali zpátky k hostinci, Capistrano prohlásil: „Víš, mám takového koníčka, pátrám po svých předcích. Je to takový můj soukromý výzkum. Tady, podívej se na ta jména.“ Vytáhl malý, silný sešit. „V každé době, kterou navštívím, hledám své předky a zapisuju si je do toho sešitu. Už jich mám několik set, až do čtrnáctého století. Uvědomuješ si, jak ohromné množství předků člověk má? Máme dva rodiče, z nichž každý měl dva rodiče a z nich zase každý měl dva rodiče... vrať se o pouhé čtyři generace zpátky a hned máš třicet předků!“

„To je zajímavý koníček,“ řekl jsem.

V Capistranových očích se rozhořel plamen. „Víc než jenom koníček! Víc než to! Otázka života a smrti! To je tak, přáteli, až mě jednou má existence unaví víc než obvykle, stačí, abych jednoho z těch lidí, jen jednoho, našel a odstranil. Zlikvidoval ještě v dětství. A díky té chvilce můj vlastní, ubíjející život přestane provždy existovat. Rychle a bezbolestně. On totiž nikdy nevznikne.“

„Ale Časová patrola...“

„Je bezmocná,“ přerušil mě Capistrano. „Co mi může? Když na to přijdou, chytanou mě a za časový zločin mě vymažou z historie, je to tak? Když na to neprijdou – a proč by měli, potom vymažu sám sebe. Tak jako tak budu pryč. Není to nejdokonalejší způsob sebevraždy?“

„Tím, že zrušíš jednoho ze svých předků, bys mohl do značné míry změnit současnost. Taky bys zlikvidoval své sourozence, strýčky, prarodiče a všechny jejich sourozence – stačilo by odstranit z minulosti jednu jedinou podpěru.“ Zamyšleně přikývl. „To taky vím a právě proto dávám dohromady ten rodokmen, abych zjistil, jak nejlépe to vymazání udělat. Nejsem Samson, netoužím po tom, aby kvůli mně spadl celý chrám. Najdu si nějakou strategickou osobu, někoho, kdo má náhodou taky špinavě svědomí, a toho pak odstraním. Přece nezabiju někoho fakt nevinného. Tím sám sebe zruším a možná, že ty změny v současnosti zas tak strašné nebudou. No a když budou, Patrola na to přijde, dá všechno do pořádku a mně stejně poskytne ten únik, po kterém toužím.“

Uvažoval jsem, jestli je blázen nebo jenom opilý. Trochu z obojího, usoudil jsem. Nejraději bych mu řekl, že jestli to se svou sebevraždou opravdu myslí tak vážně, bylo by pro všechny ostatní daleko jednodušší, kdyby prostě skočil do Bosporu.

Projela mnou hrůza, když jsem si představil, že by Časová služba mohla být plná takových Capistranů pátrajících po těch nejeфекtivnějších způsobech sebedestruktivních změn minulosti.

Když jsme vystoupili po schodech nahoru, světlo probouzejícího se rána nám poodhalilo pohled na osm spáčů schoulených po dvojicích. Dřív oddané páry spaly spořádaně, ti dva fešáci z Londýna byli upocení a rozcuchaní po nějakém tom análním skotačení a Klotilda spala s úsměvem na rtech a rukou vsunutou mezi Lisina bledá stehna. Svalil jsem se na svou opuštěnou postel a okamžitě jsem usnul. Capistrano mě zanedlouho vzbudil a pak jsme spolu probudili ostatní. Připadal jsem si starý deset tisíc let.

Posnídali jsme vystydlé jehněčí a vyrazili na svižnou denní procházku po městě. Většina cenných budov ještě nestála, nebo byly v rané podobě, a tak jsme se nezdrželi dlouho. V poledne jsme kvůli přesunu přišli na Augusteum. „Naši další zastávka bude rok 532 našeho letopočtu,“ oznámil Capistrano. „Prohlédneme si město za vlády císaře Justiniána a budeme svědky povstání, které je obrátilo v trosky a umožnilo tak výstavbu města ještě krásnějšího a velkolepějšího, toho, jež si získalo nehnoucí slávu.“ Stáhli jsme se do stínu pobožené předchůdkyně Hagie Sofie, aby žádného kolemjdoucího nemohl překvapit pohled na zmizení deseti lidí. Nařídil jsem vytáhl svou ladičku a vyslal řídicí signál. Skočili jsme.

22. kapitola

O dva týdny později jsme se všichni vrátili po proudu do roku 2059. Měl jsem závrať, byl jsem omámený, měl jsem hlavu plnou Byzance.

Z profesionálního průvodcovského pohledu to byl dobrý zájezd – to znamená bez mimořádných událostí. Naši turisté se do ničeho nepřipletli, a pokud nám bylo známo, nebyl vyvolán žádný paradox. Jen jednu noc došlo k drobné třenici, a to když se opilý Capistrano pokusil svést Klotildu. Nešel na to zrovna nejchytřejší, a když se bránila, udělal tu chybu,

že nechal svádění přejít ve znásilnění. Naštěstí se mi podařilo dostat je od sebe dřív, než mu svými nehty vjela do očí. Ráno tomu nechtěl věřit. „Tu blondátou lesbu?“ divil se. „Že bych klesl tak hluboko? To se ti muselo zdát!“ A pak trval na tom, že se o těch osm hodin vrátí, aby se přesvědčil, jestli se to skutečně stalo. Představil jsem si střízlivého Capistrana, jak se snaží vyčinit svému dřívějšímu, líznutému já a oblila mě hrůza. Musel jsem mu to tvrdě a nekompromisně vymlouvat, připomínat mu nařízení Časové patroly, které zakazuje, aby se kdokoli pouštěl do řeči se sebou samým z jiné časové báze a hrozit mu, že ho nahlásím, jestli se o to pokusí. Tvářil se, jako by se ho to dotklo, ale přestal naléhat. Když jsme se pak vrátili a on vyplňoval příslušné hlášení o tom, jak jsem se coby průvodce osvědčil, napsal mi nejvyšší ohodnocení. Aspoň mi to tak později řekl Protopopolos.

„Na další cestu pojedeš jako asistent s Metaxem,“ řekl mi Protopopolos. „Je to týdenní zájezd.“

„Kdy odjíždím?“

„Za dva týdny. Teď máš volno, už jsi zapomněl? A až se vrátíš ze zájezdu s Metaxem, začneš jezdit sólo. Kam si zajedeš na dovolenou?“

„Myslím, že na Krétu nebo do Mykén,“ řekl jsem. „Trochu si zalenošit na plážích.“

Časová služba trvá na tom, aby si průvodci mezi jednotlivými zájezdy brali dvojtýdenní dovolenou. Nemá zájem na jejich nadměrném zatěžování. V té době mají naprostou volnost. Mohu strávit celou dobu odpočinkem v přítomnosti, jak jsem to měl v plánu já, mohou se přidat k některému časovému zájezdu, nebo se mohou sami pustit do libovolné éry, která je zajímavá.

Když průvodce v době svého volna cestuje proti proudu, nemusí za používání časovače nic platit. Časová služba dělá vše pro to, aby se její zaměstnanci cítili ve všech obdobích minulosti jako doma. A jak to udělat lépe, než jim umožnit neomezenou volnost pohybu?

Když jsem řekl, že se chystám strávit dovolenou opalováním na ostrovech, objevil se na Protopopolově tváři zklamaný výraz. „Copak ty si nechceš zaskákat?“ zeptal se mě.

Upřímně řečeno mě představa, že bych se měl v tomto stadiu své kariéry pustit do skoků v čase na vlastní pěst, děsila. Ale to jsem mu nemohl říct. Musel jsem vzít do úvahy, že mi chce za měsíc svěřit odpovědnost za celou turistickou skupinu. Třeba byl ten rozhovor součástí nějaké zkoušky mé způsobilosti. Že by chtěli zjistit, jestli nemám odvalu jet si sám zaskákat?

Vypadalo to, že Protopopolos čeká na moji odpověď. „Když o tom teď uvažuji, říkám si, že by byla škoda takovou šanci promarnit. Kouknou se do pobyzantského Istanbulu.“

„S výpravou?“

„Sám.“

23. kapitola

Tak jsem jel skákat. A hned prásk – narazil jsem na paradox diskontinuity.

Moje první zastávka byla v oddělení kostýmů. Potřeboval jsem oblečení, jaké se nosilo v Istanbulu od šestnáctého do devatenáctého století. Místo aby mi nabalili hromadu šatů, které by postihovaly měnící se módní trendy, vybavili mě univerzálním muslimským hábitem pro všechny příležitosti – prostou bílou róbou bez možností vrocení do té či oné éry, stejně nezařaditelnými sandály, přičeskem dlouhých vlasů a nepravděpodobně vybudělými mladickými vousy. Pokud jde o kapesné, zásobili mě slušnou kolekcí zlatých a stříbrných mincí z příslušných dob, pár kousků od každých, které mohly ve středověkém Turecku obíhat, včetně několika byzanců z dob řecké vlády, rozmanitých sultánských ražeb a úctyhodné hromádky benátského zlata. To vše jsem napěchoval do peněžního pásu, který jsem nosil hned nad časovačem. Mince byly rozdělené zleva doprava podle století, abych se nedostal do průšvihů, kdybych nabídl dinár z osmnáctého století na tržnici ve století šestnáctém. Nemusel jsem za to vůbec nic platit; Časová služba má vlastní stálý kanál, kterým přesouvá oběhivo mezi minulostí a současností pro potřeby svých zaměstnanců. Průvodce, který vyráží na dovolenou, si může na úhradu svých výdajů vyzvednout jakékoli rozumné množství. Pro Službu je to stejně jenom hra peněz, nekonečně a snadno doplnitelných. Líbí se mi ten systém.

Před odjezdem jsem absolvoval hypnokurs turečtiny a arabštiny. Oddělení speciálních požadavků mi pohotově vymyslelo krycí totožnost, která se hodila do všech období, jež jsem hodlal navštívit. Kdybych byl tázan, měl jsem se představit jako Portugalec, který byl v deseti letech unesen na širém moři alžírskými piráty a vychován v Alžíru jako muslim. To mělo vysvětlit můj nedokonalý přízvuk a mlhavou znalost širších souvislostí. Kdybych byl při vši směle vyslýchán opravdovým Portugalcem, což nebylo příliš pravděpodobné, mohl bych prostě říci, že si na období prožité v Lisabonu moc nevzpomínám a jména svých předků jsem zapomněl. Dokud budu držet hubu, pětikrát denně se modlit k Mekce a jednat zdrženlivě, neměl bych mít problémy. (Ovšem, kdybych se dostal do opravdu vážné vřavy, mohl bych vždycky uniknout pomocí časovače, ale to se u Časové služby pokládá za zbabělý útek. Navíc je to i nežádoucí, vzhledem k ohlasu, který po sobě takové čarodějné zmizení zanechá.)

Všechny tyto přípravy mi zabraly jeden a půl dne. Potom mi řekli, že jsem připravený. S výběrem doby jsem si nelámal hlavu. Nastavil jsem na časovači 500 p.p. a skočil.

Vynořil jsem se 14. srpna 1559 o půl desáté večer. Sultánem byl velký Suleiman I., jeho vláda se chýlila ke konci. Turecká vojska ohrožovala mír v Evropě; Istanbul přetékal bohatstvím z dobytých území. Nedokázal jsem se pro toto město nadchnout jako pro Konstantinopol za Justiniána či Alexia, ale to byla moje osobní záležitost vyplývající z předků, chemie a historické spřízněnosti. Objektivně vzato byl Suleimanův Istanbul městem nad městy.

Půl dne jsem jen tak bloumal. Hodinu jsem sledoval stavbu překrásné mešity, domnívaje se, že je to Suleimanova mešita, ale na tu jsem narazil toho dne až později, zbrusu novou, třpytící se v poledním světle. Zvláště jsem vážil cestu k mešitě Mehmeda Dobyvatele, zničené zemětřesením roku 1766, potají nahlížeje do mapy, kterou jsem s sebou

propašoval.

Odpoledne bylo skoro v půli, když jsem po prohlídce na mešitu přestavěné Hagie Sofie a zřícenin Velkého paláce na druhé straně náměstí (za padesát let po proudu se tam bude vypínat k nebi mešita sultána Ahmeda) přišel k Velkému bazaru, s představou, že si tam koupím pár cetek, abych měl nějaké suvenýry. Neudělal jsem ani deset kroků od vstupu a zahlédl jsem svého milovaného guru Sama.

Považte, taková náhoda! Tisíc let, kterými se dá toulat, a my dva se potkáme na dovolené ve stejném roce, ve stejný den a pod jednou střechou!

Měl na sobě maurský kostým jako vystřížený z Othella. Omyl byl vyloučený, byl to daleko nejvyšší chlap kolem a jeho uhlově černá kůže se mezi těmi bělostnými róbami nádherně leskla. Vrhł jsem se k němu.

„Same! Ty stará černá hubo, no není to štěstí, potkat tě tady?“

Prekvapeně se otočil, zamračil se na mě a zatvářil se zmateně. „Neznám vás,“ pronesl mrazivě.

„Nenech se zmást těmi vousy, Same. To jsem já, Jud Elliott.“

Propichoval mě pohledem. Vřel. Kolem nás se začal shlukovat dav. Třeba to opravdu nebyl Sam, ale jeho mnohokrátprapradědeček, který díky šťastné shodě genů vypadal jako jeho dvojče. Ne, usoudil jsem, tohle je Sambo osobně.

Ale proč potom tasí ten handžár?

Zatím jsme spolu mluvili turecky. Přešel jsem do angličtiny a řekl: „Poslyš, Same, nevím, co se děje, ale jsem ochotný na tvou hru přistoupit. Sejdeme se dejme tomu za půl hodiny před svatou Sofií a můžeme...“

„Ty nevěřící pse!“ zavyl. „Ty chátro žebrácká! Ty przniteli prasat! Pryč ode mě! Táhni, kapsáři!“

Handžár mi hrozivě zasvištěl nad hlavou a běsnění v turečtině pokračovalo. Najednou tlumeně zahučel: „Ksakru, nevím sice, co jsi zač, kámo, ale jestli se odtud rychle nezdejchneš, budu z tebe muset udělat dva poloviční.“ Tolik anglicky.

Dál vykřikoval opět turecky. „Ty ochmatávači děti, ty pijáku ropušího mléka! Ty hovnožroute!“

To nebyla hra. Opravdu mě nepoznával a opravdu se mnou nechtěl nic mít. Couvl jsem před ním, dokonale zmatený, procpal jsem se jednou z vedlejších uliček a vyběhl z bazaru na volné prostranství a rychle přeskočil o deset let po proudu. Pár lidí mě zahlédlo, ale kašlal jsem na ně. Svět Turka z roku 1559 musel být plný efrítů a džinů a já byl jenom další přízrak.

V roce 1569 jsem se nezdržel ani pět minut. Samova divoká reakce na mé přivítání mi byla natolik záhadná, že bych nedokázal najít klid a dál chodit po památkách. Potřeboval jsem vysvětlení, a tak jsem si pospíšil po proudu zpátky do roku 2059. Zhmotnil jsem se blok domů od Velkého bazaru a jen taktak ze mě taxík neudělal mastný flek. Pár současných Turků se šklebilo opodál a ukazovalo na moji středověkou róbu. Mám pocit, že ty nevzdělané opice se ještě nenaučily brát vracející se cestovatele časem jako běžnou záležitost.

Vrhł jsem se k nejbližší budce veřejných komunikací, přiložil palec na destičku a nechal se spojit se Samem. „Volaný není na čísle svého bytu přítomen,“ sdělil mi hlavní informační výstup. „Přejete si vypátrat ho?“

„Ano, prosím,“ vypadlo ze mě automaticky.

Vzápětí jsem si sám dal facku za blbost. Samozřejmě, že není doma, ty pitomče, když je proti proudu v roce 1559! Avšak hlavní komunikační síť již rozjela pátrání. Místo abych udělal tu jedinou rozumnou věc a vzdal to, stál jsem tam jak trouba a čekal, až se dozvím, co se dozvědět musím, to, že ho hlavní komunikační síť nemůže nikde najít.

Uběhly asi tři minuty a pak mi příjemný hlas sdělil: „Dotyčná osoba byla nalezena v Nairobi a je připravena se s vámi spojit. Uveďte prosím, jestli o to máte zájem.“

„Ovšemže mám,“ řekl jsem a obrazovku vyplnily Samovy ebenové rysy.

„Nějaké potíže, dítě?“ zeptal se.

„Co děláš v Nairobi?“ vyjekl jsem.

„Jsem tu na krátké dovolené mezi svými. Neměl bych tu být?“

„Podívej,“ začal jsem, „mám volno mezi zájezdy a zrovna jsem se vrátil z Istanbulu z roku 1559, kde jsem tě potkal.“

„No a?“

„Jak můžeš být tam, když jsi v Nairobi?“

„Úplně stejně, jako může být dvaadvacet exemplářů tvého milého instruktora na Golgotě a sledovat, jak Římané přitloukají Ježíše,“ prohlásil Sam. „Sakra, člověče, kdy se konečně naučíš myslet čtyřrozměrně?“

„Takže tam v patnáctistém padesátém devátém to jsi jiný ty?“

„No nejspíš jo, ty pako! On je tam a já jsem tady!“ Sam se rozesmál. „Taková blbost tě nesmí vzrušit, člověče. Jsi už přece průvodce, ne?“

„Počkat, počkat, poslechni si, co se stalo. Přijdu na Velký bazar, jo, a co nevidím: tebe v mouřeninském hábitu. Tak jsem zařval a vrhl jsem se k tobě, abych se s tebou přivítal. Ale tys mě nepoznal, Same! Zíral jsi na mě, oháněl se handžárem, zasypával mě kletbami a anglicky mi radil, abych se před tebou klidil a...“

„A to nevíš, člověče, že je proti předpisům oslovovat jiné cestovatele v čase, když jsi proti proudu? Pokud nevytráčíš ze stejného okamžiku přítomnosti jako ten druhý, máš ho ignorovat, i když prokoukneš jeho maskování. Jakékoliv bratříčkování je zakázáno, protože...“

„Jo, jasně, ale to jsem byl já, Same. Nenapadlo by mě, že se vytrásíš s předpisy i na mě. Vždyť tys mě ani nepoznal!“

„Asi ne. Ale nechápu, proč tě to tak vzrušuje, chlapče.“

„Vypadalo to, jako bys ztratil paměť. Dostal jsem strach.“

„Ale já jsem tě nemohl poznat.“

„O čem to mluvíš?“

Sam se rozesmál. „Paradox diskontinuity. Neříkej, že jste se o tom neučili!“

„Cosi o tom povídali, ale já jsem spoustu těch žvástů vůbec neposlouchal, Same:“

„Tak poslouchej teď. Víš, který to byl rok, kdy jsem jel na tu cestu do Istanbulu?“

„Ne.“

„2055, 2056 nebo tak nějak. Tebe jsem poznal až o tři, o čtyři roky později. Takže Sam, kterého jsi potkal v roce 1559, tě nikdy předtím neviděl. Diskontinuita, chápeš? Ty jsi vycházel z přítomnosti báze roku 2059, já z báze řekneme pětapadesátého, a tak jsi pro mě byl cizí, zatímco já pro tebe ne. To je jeden důvod, proč se průvodci nemají bavit se známými, na které proti proudu náhodou narazí.“

Začalo mi svítat.

„Už mi svítá,“ řekl jsem.

„Pro mě jsi byl natvrdlý zelenáč, který si koleduje o průšvih, nebo provokatér od Časové patroly. Neznal jsem tě a nechtěl jsem s tebou nic mít. Teď, když o tom trochu uvažuji, si vzpomínám, že se mi tam něco takového stalo. Někdo ze současnosti mě otravoval v bazaru, jo. Je to zvláštní, že jsem si ho nikdy nespojil s tebou.“

„Měl jsem falešné vousy.“

„To bude ono. Tak co, je ti to všechno o něco jasnější?“

„Paradox diskontinuity, Same. To víš, že jo.“

„Budeš si pamatovat, že když jsi proti proudu, máš se i starým přátelům vyhýbat?“

„Nato vem jed. Sakra, ale s tím handžárem jsi mě vážně vyděsil!“

„A co jinak, jak se vede?“

„Bezva,“ řekl jsem. „Je to vážně nádhera.“

„Na paradoxy bacha, chlapče,“ řekl Sam a poslal mi vzdušný polibek.

Vyšel jsem z budky již mnohem klidnější a odjel proti proudu do roku 1550, podívat se, jak se staví mešita Suleimana Velkého.

24. kapitola

Themistoklis Metaxas byl šéfprůvodcem mého druhého zájezdu do Byzance. Od chvíle, kdy jsem ho potkal, jsem cítil, že tento muž sehraje v mých osudech významnou roli. A nemýlil jsem se.

Byl bantamová váha a na výšku mohl mít tak metr padesát. Jeho lebka byla trojúhelník se základnou nahoře a vrcholem na bradě. Husté, kudrnaté vlasy mu začínaly šedivět. Věk jsem odhadoval na padesát. Měl drobné, lesklé tmavé oči, bujné obočí a ostrý deskovitý nos. Rty ohrnoval dovnitř, takže to vypadalo, jako by vůbec žádné neměl. Na celém těle neměl ani gram tuku a byl neobyčejně silný. Hlas měl hluboký, působivý.

Měl v sobě zvláštní kouzlo. Nebo bych tomu měl říkat nestoudnost?

Nejspíš trochu obojího. Podle něj se celý svět točil jen pro Themistokla Metaxe; hvězdy se rodily jen proto, aby mohly svítit Themistoklovi Metaxovi; Benchleyův efekt byl objeven čistě proto, aby umožnil Themistoklu Metaxovi proplouvat věky. Kdyby zemřel, vesmír by se zhroutil.

Byl jedním z prvních, kteří byli pro průvodcovskou službu v čase najati, více než před patnácti lety. Kdyby o to stál, mohl dnes šéfovat celé Časové službě, mít kolem sebe četnu rozpustilých sekretářek a nemusel honit blechy ve staré Byzanci. Metaxas se však rozhodl zůstat průvodcem v činné službě a nedělat nic jiného než Byzanc, Prakticky se už považoval za byzantského občana a trávil tam dokonce i své dny volna, ve vile na předměstí, kterou si koupil počátkem 12. století.

Bokem se věnoval různým malým či větším machinacím; kdyby šel do důchodu, mohli by mu je zarazit, a tak do důchodu nešel. Časová patrola z něj měla strach a nechávala ho na pokoji. A Metaxas byl samozřejmě natolik chytrý, že by ho nikdy nenapadlo plést se do minulosti tak, aby to způsobilo nějaké vážné změny, nehledě na to, že transakce, které mu tolik vynášely, nebyly v nejmenším zakázané.

Když jsem se s ním setkal poprvé, řekl mi: „Dokud ses nevyspal s některou ze svých předkyň, tak jsi nezačal žít.“

25. kapitola

Byla tu velká skupina: dvanáct turistů, Metaxas a já. Jemu vždycky přihodí o pár lidí víc, jelikož je jako průvodce tak schopný a tolik žádaný. Já jsem mu jako jeho asistent běhal za patami a sbíral zkušenosti na svůj první sólo zájezd, na který mělo dojít příště.

Ten tucet zahrnoval tři mladé, pohledné a svobodné dívky z princetonské koedukované koleje, jež dostaly zájezd do Byzance jako dárek od rodičů, kteří chtěli, aby se dcery trochu vzdělaly, dva obvyklé manželské páry středního věku, jeden z Indianopole a jeden z Milána, dva spíše mladší malíře pokojů z Bejrútu – teplé, nedávno rozvedeného mystifikátora z New Yorku, kterému mohlo být kolem pětácti a prahnul po ženských, vysokoškolského učitele z Milwaukee, snažícího se přijít na lepší myšlenky, a jeho ženu. Zkrátka, obvyklé složení.

Na konci prvního informativního setkání bylo vidět, že všechny tři dívky z Princetonu, oba malíři pokojů a indianopolská panička jsou celí žhaví dostat se s Metaxem do postele. Mě si nikdo moc nevšímal.

„To se změní, jen co vyjedeme,“ chlácholil mě Metaxas. „Děvčata za tebou ještě ráda přijdou. Chceš přece děvčata, ne?“

Měl pravdu. První noc proti proudu si vybral jednu z princetonských dívek pro sebe, zbylé dvě se s tím pohotově smířily a vzaly zavděk tím druhým v pořadí. Bůhvíproč si vybral pihovatou zrzku s tupým nosem a velkýma nohama. Mě nechal vytáhlou, chladnou, štíhlou brunetu, která byla natolik dokonalá ve všech směrech, že musela být dílem jednoho z největších genových kouzelníků na světě, a roztomilou, veselou medovou blondýnečku s teplýma očima,

jemným masíčkem a řadry, jaké může mít jenom dvacítko. Vybral jsem si brunetu a olitoval jsem to. Ukázalo se, že v posteli je jako loutka z umělé hmoty. K ránu jsem ji vyměnil za blondýnku a správil jsem si chuť. Metaxas byl šílený průvodce. Znal všechny a všechno a při každé velké události nás stavěl do skvělých pozic. „Právě jsme se ocitli v lednu roku 532,“ komentoval.

„Vládne císař Justinian. Touží dobýt svět a vládnout mu z Konstantinopole, a většina jeho velkých činů teprve přijde. Městu, jak je vidíte nyní, zatím vypadá skoro stejně jako v minulém století. Před sebou máte Velký palác, za námi stojí Theodosiem II. přestavěná Hagia Sofia, dosud zachovávající půdorys staré baziliky a nepřestavěná do podoby se známými kupolemi. Ve městě vládne napětí, brzy propuknou lidové bouře. Pojďte tudy.“

Roztřesení zimou, následovali jsme Metaxa městem, postranními uličkami a třídami, které jsem ze své první návštěvy s Capistranem neznal. Za celou dobu pochodu jsem ani jednou nezahlédl své druhé já, ani Capistrana, ani žádnou jinou skupinu turistů, Součástí Metaxova pověstného umění byla i schopnost hledat stále nové přístupy ke standardním scénám.

Byla to samozřejmě i nutnost. V tomto okamžiku provádělo výpravy Justinianovým městem padesát až sto Metaxů. Vyhnut se setkání byla pro něj otázka profesionální cti.

„V Konstantinopoli jsou nyní dvě děmy,“ říkal Metaxas. „Říká se jim modří a zelení. Na každé straně je asi tak tisíc lidí, buřiči jeden jak druhý. Jejich vliv je však daleko větší, než by se z toho počtu mohlo zdát. Děmy jsou o něco méně než politické strany a o něco více než jen skupiny fanoušků sportovních týmů, ale mají v sobě rysy obojího. Modří táhnou spíš k aristokracii, zelení mají napojení na nižší vrstvy a obchodnické kruhy. Každá děma podporuje svůj závodní tým na Hippodromu a určitý kurs vládní politiky. Justinian je již delší dobu nakloněný modrým a ztrácí důvěru zelených. Jako císař se ale snaží budít zdání neutrality. Ve skutečnosti by děmy, představující hrozbu jeho moci, nejraději potlačil obě. Děmy každou noc řádí v ulicích. Podívejte, tohle jsou modří.“

Metaxas pokynul směrem k hloučku drsných vrahounů na druhé straně ulice. Lelekovalo tam osm či devět chlapů, všichni obrostlí vousy, kníry a záplavou hustých dlouhých vlasů splývajících až na ramena. Stíhali si je jen na přední straně hlavy. Jejich tuniky byly těsně stažené kolem zápěstí a odtamtud se mohutně rozšiřovaly k ramenům; nosili křiklavé čapky a krátké kalhoty a při sobě měli krátké meče s oboustranným ostřím. Vypadali nebezpečně a kruté. „Počkejte tady,“ řekl Metaxas a přešel za nimi. Modří se s ním přivítali jako se starým známým. Poplácávali ho po zádech, smáli se, řičeli radostí. Jejich rozhovor jsem neslyšel, ale viděl jsem Metaxa, jak svírá ruce a rychle, jasně a sebejistě cosi povídá. Jeden z modrých mu nabídl víno a on si zhluboka přihnul. Potom toho muže s hranou opilosti obejmul, obratně mu z pochvy vytáhl meč a předstíral, že ho probodává. Rváči skákali kolem a tleskali. Teď Metaxas ukázal na nás; následovalo souhlasné přikyvování, svůdné pohledy směrem k děvčatům, pomrkávání, gesta. Nakonec jsme byli vyzváni, abychom přešli přes ulici k nim.

„Naši přátelé nás zvou jako své hosty na Hippodrom,“ řekl Metaxas. „Závody začínají za týden. Dnes v noci se smíme připojit k jejich veselí.“

Měl jsem co dělat, abych tomu uvěřil. Když jsem tu byl s Capistranem, byli jsme zalezlí a drželi se mimo, protože byla doba nočního znásilňování a vraždění, kdy veškeré zákony ztrácely se západem slunce platnost. Jak se mohl Metaxas odvážit přivést nás ke zločincům tak blízko?

Jak vidno, odvážil se. Tu noc jsme brázdili město a přihlíželi, jak modří loupí, znásilňují a vraždí. Na ostatní obyvatele číhala smrt za každým rohem; my jsme byli imunní, privilegiovaní svědci vlády hrůzy. Metaxas tomu přízračnému nočnímu honu vévodil coby odpoutaný Satan, dováděl se svými přáteli z řad modrých a dokonce sám prstem vybral několik obětí.

Ráno po tom všem mi to připadalo jako zlý sen. Příznaky násilí se rozplynuly spolu s nocí. Při mdlém zimním sluníčku jsme procházeli městem a poslouchali Metaxův historický výklad.

„Justinian byl velký dobyvatel, zákonodárce, diplomat a stavitel. Tak rozhodly dějiny. Máme ale také Prokopiovu Tajnou historii, podle níž byl Justinian hlupák a lump a jeho žena Theodora byla ďáblem posedlá kurva a bestie. Známe toho Prokopia. Dobrý chlap a nadaný autor, trochu puritánský a možná moc lehkověrný. Ale pokud jde o Justiniana a Theodora, má pravdu. Justinian je velký muž, když jde o velké věci, a neuvěřitelný křufas, když jde o malichernosti.

Theodora –“ odplivl si – „je kurva nad kurvy. Tančí nahá při státních hostinách, veřejně vystavuje své tělo, spí se sluhy. Slyšel jsem, že se dává i psům a oslům. Je do posledního kousku tak zkažená, jak píše Prokopius.“

Oči mu zamrkaly. Že i on s ní byl v posteli, mi ani nemusel říkat, poznal jsem to.

Později, ještě ten samý den, za mnou přišel a pošeptal: „Jestli chceš, můžu ti to zařídít. Riziko je minimální. No řekni, zdálo se ti někdy, že by ses mohl vyspat s byzantskou císařovnou?“

„Riziko...“

„Jaké riziko? Máš přece časovač. Můžeš se zachránit. Dej si říct, chlapče, ta ženská je akrobatka. Ta se ti zahákne patama za uši. Stráví tě. Můžu ti to domluvit. Byzantskou císařovnu! Justinianovu manželku!“

„Ne, na tomto zájezdu ne,“ vyhrkl jsem. „Někdy jindy. To všechno je pro mě ještě příliš nové.“

„Ty z ní máš strach.“

„Prostě ještě nejsem připravený vyspat se s císařovnou,“ pronesl jsem vážně.

„Všichni ostatní to dělají!“

„Průvodci?“

„Většina.“

„Příště,“ slíbil jsem. Ta myšlenka mě děsila. Musel jsem z toho nějak vybruslit. Metaxas mě špatně pochopil. Nestydl jsem se, ani jsem se nebál, že budu přistižen Justinianem, nic podobného. Jen jsem nemohl připustit, aby můj průsečík s historií byl právě takovýto. Cestování proti proudu pro mě ještě stále bylo fantazií; šukání s velebnou bestii Theodorou by tuto fantazii příliš přiblížilo realitě. Metaxas se mi smál a chvíli jsem měl dojem, že mnou pohrdá. Potom

však řekl: „To je v pořádku. Nenech se ode mě do ničeho nutit. Ale až na ni budeš připravený, nenech si ji ujít. Osobně doporučuji.“

26. kapitola

Zdrželi jsme se několik dní a pozorovali rané fáze povstání. Zahájení novoročních her se blížilo a zelení a modří byli čím dál neovladatelnější. Jejich nespoutanost sklouzávala k anarchii; po setmění si na ulici nemohl být nikdo jistý životem. Znepokojený Justinián vyzval dámy, aby zanechaly plenění a několik vzbouřeneckých vůdců nechal uvěznit. Sedm jich bylo odsouzeno k smrti; čtyři stětím za nedovolené nošení zbraní, tři oběšením na základě obvinění ze spiknutí. Metaxas nás na tu podívanou vzal. Jeden z modrých přežil první pověšení, když se provaz pod jeho vahou přetrhl. Císařské stráže ho znovu vysadily nahoru, ale ani tentokrát se s ním šibenice nevypořádala, byť provaz zanechal na jeho hrdle ohnivé stopy. Položili ho tedy na chvíli stranou a zkusili pověsit zeleného, ale i to dvakrát zpackali. Právě když se chystali pověsit ztlučené odsouzence potřetí, vyhnuli se z jednoho kláštera hluboce dotčení mnichové, uprostřed nastalého zmatku oba chlapy popadli a na veslici je převezli přes Zlatý roh do bezpečí nějakého kostela. Metaxas, který to všechno už viděl, se nezřízeně chechtal. Měl jsem dojem, že jeho obličej na mě vykukuje z tisíce míst v tom k poprávám shromážděném davu.

Potom začala na Hippodromu závodní sezóna. Šli jsme tam jako hosté s Metaxem spřátelené skupiny modrých. Měli jsme slušnou společnost; na tribunách se mačkalo na 100 000 Byzantinců. Kapacita řad mramorových sedadel byla vysoce překročena, ale pro nás se místa našla.

Zkoušel jsem se najít na tribunách, protože jsem věděl, že tu někde jinde sedím s Capistranem a jeho výpravou, ale v té tlačnici jsem to nedokázal. Zato jsem viděl spoustu Metaxů.

Jen co jsme dosedli, blondýnka z Princetonu vyjekla: „Jé, podívejte támhle! Ty jsou přece v Istanbulu!“ Dole, uprostřed arény, stála řada monumentů vymezujících hranici mezi vnějším a vnitřním pruhem závodní dráhy. Byl tam hadovitě zatočený sloup z Delf, přivezený Konstantinem a mohutný obelisk Thutmóse III., který ukradl v Egyptě první Theodosius. Blondýnka si je pamatovala ze současného Istanbulu, kde ještě pořád stojí, třebaže samotný Hippodrom je pryč.

„A kde je ten třetí?“ zeptala se.

„Další obelisk ještě nebyl vztyčen,“ řekl Metaxas potichu. „Raději o tom nemluvte.“

Byl třetí den závodů – ten osudný. V aréně, kde povstávali a padali císaři, panovala nedobrá nálada. Věděl jsem, že včera a předevčírem tu zazněly hrubé výkřiky, když se v císařské lóži objevil Justinián. Dav na něj řval, aby propustil uvězněného vůdce, on to však ignoroval a nechal pokračovat v závodech. Dnes, 13. ledna Konstantinopol vybuchne. Časová turistická katastrofa – a tahle bude mít úroveň. Věděl jsem to. Už jsem ji viděl.

Ceremoniáři pod námi dokončovali zahajovací obřady. Slavnostně propochodovala císařská stráž s rozevlatými korouhvemi. Ti z vůdců modrých a zelených, kteří neseděli ve vězení, si ledově vyměnili obřadní pozdravy. Dav zahučel, když do lóže vstoupil Justinián, muž střední postavy, poněkud buclatý, s kulatým, brunátným obličejem, následován císařovnou Theodorou. Byla oděna do přiléhavých, průsvitných hedvábných šatů, kterými jako dva majáky prosvítaly její nalíčené prsní bradavky.

Justinián vystoupil po schůdcích lóže. Ozvaly se výkřiky: „Svobodu! Pusť je ven!“ Vyrovnaně pozvedl záhyb své purpurové róby a třikrát požehnal divákům znamením kříže; jednou ke střednímu bloku sedadel, jednou doprava a jednou doleva. Řev zesílil. Justinián upustil dolů bílý šátek. Necht' začnou hry! Theodora se protáhla, zívla a povytáhla svou róbu, aby mohla studovat obrysy stehén. Dveře stájí se rozlétly. První čtyři vozy vyrazily.

Byly to kvadrigy, vozy tažené čtyřmi koňmi. Jakmile se rozjely, kolo na kole, tribuny zapomněly na politiku. „S každým z vozatajů Theodora spala,“ řekl Metaxas potěšeně. „Zajímalo by mě, který je jejím favoritem.“ Císařovna se nemohla tvářit víc znuděně. Její přítomnost zde mě překvapila, myslel jsem, že císařovně nebyl vstup na Hippodrom dovolen. Ovšem že nebyl, ale Theodora si dělala své vlastní zákony.

Vozatajové se řítili k obrátce, dvojici ponníků, objeli ji a vraceli se zpátky. Závod se jel na sedm kol; na podstavci bylo vyskládáno sedm pštrosích vajec a po každém kole bylo jedno odebráno. Podívali jsme se na dva závody. Potom Metaxas řekl: „Poskočíme o hodinu dopředu a dostaneme se k vyvrcholení.“ Takového kousku se mohl odvážit jediný Metaxas: nastavili jsme si časovače a všichni zároveň jsme skočili, vysmívajíc se předpisům o časových přesunech na veřejnosti. Když jsme se znovu ocitli na Hippodromu, vše se chystalo ke startu šestého závodu.

„Teď to začne,“ pronesl Metaxas šťastně.

Závod skončil. Avšak v okamžiku, kdy si vítěz přišel pro věnec, zahřmělo z hloučku modrých dunivě: „Ať žijí zelení a modří!“

O chvíli později se v odpověď ozval ryk ze sedadel zelených: „Ať žijí modří a zelení!“

„Děmy se sjednocují proti Justiniánovi,“ řekl Metaxas tiše, profesorsky. Chaos, který se zmocňoval závodistiště, ho nijak nevyváděl z míry.

„Ať žijí zelení a modří!“

„Ať žijí modří a zelení!“

„Ať žijí zelení a modří!“

„Zvítěz!“

„Zvítěz!“

„Zvítěz!“

To jediné slovo, „Zvítěz!“, se stalo mocným křikem tisíců hrdel. „Nika! Nika! Zvítěz!“

Theodora se smála. Zamračený Justinián se radil s důstojníky císařské gardy. Zelení a modří pochodovali ven z

Hippodromu, řídicím davem naladěným k ničení. Stáhli jsme se na konec a nechávali si přiměřený odstup. Zahlédl jsem další, stejně opatrné skupinky a pochopil jsem, že to nejsou Byzantinci.

V ulicích plály pochodně. Císařská věznice byla v plamenech. Vězni bylo volní, vězňatele stravoval oheň. Příslušníci Justiniánovy gardy, neodvažující se zasáhnout, nečinně přihlíželi. Vzbouřenci vršili otepi k bráně Velkého paláce, stojícího na opačné straně prostranství než Hippodrom. Netrvalo dlouho a palác byl v plamenech. Theodósiova Hagia Sofia byla v plamenech. Na hořící střeše se objevili vousatí kněží mávající vzácnými ikonami a jeden po druhém se skáceli zpět do inferna. Chytla i budova senátu. Byla to strhující orgie destrukce. Kdykoli se v naší blízkosti objevili vyřvávající vzbouřenci, nastavili jsme časovač a sklouzli po proudu, přitom jsme však dávali pozor, abychom nepřeskočili o víc než patnáct minut najednou, aby se nám nestalo, že bychom se vynořili přímo uprostřed ohně, který předtím ještě nehořel.

„Nika! Nika!“

Nebe nad Konstantinopolí zčernalo mastným kouřem a plameny tančily až na obzoru. Metaxův klínovitý obličej byl umouněný, černý od sazí a oči se mu leskly vzrušením. Vypadal, jako by po celou tu dobu sváděl těžký boj s pokušením odtrhnout se od nás a přidat se k ničitelům.

„Samotní hasiči se přidávají k drancování,“ volal na nás. „A podívejte – modří podpalují domy zelených a zelení zapalují domy modrých!“

Probíhal obrovský exodus. Vyděšení obyvatelé města proudili k přístavišti a prosili převozníky, aby je odvezli na asijský břeh. My, bezpeční a nezranitelní, jsme procházeli tou zkázou. Byli jsme při tom, když se zdi Hagie Sofie zbortily, viděli jsme, jak plameny strávily Velký palác, pozorovali jsme řádění kořistníků, žhářů a prznitelů, kteří číhali v popelem zanesených uličkách, aby nějakou tu vřeštici, hedvábím oděnou šlechtičnu napumpovali po okraj proletářským semenem.

Metaxas nám celý průběh povstání dovedně sestříhal. Všechno si pečlivě načasoval už před desítkami návštěv a přesně věděl, kdy které špeky předhodit.

„Teď poskočíme o tři hodiny a osm minut.“

„Teď skočíme o hodinu a půl.“

„Teď poskočíme o dva dny.“

Viděli jsme všechno, co za vidění stálo. Město ještě hořelo, když Justinián vyslal ven biskupy a kněží s posvátnými relikviemi – úlolkem kříže, Mojžíšovou holí, rohem z Abrahámovy berana a kostmi mučedníků. Vystrašení klerici pochodovali statečně, prosíce o zázrak. Zázrak se však nekonal, jen kaskáda kusů cihel a kamení. Na ochranu svatých mužů vyrazil generál se čtyřiceti gardisty. „To je slavný Belisarius,“ řekl Metaxas. Císař nechal rozhlásit, že neoblíbení úředníci byli zbaveni svých míst. Přesto byly kostely vydrancovány, lázně v Zeixippu zničeny a k císařské knihovně přiložena pochodeň.

18. ledna se Justinián cítil natolik, že se v Hippodromu objevil na veřejnosti a vyzval ke smíru. Zelení ho vypískali, a když začaly dopadat kameny, ztratil se. Viděli jsme, jak vzbouřenci vyhlásili na Konstantinově náměstí císařem bezvýznamné princátko jménem Hypatius. Viděli jsme, jak generál Belisarius prošel doutnající městem Justiniánovi na pomoc. Viděli jsme, jak byli povstalcí zmasakrováni.

Viděli jsme všechno a já pochopil, proč je Metaxas nejžádanějším průvodcem. Capistrano se snažil ze všech sil, aby svým turistům předvedl vzrušující podívanou, ale vyplýval spoustu času na rané fáze povstání. Metaxas, brilantně přeskakující hodiny a dny, nás provedl celou katastrofou, aby nás nakonec vyvedl do rána, kdy byl obnoven pořádek a otřesený Justinián vyrazil na projížďku zuhelnatělými ulicemi Konstantinopole. Rudé svítání nám odhalilo oblaka popela stále ještě tančící ve vzduchu. Justinián si zamyšleně prohlížel zčernalé obvodové zdivo Hagie Sofie a my si prohlíželi Justiniána.

„V hlavě se mu rodí plán nové katedrály,“ prohlásil Metaxas. „Bude to po Šalomounově chrámu v Jeruzalému nejskvostnější kaple na světě. Pojďme, dost už bylo zkázy. Čeká nás zrození krásy. Dolů po proudu, všichni! Pět let a deset měsíců – hle, Hagia Sofia!“

27. kapitola

„Až budeš mít zase volno, zastav se v mé vile,“ řekl mi Metaxas. „Teď tam žiju v roce 1105. Jsou to pro Byzanc dobré časy; vládne Alexius Komnénos a vládne moudře. Bude tě tam čekat bujná děvče a spousty vína. Přijedeš?“

Můj obdiv k tomu mužičkovi se špičatým obličejem neznal mezí. Náš zájezd se chýlil ke konci, zbývalo nám jen dobytí města Turkey. Ohromujícím způsobem mi předvedl, jaký je rozdíl mezi průvodcem s inspirací a průvodcem pouze s vědomostmi.

Jen zasněžením celého života danému cíli bylo možno dosáhnout takových výsledků, nabídnout takovou podívanou. Metaxas nás přivedl nejenom ke standardním událostem. Předvedl nám i celou řadu menších; spojujíc hodinu tady, dvě hodiny tam, poskládal nám skvělou mozaiku byzantské historie, před kterou bledla i nádherná mozaik v chrámu svaté Sofie. Jiní průvodci dělali v průměru tak tučet zastávek; Metaxas víc než padesát.

Měl zvláštní slabost pro pošetilé císaře. Vyslechli jsme si řeč Michaela II. Koktavého, byli se podívat na šaškárny Michaela III. Opilce, vzal nás ke křtu pátého Konstantina, který měl tu smůlu, že znečistil kropenku a po celý zbytek života byl znám jako Konstantin Kopronymus, Konstantin Počůránek. Metaxas byl v Byzanci doma v kterémkoli z tisíce let jejího trvání. S nadhledem, lehkostí a jistotou přecházel z jedné éry do druhé.

Vila, kterou si vydržoval, byla nejlepším důkazem jeho sebejistoty a troufalosti. Žádný jiný průvodce se neodvážil vytvořit si proti proudu druhou identitu a netrval veškeré své volno v minulosti. Při správě vily dodržoval přítomnostní bázi; když ji musel na dva týdny opustit, dal si záležet, aby se nevrátil dřív, než za dva týdny poté, co

odjel. Nikdy se nepřeskočil, nikdy si nedovolil vejít do ní v době, kdy tam již v jedné podobě přebýval; byl jen jeden Metaxas, který měl dovoleno ji užívat a to byl přítomný Metaxas. Koupil ji před deseti lety své dvojité přítomnosti: v roce 2049 po proudu a v roce 1095 v Byzanci. A svou bázi dodržoval přesně: těch deset let mu od té doby uplynulo na obou místech. Slíbil jsem, že ho v roce 1105 navštívím. Bude mi ctí, řekl jsem.

On se jen zašklebil a odvětil: „Až přijdeš, představím ti svou mnohokrátprababičku. V posteli je nezkrotná. Vzpomínáš si, co jsem ti tuhle říkal o souložení s vlastními předky? Neznám nic znamenitějšího!“

Byl jsem omráčen. „Ona ví, kdo jsi?“

„Neplácej nesmysly,“ řekl mi. „Copak bych porušil první zákon Časové služby? Myslíš, že bych někomu proti proudu jenom naznačil, že přicházím z budoucnosti? To že bych udělal? Tenhle zákon je svatý i pro Themistokla Metaxe!“

Stejně jako trudnomyslný Capistrano i Metaxas věnoval značné úsilí pátrání po předcích. Jeho motivy však byly zcela odlišné. Capistrano připravoval dokonalou sebevraždu, zatímco Metaxas byl posedlý myšlenkou transtemporálního incestu.

„Není to riskantní?“ zeptal jsem se.

„Stačí, když bereš pilulku, a je to bez nebezpečí. Pro tebe i pro ni.“

„Ale co když Časová patrola...“

„Musíš to zařídít tak, aby ti na to nepřišli,“ přerušil mě. „Potom to riskantní není.“

„Kdybys ji přivedl do jiného stavu, mohl by ses stát svým vlastním předkem.“

„Vzrušující představa.“

„Ale...“

„Chlapče, dnes už se nepřivádí do jiného stavu jen tak náhodou,“ řekl a dodal: „Ale je fakt, že třeba se mi jednou zachce ji obtěžkat schválně.“

Cítil jsem, jak větry času sílí v mě hlavě v bouři. „To, co tu říkáš, je anarchie,“ prohlásil jsem.

„Říct nihilismus by bylo přesnější. Hele, Jude, podívej se na tuhle knížku. V té mám seznam všech svých předků ženského pohlaví. Jsou jich stovky, od devatenáctého století po desáté. Takovou knihu nemá nikdo na světě, snad kromě několika usmrkaných exkrálů a exkráloven, ale ani ti ji nemají takhle kompletní.“

„Ještě Capistrano,“ namítl jsem.

„Jeho sahá jen do patnáctého století. A vůbec, ten člověk to nemá v hlavě v pořádku. Viš, proč ten svůj rodokmen dává dohromady?“

„Vím.“

„Dost uhozený, ne?“

„Dost,“ řekl jsem. „Prozrad' mi, co tě na spaní s předkyněmi tak láká?“

„Vážně to chceš slyšet?“

„Vážně.“

„Můj fotr byl chladný, bezcitný muž,“ začal. „Své děti každé ráno před snídaní cvičně seřezal. Jeho otec byl chladný, bezcitný muž. Jeho otec – atakdál. Pocházím z dlouhatánské linie tyranských, autoritářských, diktátorských samců. Všemi jimi pohrdám a to, co dělám, je moje forma vzpoury proti tomu otcovskému obrazu. Zacházím hloub a hloub do minulosti a svádím manželky, sestry a dcery těch chlapů, kteří jsou mi odporní, a tak je trestám za tu jejich ledovou samolibost.“

„V tom případě, abys byl naprosto důsledný, jsi musel začít – se svojí matkou.“

„Vždy je třeba stanovit mez, za kterou začíná ohavnost.“

„Aha.“

„Zato babička, ta byla něco! A pár prababiček! A tak dál a dál!“ V očích se mu rozhořel plamen. Pro něj to byla duchovní mise. „Už jsem se dostal přes dvacet, třicet generací a dalších třicet mě ještě čeká!“ Rozesmál se svým typickým pronikavým, démonickým smíchem. „No co, dobrou milenku dovedu ocenit jako kdokoli jiný. Ostatní svádějí náhodně. Metaxas svádí systematicky! Mému životu to dává smysl a řád. Zajímá tě to?“

„Jo.“

„To, co dělám, je nejprudší rozkoš, jakou může život nabídnout.“

Představil jsem si do nekonečna sahající řadu nahých žen natažených jedna za druhou. Všechny měly klínovitou hlavu a špičaté rysy Themistokla Metaxe. A ten se trpělivě přesouval proti proudu, zastavoval, aby to strčil do jedné, do té za ní, do další a do další na řadě, neúnavně se prosoulozoval proti proudu, až té ženské s roztaženými nohama narostly chlupy a byla z ní samice Pithecanropa erecta a Metaxas erectus tam byl dál, dál si prošukával cestičku k počátku věků. Bravo, Metaxi! Bravo!

„Proč to taky nezkusíš?“

„No...“

„Slyšel jsem, že máš řecký původ.“

„Mám, po matce.“

„Pak je pravděpodobné, že tvoji předkové žili právě tady, v Konstantinopoli. Žádný Řek, který za něco stál, by v té době nežil v Řecku samotném. Právě teď, v tuto chvíli, se někde v tomto městě nachází nějaká tvoje slad'ouнка předkyně!“

„Já...“

„Najdi ji!“ říčel. „Profikni ji! Je to radost! Je to slast! Popři prostor a čas! Píchni prst bohu do oka!“

„Nevím, jestli právě po tom toužím,“ zapochyboval jsem. A přesto jsem to udělal.

28. kapitola

Když říkám, že Metaxas změnil můj život, myslím to vážně. Podepsal se na mém osudu v mnoha směrech, z nichž zdaleka ne všechny byly kladné. Ale jedno dobré pro mě udělal: dodal mi sebedůvěru. Nakazil mě svým kouzlem a nestoudností. Naučil mě aroganci.

Až do té chvíle jsem byl skromný, za nulu se považující mladý muž, aspoň ve společnosti starších. Obzvláště pokud šlo o mé působení v Časové službě, byl jsem ušlápnutý, neopeřený. Častým podceňováním sebe sama se mi nepochybně dařilo dělat ze sebe ještě většího naivku, než jsem ve skutečnosti byl. Byl jsem mladý a ještě jsem se toho musel hodně učit, nejenom o sobě, což musí každý, ale také o fungování Časové služby, proto jsem se tak choval. Zatím jsem poznal spoustu mužů, kteří byli starší, chytřejší, lstivější a zkaženější než já a měl jsem je v úctě, ať už to byl Sam, Dažání, Jeff Monroe, Sid Buonocore či Capistrano. Ale teď jsem poznal Metaxe, který z nich byl nejstarší, nejchytřejší, nejlstivější a nejzkaženější a část své hybné síly mi předal, takže jsem se přestal točit kolem ostatních a vydal se na svou vlastní dráhu.

Později jsem zjistil, že to je jedna z jeho funkcí u Časové služby. Bere si s sebou mladé, zacvičované průvodce a vrchovatě do nich pumpuje nadutost, kterou potřebují, aby z nich byli dobří, sebevědomí vedoucí.

Po návratu z výpravy s Metaxem mě veškerý strach z prvního sólového zájezdu přešel. Byl jsem připravený. Ukázal mi, jak může být průvodce svým způsobem umělec, črtající svým klientům portrét minulosti, a já se takovým umělcem chtěl stát. Rizika a zodpovědnost přestaly být strašáky.

„Až se vrátíš z dovolené, pojeděš se šesti turisty na týdenní zájezd,“ řekl Protopopolos.

„Dovolenou vypustím. Jsem připravený vyrazit hned!“

„Ty možná, ale tvoji turisté ne. A navíc, podle předpisů si mezi dvěma cestami odpočinout musíš. Tak odpočívej. Za dva týdny tě tu chci vidět, Jude.“

A tak jsem měl dovolenou proti své vůli. Šlo na mě pokušení přijmout Metaxovo pozvání a navštívit ho v roce 1105 v jeho vile, ale usoudil jsem, že může mít mé společnosti na nějakou dobu dost. Potom jsem si pohrával s myšlenkou přidat se k časovému zájezdu k Hastingsu, Waterloo nebo na ukřižování, abych si spočítal, kolik je tam Dažáníů, ale i to jsem zavrhl. Teď, na prahu samostatného průvodcování, jsem se ani na okamžik nechtěl nechat vést někým jiným. Potřeboval jsem nově nabytou sebedůvěru ještě více posílit, než se zase nechám vést jiným průvodcem. Zmítaný nerozhodností, tři dny jsem se motal po současném Istanbulu, aniž bych něco zvláštního podnikal. Většinou jsem se povaloval na ústředí Časové služby a hrál stochastické šachy s Melamedem a Koletisem, kteří v té době náhodou také měli volno. Čtvrtého dne jsem si lupnul na krátký výlet do Athén. Než jsem se tam ocitl, ani jsem nevěděl, proč tam vlastně jedu.

Byl jsem nahoře na Akropoli, když jsem si účel své mise uvědomil. Procházel jsem zříceniny, odháněl prodavače holografických diapozitivů a podloudné nabízeče průvodcovských služeb, když ke mně přiletěla reklamní koule, zůstala viset ve výšce očí, zeleným blikáním si řekla o moji pozornost a spustila: „Dobrý den. Doufáme, že se vám Athény jednadvacátého století líbí. Teď, když už jste si prohlédli malebné zříceniny, co byste řekl tomu spatřit Parthenón v jeho pravé podobě, navštívit Sokratovo a Aristofanovo Řecko? Místní kanceláře Časové služby se nachází na Aeolské ulici, naproti hlavní poště a –“

Už o půl hodiny později jsem se hlásil v úřadovně na Aeolské ulici. Prokázal jsem se jako průvodce na dovolené a nechal se vybavit na cestu proti proudu. Ne však do Řeka v časech Aristofana a Sokrata.

Měl jsem namířeno do Řeka prozaického roku 1997, kdy byl ve Spartě zvolen starostou Konstantin Passalidis.

Konstantin Passalidis byl otec mé matky. Chystal jsem se vydat se po stopách setby svých předků a sledovat ji až tam, odkud vzešli.

Oblečen do neohebných, svědivých šatů z konce dvacátého století, vybaven barevnými a tuhými starými bankovkami, přenesl jsem se o šedesát let zpátky a prvním lupákem se nechal hodit do Sparty. V Řecku roku 1997 byl tento způsob dopravy čerstvou novinkou a já měl smrtelnou hrůzu, že mě po cestě rozfázejí, ale zaměření se nepohnulo a do Sparty jsem dorazil v celku.

Sparta byla pozoruhodně ohavná.

Dnešní město samozřejmě není přímým potomkem toho dávného militantního hnízda, které tak znepríjemňovalo život Athénám. Ta Sparta postupně upadala a ve středověku zanikla docela. Novou Spartu založili na starém místě koncem devatenáctého století. V dobách dědečkova mládí to bylo asi osmdesátitisícové město, které se prudce rozrostlo poté, co v něm byl v 80. letech umístěn první řecký jaderný reaktor.

Skládalo se ze stovek totožných činžáků z šedých cihel, vystavěných v dokonalých zákrytech. Každý měl deset podlaží, zdobených citrónově žlutými balkóny, takže celek působil zhruba stejně děsivě jako kriminál. Na jednom konci tohoto kasárnovitého města se třpytila kopule reaktoru, na druhém bylo centrum s hospodami, bankami a obecními úřady. Bylo to vcelku kouzelné, pokud jste ovšem ochotni považovat brutalitu za něco kouzelného.

Vylezl jsem z lupáku a vydal se do centra. Na ulicích se mi nepodařilo najít jediný terminál hlavní informační sítě – nejspíš ji tam ještě vůbec neměli zavedenou – ale vyhledat starostu Passilida nebyl problém. Zašel jsem do hospody na ouzo a zeptal se: „Kde bych našel starostu Passilida?“ a tucet přátelských Spartánů mě doprovodilo až před radnici. Jeho sekretářka bylo tmavovlasé, asi dvacetileté děvče s velkými prsy a malým knírkem. Živůtek ve stylu obrozené minójské módy byl dovedně vypočítaný, aby odvedl pozornost mužského pohlaví od nedostatků obličeje. Houpaje mi těmi těžkými, růžově zašpičatělými balóny před očima, řekla hlubokým hlasem: „Mohu pro vás něco udělat?“

„Rád bych se setkal s panem starostou Passilidem. Jsem americký novinář. Připravujeme článek o deseti nejdynamičtějších mladých mužích této země a máme za to, že pan Passilidis –“

Dokonce ani mně to neznělo přesvědčivě. Stál jsem tam, pozoroval krůpěje potu na bělostném pohoří jejich ňader a čekal, že mě vyžene. Ona to nicméně skončila a já byl s minimálními prodlevami předveden do kanceláře Jeho

Blahorodí.

„Je mi potěšením vás tu přivítat,“ pronesl dědeček dokonalou angličtinou. „Neposadíte se? Mohu vám nalít martini? Nebo byste raději doutník?“

Ztuhl jsem. Zmocňovala se mě panika. Vždyť jsem mu ještě ani ruku nepodal a on už mi toho tolik nabízel. Děsilo mě se na něj podívat.

Dědečka jsem samozřejmě nikdy předtím neviděl. Zastřelil ho jakýsi abolicionistický chuligán v roce 2010, dlouho před mým narozením, jako jednu z obětí Roku atentátníků.

Cestování časem mi ještě nikdy nepřípadalo tak strašlivě reálné, jako v tu chvíli. Justinián v císařské lóži na Hippodromu byl naprosto nic ve srovnání s Konstantinem Passilidem vítajícím mě ve své kanceláři ve Spartě.

Bylo mu málo přes třicet, zázračné to dítě doby. Vlasy měl tmavé, kudrnaté, nad čelem už mu začínaly šedivět; nosil přistřižený knírek a kroužek v levém uchu. Tím, co mě tak vyděsilo, byla naše fyzická podoba. Mohl být můj starší bratr. Po nekonečné dlouhé chvíli jsem se probral z ohromení. Myslím, že i on byl trochu zmatený, ale zdvořile svou nabídku zopakoval a já odmítl s tím, že si na podobné věci nepotrpím. Ani nevím, jak jsem se dokázal vzpamatovat a zahájit s ním „interview“.

Mluvili jsme o jeho politické dráze a o všech těch báječných plánech, které se Spartou a s Řeckem měl. Právě když jsem začal náš rozhovor stáčet na osobní stránky, na jeho rodinné pozadí, podíval se na hodinky a řekl: „Je čas oběda.

Budete mým hostem?“

Myslel tím typickou středomořskou siestu, kdy se kancelář na tři hodiny zamkne a jde se domů. Dovezlo nás tam jeho malé elektrické vozítko, za jehož volant usedl sám starosta. Jako ostatní obyčejní lidé bydlel v jednom z těch šedivých činžáků: čtyři skromné místnosti v pátém patře.

„Chtěl bych vám představit svou ženu,“ řekl Passilidis. „Katino, tohle je Jud Elliott, novinář z Ameriky. Chce psát o moji kariéře.“

Stál jsem tam a zíral na svou babičku. Babička zírala na mě.

Oba jsme lapali po dechu, ztuhlí úžasem.

29. kapitola

Byla krásná, jako jsou krásné dívky na mínójských nástěnných malbách. Byla snědá, velice snědá. Havraní vlasy, olivová pleť, síla jak sedlák. Svá ňadra nevystavovala jako ta módní knírkatá sekretářka, ale zároveň toho její tenká blůzka moc neskrývala; byla vysoká a plná. Měla široké boky. Byla svěží, plodná, rozkvetlá. Hádal jsem jí tak třiaadvacet, čtyřiaadvacet let.

Člověk na ni musel dostat chuť na první pohled. Její krása, prostota a ohnivost mě v okamžiku vtáhly do svého zajetí. Ucítil jsem známě lechtání v šourku a stahování zadních partií. Zatoužil jsem strhat z ní šaty a vnořit se hluboko do její horké zcuchané černé houštiny.

Nebylo to Metaxovo vyhledávání incestu. Byla to nevinná a čistě živočišná reakce.

V tom silicím přílivu chťice jsem na ni ani nepomyslel jako na svoji babičku. Vnímál jsem ji jako mladou a fantasticky žádoucí ženu. O pár okamžiků později jsem si na citové úrovni uvědomil, o koho jde, a ihned jsem zvadl.

Byla to babička Passilidu. A já babičku Passilidu pamatoval.

Navštěvoval jsem ji v útulku pro důchodce poblíž Tampy. Umřela, když mi bylo čtrnáct, v devětačtyřicátém. Bylo jí tenkrát teprve přes sedmdesát, ale mně odjakživa připadala strašně stará a sešlá; seschlá, scvrklá, zchromlá stařena, vždycky oděná do černého. Jen její oči – můj bože, ty její tmavé, těkavé, ohnivé, zářivé oči! – dávaly tušit, že to kdysi mohla být zdravá a živá lidská bytost.

Babička Passilidu měla snad všechny nemoci a ze všeho nejvíce ty ženské – výhrěz dělohy, či co to mívají, selhávající ledviny a to ostatní. Prodělala víc než tucet orgánových transplantací, ale nic nepomohlo, po celou dobu mého dětství to s ní šlo nezadržitelně s kopce. Neustále jsem se dozvídal o nových a nových krizích, které tu ubohou stařenu na cestě do hrobu potkávaly.

Tedť ta ubohá stařena stála přede mnou, zázračně zbavená tíže let. A stál jsem tu já, s myšlenkami uhnízděnými mezi stehny matky mé matky. Jaká to do nebe volající neúcta, cestovat zpátky časem a potom připadat na takové myšlenky! Reakce paní Passilidu na mě byla stejně silná, byť v žádném ohledu žádostivá. Pro ni sex začínal a končil starostenským ptákem. V jejích očích nebyla touha, ale úžas. Nakonec vyhrkla. „Konstantine, vždyť on vypadá úplně jako ty!“

„Vážně?“ podivil se Passilidis. Sám si toho předtím nevšiml.

Jeho žena nás dostrkala až do obýváku před zrcadlo, chichotaje se rozrušením. Měkké masy jejího poprsí se o mě opřely a mně vyrazil pot. „Podívej!“ vykřikla. „Vidíš to? Jste jako bratři!“

„Úžasné,“ řekl Passilidis.

„Neuvěřitelná náhoda,“ řekl jsem já. „Máte hustší vlasy a já jsem o něco vyšší, ale...“

„Ano! Ano!“ tleskal starosta. „Nemohli bychom být příbuzní?“

„Vyloučeno,“ pravil jsem vážně. „Moje rodina je z Bostonu. Starý novoanglický rod. Nicméně přiznávám, že to je úžasné. Víte jistě, že jste neměl nějaké předky na palubě Mayflower, pane Passilide?“

„To ne, ledaže by tam měli řeckého stevarda.“

„U tom pochybuji.“

„Já také. Jsem čistokrevný Řek, z obou stran a po mnoho generací,“ řekl.

„Rád bych si o tom s vámi promluvil, je-li to možné,“ chytil jsem se příležitosti. V té chvíli se z jedné z ložnic vybatolila rozespálá pětiletá holčička. Byla úplně nahá. Neznaje studu, stoupla si přede mě a zeptala se, kdo jsem. „Jak rozkošná“,

blesklo mi hlavou. Ten baculatý zadeček, ta růžovoučká šterbinka – jak čistě ty holčičky vypadají, když jsou nahé. Než si je vezme do práce puberta.

„To je má dcera Diana,“ pochlubil se Passilidis. Mozkem se mi rozlehl hromový hlas. „NAHOTU SVĚ MATKY NEUZŘÍŠ.“

Stočil jsem pohled stranou a pokusil se zakrýt svůj zmatek náhlým záchvatem kašle. V hlavě mi strašily ohnivě planoucí neokadešené pysky maličké Diany. Katina Passilidu, jako by vycítila, že v nahotě dítěte vidím cosi nepatřičného, ji rychle natáhla kalhotky.

Ještě jsem se trásl, když rozpačitý Passilidis odzátkoval láhev retsiny. Posadili jsme se na balkón do čirého poledního jasu. Dole chodily školní děti, mávaly na starostu a zdravily ho. Ven se vybatolila i malá Diana, vyžadujíc, aby si s ní někdo hrál. Čechral jsem jí to chmýří na hlavě, mačkal jí špičku nosíku a připadal si velice, velice zvláště.

Babička nám naservírovala pořádnou porci skopového a pastitsia. My jsme mezitím stačili vyprázdnit jeden a půl láhve retsiny. Přestal jsem ze starosty ždímat jeho politické názory a změnil téma na jeho předky. „Váš rod žil ve Spartě odjakživa?“ zeptal jsem se.

„Ale ne,“ řekl. „Dědečkova rodina sem přišla před sto lety z Kypru. To je z otcovy strany. Po matce jsem Athénan, po mnoho generací zpátky.“

„To jsou ti Markezinové?“

Podezíravě se na mě zahleděl. „Ano, ovšem. Ale jak vy...“

„Narazil jsem na nějakou zmínku, když jsem se seznamoval s materiály o vás,“ pospíšil jsem si s vysvětlením. Passilidis se k tomu už nevrátil. Teď, když přišla řeč na jeho rodinu, stal se sdílnějším – možná zásluhou toho vína – a zahrnul mě genealogickými podrobnostmi. „Otcova rodina žila na Kypru víc než tisíc let,“ prohlásil. „Passilidové tam byli, už když přišli křižáci. Naproti tomu matčini předkové přišli do Athén až v devatenáctém století, po vyhnání Turků. Předtím žili ve Shqiperii.“

„Ve Shqiperii?“

„V Albánii. Usadili se tam ve 13. století, když se Konstantinopole zmocnili Latinci. Zůstali tam a přečkali Srby, Turky i Skanderbegovy vzbouřence. Vždy i přes všechny těžkosti uhájili své řecké dědictví.“

Napnul jsem uši. „Zmínil jste se o Konstantinopoli. Vede tam stopa vašeho rodu?“

Passilidis se usmál. „Znáte byzantské dějiny?“

„Zběžně.“

„Možná víte, že roku 1204 se Konstantinopole zmocnili křižáci a nějakou dobu jí vládli coby Latinskému císařství.“

Byzantská šlechta uprchla a vzniklo několik nových nástupnických států – jeden v Malé Asii, jeden při Černém moři a jeden na západě, v Albánii. Moji předkové raději následovali Michaela Angela Kommena do Albánie, než aby se podřídili křižácké nadvládě.“

„Aha.“ Opět jsem se roztřásl. „A jak se ten rod jmenoval? Už tenkrát to byli Markezinové?“

„Ne, to ne, Markezinis je pozdně řecké jméno. V Byzanci jsme patřili k rodu Duků.“

„Cože?“ zalapal jsem po dechu. Bylo to stejné, jako kdyby Němec prohlásil, že mu v žilách koluje hohenzollernská krev, anebo se Angličan přihlásil ke genům Plantagenetů. „K Dukům! Vážně?“

Já viděl zářící paláce rodu Duků. Viděl jsem čtyřicet ve zlatě oděných Duků, jak hrdě procházejí ulicemi

Konstantinopole na oslavu povznesení jejich bratrance Konstantina na císařský trůn. Byl-li Passilidis Dukas, pak jsem i já byl Dukas.

„Ovšem,“ řekl. „Byl to značně rozvětvený rod a já se domnívám, že jsme patřili k jedné z vedlejších větví. Přesto je to něco, na co může být člověk hrdý, pocházet z takové rodiny.“

„To jistě. Nemohl byste mi prozradit třeba i některá jména svých byzantských předků? Křestní jména.“

Muselo to znít, jako bych se je chystal najít, až zase pojedu do Byzance. Což jsem také chtěl, ale o tom Passilidis nemohl mít nejmenší tušení, protože cestování časem v té době ještě bylo neznámé.

Zakabonil se a řekl: „Potřebujete to pro svůj článek?“

„Ne, vlastně ne. Jen mě to zajímá.“

„Zdá se, že vaše vědomosti o Byzanci nejsou zběžné.“ Zřejmě ho znepokojovalo, že jakýsi americký barbar poznal jméno slavné byzantské rodiny.

„Jen co jsem pochytil. Studoval jsem to.“

„Bohužel vám žádná jména dát nemohu. Tato informace až k nám nepronikla. Možná jednou, až mě unaví politika, začnu pátrat ve starých záznamech –“

Babička nám dolila víno a já ukořistil jeden kradmý, provinilý pohled na její rozhoupaná ňadra. Maminka mi vyšplhala na klín a tiše tam trylkovala. Dědeček zavrtěl hlavou a řekl: „Je to opravdu zarážející, jak se mi podobáte. Mohl bych si vás vyfotografovat?“

Uvažoval jsem, jestli to není proti předpisům Časové patroly a došel k závěru, že pravděpodobně je. Zároveň mě ale nenapadl jediný zdvořilý způsob, jak takovou maličkost odmítnout.

Babička přinesla fotoaparát. Stoupli jsme si s Passilidem vedle sebe a ona nás vyfotila – jednou pro něj a jednou pro mě. Když byly snímky hotové, vytáhla je z přístroje a všichni jsme se jali je pečlivě prohlížet.

„Jako bratři,“ opakovala stále dokola. „Jako bratři.“ Svůj snímek jsem zničil hned, jak jsem vyšel z bytu ven. Ale myslím, že někde v papírech mé matky by se dala najít stará a vybledlá dvojrozměrná fotografie, na které je její otec zamlada, jak stojí po boku o něco mladšího muže, který je mu velice podobný a kterého matka patrně považovala za nějakého zapomenutého strýčka. Je možné, že ten snímek ještě existuje. Báł bych se podívat.

Dědeček Passilidis mi ušetřil spoustu starostí, když mi proklestil cestu osmi stoletími toho, co už jsem pomalu bral jako své pátrání.

Svezl jsem se po proudu do současnosti, pozjišťoval si pár věcí v athénské úřadovně Časové služby a nechal se vystrojit jako byzantský šlechtic z konce dvanáctého století: přepychovou hedvábnou tunikou, černým pláštěm a bílou čapkou. Potom jsem lupnul na jih Albánie do města, které se jmenuje Gjirokaster. V dávných dobách bylo známé jako Argyrokastro v kraji Epirus.

Z Gjirokasteru jsem odjel proti proudu do roku 1205. U rolníků v Argyrokastru vyvolával pohled na můj vznešený oděv bázeň. Řekl jsem jim, že hledám dvůr Michaela Angela Kommena. Vysvětlili mi cestu a prodali osla, který mi ji měl usnadnit. Michaela a ostatní vyhnané Byzantince jsem zastihl při závodech vozů na improvizovaném hippodromu rozkládajícím se na úpatí hřebene rozeklaných hor. Nenápadně jsem se vmísil do davu.

„Hledám Duka,“ obrátil jsem se na neškodně vypadajícího staříka, který šel kolem a nesl si víno.

„Duka? Kterého?“

„Je jich tady snad víc? Nesu zprávu z Konstantinopole pro nějakého Duka. Neřekli mi, že je jich tu víc než jeden.“ Stařík se rozesmál. „Jen když se podívám před sebe, vidím Nikofera Duka, Jóanna Duka, Leóna Duka, Georgia Duka, Nikefora Duka Mladšího, Michaela Duka, Simeona Duka a Dimitra Duka. Právě teď nedokážu najít Eftimia Duka, Leontia Duka, Simeona Duka Vysokého, Konstantina Duka a – počkejte chvíli – Andronika Duka. Kterého z nich hledáte, prosím?“

Poděkoval jsem mu a svezl se po proudu.

V Gjirokasteru šestnáctého století jsem se zeptal na rodinu Markezinových. Byzantský oděv mi vysloužil pár udivených pohledů, avšak byzantské zlaté mince, které jsem u sebe měl, mi pomohly získat kýženou informaci. Jeden byzantius a věděl jsem, kde mám sídlo Markezinových hledat. Dva další a byl jsem představen správci Markezinových vinic. Pět byzantiů – přehnaná cena – a oždíboval jsem hrozny v přijímacím sále u Gregoryho Markezina, hlavy rodinného klanu. Byl to vážený muž ve středních letech, s hustou šedivou bradkou a živými očima; byl odměřený ale pohostinný. Během našeho rozhovoru jsme byli neustále obětováni jeho milými dcerami, které nám dolévaly poháry, přinášely další hrozny, studené skopové nohy a hromady rýže. Byly tři, snad ve věku třináct, patnáct a sedmnáct. Dal jsem si dobrý pozor, abych si je neprohlížel příliš okatě, vědom si žárlivé národy horských pohlavárů.

Byly to krásky: olivová pleť, černé oči, vysoká ňadra, plné rty. Klidně to mohly být sestry mé žhnoucí babičky Katiny Passilidu. Věřím, že jako děvče tak vypadala i moje matka Diana. Rodinné geny jsou mocné.

Pokud jsem náhodou nelezl po špatné větvi, bylo jedno z těch děvčat moje mnohokrátpraprababička. A Gregory Markezinis byl můj mnohokrátprapradědeček.

Představil jsem se jako zámožný mladý Kypřan původem z Byzance, který cestuje po světě, vyhledává radovánky a dobrodružství. Gregory, jehož řečtina byla lehce promíjena albánskými slovy (mluvili jeho sluhové gegštinou nebo toskštinou?), se s Kypřanem zřejmě ještě nesetkal, jelikož přijal můj přízvuk jako věrohodný. „Kde jste už byl?“ zeptal se.

Přiznal jsem, že v Sýrii, Libyi a Egyptě, v Římě, Paříži, Lisabonu, v Londýně při korunovaci Jindřicha VIII. v Praze a ve Vídni. A teď jsem se pracoval zpátky na východ, k tureckým územím, odhodlán navzdory všem nebezpečím navštívit hroby svých předků v Konstantinopoli.

Při zmínce o předcích povytáhl obočí. Energicky si dýkou odsekl kousek skopového a řekl: „Patřila tenkrát vaše rodina k vysoce postaveným?“

„Jsem z rodu Duků.“

„Z Duků?“

„Z Duků,“ přisvědčil jsem nevzrušeně.

„Ale já jsem taky z Duků!“

„Ne!“

„Nepochybně!“

„Dukas v Epiru!“ vykřikl jsem. „Jak je to možné?“

„Přišli jsme sem s Komnenem, když Konstantinopol ovládli ti latinští vepři.“

„Ne!“

„Nepochybně!“ Nechal přinést další víno, to nejlepší v domě. Když se objevily jeho dcery, dal se do tance, vykřikuje:

„Příbuzný! Příbuzný! Ten cizinec je příbuzný! Přivítejte se s ním, jak se patří!“

Ocitl jsem se v objetí Markezinových dcer, v záplavě svěžích pevných ňader a pižmem vonících těl. Cudně jsem se s nimi objímal jako dlouho ztracený bratránek.

Nad hustým, věkovitým vínem jsme se pustili do probírání svých rodokmenů. Začat jsem já. Náhodně jsem si vybral jednoho z Duků – Theodora – a prohlásil, že po té ostudě v Konstantinopoli v roce 1204 uprchl na Kypr. Markezinis neměl nejmenší šanci mi to vyvrátit, a také to jako bernou minci přijal. Rozvinul jsem před ním dlouhý seznam svých dukovských předků překlenujících minulost mezi mnou a vzdáleným Theodorem. Skončil jsem slovy: „A co ty, Gregory?“

Používaje nůž, aby na některých složitějších místech vyryl rodokmen do desky stolu, odvinul svou rodovou linii zpět k Nikolasi Markezinovi z konce 14. století, který si vzal nejstarší dceru Manuela Duka z Argyrokastra, toho Duka, který měl jenom dcery a nechal tak svou přímou linii vymřít po meči. Od Manuela se pak rozvláčně vrátil k vyhnaní Byzantinců z Konstantinopole čtvrtou křížovou výpravou. Tím Dukem v jeho přímé linii, který uprchl do Albánie, byl podle jeho slov Simeon.

Moje gonády propadly zoufalství.

„Simeon?“ řekl jsem. „Myslíte Simeona Duka Vysokého nebo toho druhého?“

„Byli snad dva? Jak to víte?“

Tváře mi zaplavila horkost. Zaimprovizoval jsem: „Musím přiznat, že jsem něco jako rodinný badatel. S Komnenem přišli to této země dva Simeonové Dukové, Simeon Vysoký a muž menší postavy.“

„O tom mi není nic známo,“ řekl Markezinis. „Učili mě, že můj předek se jmenoval Simeon. A jeho otec byl Nikeforos, který měl palác nedaleko chrámu svatého Theodosia, u Zlatého rohu. Když se roku 1204 zmocnili Konstantinopole Benátčané, palác mu zapálili. A Nikeforův otec byl –“ zaváhal. Pomalu a smutně, jako stárnoucí buvol, zavrtěl hlavou ze strany na stranu. „Na jméno Nikeforova otce si nevzpomínám. Zapomněl jsem, jak se jmenoval. Nebyl to León? Michael? Basileos? Zapomněl jsem. Hlavu mám plnou vína.“

„Na tom tolik nesejde,“ řekl jsem. Když už jsem stopu předků dovedl do Konstantinopole, půjde to dál bez problémů.

„Rhomanos? Jóannes? Izák? Mám to na jazyku, ale těch jmen je tam tolik – tolik jmen –“

Přeřikává si dál jména, usnul na stole.

Jedna z černookých dcer mě dovedla do ložnice. Táhl tam. Ted', když jsem se dověděl všechny informace, kvůli kterým jsem přišel, mohl jsem zcela klidně skočit pryč, ale připadalo mi zdvořilejší pod střechem svého mohokrátprapradědka přenocovat, než se vypařit jako zloděj. Odstrojil jsem se, sfoukl svíčku a vlezl do postele. V té tmě se ke mně pod příkrývkou přivinulo měkké dívčí tělo.

Její ňadra přesně vyplnila mě ruce. Linula se z ní sladká pižmová vůně. Neviděl jsem na ni, ale napadlo mě, že je to jedna z Markezinových dcer, která mi přišla ukázat, jak rodina umí být pohostinná.

Moje dlaň sklouzla po jejím hladce zaobleném břichu až úplně dolů. Když jsem dosáhl místa spojení jejích stehén, rozevřela mi nohy a já zjistil, že je připravena pro lásku.

Při myšlence, že by se Markezinovy dcery tak snadno vzdaly cizinci, byť urozenému a prohlašujícímu se za jejich bratrance – jsem pocítil neurčité zklamání. Koneckonců, byli to moji předkové. Byla snad moje rodová linie znečištěna semenem náhodných poutníků?

Z té myšlenky logicky vyplynula další, opravdu znepokojivá: je-li tato dívka moje mnohokrátpraprababička, co s ní potom já dělám v posteli. Ať si k čertu klidně spí s pocestnými, ale proč by měla spát se svými potomky? Když jsem po Metaxově popichování začal tohle pátrání, skutečně to nebylo s úmyslem dopouštět se transtemporálního incestu. A přesto jsem se ho podle všeho právě dopouštěl.

Propadl jsem pocitu viny a znervózněl natolik, že mě opustila mužnost.

Má společnice se však svezla dolů k mému pasu a horlivými rty mi mužnou sílu vrátila. Starý dobrý byzantský trik, napadlo mě. Opět pevný, vklouzl jsem do ní a s gustem se pustil do díla. Abych ukonejšil svědomí, namluvil jsem mu, že s pravděpodobností dvě ku třem je tato dívka jen moje mnohokrátpraprateta, takže incest by to nebyl zdaleka tak závažný. Pokud jde o přímé pokrevní pouto, musí být moje spojení s pratetou ze šestnáctého století neobyčejně mlhavé.

Pak už mi svědomí dalo pokoj a spolu s dívkou jsme se provzdychali až k vyvrcholení. Potom vstala a odešla. Když mýjela okno, zalilo stříbrné měsíční světlo její bělavé pŕlky, bledá stehna a dlouhé světlé vlasy, a mně došlo, co mi mělo být jasné celou tu dobu; že totiž dívky z rodu Markezinů nejsou nějaké eskymačky, aby chodily spát s hosty. To mi jen někdo pozorný poslal pro pobavení otrokyni. A výčitkám svědomí byl konec. Zproštěný i toho nejnepatrnějšího incestu, usnul jsem hlubokým spánkem.

Ráno u snídaně, kterou tvořilo studené skopové s rýží, mi Gregory Markezinis řekl: „Doneslo se mi, že Španělé objevili za oceánem nějaký nový svět. Myslíte, že na tom je něco pravdy?“

Psal se rok 1556.

„Nepochybně to pravda je. Viděl jsem na dvoře krále Karla ve Španělsku důkaz. Je to svět zlata, nefritu, koření a lidí s rudou kůží.“

„Lidi s rudou kůží? To ne, bratránku, s tím si na mě nepříjdeš!“ Rozjařený Markezinis řval radostí na celé kolo a svolával dcery: „Ten nový svět, co našli Španělé – prý jsou tam lidé s rudou kůží! Tady bratránek Dukas nám to chce namluvit!“

„No, spíš je to barva mědi,“ zamumlal jsem, ale Markezinis to stěží mohl zaslechnout.

„Rudokožci! Rudokožci! Bez hlav, s očima a pusou na hrudi! A s jednou nohou, kterou v poledne zvedají nad sebe, aby se chránili před sluncem. Ach, ano! Ano! Nádherný nový svět! Bavíš mě, bratránku!“

Řekl jsem mu, že mě těší, že jsem ho tak pobavil. Poděkoval jsem za velkorysou pohostinnost a cudně se objal s každou z dcer. Už jsem se chystal odejít, když v tom mi najednou došlo, že jestli byli moji předkové Markezinové od čtrnáctého století až po dvacáté, není ani náhodou možné, aby některá z těch dívek byla mojí předkyní. Veškeré to mravokárné hryzáni svědomí bylo nesmyslné, dobré snad jen k tomu, abych si uvědomil, co nesmím. „A máte syny?“ zeptal jsem se svého hostitele.

„Ovšemže mám,“ pravil. „Šest synů.“

„Ať váš rod sílí a vzkvétá,“ popřál jsem mu a rozloučil se. Na oslu jsem odjel pár kilometrů za město, přivázal ho k olivovému stromu a sklouzl po proudu.

31. kapitola

Když mi skončila dovolená, přihlásil jsem se do služby a vyrazil poprvé sám jako časový průvodce.

Měl jsem vzít šest lidí na týdenní zájezd. Nevěděli, že jedu poprvé sám. Protopopolos neviděl nejmenší důvod, proč jim to říkat, a já s ním souhlasil. Vůbec jsem si nepřipadal jako před první sólovou cestou. Byl jsem prosáklý Metaxovou drzostí. Vyzařovala ze mě síla osobnosti. Nebál jsem se nikoho kromě sebe sama.

Při úvodním setkání jsem své šestici jasnými, staccatově řezanými větami vysvětlil zásady cestování časem. Když jsem je varoval před změnami minulosti, ať už z nedbalosti či úmyslnými, vzýval jsem děs vzbuzující hrozbu Časové patroly.

Vysvětlil jsem jim, jak se nejsnáze vyhnout problémům. Potom jsem rozdál časovače a nastavil je.

„Jdeme na to,“ řekl jsem. „Proti proudu.“ Síla osobnosti. Drzost. Jud Elliott, sám průvodce v čase! Proti proudu!

„Dostali jsme se do roku 1659 p.p., vám známějším jako rok 400. Vybral jsem jej jako typický pro ranou Byzanc. Vládne císař Arkadius. Ze současného Istanbulu si jistě pamatujete Hagiu Sofiu a mešitu sultána Ahmeda. Ovšem sultán Ahmed čeká i se svou mešitou ode dneška za tucet století v budoucnosti a původní Hagia Sofia je ten kostel za námi. Byl postaven před čtyřiceti lety, na samém počátku existence města. Za čtyři roky shoří při nepokojích vyvolaných vyhánáním biskupa Jóanna Chrysotsoma, který si dovolil kritizovat Arkadiovu manželku Eudoxii. Pojdme dovnitř. Všimněte si, že stěny jsou kamenné, ale střecha dřevěná.“

Mých šest turistů zahrnovalo realitního agenta z Ohia, jeho manželku a nemotornou dceru s manželem, plus sicilského psychiatra a jeho dočasnou manželku s nohama do O: typická sbírka prosperujících občanů. Nerozeznali sice, co je hlavní loď a co nartex, ale provedl jsem je kostelem a Arkadiovou Konstantinopolí, abych jim načrtl pozadí pro to, co uvidí později. Po dvou hodinách jsem s nimi skočil po proudu do roku 408, abych byl znovu svědkem křtu malého Theodosia.

Na druhé straně ulice jsem zahlédl sám sebe, jak stojím vedle Capistrana. Nemával jsem. Zdálo se, že mé druhé já mě nevidí. Vrtalo mi hlavou, jestli tam toto mě ego stálo i tenkrát, když jsem tu byl s Capistranem. Propletenost paradoxu kumulace mě nepřestávala znepokojovat. Raději jsem to pustil z hlavy.

„Všimněte si staré Hagie Sofie,“ řekl jsem. „Pod patronací tohoto dítěte, budoucího Theodosia II. bude přestavěna a zpřístupněna modlitbám 10. října 445.“

Sklouzli jsme po proudu do roku 445 a zúčastnili se slavnostního vysvěcení.

Na správné vedení časových zájezdů existují dva názory. Capistranovou metodou je ukázat turistům čtyři, pět špeků týdně a nechat je strávit spoustu času v hospodách, krčmách, zapadlých uličkách a tržištích, pohybovat se natolik pomalu, aby je duch každé doby mohl důkladně prosáknout. Metaxova metoda spočívá v tom, že sestavuje složitou mozaiku událostí, zahrnující kromě stejných vrcholných zážitků ještě dvacet, třicet až čtyřicet menších, stráví půl hodinu tam a dvě hodiny tady. Vyzkoušel jsem obojí a dal přednost Metaxovu pojetí. Člověk, který se o Byzanc vážně zajímá, by chtěl hloubku, nikoli šířku; jenže tihle lidé vážní zájemci nebyli. Je lepší jim připravit okázalou byzantskou show, prolétnout s nimi éry, aby neměli čas ani se nadechnout, ukázat jim vzpoury a korunovace, závody vozů, vzestupy a pády monumentů a vládařů.

A tak, napodobuje svůj idol Metaxe, jsem své turisty přenášel z jedné doby do druhé. Nechal jsem je strávit celý den v rané Byzanci, ale rozdělil jsem je na šest zastávek. Celodenní túru jsme zakončili v roce 537, ve městě, které vystavěl Justinián na ožehlych ruinách toho, co padlo za obět' běsnění zelených a modrých.

„Je 27. prosince,“ řekl jsem. „Dnes Justinián slavnostně otevře novou Hagiu Sofiu. Povšimněte si, kolikrát je nová katedrála větší než ty, které jí předcházely – je to obrovská stavba, jeden z divů světa. To, co na ni Justinián vynaložil, by se dnes rovnalo stamiliónům dolarů.“

„To je ta, která stojí v Istanbulu teď?“ zeptal se zeť pana Realitního Agenty pochybovačně.

„V podstatě ano. Až na to, že zde nevidíte minarety – ty přidali samozřejmě až muslimové, když z chrámu udělali mešitu. Ještě nestojí ani gotické opěrné pilíře. Také nynější velká kopule není ta, kterou znáte. Tato je o něco plošší a širší. Ukázalo se, že architektovy výpočty namáhání byly chybné. V roce 558, kdy oblouky oslabí zemětřesení, se půlka kopule zřítí. To uvidíte zítra. A teď pozor, přichází Justinián.“

Téhož dne, ale o něco dřív, jsem jim ukázal ztrápeného Justiniána, pokoušejícího se vypořádat s povstáním Nika. Císař, který se jim zjevil teď, na voze taženém čtyřmi statnými černými koňmi, vypadal mnohem víc než o pět let starší, byl daleko kulatější a brunátnější v obličeji, ale také se zdál být nesrovnatelně jistější sám sebou, jako osoba vědomá si své neomezené moci. Však také na to měl nárok, poté co přemohl tu strašlivou hrozbu své moci, kterou představovalo povstání, a vystavěl město do jedinečné nádhery.

Přístupovou cestu lemovali senátoři a vévodové, my se drželi uctivě stranou, mezi lidem. Kněží, diákon, diakonky, poddiákon a sborníčníci, ti všichni tu v nákladných róbách očekávali císařský průvod. Z obrovských císařských dveří katedrály vyšel patriarcha Menos. Justinián sesedl, a potom oba ruku v ruce vstoupili do chrámu, následováni vysokými státními úředníky.

„Podle jedné kroniky z desátého století Justiniána při vstupu do nové Hagie Sofie přemohlo dojetí,“ řekl jsem. „Pospíšíl si k oltáři, vzdal díky Bohu za to, že mu dovolil takovou stavbu dokončit, a zvolal: „Ó, Šalomoune, překonal jsem tě.“ Časovou službu napadlo, že by pro návštěvníky této éry mohlo být zajímavé si tento slavný výrok poslechnout, a tak jsme před několika lety nainstalovali hned vedle oltáře mikrofon.“ Sáhl jsem do záhybů své róby. „Mám u sebe reproduktor s přijímačem, který nám zprostředkuje slova vyřčená Justiniánem blížícím se k apsidě. Poslouchejte.“ Zapnul jsem přijímač. Ve stejném okamžiku dělalo to samé bůhvíkolik dalších průvodců roztroušených v davu. Přijde doba, kdy se nás tu v této chvíli bude mačkat tolik, že Justiniánův hlas, zesílený tisícem malých reproduktorů, majestátně zahřmí celým městem.

Z reproduktoru na mě dlani se ozval zvuk kroků. „Císař přichází postranní lodí,“ řekl jsem.

Kroky náhle ustrnuly a k nám se donesla Justiniánova slova – jeho první výrok po vstupu do mistrovského architektonického díla věků.

Císař, zalykající se hněvem, zařval: „Podívejte se tam nahoru, vy přiteplení pitomci. Okamžitě najděte toho čuráka, který nechal v kupoli viset to lešení. Než začne mše, chci mít jeho kule v alabastrové váze!“ Pak z té císařské zloby kýchl.

„Vynález cestování časem nutně přinesl i to, že jsme museli mnoho nejinspirativnějších výroků dějin opravit ve světle nových důkazů,“ řekl jsem svým šesti turistům.

32. kapitola

V noci, když znavení turisté usnuli, jsem se vytratil, abych se věnoval jistému soukromému výzkumu.

Bylo tu těžké porušení předpisů. Průvodce má být se svými klienty neustále, pro případ nouze. Sami vlastně ani nevědí, jak se svými časovači zacházet, takže jedině průvodce jim ve složité situaci může pomoci rychle se vytrazit. Přesto jsem skočil šest století po proudu a, zatímco moji turisté vyspávali, navštívil dobu svého úspěšného předka Nikefora Duka.

Jistě, když uvážíte, že to byla moje první sólová cesta, chtělo to asi určitou dávku drzosti. Ale ve skutečnosti jsem žádné větší riziko nepodstupoval.

Metaxas mi poradil bezpečný způsob, jak takové boční výlety provádět. To se časovač pečlivě nastaví a zařídí se to tak, aby čistá doba nepřítomnosti u turistů byla minuta nebo i méně. Opouštěl jsem je 27. prosince 537 ve 23.45. Z toho okamžiku jsem mohl odcestovat kamkoli proti proudu či po proudu a strávit tam hodiny, dny, týdny nebo měsíce. Jediné, co jsem po vyřízení svých záležitostí musel udělat, bylo nastavit svůj časovač tak, aby mě přenesl do 27. prosince 537, 23.45. Z pohledu spících turistů bych byl pryč pouhých šedesát sekund.

Samozřejmě by nebylo vhodné přistát při návratu ve 23.44, to znamená vrátit se minutu před svým zmizením. Potom bychom byli v jedné místnosti dva a nastal by paradox duplikace, což je podskupina paradoxu kumulace, a je jisté, že kdyby se o tom dozvěděla Časová patrola, byla by z toho důtka, ne-li něco horšího. Ne: přesná koordinace je nutná. Další problém spočívá ve složitosti přesného přesunu z místa na místo. Hostinec, v němž se naše skupina ubytovala v roce 537, nebude v roce 1175, tedy v roce, do kterého jsem měl namířeno, takřka stoprocentně existovat. Nemohu si dovolit jen tak naslepo skočit z místnosti, protože bych se mohl zmaterializovat na nějakém ne právě nejpráhodnějším místě vystavěném tady později, řekněme uvnitř hradního vězení.

Jediným bezpečným způsobem by bylo vyjít na ulici a skočit odtamtud, při cestě tam i zpátky. To ovšem vyžaduje, abyste se od svých turistů vzdálili na víc než šedesát sekund; jen si spočítejte, jak dlouho by trvalo sejít schody, najít si pro skok tiché a bezpečné místo atd. A kdyby šel náhodou kolem patrolák při běžné pochůzce, poznal vás na ulici a zeptal se, proč sakra nejste u svých turistů, máte průsvih.

Stejně jsem ale po proudu odcestoval a obešlo se to bez problémů.

Nikdy předtím jsem v roce 1175 nebyl. Byl to pravděpodobně poslední dobrý rok, který Byzanc zažila.

Měl jsem pocit, že atmosféra blížících se těžkých okamžiků obestírá celé město. Dokonce i mraky věštily něco neblahého. Vzduch řinčel nastávající pohromou.

Subjektivní kecy. Možnost volně se pohybovat po časové ose snadno pokříví perspektivu a přebarví interpretace. Já jsem věděl, co tyhle lidi čeká; oni ne. Byzanc roku jedenáctistého sedmdesátého pátého byla pyšná a naladěná optimisticky; všechna ta zlá znamení žila jen v mě představivosti.

Na trůně byl Manuel I. Komnénos. Dobrý muž. Jeho dlouhá, oslnivá kariéra se chýlila ke konci. Blížila se na něj pohroma. Císaři z rodu Komnénů se po celé 12. století snažili vyrvat Malou Asii zpět z rukou Turků, kteří se jí zmocnili o století dřív. Věděl jsem, že za rok po proudu, roku 1176, ztratí Manuel v jediném dni celé své asijské panství v bitvě u Myriokefalonu. Pak už to půjde s Byzancí pořád z kopce. Manuel to však ještě neví. Nikdo to neví. Jen já.

Zamířil jsem ke Zlatému rohu. Horní konec města byl v tomto období tou nejvýznamnější částí; centrum dění se přesunulo z prostoru Hagia Sofia – Hippodrom – Augusteum do čtvrti Blacherny v nejsevernější části města, mezi sbíhající se zdi městských hradeb. Když na konci 11. století opustil císař Alexios I. starý a chaotický Velký palác, přestěhoval svůj dvůr bůhvíproč právě sem. Nyní tu v přepychu vládl jeho vnuk Manuel a významné feudální rody si vystavěly nové paláce poblíž, podél Zlatého rohu.

Jedna z těch nejkrásnějších mramorových budov patřila Nikeforu Dukovi, mému velice vzdálenému prapradědovi. Půl dopoledne jsem obcházel pozemky kolem paláce a opíjel se jeho velkolepostí. K polednímu se palácová brána otevřela a já spatřil samotného Nikefora, jak na svém voze vyráží na polední projížďku; statná postava, ozdobně spletené černé vousy a pracně zdobené, zlatem lemované roucho. Na prsou mu visel kříž, pozlacený a hustě posázený velkými drahokamy; na prstech zářily prsteny. Odjezdu urozeného Nikefora přihlížel dav lidí, kteří se tam rychle seběhli.

Za jízdy rozhodil do davu s vybraným gestem mince. Jednu jsem zachytil. Byl to tenký, zašlý byzantius Alexia I., na okrajích zesílený a vrubovaný. Komnénům se podařilo měnu značně pokazit. Přesto to nebyla žádná maličkost, moci si dovolit rozhazovat davu seběhlých čumilů sice znehodnocené, ale zlaté mince.

Ten ošoupaný, masně se lesknoucí byzantius mám u sebe dodnes. Beru ho jako dědictví po byzantském mnohokrátprapraděděčkovi.

Nikeforův vůz zmizel směrem k císařskému paláci. Vedle mě postávající špinavý stařík vzdychl, několikrát se pokřížoval a řekl: „Kéž Spasitel požehná blahověčnému Nikeforovi! Takový vzácný člověk!“

Nos měl uťatý u kořene a chyběla mu ruka. Tak ten srdečný Byzantinec z této moderní doby zaplatil zmračením za řadu drobnějších přečinů. Tomu se říká pokrok. Justinianův zákoník by v takových případech požadoval trest smrti. Lepší přijít o oko, jazyk nebo nos než o život.

„Dvacet let jsem strávil ve službách Nikefora Duka!“ mlel dál stařík. „Byly to nejlepší roky mého života.“

„Tak proč jste z nich odešel?“ zeptal jsem se.

Chytil se za pahýl své paže. „Přistihli mě, jak kradu knihy. Byl jsem písař a zatoužil jsem mít některé z knih, které jsem opisoval. Kdyby se mu pět, šest ztratilo, ani by si toho nevšiml! Jenže mě chytili a já přišel o ruku i o zaměstnání, je tomu už deset let.“

„A co ten nos?“

„To zase jak byla před šesti lety ta krutá zima, ukradl jsem sud ryb. Jsem ale mizerný zloděj, pokaždé se nechám chytit.“

„Z čeho žiješ?“

Usmál se. „Z milodarů. A z žebroty. Nemůžete oželeť stříbrnou nomismu pro ubohého starce?“

Zapátral jsem v mincích, které jsem měl u sebe. Jako naschvál byly všechny mé stříbrné mince příliš rané – z pátého, z šestého století – a dávno nebyly v oběhu. Kdyby se stařík pokusil nějakou směnit, zavřeli by ho pro podezření, že oloupil nějakého urozeného sběratele a pravděpodobně by přišel i o druhou ruku. A tak jsem mu do dlaně vtiskl zlatý byzantius z počátku jedenáctého století. Zůstal na něj vyjeveně zírat. „Jsem váš, urozený pane,“ vykřikl. „Jsem zcela váš!“

„Pojď se mnou do nejbližší krčmy. Tam mi zodpovíš několik otázek.“

„Rád! Rád!“

Koupil jsem nám oběma víno a vytáhl z něj genealogii rodu Duků. Bylo mi nepříjemné dívat se na jeho zmrzačený obličej, a tak jsem při rozhovoru nechával oči sklopené na jeho ramena. Nejspíš na to byl zvyklý. Znal vše, co jsem potřeboval vědět, neboť jednou z jeho povinností ve službě u Duků bylo opisování rodových záznamů.

Prozradil mi, že Nikeforovi je pětáctýřicet, narodil se roku 1130. Jeho manželka byla za svobodna Zoé Katakallona. Měli spolu sedm dětí: Simeona, Jóanna, Leona, Basileia, Theodosia, Helenu a Zoé. Nikeforos byl nejstarším synem Niketa Duka narozeného 1106; manželkou Niketovou byla Eiréne, rozená Cerulariu; oženil se s ní roku 1129. Niketas a Eiréne měli spolu pět dalších dětí: Michaela, Izáka, Jóanna, Rhomana a Annu. Niketovým otcem byl León Dukas, narozený 1070, který si roku 1100 vzal Pulcherii, rozenou Botanciatu, a kromě Niketa spolu měli Simeona, Jóanna, Alexandra. Recitace pokračovala dál a dál, přenášejíc Duky byzantskými generacemi přes desáté, deváté, osmé století, jména ztrácela určitost, v záznamech se objevovaly díry, stařík se mračil, tápal a omlouval se za skoupost údajů. Několikrát jsem se pokusil ho zarazit, ale bezvýsledně. Konečně z něj vypadlo jméno Tiberia Duka ze sedmého století, jehož existence byla podle jeho slov dost sporná.

„Jistě chápete, že tohle je pouze linie Nikefora Duka,“ pravil. „Císařská rodina je jiná větev, jejíž kořeny bych vám mohl vystopovat přes Komnény po Konstantina X. a jeho předky, kteří –“

Tamti Dukové mě nezajímali, i když i oni byli svým způsobem moji vzdálení příbuzní. Kdybych chtěl znát rodokmen císařských Duků, mohl bych si ho najít v Gibbonovi. Stál jsem jen o svou vlastní, skromnější rodovou větev, vedlejší odnož císařské linie. Díky tomuto ohavnému písaři jsem si mohl být jistý linií těchto Duků po tři byzantská století, až k Nikeforovi. A zbytek linie jsem už znal, od Nikeforova syna Simeona Albánského po Simeonova mnohokrátpravnuka Manuela Duka z Argyrokastra, jehož nejstarší dceru si vzal Nikolas Markezinis, dál pak markezinovskou linii až po dceru, která si vzala syna nějakého Passilida a zplodila s ním mého váženého dědečka Konstantina, jehož dcera Diana se provdala za Judsona Daniela Elliotta II. a přivedla na svět moji konečnou maličkost.

„Na horší časy,“ řekl jsem, vrazil tomu špinavému písaři další zlaták a rychle prchl z krčmy, dokud ještě kotala zmámená slova diků.

Věděl jsem, že Metaxas by na mě byl hrdý. Dokonce by snad i trochu žárlil. Vždyť jsem dal v krátké době dohromady delší rodokmen, než měl on. Jeho sahal po desáté století, můj (byť trochu pošramocené) po sedmé. Jistě, on měl poznámkami opatřený seznam stovek svých předků, zatímco já znal podrobnosti jen o několika desítkách, ale on taky začal roky přede mnou.

Pečlivě jsem nastavil časovač a skočil zpět do 27. prosince 537. Na ulici vládla tma a ticho. Pospíšil jsem si do hostince. Od mého odchodu neuběhly ani tři minuty, přestože jsem po proudu v roce 1175 strávil osm hodin. Moji turisté tvrdě spali. Vše bylo v pořádku.

Měl jsem ze sebe radost. Vzal jsem kus starého pergamenu a při světle svíčky na něj načmáral podrobnosti o rodu Duků. Ve skutečnosti jsem neměl v úmyslu něco s tím rodokmenem dělat. Nehodlal jsem své předky zabíjet, jak to plánoval Capistrano, ani svádět jako Metaxas. Prostě jsem se chtěl trochu pokochat faktem, že moji předkové byli Dukové. Někteří lidé předky vůbec nemají.

33. kapitola

Nemyslím si, že jsem se jako průvodce vyrovnal Metaxovi, to vůbec ne, ale dával jsem svým lidem šanci, aby si o Byzanci udělali slušnou představu. Vedl jsem si zatraceně dobře, obzvlášť napoprvé.

Poskákali jsme všechny velké atrakce a pár menších. Ukázal jsem jim křesť Konstantina Počůráčka, ničení ikon za vlády Leóna III., nájezd Bulharů roku 813, stromy z pozlaceného bronzu v Theofilově Magnaurském sálu, prostopášné výtržnosti Michaela Opilce, příjezd první křížové výpravy v letech 1096 a 1097, daleko zkázonosnější příjezd čtvrté křížové výpravy roku 1204, dobytí Konstantinopole zpět Byzantinci v roce 1261, korunovaci Michaela VIII. zkrátka všechno, co za to stálo.

Mým klientům se to strašně líbilo. Jako většina časových turistů, ze všeho nejvíce zbožňovali nepokoje, vzpoury, povstání, obléhání, masakry, nájezdy a požáry.

„Kdy nám ukážete, jak do města vtrhli Turci,“ nepřestával se ptát realitní agent z Ohia. „Chci vidět, jak to tady ti zasraní Turci roztřískají!“

„Už se k tomu blížíme,“ odpovídal jsem mu.

Nejdřív jsem jim ukázal, jak Byzanc vypadala v letech ústupu ze slávy, za vlády dynastie Palaiologovců. „Větší část říše je ztracena,“ komentoval jsem sklouznutí po proudu do roku 1275. „Byzantinci teď uvažují i budují v malých měřítkách. V módě je intimnost. Tohle je kostelík svatě Marie Mongolů, postavený pro nemanželskou dceru Michaela VIII. která byla krátce provdána za mongolského chána. Vidíte ten půvab? Tu prostotu?“

Klouzali jsme dál po proudu do roku 1330, prohlédnout si chrám svatého Spasitele v klášteře Chora. Turisté ho již viděli v současném Istanbulu pod názvem Kajryie Cami, nyní jej spatřili tak, jak vypadal před přestavbou na mešitu, se všemi těmi skvostnými mozaikami novými i nedotčenými. „Podívejte se tamhle,“ řekl jsem. „To je ta Marie, která si vzala toho Mongola. Je na tom místě i po proudu. A tohle – výjevy z dětství Ježíše Krista a jeho zázraky – ty Jsou dnes pryč, ale

tady můžete vidět, jak nádherné byly.“

Ten sicilský psychiatr si celý chrám zholografoval. Měl u sebe miniaturní dlaňovou kameru, jejíž používání Časová služba nezakazuje, protože není pravděpodobné, že by si jí proti proudu někdo všiml a pochopil, k čemu slouží. Jeho dočaska s nohama do O se kolébala kolem a nad vším dělala óóó a ááá. Ti z Ohia se tvářili znuděně, což jsem čekal. Co na tom. Však já jim ukážu kulturu, i kdybych jim ji musel dostrkat až pod nos.

„Kdy uvidíme ty Turkey?“ vyptávali se neúnavně. Elegantním skokem jsme se přehoupili přes morová léta 1347 a 1348. „Tam vás vzít nemůžu,“ řekl jsem, když se ozvaly protesty. „Jestli chcete vidět některou z velkých epidemií, musíte se přihlásit na zvláštní morový zájezd.“

„Proti všemu nás přece očkovali,“ reptal švagr pana z Ohia.

„Ale po proudu v současnosti je pět miliard lidí bez ochrany,“ vysvětloval jsem. „Mohli byste přijít do styku s nákazou, vrátit se s ní s způsobit celosvětovou epidemii. A potom, abychom té katastrofě zabránili, museli bychom celý váš zájezd z toku dějin vymazat. To byste přeci nechtěli, ne?“

Zmatek v hlavách.

„Podívejte, já bych vás tam rád vzal, kdybych mohl. Ale nemůžu. Na to je zákon. Morové období se nesmí navštěvovat. Jde to jen se zvláštním dozorem, ale k jeho výkonu nejsem oprávněný.“

Vzal jsem je do roku 1385 a ukázal jim postupující úpadek Konstantinopole, scvrkávající se populaci uvnitř obrovských zdí, celé opuštěné čtvrti, rozpadající se chrámy. Okolí města pustošili Turci. Vyvedl jsem své turisty na hradby za Blachernami a ukázal jim jízdu tureckého sultána křižující krajinou za hranicemi města. Přítel z Ohia na ně zahrozil pěstí.

„Hajzlové! Barbaři!“ křičel. „Špina země!“

Sklouzli jsme do roku 1398. Ukázal jsem jim Anadolů Hisari, pevnost sultána Bajezida na asijské straně Bosporu. V letním oparu to byla stěží viditelná šmouha, a tak jsme se přenesli o pár měsíců dál, do podzimu, a puďíváli se na ni znova. Nenápadně jsme si předávali malý triedr. Vtom se vynořili dva postarší byzantští mnichové a dřív, než jsem se jej stačil zmocnit a schovat, všimli si ho a chtěli vědět, čím jsme se to dívali.

„Pomáhá to očím,“ řekl jsem a rychle jsme odtamtud zmizeli.

V létě roku 1422 jsme byli při tom, když městské hradby úpěly pod náporom vojsk sultána Murada II. Na 20 000 Turků vypálilo vesnice a pole kolem Konstantinopole, povraždilo obyvatele, vyvrátilo vinice a olivové sady. Teď jsme přihlíželi jejich pokusům proniknout do města. Přitáhli k hradbám obléhací stroje, chopili se beranidel, spustili obrovské katapulty, veškeré těžké dělostřelectvo těch dob. Abych svým lidem dopřál tu pravou zábavu, vzal jsem je skoro až na bitevní čáru.

Obvyklý způsob, jak to udělat, je převléct se za svaté poutníky. Ti mohou všude, dokonce i do předních linií. Rozdal jsem kříže a ikony, naučil každého tvářit se zbožně a vedl je vpřed, za monotónních zvuků zpěvů a recitace. Přinutit je zpívat pravé byzantské chorály bylo samozřejmě beznadějné, a tak jsem jim řekl, že můžou zpívat, co se jim zlíbí, jen ať si dají záležet, aby to znělo ponuře a zbožně. Ti z Ohia zpívali pořád dokola The Star Spangled Banner, zatímco psychiatr a jeho přítelkyně spustili árie z Verdiho a Pucciniho. Byzantští obránci ustávali v díle a mávali nám. My jsme mávali jim a dělali znamení kříže.

„Co když nás zabijou,“ zeptal se zeť.

„To nehrozí. Aspoň ne natrvalo. Kdyby vás zasáhla zbloudilá střela, přivolám Patrolu a ona vás odtud pět minut předtím vytáhne.“

Zeť se zatvářil zmateně. „Celesta Aida, fontta divina –“ „...tak hrdě jsme zdravili –“

Byzantinci bojovali ze všech sil, aby Turkey nepustili dovnitř. Lili na ně řecký oheň a vařící olej, stínali každou hlavu, která vykoukla přes zeď, odolávali zběsilé kanonádě. Přesto se zdálo, že do slunce západu město padne. Podvečerní stíny se prodlužovaly.

„Dávejte pozor,“ řekl jsem.

Na několika místech podél hradeb vzplanuly ohně. Turci zapalovali své obléhací stroje a ustupovali!

„Proč,“ vyhrkly na mě. „Ještě hodinu a město by bylo jejich.“

„Byzantští dějepisci později napíší, že se stal zázrak. Zjevila se Panenka Marie oděná do oslnivého fialového pláště a prošla po hradbách. Vyděšení Turci se v hrůze stáhli.“

„Kde?“ domáhal se zeť. „Já jsem žádný zázrak neviděl! Žádnou Panenku Marii!“

„Co kdybychom se o půl hodiny vrátili a podívali se znovu?“ navrhla jeho manželka tiše.

Vysvětlil jsem jim, že ve skutečnosti žádná Panenka Marie na bitevních poli spatřena nebyla. To spíš přinesli poslové sultánu Muradovi zprávu, že se proti němu v Malé Asii zvedá povstání a on, ve strachu, že by mohl být odříznut a obklíčen v Konstantinopoli, kdyby se mu ji podařilo dobýt, okamžitě zastavil obléhání, aby se nejdřív vypořádal se vzbouřenci na východě. Ti z Ohia vypadali zklamaně. Měl jsem dojem, že chtěli Panenku Marii doopravdy zahlédnout.

„Na loňském zájezdu jsem ji viděl,“ ozval se zeť.

„To bylo něco jiného,“ řekla jeho manželka. „To byla ta pravá a ne zázrak.“

Nastavil jsem časovač a sjeli jsme po proudu.

Úsvit, 5. dubna 1453. Stáli jsme na byzantském opevnění a čekali na východ slunce. „Město je teď úplně odříznuté,“ řekl jsem. „Sultán Mehmed Dobývateľ vystavěl nahoře na evropském břehu Bosporu pevnost Rumeli Hisari. Dívejte se a poslouvejte.“

Slunce se vyhoupllo nad obzor. Vykoukli jsme přes korunu zdi. K nebi vzlétl ohlušující řev. „Za Zlatým rohem jsou stany Turků – je jich 20 000. V Bosporu je 493 tureckých lodí. Byzantských obránců je 8 000 a mají 15 lodí. Z křesťanské Evropy nepřišel nikdo na pomoc křesťanské Byzanci, jen 700 janovských žoldnéřů a námořníků, které vede Giovanni Gustiniani.“ Jméno té poslední byzantské bašty jsem schválně protáhl a dal zaznít vzácné ozvěně minulosti:

„Giustiniani... Justinian –“ Nikdo si ničeho nevšiml. „Byzanc má být předhozena vlkům,“ pokračoval jsem.

„Poslechněte si, jak Turci řvou.“

Přes Zlatý roh byl natažen a na obou březích upevněn známý byzantský kládový zátaras: velké, opracované klády spojené železnými skobami, které měly zabránit nájezdníkům v proniknutí do přístavu. Jednou v minulosti už selhal, v roce 1204; teď byl silnější.

Přeskočili jsme do 9. dubna a sledovali, jak se Turci stahují k městu. Sklouzli jsme dál do 17. dubna, abychom viděli, jak do děje vstoupil velký turecký kanón, Královský. Postavil jim ho kabát převrátilší křesťan Urban Uherský a k městu ho přitáhlo 100 párů oslů. Jeho hlaveň o téměř metrovém průměru vystřelovala 1500 librové žulové projektily. Spatřili jsme ohnivý zášleh, mrak dýmu, potom ospale, pomalu vzléla obrovská koule a silou v ničem si nezažádající se zemětřesením narazila do hradby. K nebi se vznesl oblak prachu. Náraz otřásl celým městem; výbuch způsobil, že nám zalehlo v uších. „Mohou Královský odpálit jen sedmkrát za den,“ řekl jsem. „Ládování chvíli trvá. A teď se podívejte na tohle.“ Přesunuli jsme se o týden dopředu. Nájezdníci byli shromážděni kolem obřího kanónu a připravovali ho k odpálení. Stalo se. Kanón ve strašlivé záplavě ohně explodoval a rozeslal kusy své hlavně na masakr Turků. Těla ležela všude. Byzantinci na hradbách skákali radostí. „Mezi mrtvými je i Urban Uherský,“ řekl jsem. „Ale Turci budou mít brzy nový.“

Toho dne večer Turci ztekli hradby. Prozpěvující Krásnou Ameriku a árie z Othella, sledovali jsme, jak je stateční Giustinianiho Janované zahnali zpět. Nad hlavami nám svištěly šípy. Pár Byzantinců střílelo z nemotorných, nepřesných pušek.

Závěrečné fáze obléhání jsem zvládl tak mistrovsky, až jsem se nad svou virtuozitou rozplakal. Ukázal jsem svým turistům námořní bitvy, bezprostřední boje muže proti muži, církevní obřady v Hagii Sofii, ukázal jsem jim, jak Turci mazané přetáhli lodě na dřevěných kuláčích z Bosporu do Zlatého rohu po souši, aby obešli slavný kládový zátaras. Ukázal jsem jim zděšení Byzantinců, když úsvit 23. dubna odhalil 72 tureckých válečných lodí zakotvených v přístavu. A ukázal jsem jim, jak se s těmito loďmi chrbří Janované vypořádali.

Přeskakovali jsme do dalších dnů obléhání a všiml jsem si, jak se hradby ztenčují, ale zůstávají neprolomené, sledovali, jak odvaha obránců roste a odhodlání útočníků slábne. 28. května v noci jsme zašli do Hagie Sofie, abychom se zúčastnili poslední křesťanské bohoslužby, která tam kdy byla sloužena. Vypadalo to, že v katedrále je celé město. Císař Konstantin se svým dvorem, žebráci a zloději, kupci, pasáci, římští katolíci z Janova a Benátek, vojáci a námořníci, vévodové, preláti a také slušná spousta maskovaných návštěvníků z budoucnosti, možná početnější, než všichni ostatní dohromady. Poslouchali jsme vyzvánění zvonů, melancholickou Kyrii, klekali na kolena a mnoho lidí, mezi nimi i někteří cestovatelé časem, prolévalo slzy za Byzanc. Když bohoslužba skončila, pohasla i světla a třpytivé mozaiky a fresky obestřel závoj tmy.

Pak nastal 29. květen. Čekal nás pohled na poslední den jednoho světa.

Ve dvě hodiny ráno Turci prolomili bránu svatého Romana. Giustiniani byl raněn. Bitva to byla strašná a já měl co dělat, aby se do ní moji lidé nepřipletli. Rytmičké „Alláh! Alláh!“ sílilo, až vyplnilo celý vesmír. Obránci v panice prchali a Turci vtrhli do města.

„Je po všem,“ řekl jsem. „Císař Konstantin hyne v boji. Tisíce lidí prchají z města, tisíce hledají úkryt za zabarikádovanými vraty Hagie Sofie. Dívejte se: to plenění, to vraždění.“ Horečně jsme přeskakovali minuty a hodiny, mizeli a znovu se objevovali, tak abychom nebyli sražení pod kopyta rozjařených jezdců projíždějících městem. Pravděpodobně jsme dost Turků vyvedli z míry, ale v celém tom šílenství nemohlo zázračné zmizení několika poutníků vyvolat žádný rozruch. Na závěr jsem je přenesl do 30. května, aby viděli triumfální příjezd sultána Mehmeda do Byzance, obklopeného vezíry, paši a janičáry.

„Před Hagii Sofií zastaví,“ zašeptal jsem. „Nabere uliční prach a vysype si ho na hlavu. Tak se kaje před Alláhem, který mu daroval takové velkolepé vítězství. Teď vchází dovnitř. Nebylo by bezpečné ho tam následovat. Najde tam Turka rozbíjejícího podlahovou mozaiku, kterou považuje za bezbožnou. Sultán ho udeří a zakáže mu ničit katedrálu. Potom dojde k oltáři, vyleze na něj a udělá Sallam. Z Hagie Sofie se stane Aya Sofya, mešita. Byzanc již neexistuje. Pojďte, jedeme po proudu.“

Moji turisté, zkoprnělí tím, co shlédli, mě bez odporu nechali nařídít časovače, Já zanotoval na svou ladicí píšťalu a skokem po proudu jsme se přenesli do roku 2059.

Později, už v kanceláři Časové služby, ke mně přistoupil pan realitní agent z Ohia a neslušně vystrčil palce, jak to dělají neslušní lidé, když nabízejí spropitné. „Synku, chci ti jenom říct, žeš to s náma dělal po čertech dobře! Pojď teďka se mnou, nech mě zmáčkout tímhle palcem příjmovou destičku a trochu se ti za to odvděčit, co ty na to?“

„Je mi líto,“ řekl jsem. „Nemám dovoleno přijímat takové projevy vděčnosti.“

„Na to se vykašli, synku. Dejme tomu, že nebudeš dávat pozor a já ti na účet přiklepu nějakou sumičku, oukej? Řekněme, že o tom vůbec nebudeš vědět.“

„Finančnímu převodu, o kterém nevím, nemohu zabránit.“

„To je ono. Sakra, když ti Turci vtrhli do města, to bylo něco! To byla bomba!“

Když jsem další měsíc dostal výpis z účtu, zjistil jsem, že mi suše přiklepl rovnou tisícovku. Nadřizeným jsem nic neohlásil. Myslím, že jsem si to zasloužil. A předpisy? Běžte do háje.

34. kapitola

Taky jsem si řekl, že jsem si zasloužil právo strávit dovolenou v Metaxově vile v roce 1105. Už žádný otrava, žádný učedník s mlékem na bradě, teď jsem byl plnoprávným členem bratrstva časových průvodců. A troufám si říct, že jedním z nejlepších v oboru. Nemusel jsem se bát, že budu u Metaxe nevídaným hostem.

Pohled na rozpis služeb mi prozradil, že Metaxas se, stejně jako já, právě vrátil z výpravy. To znamenalo, že bude ve své

vile. Nechal jsem se vybavit novým byzantským oblečením, vyžádal si měšec zlatých byzantiů a chystal se skočit do roku 1105.

Vtom jsem si vzpomněl na paradox diskontinuity. Neměl jsem tušení, kdy mám v roce 1105 Metaxe navštívit. Musel jsem přitom dodržet jeho tamní přítomnostní bázi. Já byl teď v listopadu 2059. Metaxas právě odskočil do nějakého okamžiku v roce 1105, který pro něj listopadu 2059 odpovídal. Dejme tomu, že tím okamžikem byl červenec 1105. Kdybych si to neuvědomil a skočil řekněme do března 1105, Metaxas, kterého bych tam našel, by mě vůbec neznal. Byl bych smrkáč, který se nezvaný vepal na večírek. Kdybych skočil – řekněme – do června 1105, byl bych ten mladý zelenáč, kterého měl Metaxas s sebou na zácívek. A kdybych skočil – řekněme – do října 1105, potkal bych tam Metaxe, který by byl podle přítomnostní báze tři měsíce přede mnou a věděl by tudíž podrobnosti o mém budoucím osudu. To by byl paradox diskontinuity v opačném směru a nijak jsem po něm netoužil; je to nebezpečné a svým způsobem strašidelné, narazit na někoho, kdo už prožil období, které vás teprve čeká, a nikdo od Časové služby si v tom nelibuje. Potřeboval jsem pomoc.

Šel jsem za Spirem Protopopolem a řekl mu: „Metaxas mě pozval, abych ho o dovolené navštívil, ale já nevím, kdy ho mám hledat.“

„Sakra, o čem ta mluvíš?“

Blesklo mi hlavou, jestli jsem právě neudělal nějaký příšerný kopanec. Rozhodl jsem se pro útok. Zamrkal jsem a řekl: „Ty víš, kde teď Metaxas je. A možná víš i kdy. Tak honem, Proťáku, já o všem vím. Přede mnou si nemusíš na nic hrát.“

Odešel vedle, poradit se s Plastirem a Hersehelem. Určitě se za mě zaručili, protože když se vrátil, pošeptal mi do ucha: „17. srpen 1105.“

Poděkoval jsem mu a vydal se na cestu.

Metaxas žil na předměstí, mimo konstantinopolské hradby. Díky takovým radostem, jako byl nájezd loupeživých pečeněžských barbarů roku 1090 a příjezd neukázněné křižácké lůzy o šest let později, tam byla na počátku 12. století půda levná. Osadníci žijící mimo městské hradby tenkrát zle vytrpěli. Mnoho krásných usedlostí bylo na prodej. Metaxas nakoupil v roce 1095, kdy byli majitelé ještě v šoku ze škod způsobených Pečeněhy a začínali mít obavy z nové vlny nájezdníků.

Měl jednu výhodu, jež byla prodávajícím odepřena: porozhlédl se již po proudu a věděl, jak stabilní budou poměry v následujících letech, za Alexia I. Komnena. Věděl, že kraj, v němž stojí jeho vila, zůstane po celé 12. století ušetřen škod. Přejel jsem do Starého Istanbulu a nechal se taxíkem vyvézt kolem trosk městských hradeb dál, asi pět kilometrů za ně. V této době to přirozeně nebyla předměstská krajina, ale jen jedna vystrčená šedivá odnož dnešního Istanbulu.

Když jsem usoudil, že jsem ve správné vzdálenosti od centra, zaplatil jsem a vystoupil. Postavil jsem se na chodník a zkontroloval, jestli jsem připravený skočit. Pár capartů poznalo, že mám byzantský kostým a přiběhli se podívat blíž; pochopili, že se chystám vyrazit do minulosti. Rozpustile na mě turecky pokřikovali. Nejspíš chtěli, abych je vzal s sebou.

Jeden chlapec mi přišel říct srozumitelnou francouzštinou: „Doufám, že ti uříznou hlavu.“

No uznejte, nejsou děti roztomile upřímné? A ve všech dobách kouzelně nepřátelské.

Nastavil jsem časovač, věnoval svému dobrodinci sprosté gesto a vyrazil proti proudu.

Šedivé baráky zmizely. Listopadová bezútěšnost ustoupila srpnové sluneční koupeli. Vzduch, který jsem vdechoval, byl pojednou voňavý a svěží. Stál jsem na kraji široké, dlážděné cesty probíhající mezi dvěma zelenými loukami.

Zepředu se s klapáním vynořil prostý vůz tažený dvěma koňmi a u mne zastavil.

Vyklonil se z něj štíhlý mladík ve venkovském oděvu. „Pane, Metaxas mě posílá, abych vás k němu dovezl,“ řekl.

„Ale – přece nemohl tušit...“

Včas jsem se zarazil, dřív než jsem stačil vypustit z úst něco nepatřičného. Metaxas mě očekával. Že by se mi nějak podařilo zabrousit do paradoxu diskontinuity?

Pokřčil jsem rameny a vylezl na vůz.

Cestou na západ vozka pokynul směrem k vinicím po levici a fíkovým hájům po pravici. „Tohle všechno patří panu Metaxovi,“ pravil hrdě. „Byl jste tu už?“

„Ne, nikdy.“

„Můj pán je vzácný člověk. Je přítelem chudých a spojencem mocných. Minulý měsíc tu byl samotný císař Alexios.“ Zatočila se mi hlava. Dost na tom, že si Metaxas deset století proti proudu zařídil dobovou identitu; co by asi Časová patrola řekla jeho obcování s císaři? Nepochybně jim radí a svou znalostí budoucích událostí mění dějiny, upevňuje své postavení v historické matici této doby jako uznávaný císařský rádce! Je vůbec možné, aby se mu v drzosti někdo vyrovnal?

Fíky a réva ustoupily pšeničným polím. „To je také Metaxovo,“ připomenul vozka.

Představoval jsem si, že Metaxas má nějakou útulnou vilu se zahrádkou před domem a záhony se zeleninou vzadu.

Nenapadlo mě, že je předním velkostatkářem v takovém měřítku.

Minuli jsme pasoucí se dobytek, mlýn poháněný plahočícími osly, rybník nepochybně natřískaný rybami, a přijeli jsme k odbočce z hlavní cesty lemované dvojitou řadou cypřišů. Zabočili jsme na ni. Objevila se přede mnou nádherná byzantská vila. Před východem stál Metaxas oděný do roucha, jež se slušelo na společníka císařů.

„Jude!“ zvolal a objali jsme se. „Příteli! Bratře! Jaký byl zájezd, Jude? Skvělé! Tvoji turisté si tě nemůžou vynachválit!

„Kdo ti to řekl?“

„Kolettis a Pappas. Jsou tady. Jen pojd', pojd' dál. Víno pro mého hosta! Přineste mu nové šaty! Pojd', Jude, pojd' dál!“

35. kapitola

Byla to vila v klasickém byzantském stylu, s atriem a sloupořadím, rozlehlým ústředním nádvořím, kolonádami, mozaikovými podlahami, velkým apsidovým přijímacím sálem, jezírkem na nádvoří, knihovnou plnou svitků, jídelnou, kolem jejíhož kulatého, zlatem vykládaného slonovinového stolu by se posadily tři tucty stolovníků, síni soch a mramorovou koupelnou. Otrokyně mě dostrkaly do koupelny a Metaxas na mě zavolal, že se uvidíme později. Dostalo se mi královské péče.

Přisluhovaly mi tři tmavovlasé, mladé otrokyně – Peršanky, jak mi později prozradil Metaxas. Jediné, co měly na sobě, byly bederní tkanice. Já toho měl v mžiku ještě míň, neboť jejich prsa se ani nestačila jednou rozpustit zhoupnout a už mě měly svlečeného a pustily se do mě. Drhly mě a mydlily, až jsem se leskl. Parní lázeň, horká koupel, studená koupel – póry dostaly zabrat. Když jsem vylezl ven, vysušily mě do posledního kousíčku a oblékly mě do nejskvostnější tuniky, jakou bych si na sobě vůbec kdy dokázal představit. Potom mi rozpustily zamávaly nahými pěstmi a byly pryč, jako by zmizely nějakým tajným podzemním východem. Přišel pro mě majordomus a dovedl mě do atria, kde čekal Metaxas a poháry vína.

„Libí?“

„Připadám si jako ve snu.“

„Taky to sen je. A já jsem ten, kdo ten sen vymýšlí. Viděl jsi to hospodářství kolem? Pšenice, olivy, dobytek, fíky, to všechno je moje. Hospodářství mých nájemců. Každý rok si za zisky roku předešlého prikoupím nové pozemky.“

„To je neuvěřitelné,“ řekl jsem. „A ještě neuvěřitelnější je, že ti to prochází.“

„Získal jsem nezranitelnost,“ řekl Metaxas prostě. „Časová patrola dobře ví, že na mě nemůže.“

„Oni ví, že jsi tady?“

„Podle mě ví. Ale drží se stranou. Dávám si pozor, abych se nedopouštěl závažnějších změn v předivu minulosti.

Nejsem žádný zloduch, jsem jen samolibý.“

„Ale vždyť měníš minulost už jen tím, že tu jsi. Ve skutečném roce 1105 musely tyhle pozemky patřit nějakému jinému velkostatkáři.“

„Tohle je skutečný rok 1105.“

„Ale já myslím ten původní, než sem začali jezdit návštěvníci přes Benchleyův efekt. Ty ses podvrhl do pozemkových záznamů a – proboha, vždyť ten vozka o tobě mluvil jako o Metaxovi! Je to snad jméno, které tu používáš?“

„Themistoklis Metaxas? Proč ne, je to dobré řecké jméno.“

„To jo, ale – podívej, musí být na všech listinách, daňových záznamech, všude! Tím, že ses vecpal tam, kde jsi předtím nebyl, jsi musel změnit byzantské archiválie, které se nám dochovaly! Co...“

„Je to bez nebezpečí,“ přerušil mě Metaxas. „Dokud tu nikomu nevezmu život a žádný život tu nestvořím, dokud nikoho nepřiměju, aby změnil chování, které je mu předurčeno, je všechno v pořádku. Víš, opravdu pozměnit tok času je složitá věc. Musel bys udělat něco velkého, třeba zabít vladaře. Jenom tím, že tu jsem, působím nepatrně změny, které se během těch deseti století po proudu utlumí a výsledně se žádná změna neprojeví. Chápeš to?“

Pokrčil jsem rameny. „Vysvětlí mi aspoň jedno. Jak jsi věděl, že přijedu?“

„Podíval jsem se dva dny dopředu a tys tu byl,“ odpověděl se smíchem. „Tak jsem si ověřil, kdy přijedeš, a zařídil, aby tě Nikolas potkal. Ušetřilo ti to dlouhou procházku, ne?“

Ovšem. Prostě jsem zase neuvažoval čtyřrozměrně. Je logické, že Metaxas měl ve zvyku nahlížet do své nejbližší budoucnosti, aby se v těchto občas nepředvídatelných dobách nestal obětí nějakého nemilého překvapení.

„Pojď,“ řekl Metaxas. „Bav se s ostatními.“

Rozvalovali se na divanech kolem jezírka na nádvoří a oždibovali kousky pečeného masa, které jim až k ústům přisunovaly mladičké otrokyně v průsvitných róbách. Byli tu dva z mých kolegů, Kolettis a Pappas, oba na dovolené. Pappovi, tomu se splývajícím knírem, se dařilo vypadat smutně, i když štipal do pevné perské zadnice, zato Kolettis, kyprý a hlučný, byl ve svém živlu, chechtal se a zpíval. Třetí muž, kterého jsem neznal, zíral na rybu v jezírku. I když měl na sobě šaty ze dvanáctého století, podle tváře jsem okamžitě poznal, že je z moderní doby. A nemýlil jsem se.

„To je akademik Paul Speer,“ řekl mi Metaxas anglicky. „Hostující vědec. Seznamte se, Dr. Specer – Jud Elliott, časový průvodce.“

Formálně jsme si podali ruce. Speerovi mohlo být kolem padesátky. Byl to poněkud vysušený, bledý mužiček s kostnatým obličejem a nervózníma očima.

„A tohle je Eudokie,“ pravil Metaxas.

Všiml jsem si jí samozřejmě okamžitě, jak jsem na nádvoří vstoupil. Byla štíhlá, měla světle kaštanové vlasy, světlou pleť, ale tmavé oči. Odhadoval jsem jí tak devatenáct, dvacet. Záplava šperků na první pohled prozrazovala, že to není jen jedna z otrokyň; přesto byl její oděv na byzantské poměry odvážný, neboť jej netvořilo víc, než dvojité, lehce zřasené průsvitné hedvábí. Tam, kde se látka přimykala k jejímu tělu, vystavovala na odív vysoká malá ňadra, chlapecký zadek, mělký pupek a dokonce i náznak trojúhelníkovitého chomáčku jejího klína. Dávám přednost ženám tmavších vlasů a pleti a smyslnějších postav, ale i tak mi Eudokie připadala víc než přitažlivá. Měla v sobě napětí, byla jakoby svinutá, plná stěsnané divokosti a žáru.

S ledovou troufalostí si mě prohlédla a své uspokojení dala najevo tím, že položila ruce na stehna a zaklonila se. Ten pohyb ještě víc přitáhl její róbou a ukázal mi její nahotu ve větších podrobnostech. Usmívala se. Oči se jí prostopáše třeptily.

Metaxas mi anglicky sdělil: „Vyprávěl jsem ti o ní. Je to moje mnohokrátpraprababička. Zkus ji dnes v noci v posteli.

To, co dělá s boky, je neuvěřitelné.“

Eudokie se usmála ještě vroucněji. Nevěděla, co mi Metaxas říká, ale určitě poznala, že řeč je o ní. Snažil jsem se neviset na vystavovaných vlnách krásné Eudokie příliš okatě. Je snad normální zamilovaně okukovat

mnohokrátpraprababičku svého hostitele?

Krásná nahá otrokyně mi nabídla rožeň s jehněčím a olivami. Polykal jsem, aniž bych vnímal chuť. Můj nos byl plný Eudokiina parfému.

Metaxas mi dolil víno a odvedl mě stranou. „Doktor Speer je tu jako sběratel,“ řekl. „Zabývá se klasickým řeckým dramatem a pátrá tu po ztracených hrách.“

Doktor Speer srazil paty. Byl to ten typ teutonského pedanta, který – a to poznáte automaticky – použije svůj akademický titul za všech okolností. Achtung! Herr Akademik Speer! „Zatím jsem byl velice úspěšný,“ řekl akademik Speer. „Moje pátrání teprve začalo, a už jsem z byzantských knihoven získal Nausiku a Triptolema od Sofokla, Andromedu, Peliadu, Faetona a Oidipa od Euripida a také téměř dokončený rukopis Aischylovy Ženy z Aetny. Takže jak vidíte, nevedl jsem si špatně.“ Znovu srazil paty.

Měl jsem dost rozumu, abych mu nepřipomínal, že Časová patrola záchraně ztracených děl nijak nefandí. Proč taky. Tady na Metaxově dvorci jsme všichni de facto porušovali předpisy Patroly a přispívali tak k množství spáchaných časových přestupků.

„Máte v úmyslu ty rukopisy dopravit do současnosti?“ zeptal jsem se.

„Ovšem.“

„Ale přece je nemůžete publikovat! Co s nimi budete dělat?“

„Studovat,“ prohlásil Speer. „Prohloubím tak své znalosti řeckého dramatu. A v pravý čas uložím každý z rukopisů na nějaké příhodné místo, kde je pravděpodobně naleznou archeologové a ony tak budou pro svět zachráněny. To je drobný přestupek, ne? Může mi někdo mít za zlé, že chci obohatit skromný výčet dochovaných Sofoklových prací?“

Dával jsem mu docela za pravdu.

Vždycky jsem to považoval za nesmyslnou úzkostlivost, že ježdění proti proudu a objevování ztracených rukopisů a maleb postavili mimo zákon. Chápu, že by nebylo žádoucí nechat někoho odjet do roku 1600 a ukrást Michelangelovu Pietu nebo Leonardovu Lédou. To by byla změna a časový zločin, protože Pieta a Léda si musí rok po roku hledat cestičku až k nám do současnosti, a ne přeskochit čtyři a půl století. Proč však nedovolit získávání uměleckých děl, která již nemáme? Kdo je tím poškozen?

„Máte úplnou pravdu, doktore Speere,“ řekl Kolettis. „Sakra, vždyť historiky taky nechají šťourat se v minulosti a opravovat výklady dějin, ne? Ty revizionistické knížky, co vydávají, ty zatračeně mění stav našeho poznání!“

„Jasně,“ přidal se Pappas. „Jen si vemte, jak přišli na to, že Lady Macbeth byla ve skutečnosti něžná žena, která marně bojovala o umírnění šílených mocenských plánů svého krvežíznivého manžela. Nebo si vzpomeňte, jak to bylo s Mojžíšem. Nebo co víme nového o Richardu III. Nebo pravdu o Janě z Arku. Jakmile Benchleyův efekt umožnil cestování časem, spravovali jsme uznávané dějiny nejméně na milion místech a –“

„– a tak proč nevyspravit pár děr v literární historii?“ zasáhl Kolettis. „Na zdraví doktora Speera! Šlohněte každou blbou hru, která tu je, do košů!“

„Rizika jsou značná,“ pravil Speer. „Budu-li přistižen, čeká mě přísný trest, možná i ztráta akademického postavení.“ Řekl to tak, jako by raději přišel o své genitálie. „Proč jen jsou ty zákony tak hloupé – a ti muži od Časové patroly tak ustrašení, že jim vadí změny i takto chvályhodné.“

Pro časovou patrolu není řádná změna chvályhodná. Revizím dějin nebrání, protože jim zabránit nemůže; příslušné zákony právě tento druh výzkumu povolují. Ale stejné zákony zakazují přepravu jakýchkoli hmotných předmětů z minulosti, s výjimkou těch, které potřebuje pro své fungování samotná Časová služba. A Patrola hlídá jejich dodržování do posledního písmene.

„Když vám jde o řecké hry, proč neprolezete Alexandrijskou knihovnu,“ ozval jsem se. „Místo jedné, která přežila od dob Byzance tady, byste jich tam našel tucet.“

Akademik Speer mi věnoval úsměv, jakým se odměňují bystré, ale naivní děti.

„Knihovna v Alexandrii je samozřejmě prvořadým cílem vědců, jako jsem já,“ začal vysvětlovat těžkopádně. „Proto je soustavně střežena jedním člověkem od Časové patroly přestrojeným za písaře. Slyšel jsem, že jich dopadne několik za měsíc. Taková rizika na sebe neberu. Tady v Byzanci mám práci těžší, ale nejsem tak na očích. Budu hledat dál. Mám naději, že ještě najdu takových devadesát her od Sofokla, nejméně stejně tolik od Aischyla a...“

36. kapitola

Večeře byla toho dne okázalou hostinou. Hltali jsme polévky, dušené maso, opékané kachny, ryby, vepřové, jehněčí, chřest, houby, jablka, fíky, artyčoky, natvrdo vařená vejce servírovaná ve zvláštních modře smaltovaných pohárcích, sýry, saláty a víno. Ze zdvořilosti k Eudokii, která byla u stolu s námi, jsme se bavili řecky, tudíž řeč vůbec nepřišla na cestování časem či vlezlost Časové patroly.

Po večeři, během vystoupení trpasličích šašků, jsem si Metaxe odvedl stranou. „Chci ti něco ukázat,“ řekl jsem a podal mu svitek pergamenu, na který jsem nakreslil svůj rodokmen. Pohlédl na něj a zamračil se.

„Co je to?“

„Moji předkové. Do sedmého století.“

„Kdys to všechno stihl?“ zeptal se ze smíchem.

„Za poslední dovolenou.“ Vyprávěl jsem mu o návštěvě dědečka Passilida, Gregoryho Markezina a doby Nikefora Duka.

Metaxas si seznam pozorněji prohlédl. „Dukas? Co je to, jaký Dukas?“

„To jsem já. Já jsem Dukas. Od toho písaře znám podrobnosti až do sedmého století.“

„To je nesmysl. Tak brzo o Ducích nikdo nic neví. Je to podvrh.“

„Ta část možná. Ale od roku 950 je pravý. Tohle jsou moji předkové. Sledoval jsem jejich stopu z Byzance do Albánie a dál do Řecka dvacátého století.“

„Je to pravda?“

„Přisáhám!“

„Ty jedna liško mazaná,“ řekl Metaxas dojatě. „Tohle všechno za jedinou dovolenou. A nic míň než Dukas. Dukas!“

Znovu se zahleděl do seznamu. „Nikeforos Dukas, syn Niketa Duka, syn – hmm – Leóna Duka! Pulcherie Botaneia!“

„Co se děje?“

„Já je znám,“ vykřikl Metaxas. „Byli mými hosty a já jsem byl u nich. Je to jeden z nejbohatších mužů v Byzanci, víš o tom? A jeho žena Pulcherie – nádherná holka.“ Prudce mi sevřel ruku. „Přisahal bys? Vážně to jsou tvoji předkové?“

„Jsem si tím jistý.“

„Báječné. Teď mě nech, chci ti povyprávět o Pulcherii. Je jí – áá, sedmnáct. León si ji vzal, když byla ještě dítě, to se tady dělává často. Má takovýhle pas, prsa po sem, rovné břicho, oči, které v tobě zažehnou oheň a –“

Vyprostil jsem se z jeho sevření a vmáčkli svůj obličej těsně k jeho.

„Metaxi, tys –“

Nedokázal jsem to vyslovit.

„– s Pulcherií spal? Ne, ne nespál! Přisáhám při pravdě Boží, Jude. Mám tu ženských dost. Ale pro tebe je to vzácná příležitost, chlapče. Můžu ti pomoci se s ní setkat. Ta Pulcherie je ke svedení zralá. Mladá, krásná, bezdětná, znuděná, protože její drahý manžel je natolik zaměstnán svými obchodními záležitostmi, že si jí skoro vůbec nevšímá a navíc je to tvoje mnohokrátpraprababička.“

„Pokud vím, to je tvá specialita a ne má,“ připomněl jsem mu. „Pro mě by to spíš mohl být důvod, abych se jí vyhýbal.“

„Nedělej ze sebe vola. Za dva, za tři dny ti všechno zařídím. Pozvání k Dukům, přespíš jako host v jejich paláci, pár slov s Pulcheriinou dvorní dámou...“

„Ne,“ řekl jsem.

„Ne?“

„Ne. Nechci se do ničeho takového nechat zatahnout.“

„Tobě je těžké udělat radost, Jude. Nechceš vyšukat císařovnu Theodoru, nechceš se vyspat s Pulcherií – nakonec mi řekneš, že nechceš ani mou Eudokii.“

„Přefíknout jednu ze tvých předkyň mi nevadí,“ řekl jsem a zašklebil se. „Dokonce by mi ani nevadilo, kdybych jí do bříška nasadil děťátko. Jak by se ti líbilo, kdybych nakonec byl tvým mnohokrátprapraděčkem?“

„To nemůžeš,“ řekl Metaxas.

„Proč ne?“

„Protože Eudokie zůstane svobodná a bezdětná až do roku 1109. Potom se provdá za Basileia Stratioka a v následujících patnácti letech bude mít tři dcery a sedm synů, z nichž jeden je mým předkem. Bože, jak ta ztloustne!“

„To se dá všechno změnit,“ připomněl jsem mu.

„Hovno dá,“ řekl Metaxas. „Myslíš, že si svou rodovou linii neohlídám? Myslíš, že bych tě nevymazal z dějin, kdybych tě načapal při pokusu časově změnit Eudokiin sňatek? Má být bezdětná, dokud ji nenatankuje Basil Stratiokus, a tak to bude. Ale dnes v noci je tvá.“

A byla. Poskytuje mi ten nejvyšší stupínek ve svém lexikonu pohostinnosti, poslal mi Metaxas do ložnice svou předkyni Eudokii. Její útlé, pružné tělo bylo na můj vkus trochu hubené a její malá, pevná ňadra stěží vyplnila mě dlaně, ale byla to tygřice. Čistá energie a čistá vášeň. Vylezla na mě, dvaceti rychlými záběry se dohoupala k extázi a to byl teprve začátek. Když mě nechala usnout, svítalo.

Zdálo se mi, že mě Metaxas přivádí do paláce Duků, představuje mě mému mnohokrátprapraděčkovi Leónovi a ten říká: „Toto je moje manželka Pulcherie.“ A v tom snu mi to připadalo, že to byla nejkrásnější žena, jakou jsem kdy spatřil.

37. kapitola

První opravdu složitý okamžik mého průvodcování přišel na dalším zájezdu. A protože jsem byl příliš sebevědomý, než abych přivolal na pomoc Časovou patrolu, zapletl jsem se s paradoxem duplikace a ještě okusil paradox přechodové nespojitosti. Ale myslím, že jsem z toho vybrusil docela slušně.

Stalo se to, když jsem ukazoval devíti turistům příjezd první křížové výpravy do Byzance.

„Roku 1095 vyzval papež Urban II. osvobození Svaté země od Saracénů. Netrvalo dlouho a začali se sjíždět rytíři na křížovou výpravu. Mezi těmi, kteří takovou osvoboditelskou válku vítali, byl i byzantský císař Alexios, který v ní viděl příležitost ke znovuzískání území na Blízkém Východě, o které Byzanc připravili Turci a Arabové. Nechal se slyšet, že by přivítal, kdyby dostal pár set zkušených rytířů, kteří by mu pomohli vyhnat nevěřící. Dostal víc než to, jak uvidíme za okamžik, po proudu času v roce 1096.“ Přesunuli jsme se do 1. srpna 1096.

Když jsme vystoupili na konstantinopolské hradby a rozhlédli se po kraji, zjistili jsme, že kolem je plno vojsk. Nebyli to však rytíři v plné zbroji, ale strakatý houf otrhaných rolníků.

„Tohle je lidová křížová výprava. Zatímco profesionální válečníci hloubali nad vojenským zajištěním přesunu, shromáždil šlachovitý, odpudivě páchnoucí, ale charismatický pretek zvaný Petr Poustevník tisíce rolníků a sedláků a odvedl je přes Evropu do Byzance. Cestou rabovali a plenili, pobrali úrodu půlce Evropy, v hádce s byzantskými místodržícími podpálili Bělehrad a konečně v počtu 30 000 dorazili až sem.“

„Který z nich je Petr Poustevník,“ zeptal se nejneukázněnější člen skupiny, kvetoucí čtyřicetiletá stará panna z Des

Moines jménem Marge Hefferinová.

Zkontroloval jsem čas. „Za půldruhé minuty ho uvidíte. Alexios vyslal skupinu hodnostářů, aby Petra pozvali ke dvoru. Chce, aby Petr a jeho chátka počkali v Konstantinopoli na příchod rytířů a zemanů, protože tyhle lidi by Turci zmasakrovali, kdyby přešli do Malé Asie bez vojenského doprovodu. Podívejte, tohle je Petr.“

Z davu se vyloupili dva hejskovití byzantští velmoži, viditelně zadržující dech a tvářící se, jako by si nejraději zacpali nosy. Mezi nimi si vykračoval špinavý, neupravený, otrhaný, bosý, skřítkovitý mužík s protáhlou bradou, lesknoucím se očima a pihovatým obličejem.

„Petr Poustevník na cestě k císaři,“ prohlásil jsem. Přeskočili jsme o tři dny dopředu. Lidová křížová výprava byla uvnitř Konstantinopole a obracela Alexiovo město naruby. Mnoho budov bylo v plamenech. Na jednom z kostelů bylo deset křížáků sloupávajících ze střechy olovo, aby je později prodali. Z Hagie Sofie vyšla žena, na pohled urozeného původu. Před našima očima z ní tlupa Petrových zbožných poutníků strhala šaty a znásilnila ji.

„Alexios udolal chybu, když tuhle sběr pustil do města,“ řekl jsem. „Teď dělá vše pro to, aby je dostal na druhou stranu do Asie. Nabídl jim, že je převezme přes Bospor zadarmo. 6. srpna se vydají na cestu. Začnou tím, že vyplní byzantské osady v západní části Malé Asie, potom zaútočí na Turky a budou prakticky do jednoho vybiti. Kdybychom měli čas, vzal bych vás do roku 1097 a na druhou stranu, abyste viděli ty hory kostí podél cesty. Tak skončila lidová křížová výprava. Profici se ale blíží, a tak se pojďme podívat na ně.“

Vysvětlil jsem jim, že křížáci byli rozděleni na čtyři vojska: vojsko Raimunda z Toulouse, vojsko vévody Roberta z Normandie, vojsko Bohemunda a Tankréda a vojsko Godfreye de Bouillon, Eustachaz Bologne a Balduina Lorrainského. Někteří z mých lidí historii křížových výprav četli a souhlasným příkyvováním dávali najevo, že ta jména poznávají.

Přeskočili jsme do posledního týdne roku 1096. „Alexios se z lidové křížové výpravy poučil,“ řekl jsem. „Nemá v úmyslu nechat skutečné křížáky zdržet se v Konstantinopoli dlouho. Na cestě do Svaté země musí přes Byzanc všichni; on je bude popohánět, aby si pospíšili, a dříve, než je vpustí, přinutí jejich vojevůdce, aby se mu zavázali přísahou.“

Sledovali jsme, jak vojsko Godfreye de Bouillon staví tábor před hradbami Konstantinopole. Pozorovali jsme posly pendlující sem a tam. Alexios trval na přísaze věrnosti, Godfrey odmítal. Pečlivým výběrem jsem za necelou hodinu pokryl čtyři měsíce a předvedl, jak nedůvěra a nepřátelství mezi křesťanskými Byzantinci a křesťanskými křížáky, kteří při osvobozování Svaté země měli spolupracovat, sílí. Godfrey dál odmítal složit přísahu; Alexios nejenom že nevypouštěl křížáky do města; v naději, že je hladověním přiměje pokračovat v cestě, se snažil jejich tábor blokovat. Godfrey zajal četu byzantských vojáků a před městskými hradbami je nechal popravovat. 2. dubna křížáci zahájili obléhání města.

„Sledujte, jak snadno je Byzantinci zaženu,“ řekl jsem. „Alexios ztratil trpělivost a poslal do boje své nejlepší jednotky. Křížáci, kteří se ještě nenaučili společnému boji, uprchli. Na velikonoční neděli se Godfrey a Balduin vzdali a odpřisáhli Alexiovi věrnost. Nyní je všechno v pořádku. Císař uspořádá ve městě pro křížáky slavnost, a pak je rychle převezme přes Bospor. Ví, že za pár dnů přitáhnou další, vojsko Bohemunda a Tankréda.“

Marge Hefferinová při zvuku těch jmen kníkově zalapala po dechu. Mělo mě to varovat.

Přeskočili jsme do 10. dubna, podívat se na další várku křížáků. Před Konstantinopolí opět tábořily tisíce vojáků. V drátěných košilích a pláštích se potloukali kolem a z nudy se navzájem hravě drtili palicemi a meči.

„Který je Bohemund?“ zaptala se Marge.

Přelétl jsem zrakem ležení. „Támhle ten.“

„Ááách.“

Však také budil dojem. Dva metry vysoký, na svou dobu obr, hlavou a rameny převyšující všechny ostatní. Široká ramena, mohutná hrud, nakrátko střižené vlasy. Zvláštní bělavá pleť. Hrdé držení těla. Drsný chlapík, tvrdý a krutý. Byl také chytřejší než ostatní vojevůdci. Místo aby se s Alexiem o přísaze věrnosti dohadovali, složil mu ji okamžitě. Přísahy pro něj byly pouhými slovy a bylo pošetilé ztrácel čas hašteřením se s Byzantinci, když v Asii čekaly na dobytí celé říše. Bohemund tak rychle dostal povolení ke vstupu do Konstantinopole. Odvedl jsem své turisty k bráně, kterou vejde do města, aby si ho mohli prohlédnout z větší blízkosti. Chyba.

Křížáci vpochodovali okázale, v šestistupech.

V okamžiku, kdy se objevil Bohemund, se od skupiny odtrhla Marge Hefferinová. Roztrhla tuniku a nechala z ní vyplout svá velká, bílá prsa. Předpokládám, že to měla být výzva.

S křučením: „Bohemunde, Bohemunde, miluji tě, vždycky jsem tě milovala, Bohemunde! Vezmi si mě. Udělej ze mě svou otrokyni, milovaný,“ a jinými slovy v tom smyslu, se rozběhla k Bohemundovi.

Bohemund se obrátil a zmateně se na ni díval. Odvažují se tvrdit, že pohled na statnou, polonahou, vriskající ženu pádící divoce směrem k němu ho musel vyvést z míry. Marge se však nedostala blíže než na pět metrů.

Rytíř před Bohemundem, který usoudil, že jde o počátek spiknutí atentátníků, tasil dýku a vrazil ji Marge rovnou mezi její velká prsa. Rána zastavila její šílený běh. Zamračila se a zakolísala. Mezi rty jí probublala krev. Jak vrávorala, přitočil se k ní další rytíř a širokým mečem ji v pase přesekl vejpůl. Vnitřnosti se rozstříkly po dlažbě všude kolem.

Celé to netrvalo déle než patnáct sekund. Neměl jsem šanci za sáhnout. Stál jsem tam jako zařezaný a docházelo mi, že moje průvodcovská kariéra možná právě skončila. Ztratit turistu je asi to nejhorší, co může průvodce potkat. Horší je už jenom sám spáchat časový zločin.

Musel jsem jednat rychle.

„Ať se nikdo z vás nehne z místa! To je rozkaz!“ poručil jsem svým turistům.

Nebylo pravděpodobné, že by neposlechli. Hystericky se tiskli k sobě, vzlykali, zvraceli a třásli se. Šok samotný je na pár minut přidržel na místě – a tu je víc, než budu potřebovat.

Nastavil jsem časovač na dvojminutový přesun proti proudu a okamžitě skočil.

V mžiku jsem se ocitl přímo za sebou. Stal jsem tam, s velkýma ušima atd., a sledoval Bohemunda loudajícího se ulicí k nám. Turisté stáli na obě strany ode mě. Těžce dýchající Marge Hefferinová, stavějící se na špičky, aby na svůj idol lépe viděla, už začínala zápasit se svou tunikou. Přesunul jsem se za ni.

Ve chvíli, kdy udělala první pohyb do ulice, se moje ruce vymrštily. Levou jsem jí sevřel zadnici, pravou popadl za prso a zasyčel jí do ucha. „Zůstaňte, kde jste, nebo budete těžce litovat.“

Svíjela se a kroutila. Zabořil jsem prsty hluboko do masa jejího rozechvělého zadku a držel dál. Zkroutila se, aby viděla, kdo je tím útočníkem, zjistila, že to jsem já a užasle vytřeštila oči na mé druhé já stojící pár kroků nalevo. Veškerá bojechtivost jí opustila. Ochabla. Šeptem jsem jí ještě jednou připomenul, aby zůstala stát, a pak už byl Bohemund za námi a v pořádku se dál ubíral ulicí.

Pustil jsem ji, nastavil časovač a sklouzlo šedesát sekund po proudu. Čistá doba mé nepřítomnosti u turistů byla kratší než minuta. Zpola jsem čekal, že je najdu, jak ještě pořád zvracejí a dáví nad zkrvaveným torzem Marge Hefferinové.

Avšak oprava se zdařila. Na ulici neležela žádná mrtvola. Pod botama pochodujících křížáků se neválela střevo. Marge stála se skupinou, zmateně vrtěla hlavou a třela si zadek. Její tunika byla stále ještě široce rozhalená, takže jsem mohl spatřit rudé otisky svých prstů na hladký kouli jejího pravého řadra.

Měl někdo z nich tušení, co se stalo? Ne. Ne. Nebudou si to pamatovat ani jako děsivý přízrak. Moji turisté neprošli paradoxem přechodové nespojitosti, neboť nevykonali ten skok ve skoku, který jsem vykonal já; tudíž já jediný jsem si pamatoval tu, co teď bylo z jejich myslí pryč a dokázal si živě vybavit krvavou scénu, kterou jsem přemístil do oblasti neskutečna.

„Jedeme po proudu,“ zařval jsem a přenesl je všechny do roku 1098.

Na ulici byl klid. Křížáci byli už dávno pryč, tou dobou vězeli v Sýrii v ležení u Antiochie. Byl lepkavý letní den, stmívalo se a naše náhlá zjevení se obešlo beze svědků.

Marge byla jediná, kdo si uvědomoval, že se stalo něco podivného; ostatní si ničeho zvláštního nevšimli. Jen ona jasně viděla, jak se jakýsi další Jud Elliott zhmotnil za ní a zabránil jí vyběhnout do ulice.

„Ksaku, co vás to napadlo?“ zahučel jsem na ni. „Chystala jste se vyběhnout do ulice a vrhnout se k Bohemundovi, že?“

„Nedokázala jsem tomu zabránit. Bylo to náhlé nutkání. Bohemunda jsem odjakživa milovala, copak to nechápete? Byl pro mě hrdina – přečetla jsem každé slovo, co o něm kdo napsal – a teď tam byl, přímo přede mnou.“

„Dovolte, abych vám pověděl, jak se události skutečně měly,“ řekl jsem a popsal jí, jak přišla o život. Pak jsem jí řekl, jak jsem minulost opravil a vypíchl epizodu její smrti na paralelní kolej. „Chci, abyste věděla, že jediný důvod, proč jsem vaši smrti zabránil, je ten, že bych nerad přišel o svou práci. Pro průvodce to není nejlepší vizitka, když si své lidi nedokáže ohlídat. Jinak by mi bylo potěšením nechat vás vykuchanou. Neříkal jsem vám snad miliónkrát, abyste se nevystavovali nebezpečí?“

Upozornil jsem ji, aby každé slovo mého přiznání, celé to, jak jsem změnil běh věcí, abych jí zachránil život, co nejrychleji zapomněla.

„Ale jestli mě ještě jednou neposlechnete –“ začal jsem. Chystal jsem se jí říct, že jí narvu hlavu mezi nohy a udělám z ní Möbiovu pásku, ale včas jsem si uvědomil, že ať jde o sebevětší provokaci, takhle průvodce se svým klientem mluvit nesmí.

„– tak váš zájezd zruším a šupem vás pošlu po proudu do současnosti, slyšíte mě?“

„Už to víckrát neudělám,“ vylezlo z ní. „Přisahám. Víte, teď, když jste mi to řekl, skoro cítím, jak se to stalo. Jak do mě proniká ta dýka...“

„Nikdy se to nestalo.“

„Nikdy se to nestalo,“ řekla pochybovačně.

„Dejte do toho trochu víc přesvědčení: Nikdy se to nestalo.“

„Nikdy se to nestalo,“ opakovala. „Ale skoro to cítím.“

38. kapitola

Noc jsme všichni strávili v hostinci v roce 1098. Po té choulostivé operaci jsem si připadal tak napjatý a vyčerpaný, že jsem se rozhodl odskočit si do roku 1105 a zatímco moji turisté budou spát, stavit se za Metaxem. Netušil jsem, jestli ve vile bude, ale za pokus to stálo. Zoufale jsem se potřeboval uvolnit.

Načasování jsem provedl pečlivě.

Metaxas měl naposledy volno na začátku listopadu 2059 a skákal do poloviny srpna 1105. Počítal jsem, že se tam zdržel deset až dvacet dní. Podle toho by se vrátil do roku 2059 koncem listopadu. Pak tedy, za předpokladu, že měl dvojtýdenní zájezd, by se mohl do vily vrátit kolem 15. září 1105.

Abych se pojistil, skočil jsem do 20. září.

Teď jsem ještě musel najít způsob, jak se k Metaxovi dostat.

Patří k zvláštnostem Benchleyova efektu, že je snazší přenést se přes sedm století času, než se dostat pár desítek kilometrů za město. Ten problém jsem opravdu měl. Sám jsem vůz neměl a drožky k pronajmutí ve dvanáctém století nebyly.

Jít? Směšný nápad!

Napadlo mě jít k nejbližšímu hostinci a tak dlouho třepat byzantii před svobodnými vozky, dokud nenajdu někoho, kdo by byl svolný mě k Metaxovi odvézt. Zrovna jsem to přebíral v hlavě, když jsem zaslechl halekání známého hlasu: „Herr kurýr Elliott! Herr kurýr Elliott?“

Otočil jsem se. Akademik Speer.

„Guten Tag, Herr kurýr Elliott,“ pravil Speer.

„Guten –“ Zarazil jsem se, zamračil se a přivítal se s ním byzantštější způsobem. Mé lpění na předpisech přešel shovívavým úsměvem.

„Toto je velice úspěšná výprava,“ řekl. „Od doby, kdy jsem naposledy sdílel vaši společnost, jsem objevil Thamiru od Sofokla, Melanippu od Euripida a dále část textu, který považuji za Euripidova Archelana. Pak je tu také text hry, která se prohlašuje za Aischylova Héliu, o tom však není jediná zmínka v záznamech. Může to být padělek, ale také nový objev. To poznám, jen co si ta přečtu. Ech? Dobrá výprava, ech? Herr kurýr!“

„Skvělá,“ přisvědčil jsem.

„Nyní se vracím do vily našeho přítele Metaxe, jen co vykonám malý nákup v tomto krámku s kořením. Doprovodíte mě?“

„Máte káru?“

„Was meinen Sie mít káru?“

„Dopravní prostředek. Vůz.“

„Natürlich! Tamhle. Čeká na mě, vůz mit vozka od Metaxe.“

„To je bezva,“ řekl jsem. „Vyřídíte si v tom krámku, co potřebujete, a pak můžeme jet k Metaxovi spolu, souhlasíte?“

Uvnitř byla tma a voňavo. Sudy, džbány, láhve a koše lákavě vystavovaly svůj obsah: olivy, oříšky, datle, fíky, hrozinky, pistácie, sýry a koření mnoha rozličných druhů, mlelá i vcelku. Speer, kterého si zřejmě pro něco poslal Metaxův vrchní kuchař, si několik druhů vybral, vytáhl měšec s byzantií a chystal se zaplatit. Před krámem mezitím zastavil zdobený vůz, z něhož vystoupily tři osoby a vešly dovnitř. Jedna byla otrokyně – očividně na odnos nákupu do vozu. Druhá byla dospělá žena v prostých šatech. Dueňa, usoudil jsem. Přesně ten pravý typ dračice doprovázející byzantskou manželku po nákupech. Tou třetí byla samotná manželka, která se vydala do města, zřejmě žena z nejvyšších společenských vrstev.

Byla neskutečně krásná.

Poznal jsem okamžitě, že jí není víc než sedmnáct. Byla to pružná, průzračně středomořská krása. Měla velké, tmavé, lesklé oči a dlouhé řasy, její plet' měla světle olivový odstín. Měla plné rty, orlí nos a urozené držení těla. Její róba z bílého hedvábí odhalovala obrysy vysokých, skvostných ňader, oblých boků a smyslného zadečku. Byla jako všechny ženy, po kterých jsem kdy zatoužil, spojené v jedné ideální podobě.

Bezostyšně jsem si ji prohlížel. Ona si prohlížela mě. Bezostyšně.

Naše oči se setkaly a zastavily. Vzdálenost mezi námi probíl výboj čisté síly a já se roztřásl, naplno zasažený hlavní vlnou. Usmála se jen levým koutkem úst, vytočila rty dovnitř a odhalila dva zářivé zuby. V tom úsměvu byla výzva a chtič. Téměř nepostřehnutelně na mě kývla.

Potom se obrátila a začala ukazovat na různé koše, poroučela si hned to, tamto a támhleto. Já jsem stál a zíral, dokud si mě nevšimla dueňa a nesestřelila mě výhružným zlostným pohledem.

„Pojďte,“ řekl Speer netrpělivě. „Vůz čeká –“

„Tak ať počká o chvíli dýl.“

Přinutil jsem ho, aby se mnou v obchodě zůstal, dokud ty tři nenakoupily. Díval jsem se, jak odcházejí, nespouštěje oči z ladných houpavých pohybů hedvábím potažených zadních partií mé milované. Pak jsem se obrátil a vrhl se na majitele obchodu. Popadl jsem ho za zápěstí a vyštlkl: „Ta žena! Jak se jmenuje!“

„Šlechtný pane, já – to je –“

Hodil jsem na pult zlatou minci. „Její jméno!“

„To je Pulcherie Duka,“ vyhrkl. „Manželka toho známého Leóna Duka, který –“

Zasténal jsem a vyběhl z krámu. Její vůz s klapáním zmizel směrem ke Zlatému rohu.

Z obchodu vyšel Speer. „Není vám nic, Herr kurýr Elliott?“

„Motá se mi hlava,“ zavrčel jsem. „Pulcherie Duka, to byla Pulcherie Duka – Pulcherie Duka!“

„No a?“

„Já ji miluju, Speere, dokážete to pochopit?“

Zatvářil se zaraženě a řekl: „Vůz je připraven.“

„Nevadí. Já s vámi nejedu. Že Metaxe co nejsrdečněji pozdravuju.“

Trýzněný, běhal jsem bez cíle ulicemi, s hlavou a rozkrokem zanícenými obrazem Pulcherie. Třásl jsem se. Pot ze mě lil v proudech. Skučel jsem. Nakonec jsem se opřel o zeď jakéhosi kostela, přitiskl tvář na studený kámen, dotkl se časovače a vrátil se zpět ke svým turistům, které jsem spící opustil v roce 1098.

39. kapitola

Po zbytek zájezdu jsem jako průvodce nestál za nic.

Z povinnosti, mechanicky jsem své turisty provedl standardními událostmi, nájezdem Benátčanů roku 1204 a tureckým vítězstvím roku 1453; mrzutý, nespolečenský, nesoustředěný, šílený láskou. Možná si ani neuvědomovali, jak minimálně se jim věnuju, možná jim to bylo jedno. Možná dávali vinu průšvihu, který vyvedla Hefferinová.

Každopádně jsem jim poskytl to, na co měli nárok, bezpečně je dopravil po proudu do současnosti a zbavil se jich. Znovu jsem měl volno a má duše byla nemocná touhou. Jet do roku 1105? Přijmout Metaxovu nabídku a nechat se představit Pulcherii?

Té myšlenky jsem se zalekl.

Předpisy Časové patroly výslovně zakazují jakékoli kamarádšofty mezi průvodci (nebo jinými cestovateli časem) a lidmi

žijícími proti proudu. Jediný způsob kontaktu, který mezi nimi a obyvateli minulosti může být, je kontakt náhodný a příležitostný – zakoupení pytlíku oliv, zeptání se na cestu k Hagii Sofii a podobně. Není dovoleno dělat si přátele, pouštět se do delších filozofických diskusí a souložit s obyvateli minulých dob.

Zejména s vlastními předky.

Samotné tabu incestu mě zas tak příliš neděsilo. Stejně jako všechna ostatní tabu, už to není, co bývalo, a zatímco bych váhal vyspat se s vlastní sestrou či matkou, nenapadl mě jediný přesvědčivý důvod, proč bych si to potěšení měl odepřít s Pulcherií. Kdesi ve mně se snad vzpíral kousek opatnického puritána, ale dobře jsem věděl, že ve chvíli, kdy bude Pulcherie k máni, ten pocit padne.

Tím co mě drželo zpátky, byl univerzální zastrášovací prostředek, strašák osudového trestu. Kdyby mě Časová patrola načapala, jak souložím se svojí mnohokrátpraprababičkou, určitě by mě vyhodili z Časové služby, mohli by mě zavřít a dokonce by se mohli pokusit uvalit na mě trest smrti za časový zločin prvního stupně, zakládající se na tom, že jsem se pokoušel stát svým vlastním předkem. Ty možné dopady mě děsily.

Jak by mě mohli načapat?

Nabízela se spousta scénářů. Například:

Vetřu se do přítomnosti Pulcherie a nechám se seznámit. Nějakým způsobem dojde k situaci, kdy spolu budeme sami. Dotknu se její krásné pleti, ona vykřikne, mě se zmocní rodinná tělesná stráž a zlikviduje mě. Když se nepřihlásím zpátky z dovolené, začne mě hledat Časová patrola, zjistí, co se stalo, zachrání mě a vzápětí mě obviní z časového zločinu.

Nebo: Vetřu se do přítomnosti Pulcherie atd., a svedu ji. V okamžiku oboustranného vyvrcholení vrazí do ložnice manžel a probodne mě. Zbytek scénáře je stejný jako v předchozím případě.

Nebo: Zamiluju se do Pulcherie tak šíleně, že s ní uteču do nějakého vzdáleného okamžiku v čase, dejme tomu do roku 400 našeho letopočtu nebo před ním. Budeme spolu šťastně žít až do chvíle, kdy nás chytne Časová kontrola, ji vrátí do příslušného okamžiku roku 1105 a proti mně vznesе obvinění z časového zločinu.

Nebo: Tucet dalších různých variant, které všechny končí stejně melancholicky. Takže jsem všem svůdným pokušením odjet na dovolenou do roku 1105 a brousit za krásnou Pulcherií odolal. Namísto toho – abych učinil zadost temným odstínům mé nálady v čase neopětovaného chtíče – jsem se přihlásil na zájezd do období černé smrti.

Na zájezd tohoto druhu mohou jet jen podivíni, morbidáci, perverzáci a zrůdy. Tím chci říct, že zájem je neustále obrovský. Jako průvodce na dovolené jsem však mohl obyčejného zákazníka vyšoupnout a dostat se hned do první odjíždějící skupinky.

Pravidelně se pořádají čtyři druhy zájezdů do období černé smrti. Jeden míří na Krym do roku 1347 a ukazuje šíření moru z Asie. Vrcholem tohoto zájezdu je obléhání Kaffy, obchodního přístavu Janovanů v Černém moři, chánem Džanibekem z kipčackých Mongolů. Džanibekovi chlapi hnili morem a on jejich mrtvolý katapultoval do města, aby Janovany nakazil. Na tenhle zájezd si musíte zajistit rezervaci na rok dopředu.

Janované přivezli černou smrt na západ, do Středomoří, a tak vás druhý zájezd zavede do Itálie na podzim roku 1347, abyste mohli sledovat, jak se šíří do vnitrozemí. Uvidíte masové upalování Židů, kteří údajně epidemii vyvolali otrávením studní. Třetí cesta vás přivede do Francie v roce 1348 a čtvrtá do Anglie na konci jara roku 1349.

Rezervační kancelář mi sehnala místo na anglický zájezd. V poledne jsem lupnul do Londýna a dvě hodiny před odjezdem se přidal ke skupině. Průvodce byl vysoký, mrtvolně bledý chlapík, který se jmenoval Riley. Měl husté obočí a zkažené zuby. Byl to tak trochu podivín, což je nezbytné, má-li člověk dělat zrovna tenhle zájezd. Přivítal mě přátelsky, byl trochu rozmrzele, a strčil mi morový oblek.

Je to v podstatě skafandr v černém provedení. Máte s sebou standardní čtrnáctidenní jednotku vzduchové regenerace, jíte sací trubičkou a odpadů se zbavujete těžce a složitě. To vše má přirozeně za cíl, abyste byli co nejdokonaleji izolováni od infekčního prostředí. Turistům se obvykle říká, že kdyby svůj oblek třeba jen na deset sekund otevřeli, byli by navždy ponecháni bez pomoci v morovém období. A i když to vůbec není pravda, ještě se nestalo, že by některý turista zkusil, jestli Časová služba blufuje.

Je to jeden z těch mála zájezdů, které jsou v obou směrech vypravovány z pevných míst. Nikdo nechce, aby se turisté s morem na skafandrech při návratu materializovali všude možně. Proto Časová služba vyznačila ve středověku skákací místa pro konec každého ze čtyř morových zájezdů červenou barvou. Když je skupina přichystána k návratu, odejde se na skákací místo a sjede se po proudu odtamtud. Takto se zhmotníte uvnitř izolované, sterilní kupole, kde je vám odebrán skafandr a dříve, než je vám dovoleno znovu se zapojit do života 21. století, musíte se podrobit důkladné desinfekci.

„To, co uvidíte, není rekonstrukce, simulace ani aproximace,“ pronesl Riley zlověstně. „Je to skutečnost, nijak nezveličená.“

Skočili jsme proti proudu.

40. kapitola

Oděni do černých plastických oděvů, procházeli jsme husím pochodem územím smrti.

Nikdo si nás nevšímal. V době, jako byla tato, náš oděv ani nepůsobil výstředně; černá barva byla logická a vzduchotěsná izolace ještě logičtější. A i když tkanina byla na čtrnácté století lehce anachronická, nikdo neprojevil zvědavost. V tomto čase zůstávali moudří lidé uvnitř svých obydlí a zvědavost drželi na uzdě.

Ti, kteří nás spatřili, nás určitě pokládali za kněží putující městem s modlitbou na rtech. Naše ponuré oděvy, husí pochod a nebojácnost, s jakou jsme se pouštěli i do těch nejhůře postižených oblastí, nás předznamenávaly jako sluhý boží či ďáblový; ať tak či onak, kdo by se odvážil přijít nám do cesty?

Zvony vyzpívávaly svůj těžký žalozpěv, vyzvánějící celý den a půlku noci. Svět byl nekonečný pohřeb. Londýn se halil do pochmurného oparu. Po celou dobu, co jsme tam byli, nebyla obloha jiná než šedá a popelavá. Ne že by příroda chtěla ještě umocnit žal, jak říkají dávné, klamně ale dojemné zprávy, to ne. Ten opar byl dílem člověka, nebol po celé Anglii hořely tisíce ohňů stravující oděvy, příblytky a těla postižených.

Viděli jsme oběti moru ve všech stadiích, od počátečního vrávorání po pozdější třesavku, pocení, pády a křeče.

„Začátek nemoci se projevuje ztvrdnutím a zduřením žláz v podpaždí a v tříslech,“ řekl Riley. „Zduřování rychle pokračuje až do velikosti vejce či jablka. Prohlédněte si támhleto ženu.“ Byla mladá, vychrtlá, šílená hrůzou a zoufale chňapala po pučících morových hlízách. Kymácivě nás minula a zmizela v zadýmených ulicích.

„Potom začínají vyrážet černé skvrny, nejdříve na pažích a na stehnech, pak po celém těle. A hnisavé karbunkly, jejichž propíchnutí nepřinese nejmenší úlevu. Následuje delirium, šílenství a smrt, vždy třetí den poté, co se objeví zduření.

Podívejte se tady –“ Oběti v posledních stadiích, sténající na ulici, opuštěná. „A tady –“ Bledé tváře vyhlížející do ulice. „Támhle –“ Hromada mrtvol u vrat do stáje.

Z dálky k nám dolétla rozlámaná, zmučená hudba: píšťaly, bubny, loutny, violy, sakbuty, šalmaje, polnice, krumhory, všechny ty dávné nástroje najednou, šířící kolem sebe nikoli krásný středověký cvrkot a pískot, ale spíš drsné, rozhárané, nelibozvučné skučení a vřeštění. Riley byl jako u vytržení. „Přichází procesí flagelantů,“ vykřikl povzneseně.

„Za mnou! U všech všudy, tohle nesmíme prosvihnout!“

Křivolakými ulicemi opravdu přicházeli flagelanti, muži a ženy, do pasu nazí, zbědovaní, špinaví, zakrvácení. Někteří hráli na hudební nástroje. Většina třímala biče s uzlíky, kterými švihali a švihali, neúnavně bičující nahá záda, prsa, paže, tváře, čela. Pobrukovali si zpěvy bez melodií, skučeli v agonii, klopýtali dál. Pár bičujících a bičovaných již na sobě mělo morové hlízy. Aniž by nám věnovali jediný pohled, prošli kolem nás, tou ponurou uličkou vedoucí k nějakému starému, opuštěnému kostelu.

A my, šťastní časoví turisté, jsme se vydali na další cestu přes mrtvé a umírající, dál a dál, nebol průvodce chtěl, abychom si tento zážitek vychutnali do poslední kapky.

Viděli jsme, jak těla mrtvých pálená na hranicích černají a otevírají se.

Viděli jsme další hromady nespálených, ponechaných, aby shnily v polích.

Viděli jsme zrůdné přízraky prohledávající mrtvol, pátrající po cenných předmětech.

Viděli jsme, jak morem postižený muž padl na ulici na morem postiženou ženu a v posledním aktu chťice jí rozevřel stehna.

Viděli jsme kněží, jak na koních prchají od svých farníků a žebrají o milosrdenství nebes.

Vešli jsme do nehlídaného paláce a viděli vystrašené felčary pouštící žilou umírajícímu vévodovi.

Viděli jsme, jak před námi přešel přes ulici jiný průvod podivných, v černém oděných bytostí skrývajících tváře za zrcadlovitými krunýři. Groteskní pohled na procesí těch přízraků z těžkého snu, démonů bez tváří, námi roztrásl a jen pomalu nám docházelo, že jsme potkali nějakou jinou skupinu turistů.

Riley měl v zásobě mrazivou statistiku. „Úmrtnost černé smrti byla na různých místech od jedné osminy po dvě třetiny obyvatel dané oblasti,“ konstatoval. „Odhaduje se, že v Evropě zahynulo pětadvacet procent celkové populace, celosvětově se úmrtnost pohybovala kolem třiceti tří procent. To znamená, že dnes by podobná epidemie připravila o život více než dvě miliardy lidí.“

Byli jsme svědky toho, jak z domku s doškovou střechou vyšla žena a jedno po druhém vyskládala na ulici těla svých pěti dětí, aby je sanitární služba mohla odvézt.

„Šlechta prakticky vymřela, takže došlo ke značným majetkovým převodům. Úmrtí celé jedné školy malířů, básníků a vzdělaných mnichů mělo ve svých důsledcích trvalé kulturní následky. I psychický dopad byl dlouhotrvající; po generace se věřilo, že se polovina čtrnáctého století dopustila něčeho, čím si vysloužila boží hněv a návrat tohoto hněvu byl neustále očekáván.“

Tvořili jsme diváckou kulisu masového pohřbu, při němž dva vyděšené mladí kněží rychle předmolili nezbytná slova nad stovkou skvrnitých, napučených mrtvol, zazvonili zvonečkem, vyšpláchli trochu svěcené vody a dali znamení hrobníkům, aby hranici podpálili.

„Až na počátku 16. století dosáhne počet obyvatel úrovně před rokem 1348,“ řekl Riley.

Nedokázal jsem poznat, jak ty hrůzy zapůsobily na ostatní, jelikož jsme se všichni skrývali ve skafandrech. Je pravděpodobné, že většina mých spolecestujících se cítila být vzrušena a fascinována. Slyšel jsem, že skalní moroví fanoušci běžně začínají na Krymu a absolvují všechny čtyři zájezdy do období černé smrti; mnoho z nich tu trasu mělo za sebou pětkrát či šestkrát. Moje reakce se dá popsat jako pomalu slábnoucí šok. Na nestvůrnou hrůzu se dá zvyknout. Myslím, že podesáté bych dokázal být stejně chladný a nezúčastněný jako Riley, ten nevyčerpatelný chrlič statistik.

Na konci té cesty peklem jsme došli k Westminsteru. Na dlažbu před palácem namalovali zaměstnanci Časové služby červený kruh o průměru pět metrů. Natlačili jsme se doprostřed a já pomohl Rileymu nastavit časování – na tomto zájezdu jsou časovače připevněny vně oděvů. On vyslal signál a byli jsme pryč.

Svědky našeho odcestování bylo několik obětí moru šourajících se kolem paláce. Pochybuju, že je to příliš trápilo. V době, kdy hyne celý svět, koho by překvapil pohled na zmizení deseti černých démonů.

41. kapitola

Vynořili jsme se pod třípytivou kupolí, svlékli znečištěné skafandry a ven vyšli omytí, pročištění a obohacení tím, co jsme viděli. Představa Pulcherie mě však pronásledovala dál. Neklidný, zmučený, zápasil jsem s pokušením.

Jet do roku 1105? Nechat se Metaxem vlichotit do domu Duků? Vyspat se s Pulcherií a ulevit svým tužbám?

Ne. Ne. Ne. Ne.

Zdolat pokušení. Povznést se. Raději vyšukat císařovnu. Pospíšil jsem si zpátky do Istanbulu a přenesl se proti proudu do roku 537. Došel jsem k Hagii Sofii, abych se při slavnostním vysvěcení podíval po Metaxovi.

Byl tam, a na mnoha místech. Našel jsem ho v tom davu aspoň desetkrát. (Zahlédl jsem také dva Judy Elliotty a to jsem se ani noc nesnažil.) Při prvních dvou pokusech jsem narazil na paradox diskontinuity; ani jeden z těch dvou Metaxů mě neznal. Jeden se zamračil a podrážděně mě odehnal, ten druhý prostě řekl: „Ať už jste kdokoli, ještě jsme neměli tu čest.“ Na třetí pokus jsem narazil na Metaxa, který mě poznal a domluvil si se mnou schůzku na ten večer v hostinci, kde ubytuje svou výpravu. Zůstával v roce 610, kde chtěl turistům ukázat korunovací císaře Héraklia.

„Nuže?“ začal. „Jaká je vůbec tvoje přítomnostní báze?“

„Začátek prosince 2059.“

„Jsem před tebou,“ řekl Metaxas. „Já jsem z poloviny února 2060. Časově se rozcházíme.“

Dostal jsem strach. Ten chlap znal dva a půl měsíce mojí budoucnosti. Etiketa vyžadovala, aby zachoval mlčení; bylo klidně možné, že přijdu (respektive jsem přišel) v lednu 2060 o život a tenhle Metaxas sice zná všechny podrobnosti, ale nesmí mi naznačit ani to nejmenší. Věděl jsem to, a stejně mi ta propast naháněla hrůzu.

Všiml si toho. „Chceš se vrátit a najít si jiného?“ zeptal se.

„Ne, to je v pohodě. Myslím, že se domluvíme.“

Jeho obličej byl nehybná maska. Držel se pravidel: ani modulací hlasu, ani gestem nemínil zareagovat na nic z toho, co řeknu, a tak mi nějakým způsobem dát najevo, co mě čeká.

„Kdysi jsi řekl, že mi pomůžeš k císařovně Theodorě.“

„Ano, vzpomínám si.“

„Tenkrát jsem odmítl. Teď bych to s ní chtěl zkusit.“

„To není problém,“ řekl Metaxas. „Stačí zajet do roku 535. Justinian bude mít plnou hlavu starostí se stavbou Hagie Sofie a Theodora bude k máni.“

„Jak snadno?“

„Snadno.“ Skočili jsme. Jednoho chladného jarního dne jsme vstoupili do Velkého paláce, kde Metaxas hledal, až našel vykrmené eunuchoidní individuum jménem Anastázios a měl s ním dlouhý, živý rozhovor. Anastázios byl zřejmě toho roku císařovniným vrchním zásobitelem a byl odpovědný za to, že jí ber kde ber sežene jednoho až deset mladíků na noc. Rozhovor byl veden hůlčavě, v nižších tóninách, a byl přerušován rozezlenými výbuchy. Přesto jsem si z toho, co jsem zaslechl, dokázal dát dohromady, že Anastázios mi nabízí s Theodorou hodinu, zatímco Metaxas trvá na celé noci. Vycítil jsem, že musím zasáhnout. Ne, že bych nebyl při síle, ale měl bych na to obhospodařovat jednu z nejslavnějších nymfomanek všech dob od soumraku do svítání? Dával jsem Metaxovi znamení, aby přistoupil na něco méně grandiózního, ale on trval na svém a nakonec Anastázia přesvědčil, aby mi císařovnu nechal na čtyři hodiny.

„Jestli se kvalifikuje,“ zakončil ten vyžranec.

Při kvalifikační zkoušce mi asistovala dračice, která se jmenovala Fótie a byla jednou z dvorních dam. Anastázios nás spokojeně pozoroval v akci; Metaxas projevil aspoň tolik slušnosti, že z pokoje odešel. Mám dojem, že to bylo právě dívání, co Anastázia rajcovalo.

Fótie měla černé vlasy, úzké rty a byla prsatá a nenasytná. Viděli jste někdy, jak mořská hvězdice požírá ústřici? Ne?

Zkuste si to aspoň představit. Fótie byla mořská hvězdice sexu. Ten vcuc byl fantastický. Počkal jsem si, přinutil ji, aby se mi podrobila, a dotloukl ji do extáze. Domnívám se, že jsem zkoušku zvládl více než obstojně, protože mi Anastázios předal stvrzující pečeť a zařídil audienci u Theodory. Na čtyři hodiny.

Poděkoval jsem Metaxovi a ten se vrátil ke své výpravě do roku 610.

Dál se o mě staral Anastázios. Byl jsem vykoupán, vydrhnut, upraven a přinucen spolknout mastný, hořký lektvar, o kterém prohlásil, že je to afrodiziakum. Hodinu před půlnocí jsem byl uveden do ložnice císařovny Theodory.

Kleopatra.... Dalila.... Harlowová.... Lukrécia Borgia.... Theodora.

Existovala kdy vůbec některá z nich? Zakládaly se pověsti o jejich prostopášnosti na pravdě? Byl to opravdu Judson Daniel Elliott III. kdo teď stál před postelí zkažené byzantské císařovny?

Znal jsem zkazky, které o ní vyprávěl Prokopius. O orgiích při státních hostinách. O exhibicionistických výstupech v divadle. O opakovaných nemanželských těhotenstvích a každoročních potratech. O zavražděných a umučených přátelích a milencích. O odřezaných uších; nosech, varlatech, pyjích, údech a rtech těch, kteří se jí znelibili. O obětech na oltář Afrodity za každý její tělní otvor. Kdyby jen jedna z deseti takových pověstí byla pravdivá, nebylo by její hříšnosti rovno.

Byla bledá, měla světlou pleť, velká prsa a byla překvapivě malá; temenem hlavy mi sahala sotva po bradu. Její pleť byla promočená voňavkami, a přesto z ní unikal nezaměnitelný masitý pach. Její oči byly divoké, chladné, neúprosné a lehce zbytnělé: oči nymfomanky.

Nezeptala se mě na jméno. Nařídila mi, abych se svlékl, prohlédla si mě a přikývla. Přišlo děvče s obrovskou amforou hustého, těžkého vína. Dost jsme ho vypili a zbytkem se Theodora pomazala, nevynechala jediný kousíček kůže od čela až po prsty na nohou.

„Slížej to,“ řekla.

Poslechl jsem, stejně jako jsem poslechl i jiné příkazy. Její chutě byly pozoruhodně rozmanité a během vyměřených čtyř hodin jsem většinu z nich uspokojil. Nebyly to možná nejvýstřednější čtyři hodiny mého života, ale mnoho nechybělo. A přesto mě ta její pyrotechnika mrazila. Na tom, jak vymýšlela, abych si poradil hned s tím, hned s tím a hned s něčím jiným, bylo cosi mechanického; bylo to, jako by procházela scénář, který byl již miliónkrát odehrán.

V té vytrvalosti bylo cosi zvláštního, ale nebylo to ohromující. Chci říct, že jsem jaksi očekával od pobytu v posteli jedné z největších hříšnic dějin víc.

Když mi bylo čtrnáct, tak mi jeden starý muž, který mě naučil hodně o tom, jak to na světě chodí, řekl: „Synku, když vymrdáš jednu chňapku, je to jako bys je vymrdal všechny.“

Tenkrát jsem sotva stačil přijít o panictví, ale odvážil jsem se s ním nesouhlasit. Svým způsobem na tom stále trvám, ale každým rokem mň a mň. Ženy se od sebe liší postavou, vášnivostí, technikou, přístupem. Ale já měl byzantskou císařovnu, samotnou Theodoru, jestli vám to něco říká, a po ní se mě začíná zmocňovat podezření, že ten starý muž měl pravdu. Když vymrdáte jednu chňapku, jako byste je vymrdal všechny.

42. kapitola

Vrátil jsem se po proudu do Istanbulu, ohlásil se do služby a převzal osmičlennou skupinu na dvojtýdenní zájezd. Ani černé smrti, ani Theodoře se nepodařilo sežehnout moji touhu po Pulcherii. Doufal jsem, že návrat k práci mi pomůže tu posedlost ze sebe setřást.

Moje skupina měla následující obsazení:

J. Frederick Gostaman z Biloxi ve státě Mississippi, obchodník s léky a transplantáty, jeho žena Luisa, šestnáctiletá dcera Palmyra a čtrnáctiletý syn Bilbo.

Konrád Sauerabend ze St. Louis v Missouri, burzovní makléř, na cestách sám.

Slečna Pistilová z Brooklynu v New Yorku, mladá učitelka.

Leopold Haggins ze St. Petersburgu na Floridě, výrobce cívkových jader v důchodu, a jeho choť Chrystal.

Zkrátka, běžná banda nadbytečně zkapitalizovaných a nedostatečně vzdělaných zahalečů. Sauerabend, který byl tlustý, měl podbradek a byl bručoun, pojal okamžitou antipatii k Gostamanovi, který byl tlustý, měl podbradek a byl veselá kopa, protože Gostaman na jedné z úvodních schůzek žertem poznamenal cosi o tom, jak se Sauerabend vpíjí pohledem do výstřihu jeho dcery. Myslím, že Gostaman jenom žertoval, ale Sauerabend zrudl a rozzuřil se a Palmyra, které sice bylo šestnáct, ale zaostala ve vývinu natolik, že vypadala jako vyzábblá třináctka, v slzách utekla z místnosti. Dal jsem to do pořádku, ale Sauerabend na Gostamana nepřestával zlostně shlížet. Slečna Pistilová, blondatá učitelka s prázdnými očima, velkým zadkem a výrazem, kterému se dařilo vypadat napjatě a mdle současně, dala hned na první schůzce najevo, že je z dívek, které na tyto zájezdy jezdí proto, aby spaly s průvodci. I kdybych neměl plnou hlavu Pulcherie, nemyslím, že bych její přístupnosti využil, a ve stavu, v jakém jsem byl, jsem cítil opravdu velmi slabé nutkání k průzkumu pánevních partií slečny Pistilové. Ne však mladý Bilbo Gostaman. To vám byl takový sekáč, že nosil pumpky s vycpanými třísly (když se můžou vrátit do módy krétské živůtky, proč ne poklopce) a už na druhé úvodní schůzce se rukou dostal slečně Pistilové pod sukni. Myslel si, jak je nenápadný, ale já jsem ho viděl, stejně jako starý Gostaman, který se rozzářil otcovskou pýchou, a paní Chrystal Hagginsová, která z toho dostala kataleptický šok. Slečna Pistilová se zdála být vzrušená a nenápadně se vytočila, aby umožnila Bilbovi hmatání pod lepším úhlem. Pan Leopold Haggins, kterému bylo pětadesát a byl už poněkud kožnatý, mezitím povzbudivě mrkal na paní Luisu Gostamanovou, usedlou matrónu, které bylo souzeno strávit větší část zájezdu odrážením rozechvělých nabídek toho starého padoucha. Vidíte sami, jak to vypadalo.

Tak začaly naše dva šťastné týdny spolu.

I tentokrát jsem byl mizerný průvodce. Přivolat zpět tu jiskru božského osvětlení se mi nepodařilo. Ukazoval jsem jim vše, co jsem jim ukázat měl, ale dát jim něco navíc, to neposedně, rozpustilě, podmanivě Metaxovo něco, co jsem si slíbil, že každé výpravě dám, jsem nedokázal.

Částečně za to mohla moje popudlivost plynoucí z celé té věci s Pulcherií. Tančila mi v myšlenkách i před očima tisíckrát za den. Představoval jsem si, jak se vydávám do roku 1105 nebo tak nějak a začínám si s ní. Určitě by si mě pamatovala z toho krámu s kořením; určitě to tenkrát od ní byla otevřená výzva.

Částečně byl na vině odliv mé schopnosti obdivovat se. Jezdil jsem do Byzance už skoro půl roku a počáteční vzrušení vyvanulo. Nadaný průvodce – třeba Metaxas – je schopen vyždímat ze své tisíce císařské korunovace stejné vzrušení jako třeba ze třetí. A přenést je na své turisty. Asi jsem prostě nebyl od přírody nadaný průvodce. Vysvěcení Hagie Sofie a křest Theodosia II. už mě začínaly nudit, tak jako se uvaděčce ve stimuláku okoukají orgie.

Částečně byla na vině přítomnost Konráda Sauerabenda ve skupině. Ten upocený, tlustý, neupravený chlap mě pokaždé vytočil, jen co otevřel hubu.

On nebyl hloupý. Ale byl hrubý, sprostý a krutý. Byl to čumil, šmírák a hulvát. Mohl jsem se spolehnout, že kamkoli přijdeme, vypadne z něj nějaká hrubá a nevhodná poznámka.

V Augusteu zahvízdal a pravit: „Tady by bylo parkoviště!“

V Hagii Sofii poklepal na záda bělovlasému knězi a sdělil mu: „Teda, řeknu vám, máte to tu prima kostel, panáčku.“

Když jsme se byli podívat na ničení ikon za Leona Isaurijského, kdy byly coby modly zničeny nejkrásnější umělecké poklady Byzance, přerušil jednoho horlivého obrazoboreckého fanatika a řekl mu: „Nebudte takový tupec. Víte, že škodíte turistice tohoto města?“

Navíc obtěžoval holčičky a byl na to pyšný. „Nemůžu za to,“ vysvětloval. „Je to taková moje zvláštní posedlost. Psychiatři tomu říkají lolitovský komplex. Nejraději je mám tak dvanácti, třináctileté. Víte, dost staré, aby krvácely, snad aby tam měly i pár chloupků, ale ještě aby byly takové nezralé. Dostat je dřív, než jim narostou prsa, to je můj ideál. Nedokážu vystát, když se na ženské to maso všude třese. Vždyť je to k zblití.“

Měl pravdu, bylo to k zblití. A taky dost nepříjemné, protože s námi byla Palmyra Gostamanová; Sauerabend se nedokázal ovládnout a nešmírovat ji. Při nocování na časových zájezdech mají turisté ne vždycky dost soukromí. Sauerabend tu ubohou dívku obhlížel tak, že ji to přivádělo k zoufalství. Neustále slintal kolem ní, nutil ji oblékat se a svlékat pod příkrývkou, jako bychom byli z nějakého devatenáctého či dvacátého století, a když se její otec nedíval, osahával jí těmi svými oteklými pařáty zadeček nebo bouličky jejích ňader a šeptal jí do ucha oplzlé návrhy. Nakonec

jsem mu musel říct, že jestli ji nepřestane obtěžovat, tak ho ze zájezdu vyrazím. To ho na pár dnů umravnilo. Její otec bral kupodivu celý incident jako náramnou legraci. „Možná, že holka potřebuje dobře přefíknout,“ řekl mi. „Rozproudit tělesné šťávy, haha.“ Taťka Gostaman rovněž schvaloval aféru svého syna Bilba se slečnou Pistilovou, která mezitím nabyla nechutných rozměrů, neboť jsme ztraceli strašné množství času čekáním, až skončí právě probíhající soulož. Tak třeba jsem jím ráno vyprávěl o tom, co během dopoledne uvidíme, chápete, a Bilbo stál za slečnou Pistilovou. Najednou se jí na tvář zase vloudil ten proměněný výraz a já jsem věděl, že to udělal zas; vyhrnul jí vzadu sukni a šup! Bilbo se celou tu dobu tvářil po čertech spokojeně, což bylo u čtrnáctiletého kluka píchajícího o deset let starší babu docela pochopitelné. Slečna Pistilová se tvářila provinile. Výčitky svědomí ji však nebránily, aby Bilbovi neotevřela bránu třikrát, čtyřikrát denně.

To všechno mi nepřípadalo jako podmínky pro nápadité průvodcování.

Pak tu byly ještě drobnější nepříjemnosti, jako neúčinné oplzlosti starého Hagginse, kterými nemilosrdně pronásledoval mdlou paní Gostamanovou, nebo vytrvalost, s jakou se Sauerabend vrtal ve svém časovači. „Víte, vsadil jsem se, že na tuhle věcíčku vyzraju,“ pochlubil se mi několikrát, „tak, abych ji mohl ovládat sám. Kdysi, než jsem se dal na burzovního makléře, jsem byl mechanik, víte?“ Řekl jsem mu, ať nechá časovač na pokoji, ale jen jsem se otočil, šfoural se v něm dál.

Další důvod k bolení hlavy byl Capistrano, kterého jsem náhodou potkal v roce 1097; v okamžiku, kdy do Konstantinopole vjížděli Bohemundovi křižáci. Objevil se právě ve chvíli, kdy jsem se soustřeďoval na opakování scény s Marge Hefferinovou. Chtěl jsem vědět, jak je moje oprava minulosti stálá.

Tentokrát jsem své lidi postavil na protější stranu ulice. Ano, stál jsem tam. Stála tam i Marge, dychtivá, netrpělivá, nadřčená na Bohemunda, a s ní celý zbytek skupiny. Když před nás napochodovali křižáci, málem jsem z té nervozity dostal závrať. Uvidím se, jak zachráním Marge? Nebo uvidím Marge, jak se vrhá k Bohemundovi a je sražena k zemi? Nebo se odehraje nějaká třetí verze? Tvárnost, proměnlivost časového toku mi naháněla hrůzu.

Bohemund se blížil. Marge si uvolňovala tuniku. Už byla vidět její těžká, krémová prsa. Napnula se, připravená vrhnout se do ulice. O kousek dál, přímo za ní, se z ničeho nic materializoval druhý Jud Elliott. Spatřil jsem výraz šoku na její tváři, když se jí do zadku zabořily prsty mého druhého já. Viděl jsem, jak se vymrštila jeho druhá, rozevřená ruka, a uchopila ji za prs. Sledoval jsem, jak se kroutí, bojuje, vzpírá, a když Bohemund prošel, viděl jsem se, jak mizím a nechávám nás tam pouze dva, na každé straně procesní třídy jednoho.

Ulevilo se mi, ale zároveň mi nebylo nejlíp, protože teď jsem věděl, že způsob, jakým jsem událost opravil, je v časovém proudu zachován a každý ho může zhlédnout. Včetně náhodného patroláka, který by si mohl krátké existence zdvojeného průvodce všimnout a zajímat se, co se to tam dělo. Kdykoli během dalšího miliónu tisíciletí by Patrola mohla tu scénu zaregistrovat a potom, bez ohledu na to, jestli by zůstala neodhalena až do roku 8 000 000 000 008, bych byl volán k zodpovědnosti za nepovolenou opravu záznamu. Dalo se čekat, že ucítím ruku na rameni, uslyším hlas vyslovující moje jméno

Ucítil jsem ruku na rameni. Něčí hlas vyslovil moje jméno.

Prudce jsem se obrátil. „Capistrano!“

„To se ví, Capistrano. Čekals snad někoho jiného?“

„Já – já – překvapil jsi mě, nic víc.“ Celý jsem se třásl. Podlamovala se mi kolena.

Byl jsem rozrušený, že mi chvíli trvalo, než jsem si všiml, jak hrozně vypadá.

Byl vychrtlý, zanedbaný; pramínky jeho hladkých, černých vlasů šedivěly a lepily se; zhubl a vypadal o dvacet let starší než Capistrano, jak jsem ho znal. Vycítil jsem diskontinuitu a přepadl mě ten strach, který se mě vždycky zmocní, když stojím před někým z mé budoucnosti.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se.

„Rozpadám se. Jsem na hromadě. Podívej, támhle je moje výprava.“ Ukázal na skupinku cestovatelů časem, kteří si se zájmem prohlíželi křižáky. „Nedokážu s nimi dál vydržet. Je mi z nich nanic. Ze všeho je mi na nic. To je můj konec, Elliotte, absolutní konec.“

„Proč? Co blázníš?“

„Tady o tom nemůžu mluvit. Kde zůstáváte na noc?“

„Tady, v sedmadvadesátém. V hostinci u Zlatého rohu.“

„O půlnoci za tebou přijdu,“ řekl Capistrano. Na chvíli mě popadl za ruku. „To je konec, Elliotte, vážně konec. Bůh se smiluj nad mou duší!“

43. kapitola

Capistrano se v hostinci objevil těsně před půlnocí. Pod pláštěm měl vyboulenou láhev, kterou odzátkoval a podal mi ji. „Koňak,“ řekl. „Z roku 1825, plněný 1775; právě přivezený proti proudu.“

Ochutnal jsem. On sebou žuchnul přede mě. Vypadal hůř než kdy jindy. Vzal mi láhev koňaku a lačně si přihnul. „Dřív než něco řekneš, chci vědět, jaká je tvoje přítomnostní báze,“ začal jsem. „Diskontinuity mě děsí.“

„Žádná diskontinuita tady není.“

„Že ne?“

„Moje báze je prosinec 2059. Stejná jako tvoje.“

„Nesmysl!“

„Nesmysl?“ opakoval. „Jak to můžeš říct?“

„Když jsem tě viděl posledně, nebylo ti ani čtyřicet. Teď máš nejméně padesát. Nedělej ze mě vola, Capistrano. Přiznej, že tvoje báze je kolem roku 2070. A jestli je, tak mi proboha neříkej nic o letech, která mám před sebou!“

„Moje báze je rok 2059,“ řekl Capistrano vztekle. Podle hloubky hlasu jsem poznal, že tahle láhev koňaku není dnes večer jeho první. „Abyš věděl, nejsem o nic starší, než bych pro tebe měl být. Potíž je v tom, že je po mně.“

„Nerozumím.“

„O své prababičce, té Turkyni, jsem ti vyprávěl minulý měsíc, ne?“

„Jo.“

„Dnes ráno jsem sjel po proudu do Istanbulu roku 1955. Prababičce bylo tehdy sedmnáct a byla svobodná. V záchvatu zoufalství jsem ji uškrtil a hodil do Bosporu. Bylo to v noci, přšlo, nikdo nás neviděl. Jsem mrtvej, Elliotte, mrtvej.“

„Ne, Capistrano!“

„Už dávno jsem ti řekl, že až to na mě přijde, zařídím si smrt tímhle způsobem. Jedna turecká čubka – ta, která podvodně přinutila dědečka k tomu ostudnému šatku – je fuč. A já s ní. Ve chvíli, kdy se vrátím do současnosti, jako bych nikdy neexistoval. Co mám dělat, Elliotte? Rozhodni. Mám skočit po proudu hned teď a ukončit tu komedii?“

Zpocený, přihnul jsem si řádně koňaku a řekl: „Kdy přesně v roce 1955 došlo k tomu přerušení, řekni. Sjednu hned teď po proudu a nedovolím ti, abys jí něco udělal.“

„Nikam nepojedeš.“

„Tak to udělej ty. Zjev se v pravý čas a zachraň ji, Capistrano!“

Smutně se na mě podíval. „O co jde? Dřív nebo později bych ji oddělal stejně. Musím. Je to můj osud. Ted' skočím po proudu. Postaráš se mi o lidi?“

„Mám tu svůj zájezd,“ připomněl jsem mu.

„Jasně, jasně. To by na tebe bylo moc. Tak jenom dohlídni na to, aby nezůstali bez pomoci. Už musím, musím –“

Ruku měl na časovači. „Capis –“

Skočil a koňak si vzal s sebou.

Pryč. Beze stopy. Oběť časové sebevraždy. Vymazaný ze stránek dějin. Nevěděl jsem, jak se v té situaci zachovat.

Dejme tomu, že bych zajel do roku 1955 a zabránil mu zavraždit prababičku. Pro současnost už byl osoba mimo čas.

Mohl bych jeho existenci zpětně vyvolat? Jak funguje paradox přechodové nespojitosti naruby? Těhle případ nás neučili. Chtěl jsem udělat to, co by pro Capistrana bylo nejlepší a zároveň jsem nesměl zapomenout na jeho napospas ponechané turisty.

Dumal jsem nad tím hodinu. Nakonec jsem dospěl k rozumnému, i když ne právě romantickému závěru: do tohoto mi nic není a udělám nejlíp, když přivolám Patrolu, usoudil jsem. Váhavě jsem se dotkl poplašeného tlačítka, což je signál, který má okamžitě přivolat příslušníka Patroly.

Taky tam patrolák v mžiku stál. Dave Van Dam, ten ukrkaný blondatý hulvát, se kterým jsem měl tu čest první den v Istanbulu.

„Co je?“

„Časová sebevražda,“ řekl jsem. „Capistrano právě oddělal svou prababičku a skočil zpátky do současnosti.“

„Zasranej parchant! Proč se sakra s těmahle labilními kurevníkama musíme párat?“

Neobtěžoval jsem se mu připomínat, že jeho vulgarita není na místě. „Nechal tu skupinu turistů. Proto jsem vás přivolal.“

Van Dam si zkušeně odplívl. „Zasranej parchant,“ zopakoval. „Fajn, zařídím to.“ Načasoval se a zmizel z mého pokoje. Samým zármutkem se mi udělalo zle z tak hloupého promarnění cenného života. Vzpomněl jsem si na Capistranovo kouzlo, na jeho lehkost a cit, to vše promrhané v jediné chvíli opilého zoufalství, kdy spáchal sám na sobě časový zločin. Nebrečel jsem, ale chtělo se mi kopat do nábytku, a taky jsem to dělal. Hluk probudil slečnu Pistilovou, která se zhluboka nadechla a zašeptala: „Jsme přepadeni?“

„Vy jste,“ odeskl jsem a abych ulevil své zlosti a bolu padl jsem na její postel a prodral se do ní. Byla trochu zaskočená, ale jakmile si uvědomila, co se děje, začala spolupracovat. Za půl minuty jsem byl hotový a nechal jsem ji rozjetou, aby ji dodělal Bilbo Gostaman. S neustupujícími chmurami na duši jsem probudil hostinského, řekl si o nejlepší víno a propil se do mlhavého otupění.

Až později jsem se dozvěděl, že celý ten můj dramatický výstup byl zbytečný. Ten slizký hajzl si to v posledním okamžiku rozmyslel, a místo aby skočil do roku 2059 a vymazal se, přidržel se nezranitelnosti své přechodové nespojitosti a zůstal v minulosti v roce 1600, kde se oženil s dcerou tureckého paši a udělal jí tři děti. Časová patrola po něm bezúspěšně pátrala až do roku 1607, kdy ho sbalili za mnohonásobný časový zločin, vytáhli ho do roku 2059 a odsoudili k vymazání. Takže se nakonec svého úniku stejně dočkal, ale nebylo to moc hrdinské. Zároveň Časová patrola musela odčinit vraždu Capistranovy prababičky, zrušit jeho sňatek s pašovou dcerou v roce 1600 včetně tří dětí a také najít a zachránit jeho napospas ponechané turisty, takže si všichni pěkně mákli. „Když chce někdo spáchat sebevraždu, proč sakra nemůže v současnosti vypít karnifág a nás ostatní z toho vynechat?“ řekl Dave Dam. Musel jsem mu dát za pravdu. Bylo to v mém životě poprvé a naposledy, kdy jsme se Časová patrola a já dívali na věc stejně.

44. kapitola

Zmatek kolem Capistrana a celková nechutnost této várky turistů se spojily a vehnaly mě do bludiště smutku.

Mrtvolně jsem se pohyboval z epochy do epochy, ale mě srdce v tom chybělo. V polovině druhého týdne, v době, kdy jsme se dostali do roku 1204, jsem už věděl, že udělám něco strašného.

Umíněně jsem ze sebe vysypal obvyklý úvodní výklad. „Starý duch křížáckých výprav ožívá,“ začal jsem, zamračil se na Bilba, který už zase obíral slečnu Pistilovou, a zamračil se na Sauerabenda, který viditelně snil o skrovných nadrech Palmyry Gostamanové. „Jeruzalém, který křížáci dobyli před sto lety, je opět v rukou Saracénů, ale několik mocných křížáckých rodů ještě ovládá větší část středomořského pobřeží Svaté země. Arabové se teď sváří mezi sebou a papež

Inocenc III. vyzývá od roku 1199 k novému křížovému tažení.“

Vysvětlil jsem jim, jak na papežskou výzvu odpověděli různí velmožové.

Řekl jsem jim, že se křížákům nechtělo absolvovat tradiční suchozemskou cestu přes celou Evropu a dál přes Malou Asii dolů do Sýrie, a že se rozhodli dát přednost dopravě po moři a přistát v jednom z palestinských přístavů.

Popsal jsem, jak roku 1202 požádali o přepravu Benátky, největší evropskou námořní velmoc té doby.

Zmínil jsem se o podmínkách, za kterých starý, ale mazaný benátský dóže Enrico Dandolo souhlasil s poskytnutím lodí. „Dandolo se zavázal k přepravě 4500 rytířů s koňmi, 9 000 panošů, 20 000 pěšáků a zásob na devět měsíců. Jako doprovod konvoje nabídl padesát ozbrojených galér. Za tyto služby si řekl o 85 000 stříbrných marek, což v naší měně obnáší přibližně 20 milionů dolarů. K tomu polovina území a pokladů, které křížáci vybojují.“

Vylíčil jsem, jak křížáci na tuto přemrštěnou cenu přistoupili a v duchu si plánovali, jak starého slepého dóžete napálí. A popsali jsem jim, jak je starý dóže, ve chvíli, kdy je měl ve městě, chytl pod krkem a nepustil, dokud mu nevysázeli všechno do poslední marky.

Dál jsem popsal, jak se ten věkovitý netvor chopil vedení výpravy a na velikonoční pondělí roku 1203 vyrazil v čele flotily, nikoli však do Svaté země, ale do Konstantinopole.

„Byzanc je velkým námořním rivalem Benátek. Dandolovi může být Jeruzalém ukradený; to, po čem touží, je ovládnutí Konstantinopole.“

Vysvětlil jsem jim situaci v panovnickém rodě. Komnénovská dynastie skončila špatně. Když v roce 1180 zemřel Manuel, následníkem se stal jeho mladý syn Alexios II., který byl krátce nato zavražděn amorálním bratrancem svého otce Andronikem. Sám lehce zkažený Andronikos byl po několika letech své krutovlády obzvlášť surově ubit rozruženým davem, a tak v roce 1185 dosedl na trůn Izák Angelos, starý a neschopný vnuk Alexia I. v ženské linii. Izák vládl deset nijakých let, než byl sesazen, oslepen a uvězněn svým bratrem, z něhož se stal císař Alexios III.

„Alexios III. ještě vládne a Izák Angelos je stále ve vězení. Avšak Izákův syn, také Alexios, uprchl a je nyní v Benátkách. Nasliboval Dandolovi obrovské sumy, pokud dosadí zpět na trůn jeho otce. A tak Dandolo přijíždí do Konstantinopole, aby porazil Alexia III. a z Izáka si udělal císařskou loutku.“

Vůbec se neobtěžovali ty intriky pochopit. A mně na tom taky nezáleželo. Však jim to dojde, až to uvidí v reálu.

Ukázal jsem jim příjezd čtvrté křížové výpravy ke Konstantinopoli koncem června 1203. Nechal jsem je sledovat, jak Dandolo řídí dobývání Skutari, konstantinopolského předměstí na asijské straně Bosporu. Předvedl jsem jim, jak byl vjezd do městského přístavu, chráněný dvěma velkými věžemi a dvaceti byzantskými galérami, uzavřen silným železným řetězem a upozornil jsem je na scénu, kdy benátská námořnictví přirazili k byzantským galérám a obsadili je, zatímco jedna z Dandolových lodí, vybavená obrovským ocelovým břitem, přestříhla řetěz a otevřela útočníkům cestu do Zlatého rohu. Umožnil jsem jim sledovat nadlidského Dandola, jak ve svých devadesáti letech vede útočníky přes konstantinopolské opevnění. „Dosud nikdy se útočníkům nepodařilo proniknout do města,“ řekl jsem.

Jako součást oslavujícího davu jsme z dálky přihlíželi, když Dandolo vyvedl Izáka Angela z jeho kobky, prohlásil ho byzantským císařem a jeho syna, titulovaného Alexios IV., korunoval jako spolucísaře.

„Alexios teď pozve křížáky, aby na jeho náklady přezimovali v Konstantinopoli a připravili se na tažení do Svaté země. Je to ukvapená nabídka. Zničí ho.“

Skočili jsme po proudu do jara 1204.

„Alexios IV. už zjistil, že vyživování několika tisíc křížáků přivádí Byzanc na mizinu. Oznamuje Dandolovi, že mu došly peníze a nebude dále krýt jejich náklady. Rozpoutá se bouřlivá hádka. V jejím průběhu vypukne ve městě požár. Nikdo neví, kým byl založen. Alexios podezřívá Benátčany. Nechá zapálit sedm vetších lodí a pošle je po větru na benátskou flotilu. Dívejte.“

Viděli jsme ten oheň, viděli jsme, jak Benátčané pomocí lodních háků odstrčili planoucí trupy od svých lodí. Viděli jsme, jak v Konstantinopoli propuká náhlé povstání. „Byzantinci obviní Alexia IV., že je jen nástrojem v rukou Benátčanů a připraví ho o život. Starý Izák umírá o několik dní později,“ řekl jsem. „Byzantinci najdou zetě vypuzeného císaře Alexia III. a posadí ho na trůn jako Alexia V. Tento zeť pochází ze slavného rodu Duků. Dandolo ztratil oba své loutkové císaře a je nepříčetný. Benátčané a křížáci se rozhodují dobýt Konstantinopol a vládnout v ní sami.“

Znovu jsem svůj houf turistů provedl scénami boje, který 8. dubna propukl. Požáry, vraždění, znásilňování, Alexios V. prchá, vetřelci drancují město. 13. duben v Hagii Sofii: křížáci ničí sedadla na kůru se dvanácti stříbrnými sloupky, rozbíjejí oltář, zmocňují se čtyřiceti kalichů a desítek stříbrných svícňů. Berou evangelium, kříže, oltářní tkaniny a čtyřicet kadidelnic z ryzího zlata. Bonifác z Montferratu, velitel křížáků, zabírá pro sebe císařský palác. Dandolo zabavuje čtyři obrovské bronzové koně, které přivezl před devíti sty lety z Egypta císař Konstantin, odveze je do Benátek a postaví před vchod do katedrály svatého Marka, kde jsou dodnes. Kněží, kteří jsou tu s křížáky, se pídí po relikviích: dvou třískách z pravého kříže, hlavici svatého kopí, hřebec, které držely Ježíše na kříži, a mnoha dalších předmětech po staletí uctívaných Byzantinci.

Z drancování jsme se přenesli do poloviny května. „Chystá se volba nového byzantského císaře,“ řekl jsem. „Nebude jím Byzantinec, ale člověk ze západu, Frank, Latinec. Dobytelé zvolili Balduina, hraběte flanderského. Jeho korunovační průvod uvidíme.“

Čekali jsme před Hagii Sofií. Uvnitř se Balduin Flanderský obléká do drahokamy posázeného pláště s vyšitými orlicemi; přijímá žezlo a zlaté jablko; pokleká před oltářem a je pomazán. Je korunován, usedá na trůn.

„Už přichází,“ řekl jsem.

Balduin, císař byzantský, oděný do třípytího šatu, který žhne, jako by byl v ohni, se na bílém koni vydává na cestu od katedrály do paláce. Obyvatelé Byzance neochotně, se smutkem na tvářích, vzdávají poctu cizáckému vladaři.

„Většina předních byzantských rodů uprchla,“ řekl jsem svým turistům, chtivým dalších bitev a dalších ohňů. „Šlechta se rozprchla do Malé Asie, Albánie, Bulharska a Řecka. Latinci tu budou vládnout padesát sedm let; Balduinova vláda

však bude krátká. Za deset měsíců povede vojsko proti byzantským vzbouřencům, bude jimi zajat a už se nikdy nevrátí.“

„A kdy ti křižáci pojedou do Jeruzaléma?“ zeptala se Chrystal Hagginsová.

„Tihle? Ti se nebudou obtěžovat nikdy. Někteří z nich tu zůstanou a budou vládnout kouskům bývalé Byzantské říše. Zbytek se vrátí domů, napěchovaný byzantskou kořistí.“

„Fascinující,“ řekla paní Hagginsová.

Odebrali jsme se na místo našeho noclehu. Padla na mě strašlivá únava. Svou práci jsem udělal. Ukázal jsem jim, jak Latinci dobyli Byzanc, tak jak to inzerují katalogy. Najednou jsem jejich tváře nedokázal snést ani o chvíli déle. Povečeřeli jsme a oni šli spát; nebo aspoň do postelí. Chvilí jsem počkal, poslechl si vášnivé steny slečny Pistilové a horlivé supění Bilba Gostamana, poslechl si protesty Palmyry, které prasák Sauerabend ve tmě osahával stehna, potlačil slzy vzteku a vzdal se svému pokušení. Dotkl jsem se časovače a vyskočil proti proudu. Do roku 1105. Za Pulcherii Dukou.

45. kapitola

Metaxas, jako vždycky, byl ochotný pomoci.

„Bude to pár dnů trvat,“ řekl. „Spoje tu fungují pomalu. Všechno musejí oblíhat poslové.“

„Mám tu počkat?“

„Proč? Máš přece časovač. Zkus skočit o tři dny dopředu, možná už všechno bude zařízené.“

Poskočil jsem o tři dny dopředu. „Všechno je zařízené,“ prohlásil Metaxas.

Podánilo se mu obstarat mi pozvání na večírek k Dukovým. Bude tam každý, kdo je nějak důležitý, od Alexia Komnéna níž. Vymysleli jsme pro mě falešnou totožnost. Měl jsem tvrdit, že jsem Metaxův bratranec z provincií, z Epiru. „Mluv s venkovským přízvukem,“ nabádal mě Metaxas. „Nech si téct víno po bradě, při jídle mlaskej. Budeš se jmenovat – áá – Niketas Hyrtakenus.“

Zavrtěl jsem hlavou. „To je moc nazdobené. To nejsem já.“

„Dobrá, tak tedy Georgios Hyrtakenus.“

„Georgios Markezinis,“ navrhl jsem. „To zní moc moderně.“

„Jim to bude znít provinciálně.“ řekl jsem a jako Georgios Markezinis jsem se vydal na večírek k Dukovým.

Před zářícími zdmi paláce Duků stály dva tucty varjažských strážů. Přítomnost žlutovousých severských barbarů, jádra císařské tělesné stráže, mi napověděla, že Alexios je již uvnitř. Vstoupili jsme. Metaxas si na večírek přivedl i svou krásnou a bujnou předkyni Eudokii.

Uvnitř mě čekal oslepující výjev. Hudebníci. Otroci. Stoly prohýbající se pod tíhou jídla. Víno. Nádherně odění muži a ženy. Skvostné mozaikové podlahy, čalouněné stěny obtěžkané zlatem prošívány látkami. Rafinovaný zvonivý smích. Třpyt ženské pleti pod téměř průhledným hedvábím.

Pulcherii jsem spatřil okamžitě. Ona spatřila mě.

Naše oči se setkaly, tak jako se setkaly tenkrát v tom krámě s cukrovinkami a kořením. Poznala mě, záhadně se usmála a mezi námi se opět vzdmula ta vlna energie. V nějaké pozdější době by mi pokynula vějířem. Zde si stáhla své drahokamy posázené rukavičky a zlehka jimi pleskla o levé zápěstí. Povzbudivé znamení? Na jejím vysokém, hladkém čele se skvěl zlatý kroužek. Měla naličené rty.

„Ten nalevo je její manžel,“ pošeptal mi Metaxas. „Pojď, představím tě.“

Prohlížel jsem si svého mnohokrátprapradědečka Leóna Duka a hrdost z toho, že mám tak významného předka, nahlodávala závist, kterou jsem k němu cítil jako k muži, jenž se každou noc mazlí s Pulcheriiniými řadry.

Studium mého rodokmenu mi řeklo, že je mu pětaticet, dvakrát tolik co jeho ženě. Vysoký, šedivější na spáncích, s nebyzantsky modrými očima, úhledně přistřiženou brádkou, vysokým úzkým nosem a tenkými, pevně staženými rty. Připadal mi střidmý, odměřený, nepopsatelně důstojný a napadlo mě, jestli náhodou nebude až nudně vznešený. Pohled na něj byl opravdu působivý a jeho krásně střižené tuniky, šperků, prstenů, přívěsků a spon se střidmost v žádném případě netýkala.

León celému shromáždění předsedal s klidem muže na svém místě, jednoho z nejvyšších šlechticů říše, hlavy své větve slavného rodu Duků. Jeho dům však byl prázdný, a možná právě to byl důvod těch stěžů znatelných příznaků zoufalství, které jako bych na jeho hezké tváři zahlédl. Jak jsme se k němu s Metaxem blížili, dolétl ke mně zbloudilý útržek rozhovoru dvou dvorních dam nalevo ode mě: „... a nemá děti; taková škoda, když všichni Leovi bratři jich mají tolik. A on je z nich nejstarší!“

„Ale vždyť Pulcherie je ještě mladá. Bude z ní dobrá rodička.“

„Jen aby vůbec někdy začala. Vždyť už je jí skoro osmnáct!“

Nejraději bych Lea uklidnil, řekl mu, že jeho setba pronikne až do jednadvacátého století, prozradil mu, že už za rok mu Pulcherie dá syna Niketa a později ještě Simeona, Jóanna, Alexandra a další, že Niketas zplodí šest dětí, mezi nimi vznešeného Nikefora, kterého jsem zahlédl o sedmdesát let dál po proudu, a že Nikeforův syn bude následovat vyhnáného vládce do Albánie, a potom a potom...

„Vaše Milosti, rád bych vám představil třetího syna sestry mě matky, Georgie Markezina z Epiru, který je po dobu zni mým hostem.“

„Přišel jste tedy zdaleka,“ řekl León Dukas. „Byl jste už někdy v Konstantinopoli?“

„Ne, nikdy,“ odpověděl jsem. „Je to nádherné město. Ty chrámy! Paláce! Lázně! Jídlo, víno, šaty! A ženy, ty krásné ženy!“

Pulcherie zčervenala a opět mi poslala ten svůj pokoutný úsměv, z té strany tváře, která byla jejímu manželovi odvrácená. Věděl jsem, že je má. Její sladká vůně doplula až ke mně. Cítil jsem, jak se mě zmocňuje touha a srdce se mi

rozbušilo.

„Císaře ovšem znáte,“ řekl León.

Elegantním pohybem ruky pokynul směrem k Alexiovi, který přijímal pocty na opačném konci sálu. Už jsem ho viděl: menší, zavalitý muž, na první pohled z císařského rodu. Kolem sebe měl kruh pánů a dam. Působil dojmem dobrotvého, světa znalého člověka, pravého dědice Césara, obránce civilizace v těchto temných dobách. Na Leovo naléhání jsem mu byl představen. Přivítal mě vřele, vykřikuje, že Metaxův bratranec je mu stejně drahý jako Metaxas sám.

Chvilí jsme strávili v rozhovoru, císař a já. Byl jsem nervózní, ale držel jsem se dobře, takže nakonec mi León řekl:

„Bavíte se s císařem, jako byste jich znal tučet, mladíku.“

Usmál jsem se. Přece se nepochlubím, že jsem několikrát zahlédl Justiniána, že jsem byl při křtu Theodosia II., Konstantina V., ještě nenarozeného Manuela Komnéna a mnoha dalších, že jsem za poslední noci Byzance klečel v Hagii Sofii nedaleko Konstantina XI., že jsem viděl, jak León Isaurijský vyhlašuje ikonoklasmus. Neřekl jsem mu, že jsem byl jedním z těch, kteří o pět století dřív na chvíli nasýtí hladovou díru císařovny Theodory. Zatvářil jsem se ostýchavě a řekl: „Děkuji vám Milosti.“

46. kapitola

Byzantské večírky bývaly vyplněny hudbou, tancem otrokyň, trochou jídla a spoustou pití. Noc se protancovala; svíčky byly už krátké; shromážděnou smetánku začínala zmáhat opilost. V houstnoucím šeru jsem se snadno seznamoval s členy slavných rodin, narážejíc na muže a ženy, jejichž jména byla Komnénos, Fókas, Skleros, Dalassenes, Botanieiatés, Tzimiskés a Dukas. Vedl jsem zdvořilostní rozhovory a sám sebe obdivoval svou výřečností. Pozoroval jsem nenápadně – ne však dostatečně nenápadně – probíhající přípravy cizoložství za zády opilých manželů. Popřál jsem dobrou noc císaři Alexiovi a obdržel pozvání, abych ho někdy navštívil v Blachernách, jen o kousek dál. Setřásl jsem Metaxovu Eudokii, která se dožadovala rychlého pomilování v zadním sále. (Nakonec sbalila jakéhosi Basilea Diogena, kterému muselo být aspoň sedmdesát.) Vyhýbavě jsem zodpověděl spoustu dotazů týkajících se mého „bratrance“ Metaxe, kterého sice všichni znali, ale jeho původ byl pro všechny záhadou. A potom, tři hodiny po příchodu, jsem zjistil, že konečně mluvím s Pulcherií.

Stáli jsme spolu tiše v koutě velkého sálu. Světlem nám sloužily jen dvě blikající svíčky. Zardívala se, zdála se být vzrušená, dokonce rozechvělá. Její ňadra se vzdouvala a horní ret zdobilo několik krůpějí potu. Ještě nikdy jsem neviděl takovou krásu.

„Podívejte,“ řekla. „Leo dříme. Svě víno má raději než většinu ostatních věcí.“

„Musí přece milovat krásu,“ oponoval jsem. „Obklopil se takovou záplavou.“

„Lichotníku!“

„Ne. Pokouším se vyjádřit pravdu.“

„Moc často se vám to asi nedaří. Kdo jste?“

„Markezinis z Epiru, Metaxův bratranec.“

„To jste mi toho moc neřekl. Mám na mysli, co hledáte v Konstantinopoli?“

Zhluboka jsem se nadechl. „Chci naplnit svůj osud; tím že najdu tu, kterou najít mám, tu, kterou miluji.“

To prošlo až k ní. Sedmnáctileté dívky jsou podobným řečem přístupné, dokonce i v Byzanci, kde dívky dospívají brzy a vdávají se ve dvanácti. Říkejte mi Heathcliff.

Nadechla se, cudně zkržila ruce na výšinách svých ňader a zachvěla se. Měl jsem dojem, že její zřítelnice se na okamžik rozzářily.

„To je nemožné,“ řekla.

„Nic není nemožné.“

„Můj manžel –“

„Spí,“ řekl jsem. „Dnes v noci, pod touto střechou –“

„Ne, nemůžeme.“

„Snažíte se přeparat osud, Pulcherie.“

„Georgie!“

„Jsme spolu svázáni poutem – poutem, táhnoucím se celými věky –“

„Ano, Georgie!“

Klid, mnohokrátprapravnuku, nemluv tolik. To je laciný časový zločin, pochválit se, že jsi z budoucnosti.

„Je to osud,“ zašeptal jsem. „Musí to být.“

„Ano! Ano!“

„Dnes v noci.“

„Ano, dnes v noci.“

„Zde.“

„Zde,“ řekla Pulcherie.

„Brzy.“

„Až odejdou hosté. Až bude Leo v posteli. Schovám tě v místnosti, která je bezpečná – přijdu za tebou.“

„Tys věděla, že se to stane,“ řekl jsem. „Ten den, kdy jsme se potkali v tom krámně.“

„Ano, věděla. Okamžitě. Jakým kouzlem jsi mne omámil?“

„Žádným, Pulcherie. To kouzlo nám vládne oběma. Táhne nás k sobě, dává tvar této chvíli, sprádá nitky našich osudů k tomuto setkání, rozbíjí hranice samotného času.“

„Mluvíš tak zvláštně, Georgie. Tak krásně. Určitě jsi básník.“

„Snad.“

„Za dvě hodiny budeš můj.“

„A ty má.“

„Provždy.“ Zachvěl jsem se, když jsem pomyslel na meč Časové patroly nade mnou. „Provždy, Pulcherie.“

47. kapitola

Přivolała sluhu a namluvila mu, že ten mladík z Epiru trochu přebíral a rád by se uložil v jednom z pokojů pro hosty. Dělal jsem přiměřeně malátného. Tak mě objevil Metaxas a popřál mi hodně štěstí. Potom jsem při světle svíčky putoval palácem Duků, až jsem byl uveden do prostého pokoje někde v zadním křídle. Jedinou výzdobou byla pravoúhlá mozaika uprostřed podlahy. Jediné úzké okno vpouštělo dovnitř proud měsíčního světla. Sluha mi přinesl umývadlo s vodou, popřál mi dobrou noc a odešel. Čekal jsem miliardu let.

Z dálky ke mně doléhaly zvuky veselí. Pulcherie nepřicházela.

Co když je to celé jen hra, napadlo mě. Žert. Mladá, ale světa znalá paní domu se chce trochu pobavit na účet bratrance z venkova. Nechá mě tady vrtět se a šírat až do rána, a pak pošle sluhu, aby mi dal snídani a vyprovodil mě ke dveřím. Nebo po několika hodinách řekne jedné ze svých otrokyň, aby šla sem a dělala ze sebe Pulcherii. Nebo mi pošle bezzubou babiznu a hosty nechá dívat se škvírami ve stěnách. Nebo...

Tisíckrát mě napadlo utéct. Stačí dotknout se časovače a vystřelit do roku 1204, kde spí bez ochrany Konrád Sauerabend, Palmyra Gostamanová, manželé Hagginsovi a další mí turisté.

Vypařit se? Teď, kdy všechno šlo tak hladce tak daleko? Co by mi asi řekl Metaxas, kdyby zjistil, že jsem ztratil nervy? Vzpomněl jsem si na Sama, svého černého guru, jak se mě zeptal: „Kdybys měl šanci ukojit touhu svého srdce, využil bys jí?“

Pulcherie byla touhou mého srdce; to jsem věděl. Znovu se mi vybavil Sam, jak říká: „Ty jsi totiž posera. A ti si spolehlivě vždycky vyberou tu nejméně žádoucí variantu.“

Tak dělej, mnohokrátprapravnuku. Ztrat' se odsud dřív, než ti tvá přesládlá prapředkyně stačí nabídnout svůj tmavý, pižmem vonící klín.

Vzpomněl jsem si na Emily, to děvče z genetického salónu obdařené jasnozřivostí. „Vyhýbej se lásce v Byzanci! Vyhýbej! Vyhýbej!“

Miloval jsem. V Byzanci.

Vstal jsem, tisíckrát obešel pokoj, postál u dveří a poslouchal slabý smích a vzdálené písně. Potom jsem se svlékl, každý kousek oděvu pečlivě složil a narovnal na podlahu vedle postele. Byl jsem nahý. Zbýval mi jen časovač, a tak jsem uvažoval o tom, jestli ho sundat taky. Co by tomu řekla Pulcherie, kdyby mi kolem pasu našla ten žlutohnědý plastický pás. Jak bych jí to vysvětlil?

Odepjal jsem časovač a vůbec poprvé za celou dobu svého působení proti proudu jsem se od něj odloučil. Zaplavil mě přívál opravdové hrůzy. Cítil jsem se víc než nahý, obnažený až na kost. Bez časovače kolem pasu jsem byl otrokem času jako ti všichni kolem. Kdyby měla Pulcherie v plánu nějaký krutý žert a já byl překvapen bez časovače na dosah, byl by to můj konec; neměl bych jak rychle uniknout.

Spěšně jsem se jím znovu opásal. Pak jsem se úzkostlivě, na všech místech umyl, očistil pro Pulcherii. nahý jsem stál vedle postele a čekal další miliardu let. Roztouženě jsem myslel na tmavě, nalité špičky jejich ňader, na hladkost kůže mezi jejími stehny. A moje mužství ožilo a nabylo natolik přehnaných rozměrů, že jsem byl pyšný a styděl se zároveň. Nechtěl jsem, aby Pulcherie vstoupila a našla mě takhle, jak stojím vedle postele a mezi nohama mi pučí ten svalnatý kmen. Vypadal jsem jako nahnutá třínožka; přivítat ji takto by bylo příliš hrubé, příliš přímočaré. Rychle jsem se znovu oblékl. Připadal jsem si jako blázen. A čekal další miliardu let. Štěrbinou okna jsem viděl, jak se světlo měsíce proplétá s probouzejícím se svítáním.

Dveře se otevřely, do pokoje vešla Pulcherie a zavřela za sebou na závoru.

Seřetla ze sebe všechna ta těžká líčidla, odložila všechny šperky kromě jednoho zlatého na prsou a převlékla se z večerních šatů do lehkého hedvábného závoje. I v tom šeru jsem poznal, že je pod ním nahá a pohled na ladné křivky jejího těla mě rozpálil skoro k šílenství. Připlula ke mně.

Vzal jsem ji do náruče a pokusil se ji políbit. Neznala líbání. Pozice, kterou si člověk pro spojení úst musí osvojit, jí byla cizí. Musel jsem si ji srovnat. Lehce jsem ji naklonil hlavu. Usmála se, zmatená ale zvědavá.

Naše rty se dotkly. Můj rozechvělý jazyk se pohnul vpřed. Zachvěla se a přitiskla své tělo pevně k mému. Teorii líbání si osvojovala rychle. Mé ruce sklouzly dolů k jejím ramenům. Když jsem z ní stáhl závoj a ona zůstala nahá, lehce se zachvěla.

Přepočítal jsem její ňadra. Dvě. Růžovoučké čepičky. Nataženýma rukama jsem poměřil její pŕlky. Správná velikost.

Konečky prstů jsem jí přejel po stehnech. Nádherná stehna. Obdivoval jsem se dvěma hlubokým jamkám v kříži.

Byla současně stydlivá a žádostivá. Skvostná kombinace.

Když jsem se svlékl, všimla si časovače, šklubla za něj, ale o vysvětlení nepožádala; její ruce sklouzly níž. Spolu jsme padli na postel.

Víte, sex je vážně směšná věc. Myslím tím vlastní fyzický akt. To, čemu se v románech ze dvacátého století říká „milování“ je to, čemu se říká „spaní spolu“. Chci vás navést, abyste se zamysleli nad tím, kolik literárního úsilí bylo vynaloženo na psaní rapsodií na šukání. A co to vlastně obnáší.

Vezměte tuhle krátkou, neohebnou, masitou hůlku, vsuňte ji do tohoto kluzkého žlábků a tak dlouho tahejte sem a tam, dokud se nevytvoří dostatečný náboj, aby došlo k vybití. Jako když se rozdělává oheň třením hůlky o prkno. Vážně, vůbec nic na tom není. Lep A zasuňte do drážky B. Vibrujte tak dlouho, až bude hotov.

Podívejte se na ten akt a poznáte, jak je absurdní. Zadek houpající se nahoru dolů, mlácení nohama, tlumené steny, zrychlování a zpomalování – dá se jakožto centrální akt vládnoucí lidským citům vymyslet něco stupidnějšího? Ovšemže ne. Tak proč je pro mě tato upocená činnost s Pulcherií tak důležitá? (A možná i pro ni.) Mám takovou teorii, podle níž je skutečný význam sexu, dobrého sexu, jen symbolický. Je to něco víc, než pouhý fakt, že z toho bušení a trkání vytěžíte chvilkové polechtání „rozkoše“. Stejně rozkoše přece můžete dosáhnout, aniž byste se namáhali sháněním partnera, a přesto to není stejné, nemám pravdu? Ne, sex je doopravdy víc než zaškubání v rozkroku; je to oslava duševní jednoty, vzájemné důvěry. V posteli si říkáme: Oddávám se ti v očekávání, že mi dáš radost a já se pokusím dát radost tobě. Říkejme tomu společenská dohoda. A to vzrušení spočívá v té dohodě, ne v rozkoši, kterou se platí. Také se říká, zde je mé nahé tělo se všemi jeho nedostatky, které ti odhaluji s důvěrou, neboť vím, že se jim nebudeš vysmívat. Také se říká: přistupuji na intimní styk s tebou, přestože vím, že od tebe mohu dostat nějakou špinavou nemoc. Chci to risknout, protože jsi to ty. A ženy také říkávaly – aspoň do devatenáctého nebo do počátku dvacátého století, otevírám se ti, i když to může mít za devět měsíců nejružnější biologické následky. Tohle všechno je podstatnější než rychlé vybití se. To je důvod, proč mechanické masturbační pomůcky sex nikdy nenahradily a nikdy nenahradí. To je důvod, proč to, co probíhalo mezi mnou a Pulcherií Dukou toho rána roku 1105, bylo daleko významnější, než to, co se dělo mezi mnou a císařovou Theodorou o půl tisíciletí dřív. Významnější než to, co se dělo mezi mnou a bůhvíkolika dívkami o celé tisíciletí později. Do Theodory, do Pulcherie i do všech těch dívek jsem vychrslťl přibližně stejné množství kubických centimetrů slané tekutiny, ale s Pulcherií to bylo jiné. S Pulcherií bylo naše vyvrcholení jen symbolickým zpečetěním něčeho většího. Byla pro mě ztělesněním krásy a půvabu a to, jak lehce se mi vzdala, že mě udělalo císaře mocnějšího, než byl Alexios. Na mém vytrysknutí a její chvějivé odpovědi nezáleželo ani z jedné desetině tolik, jako na skutečnosti, že tím, co nás svedlo dohromady, byla důvěra, víra, sdílená touha a – láska. To je jádro mé filozofie. Stojím před vámi odhalený jako nahý romantik. Toto je hloubka, kterou jsem vytěžil ze všech svých zkušeností: sex s láskou je lepší, než sex bez lásky. Q. e. d. Pokud máte zájem, mohu také dokázat, že být zdravý je lepší než být nemocný a mít peníze je víc než nemít nic. Mé schopnosti abstraktního myšlení jsou neomezené.

48. kapitola

Přestože se nám podařilo to filozofické stanovisko obhájit celkem přesvědčivě, dokázali jsme si jeho pravdivost o půl hodiny později znova. Opakování je matka moudrosti. Poté jsme leželi vedle sebe a sladce žhnuli. Byla to chvíle, ve které se sluší partnerce nabídnout travu a vyzkoušet jiný druh spojení, ale to tady nepřicházelo v úvahu. Chybělo mi to. „Tam, odkud přicházíš, je to hodně jiné?“ zeptala se. „Myslím lidé, jak se oblékají, jak mluví.“ „Hodně jiné.“ „Cítím v tobě něco velice zvláštního, Georgie. Třeba to, jak jsi mě držel v posteli. Abys mi rozuměl, ne že bych v těchto věcech byla zkušená. Ty a Leo jste jediní muži, které jsem kdy měla.“ „Je to možné? V očích se jí zablesklo. „Myslíš si o mně, že jsem nějaká děvka?“ „To samozřejmě ne, ale –“ zasekl jsem se. „V mojí zemi každá dívka pozná mnoho mužů, než se vdá,“ řekl jsem zoufale. „A nikdo proti tomu nic nemá. Je to běžné.“ „Tady ne. Hlídnají nás dobře. Mě provdali ve dvanácti, takže jsem si volnosti užila jen krátce.“ Přimhouřila oči, sedla si a naklonila se nade mne, aby se mi mohla podívat do očí. „Opravdu jsou tam u vás ženy tak zhýralé?“ „Opravdu, Pulcherie, jsou.“ „Ale vždy jsi Byzantínek! Ne nějaký barbar ze severu! Jak to může být dovoleno, mít tolik mužů?“ „Je to takový zvyk.“ Nepřesvědčivé. „Možná ve skutečnosti nejsi z Epiru,“ nadhodila. „Možná přicházíš ze vzdálenějších končin. Musím ti to znovu říct, připadáš mi velice zvláštní, Georgie.“ „Nenazývej mě Georgiem. Říkej mi Jude,“ pravil jsem směle. „Jude?“ „Jude.“ „Proč bych ti tak měla říkat?“ „Protože je to mé vnitřní jméno. Mé pravé jméno; jméno, které cítím. Georgios je jen – prostě jen jméno, které používám.“ „Jud. Jud. Takové jméno jsem nikdy neslyšela. Ty jsi z cizí země. Jsi!“ Usmál jsem se jako sfinga. „Miluju tě,“ řekl jsem, abych změnil téma a začal si hrát s jejími bradavkami. „Tak zvláštní,“ zašeptala. „Tak jiný. A přesto od prvního okamžiku cítím, jak mě to k tobě táhne. Víš, už dlouho jsem snila o tom, že takhle zhrším, ale nikdy jsem nenašla tu odvahu. A že jsem měla nabídky, tucty nabídek, ale vždycky se mi zdálo, že to nestojí za to. A potom jsem spatřila tebe a našla v sobě ten oheň, ten – ten hlad. Proč? Řekni mi, proč? Nejsi ani víc, ani míň přitažlivý, než spousta mužů, kterým jsem se mohla dát, a přesto jsi to byl ty. Proč?“ „Byl to osud. Už jsem ti to říkal. Neodolatelná síla táhnoucí nás k sobě navzdory –“ „– stoletím –“ „– mořím,“ dořekl jsem nepřesvědčivě. „Přijdeš za mnou znovu?“ zeptala se. „Znovu, znovu a znovu.“

„Najdu způsob, jak se budeme moci scházet. Leo se to nikdy nedoví. Tráví tolik času v bance – víš, je jedním z představenstva – řešením jiných záležitostí a s císařem, že si mě skoro ani nevšimá. Jsem jedna z mnoha jeho krásných hraček. Budeme se scházet, Jude, budeme spolu poznávat rozkoše a –“ v jejích tmavých očích se zablesklo – „a možná mi uděláš děťátko.“

Cítil jsem, jak se nebesa nade mnou rozestupují a z nich se sypou hromy a blesky.

„Jsme manželé už pět let a já ještě nemám dítě,“ pokračovala. „Nechápu to. Nejdřív jsem možná byla moc mladá byla jsem tak mladá – ale ani teď, nic. Nic. Udělej mi dítě, Jude. Leo ti bude vděčný – chci říct, že bude šťastný, bude si myslet, že je jeho – ty jako bys dokonce v sobě měl cosi z Duků, ty tvoje oči, nemohlo by se nic stát. Myslíš, že jsme si dnes udělali děťátko?“

„Ne,“ řekl jsem.

„Ne? Jak si můžeš být tak jistý?“

„Můžu,“ řekl jsem a pohladil její hebkou pleť. Ale nech mě dvacet dnů bez pilulky a mohl bych ti jich nadělat spoustu, Pulcherie! A zauzlovat předivo času tak, že by ho už nikdo nerozmotal. Stát se svým vlastním mnohokrátprapradědkem? Jsem snad sémě své vlastní setby? Ohnul se čas zpátky, aby vyplivl mě? Ne. Z toho bych se nikdy nedostal. Dám Pulcherii poznat vášeň, ale porodní bolesti ne.

„Svitá,“ zašeptal jsem.

„Měl bys odejít. Kam ti můžu posílat vzkazy?“

„K Metaxovi.“

„Dobře. Sejdeme se ode dneška za dva dny, ano? Všechno zařídím.“

„Jsem tvůj, kdykoli řekneš, Pulcherie.“

„Za dva dny. Ale teď už běž. Ukážu ti cestu.“

„To je příliš nebezpečné. Služebnictvo už bude mít napilno. Běž do svého pokoje, Pulcherie. Zvládnou se odtud dostat sám.“

„Ale – to nejde –“

„Znám cestu.“

„Opravdu?“

„Přisahám,“ řekl jsem.

Chtělo to trochu přemlouvání, ale nakonec jsem ji přesvědčil, aby se rizika spojeného s vyváděním mě z paláce zřekla. Ještě jednou jsme se políbili a ona se zahalila. Popadl jsem ji za ruku a přitáhl ji k sobě, pak jsem ji pustil a ona vyšla z místnosti. Počítal jsem do šedesáti. Potom jsem nastavil časovač a skočil o šest hodin proti proudu. Zábava byla v nejlepším. Nenápadně jsem prošel budovou, vyhýbaje se sálu, v němž mě o něco mladší já rozmlouvalo s císařem Alexiem. Palác Duků se mi podařilo opustit bez povšimnutí. Ve venkovní tmě, nedaleko nábrežní zdi lemující Zlatý roh, jsem znovu nastavil časovač a sjel po proudu do roku 1204. Pospíšil jsem si do hostince, v němž jsem zanechal spící turisty. Dorazil jsem tam ani ne tři minuty po mém zmizení do éry Pulcherie – a připadalo mi to jako spousta dní. Všechno jak má být. Žhavá noc vášně byla za mnou, má duše prostá tužeb a já zpátky u své práce. Nikdo si ničeho nevšiml. Zkontroloval jsem postele.

Manželé Hagginsovi, v pořádku. Manželé Gostamanovi, v pořádku. Slečna Pistilová a Bilbo, v pořádku. Palmyra Gostamanová, v pořádku. Konrád Sauerabend, v pořádku? Ne. Konrád Sauerabend Sauerabend tam nebyl. Byl pryč. Jeho postel byla prázdná. Během těch tří minut mé nepřítomnosti se někam vytratil. Kam? Cítil jsem, jak začínám propadat panice.

49. kapitola

Klid. Klid. Třeba si jen odskočil na záchod, nic víc, hned bude zpátky.

Článek I: Průvodce musí mít neustále přehled o všech turistech svěřených do jeho péče. Trest...

V doutnajícím krbu jsem zažehl pochodeň a seběhl do sálu.

Sauerabende? Sauerabende? Nemočí. Nešmejdi po kuchyni. Nemotá se ve vinném sklípku.

Sauerabende? Kde sakra seš, ty prase.

Na rtech jsem ještě cítil chuť rtů Pulcheriinych. Její pot se mísil s mým a její vlhkost mi slepovala chloupky. Má duše se dál opájela lahodností zakázaných radostí transtemporálního incestu.

Za tohle mě Časová patrola zruší, napadlo mě. Já jim řeknu: „Ztratil se mi turista,“ a oni na mě: „Jak se to stalo?“ a já jim povím: „Na tři minuty jsem opustil místnost a on zatím zmizel,“ a oni: „Ták, na tři minuty? Vy nevíte, že nemáte...“ a já do toho vpadnu: „Byly to jenom tři minuty. Proboha, přece po mně nemůžete chtít, abych je hlídal čtyřicet hodin denně!“ To sice uznají, ale stejně si budou muset prohlédnout záznam a při zpětném přehrávání přijdou na to, jak si lehkomyšlně odskakuji do nějakého jiného okanzíku časového proudu, vystopují mě do roku 1105, najdou mě s Pulcherií a zjistí, že jsem se jako průvodce provinil nejen nedbalostí, ale navíc se dopustil incestu se svou mnohokrátprapra...
Klid. Klid.

Klid. Klid.

Teď rychle na ulici. Vzít pochodeň a posvítit si kolem. Sauerabende? Sauerabende? Sauerabend nikde.

Kdybych byl Sauerabend, kam bych si to namířil?

K nějaké dvanáctileté byzantské dívence. Ale jak bych zjistil, kde ji hledat? Jak bych se dostal do domu? Ne. Ne. To určitě neudělal. Ale kde potom je? Potlouká se po městě? Vyšel si na čerstvý vzduch? Měl by spát. Chrápat. Ne. Došlo mi, že když jsem je opouštěl, Sauerabend nespál. Nechrápal. Obtěžoval Palmyru Gostamanovou. Pospíšil jsem si zpátky do hostince. Pobíhat nazdařbůh po Konstantinopoli a hledat ho nemělo smysl.

V rostoucí panice jsem probudil Palmyru. Protřela si oči, cosi zakňourala a zamrkala. Světlo pochodně se odrazilo od její nahé ploché hrudi.

„Kam šel Sauerabend?“ zašeptal jsem ne moc vlídně.

„Řekla jsem mu, aby mi dal pokoj. Že mu tu věc ukousnu, jestli mě nepřestane obtěžovat. Ruku měl až tady a...“

„Jo, ale kam odešel?“

„Nevím. Prostě vstal a odešel. Byla tu tma. Usnula jsem snad za dvě minuty nato. Kvůli tomu jste mě musel budit?“

„No, aspoň něco,“ zavrčel jsem. „Spi dál.“

Klid, Judsone, klid. Tohle se přece dá vyřešit snadno. Kdybys nebyl tak splašenější, napadlo by tě to už dávno. Proč nevrátit Sauerabenda do místnosti stejně, jako jsi vrátil do života Marge Hefferinovou.

Jistě, je to protizákonné. Průvodci nemají s časovými opravami co dělat. To je práce pro Patrolu. Ale tohle bude jen taková opravička. Zvládneš ji rychle a nikdo se nic nedoví. U Hefferinové sis s opravou taky poradil sám, ne? No jo, jo. Je to tvoje jediná naděje, Jude.

Sedl jsem si na kraj postele a pokusil se naplánovat, co podniknu dál. Noc s Pulcherií otupila ostří mého intelektu.

Mysli, Jude. Mysli jak nikdy předtím.

Soustředil jsem se ze všech sil.

Kolik bylo, když jsi vystřelil do roku 1105?

Za čtrnáct minut půlnoc.

Kolik bylo, když ses vrátil po proudu do roku 1204?

Za jedenáct minut půlnoc.

Kolik je teď?

Za minutu půlnoc.

Kdy tedy Sauerabend vyklouzl z místnosti?

Někdy mezi čtrnáctou a jedenáctou minutou před půlnocí.

Takže, o kolik se musíš vrátit proti proudu, abys ho zadržel?

Asi o třináct minut.

Uvědomuješ si, že jestli skočíš zpátky o víc než třináct minut, narazíš na své předchozí já, jak se chystá odcestovat do roku 1105? To je paradox duplikace.

Musím to risknout. Už teď jsem v horším průšvihů.

Tak skoč a dej všechno do pořádku.

Už jdu na to.

Skok jsem pečlivě načasoval a přenesl se proti proudu o třináct minut bez několika sekund. S uspokojením jsem si povšimnul, že mé dřívější já už je pryč. Sauerabend však ne. Ten hnusný sviňák byl ještě v místnosti a seděl na posteli zády ke mně.

Zadržet ho bude víc než jednoduché. Prostě mu zakážu odejít a ty tři minuty ho tady zdržím. Tak jeho odchod zruším. V okamžiku, kdy se vrátí mé dřívější já jedenáct minut před půlnocí – se šoupnu o deset minut po proudu a vrátím se tam, kam v časovém toku patřím. Sauerabend tak bude po celou tu nebezpečnou dobu začínající čtrnáct minut před půlnocí neustále střežen průvodcem (v jednom či druhém vtělení). Ve chvíli, kdy přeskočím své vracující se já, dojde k chvilkovému zdvojení, ale ztratím se z jeho časového horizontu tak rychle, že si pravděpodobně ničeho nevšimne. A všechno bude, jak má být.

Tak. Výborně.

Vykročil jsem přes místnost k Sauerabendovi, s úmyslem zahradit mu cestu, kdyby se pokusil odejít. Jak tam seděl na posteli, otočil se a spatřil mě.

„Vy jste zpátky?“ řekl.

„To si pište. A ne –“

Položil ruku na svůj časovač a zmizel.

„Počkat!“ zařval jsem a probudil všechny kolem. „To nemůžete! To nejde! Turistický časovač ne –“

Můj hlas se utopil v blekotání bláznů. Sauerabend byl pryč; před mýma očima se přenesl v čase. Vyřváváním na místě, kde měl být, ho zpátky nedostanu. Vída ho, odporného podlého hajzla! Tak dlouho si s časovačem hrál a vychloubal se, že ho dokáže předělat, aby fungoval podle jeho přání, až nějak zkratoval zapečetění a dostal se k ovládnutí...

Teď to teprve byl zmatek nad zmatek. Uprchlý turista s aktivovaným časovačem, skákající si, kam ho napadne – to byla přímo monstrózní hudlařina! Byl jsem zoufalý. Časová patrola ho samozřejmě dostane dřív, než stačí spáchat víc vážnějších časových zločinů, ale já si za to, že jsem ho nechal zmizet, nepochybně taky přijdu na své.

Jestli ho nechtnu dřív, než stačí zmizet.

Od okamžiku, kdy jsem sem vskočil, abych zabránil Sauerabendovi v jeho odchodu, uplynulo padesát šest sekund.

Bez dalšího váhání jsem nastavil časovač na šedesát sekund zpátky a skočil. Sauerabend tam byl zas a seděl na posteli. Bylo tam i mé druhé já a zíralo přes pokoj na něj. Byli tam i ostatní turisté – spící, dosud neprobuzení mým výkřikem.

Výborně. Je nás víc. Máme ho.

S úmyslem chytit mu ruce a zabránit mu ve skoku jsem se vrhl na Sauerabenda.

Otočil se ve stejném okamžiku, kdy jsem se pohnul, a ďábelsky rychle sáhl na časovač. Skočil. Byl pryč. Zmrazený šokem, válel jsem se po jeho prázdné posteli.

Ten druhý Jud na mě vyvalil oči a řekl: „Odkud ses tu sakra vzal?“

„Jsem šestapadesát sekund před tebou. První šanci popadnout ho za límec jsem prošvihl, a tak jsem skočil zpátky, abych to zkusil podruhé.“

„A jak vidím, prošvihl to znova.“

„Tak nějak.“

„A navíc nás zdvojl.“

„To se aspoň dá napravit,“ řekl jsem. Zkontroloval jsem čas. „Za dalších třicet sekund skočíš o šedesát sekund zpátky a zařadíš se do časového toku.“

„Prd leda,“ řekl Jud B. „Co tím chceš říct?“

„Co z toho? Sauerabend už bude pryč, nebo se na to bude chystat. A já ho stejně nechytím, je to tak?“

„Ale ty to musíš udělat,“ řekl jsem.

„Proč?“

„Protože jsem to na odpovídajícím místě toku udělal já.“

„Tys k tomu ale měl důvod,“ namítl on. „Sauerabend ti právě pláchl a tys chtěl skočit o minutu zpátky a zkusit ho chytit znova. Ale mě dokonce ani neměl příležitost pláchnout. A navíc, proč se trápit tokem času. Ten už je beztak vzhůru nohama.“

Měl pravdu. Padesát šest sekund uplynulo. Právě teď nastal ten okamžik, kdy jsem se poprvé pokusil zabránit Sauerabendovi v úniku; Jud B, který zřejmě právě teď prožíval minutu, kterou jsem já prožil před Sauerabendovým prvním zmizením, ji strávil úplně jinak než já. Všechno jsem to zpackal. Stvořil jsem si dvojníka, který odtud nezmizí, který nemá kam jít. Do půlnoci zbývalo třináct minut. Za další dvě tu budeme mít třetího Juda – toho, který se vrátí z Pulcheriiny náruče, aby v první řadě zjistil, že chybí Sauerabend. On svůj osud měl: deset minut tu zmateně pobíhat a potom, jednu minutu před půlnocí, skočit zpátky do čtrnácté minuty před půlnocí a odstartovat celou tu řadu zmatků vrcholící námi dvěma.

„Musíme odtud vypadnout,“ řekl Jud B. „Dřív, než on se vrátí.“

„To je fakt. Protože jestli nás uvidí, třeba se nikdy nedostane k tomu, aby skočil do čtrnácté minuty před půlnocí, a tak –“

„– by nás dva mohl zrušit.“

„Ale kam půjdeme?“

„Co kdybychom skočili o tři, čtyři minuty zpátky a zkusili Sauerabenda chytit společně.“

„To nepůjde. Tak přeskočíme dalšího z nás – toho, který se chystá k Pulcherii.“

„No a? Jen co budeme mít Sauerabenda na lopatkách, ať si jde.“

„To taky nepůjde. Jestli nám Sauerabend znovu upláchne, vyvoláme další změnu v toku a možná si k sobě stvoříme třetího. A tak spustíme efekt zrcadlového sálu, ve kterém se budeme odrážet sem a tam, až nás v tomhle pokoji bude milión. Jak má časovač, jsme na něj krátkí.“

„To je fakt,“ uznal jsem a v duchu jsem litoval, že dřív, než bylo pozdě, nezmizel tam, kam patřil.

Do půlnoci zbývalo dvanáct minut.

„Máme šedesát sekund na to, abysme odtud vypadli. Kam půjdeme?“

„Určitě ne zpátky, zkusit znovu chytit Sauerabenda.“

„Jasně.“

„Ale musíme ho najít.“

„To jo.“

„Ale on může být úplně kdekoliv.“

„To jo.“

„V tom případě na to my dva nestačíme. Musíme sehnat pomoc.“

„Metaxe.“

„Jo. A možná Sama.“

„Jo. Co takhle Capistrana?“

„Je k dispozici?“

„Kdo ví? Můžeme to zkusit. A Buonocora. A Jeffa Monroa. Tohle je ale křížovka.“

„To jo,“ řekl jsem. „Poslyš, zbývá nám jednom deset sekund. Rychle za mnou!“

Vyletěli jsme z místnosti a zadem seběhli dolů. S příchodem Juda z jedenácté minuty před půlnocí jsme se minuli o pár sekund. Skrčili jsme se do tmavého výklenku pod schody a mysleli na toho, který byl o patro výš a zjišťoval Sauerabendovu nepřítomnost. „Tohle chce týmovou práci,“ řekl jsem. „Ty sebou hodíš proti proudu do roku 1105, najdeš Metaxe a vysvětlíš mu, co se stalo. Potom seženeš posily a všechny zaměstnáš pátráním po Sauerabendovi, který je někde v časovém proudu.“

„A co ty?“

„Já zůstanu tady,“ řekl jsem. „Do jedné minuty před půlnocí. V tom okamžiku ten nahoře skočí o necelých třináct minut zpátky, aby se podíval po Sauerabendovi –“

„– a nechá své lidi bez dozoru –“

„– jo, a někdo tu s nimi musí zůstat, takže hned, jak zmizí, vyjdu nahoru a zapadnu do hlavní identity Juda Elliotta coby jejich průvodce. A zůstanu tam v normální bázi, dokud se od tebe nedozvím, co dál. Platí?“

„Platí.“

„Tak do práce.“

Do práce se dal on. Já se schoulil do klubíčka a roztřásal se zděšením. Najednou to na mě všechno padlo. Sauerabend byl fuč, já si paradoxem duplikace stvořil své druhé já a za jediný večer jsem spáchal víc časových zločinů, než jsem byl schopný vyjmenovat a...

Bylo mi do breku.

V té chvíli jsem to nevěděl, ale zmatek teprve začínal.

50. kapitola

Za minutu půlnoc jsem po schodech vyšel nahoru a vzal na sebe bytí tím pravým Judem Elliottem. Když jsem vcházel do pokoje, připustil jsem si naivní naději, že najdu všechno zpátky, jak má být, včetně Sauerabenda v jeho posteli. Ať se to nějak spraví, modlil jsem se. Ale Sauerabend v místnosti nebyl.

Znamenalo to, že nebude nikdy nalezen?

Určitě ne. Možná, aby se předešlo dalším zmatkům, bude k výpravě navrácen o kousek po proudu, řekněme v prvních hodinách nového dne nebo před svítáním. Nebo bude možná navrácen do okamžiku, ze kterého skočil – to je přibližně třináct minut před půlnoc, ale já si díky nějakému záhadnému fungování paradoxu přechodové nespojitosti, který mě drží mimo systém, jeho návrat zatím neuvědomím.

Nevěděl jsem. Dokonce jsem ani nechtěl vědět. Chtěl jsem jen to, aby byl Konrád Sauerabend nalezen a navrácen na odpovídající místo v čase dřív, než si něčeho všimne Patrola a dá mi co proto.

Spánek nepřicházel v úvahu. Zničeně jsem poklel na okraj postele a čas od času vstával, abych zkontroloval výpravu. Gostamanovi spali. Higginsi spali. Palmyra, Bilbo i slečna Pistilovi spali.

O půl třetí v noci se ozvalo tiché zaklepání na dveře. Vyskočil jsem a trhnutím je otevřel.

Stál tam ten druhý Jud Elliott.

„Kdo jsi?“ zeptal jsem se mrzutě.

„Ten, který tu byl předtím. Ten, který šel pro pomoc. Víc už nás snad není, nebo je?“

„Myslím, že ne.“ Vyšel jsem za ním na chodbu.

„Tak co? Co se děje?“

Byl zanedbaný a neholený. „Byl jsem pryč týden. Všichni hledáme po i proti proudu.“

„Kdo?“

„Nejdřív jsem šel za Metaxem do roku 1105, jak jsi mi řekl. Dělá pro nás všechno, co může. Ze všeho nejdřív zapojil všechny své sluhy, aby vypátrali, jestli se v roce 1105 nebo někde v té době nenajde někdo odpovídající popisu Sauerabenda.“

„Řek bych, že to nemůže být na škodu.“

„Za pokus to stojí,“ přisvědčilo moje dvojče. „Potom Metaxas sjel po proudu do současnosti a zavolal Samovi, který se okamžitě přihnul z New Orleansu a přivezl s sebou i Sida Buonocora. Dál zburoval Kolena, Gomperse, Plastira, Pappasse – všechny byzantské průvodce, celé osazenstvo. Aby nebyly problémy s diskontinuitou, neobrátili se na nikoho, kdo má dřívější přítomnostní bázi než prosinec 2059, a stejně je nás slušná banda. Co děláme teď a co jsme dělali celý minulý týden, je to, že procházíme roky jeden za druhým a pátráme po Sauerabendovi, vyptáváme se na tržnicích, hledáme stopy. Jel jsem v tom osmnáct, dvacet hodin denně. Ostatní stejně tak. Je to fantastické, co pro nás dělají.“

„To teda jo,“ řekl jsem. „A jaká je pravděpodobnost, že ho najdeme?“

„Těžko říct. Zatím vycházíme z toho, že neopustil oblast Konstantinopole, i když mu nic nemůže zabránit, aby si nezajel po proudu do roku 2059, neskočil si do Vídně nebo do Moskvy a znovu nezmizel proti proudu. Musíme to zkoušet dál. Jestli nebude v byzantském období, prolezeme turecké a předbyzantské; pak teprve dáme echo průvodcům na jiných trasách, aby se po něm dívali a –“

Svalil se. Byl vyčerpaný.

„Hele, musíš si trochu odpočinout. Vrať se do roku 1105 a na pár dnů se usad' u Metaxe. Až si odpočineš, vrátíš se sem a v pátrání budu pokračovat já. Můžeme se tak střídat donekonečna. Tuhle noc v roce 1204 si necháme jako styčný bod. Kdykoli se se mnou budeš chtít sejít, skočíš do téhle noci, takže spolu neztratíme kontakt. Může nám to trvat věčnost, ale do rána bude Sauerabend zpátky u ostatních.“

„Fajn.“

„Takže je všechno jasné? Pár dní si odpočineš u Metaxe a za půl hodiny se sem vrátíš. Pak půjdu já.“

„Jasně,“ řekl a vyšel na ulici, odkud skočil.

Vrátil jsem se do místnosti a pokračoval v melancholickém bdění. Ve tři ráno byl Jud B zpátky. Vypadal jako nový člověk. Oholený, párkrát vykoupaný, převlečený, bylo vidět, že si dopřál hojně spánku. „Tři dny v klidu u Metaxe,“ řekl. „Paráda.“

„Vypadáš skvěle. Až moc skvěle. Doufám, že ses netočil kolem Pulcherie a nelaškoval s ní.“

„Vidíš, to mě ani nenapadlo. Ale co kdybych? Ty jeden hajzlíku, chceš mi snad vyhrožovat, abych ji nechal být?“

„Nemáš žádné právo –“ vyhrkl jsem.

„Já jsem ty, jestli o tom nevíš. Nemůžeš žárlit sám na sebe.“

„Asi máš pravdu,“ přiznal jsem. „Bylo to ode mě hloupé.“

„A ode mě ještě hloupější,“ řekl on. „Když už jsem tam byl, měl jsem se stavit.“

„No nic, teď je řada na mně. Nějakou dobu se budu věnovat pátrání, a pak si zajedu odpočinout do vily, zotavím se a možná si i trochu povyrazím s naší milovanou. Doufám, že proti tomu nebudeš nic mít.“

„Půl na půl,“ povzdechl si. „Je tvoje stejně jako moje.“

„Přesně tak. Až to všechno zvládnou, vrátím se sem, dejme tomu ve čtvrt na čtyři. Jasný?“

Abychom se vyhnuli diskontinuitám, srovnali jsme si časový rozvrh pro rok 1105. Nechtěl jsem se tam objevit v době, kdy tam byl ještě on, anebo hůř, dřív než tam vůbec dorazil. Potom jsem vyšel z hostince a skočil proti proudu. V roce 1105 jsem si najal vůz a nechal se zlatým podzimmím dnem dovézt do vily. Zarostlý Metaxas s kalnýma očima mě na verandě uvítal otázkou: „Který jsi, Áčko nebo Běčko?“

„Áčko. Běčko to vzalo za mě v té hospodě v dvanáctistém čtvrtém. Jak pokračuje pátrání?“
„Bídně,“ řekl Metaxas. „Ale naděje umírá poslední. Jsme všichni s tebou. Pojď dál, pozdravit pár starých přátel.“

51. kapitola

„Strašně mě mrzí, že jsem vás do toho zatáhl,“ řekl jsem. Lidé, kterých jsem si na světě vážil nejvíc, se uchechtli, zasmáli, zašklebili, odplivli si a řekli: „Tss, to nic.“

Byli rozcuchaní a špinaví. To, co pro mě dělali, byla únavná a nevděčná práce – a bylo to na nich vidět. Nejráději bych je objal všechny najednou. Černého Sama, Jeffa Monroa s tvárným obličejem a na pohled vychytralého Sida Buonocora, Pappa, Koletta, Plastira. Načrtli časovou osu a značili do ní období, v nichž Sauerabenda nenašli. Bylo jich hodně.

„Netrap se, kluku,“ řekl Sam. „Dostaneme ho.“

„Připadám si hrozně. Připravil jsem vás o dovo-“

„Mohlo se to stát každému z nás,“ zarazil mě Sam.

„Nebyla to tvoje chyba.“

„Že ne?“

„Sauerabend si přešteloval časovač za tvými zády, ne? Jak jsi tomu mohl zabránit?“ Sam se zašklebil. „Musíme ti pomoci. Nevíme, kdy se to samé stane nám.“

„Jeden za všechny, všichni za jednoho,“ pronesl Madison Jefferson Monroe.

„Myslíš, že jsi první průvodce, kterému pláchl klient?“ zeptal se Sid Buonocore. „Nebud' blbej. Ty časovače dokáže předělat na ruční ovládání každé, kdo se vyzná v teorii Benchleyova efektu.“

„Nikdy mi neřekli –“

„On se s tím nikdo moc nechlubí. Ale stává se to. Pětkrát, šestkrát za rok se někdo za zády svého průvodce pustí na soukromý výlet v čase.“

„Co takového průvodce čeká?“ zeptal jsem se. „Když na to přijde Patrola?“

„Vyhodí ho,“ řekl Buonocore mrazivě. „Proto se snažíme jeden druhému pomoci dřív, než se do toho vloží Patrola. Je to kurevská práce, ale musíme to dělat. Chci říct, že když se nepostaráš o jednoho z vlastních, který spadne do maléru, kdo se sakra pak postará o tebe?“

„Navíc si pak připadáme jako hrdinové,“ řekl Sam. Podíval jsem se na ten graf. V období rané Byzance pátrali po Sauerabendovi dost důkladně – od Konstantina po Theodosia II. – a se stejnou péčí prošli i poslední dvě století. Průzkum doby mezi tím byl víceméně nahodilý. Sam, Buonocore a Monroe se právě vrátili z pátrání a čekal je odpočinek; Kolettis, Plastiras a Pappas se chystali vyrazit a rozebírali strategii.

Dál jsme diskutovali, jak Sauerabenda chytit a všichni na mě byli hrozně hodní. Zaplavila mě vlna opravdové sentimentální vřelosti. Přátelé v neštěstí. Kamarádi. Kolegové. Časoví mušketýři. Mé srdce se rozpínalo. Pustil jsem se do menšího proslovu a řekl jim, jak jsem jim za každou pomoc vděčný. Tvářili se rozpačitě a opakovali, že to nic, to je prostě věc správného přátelství, stará dobrá zásada.

Dveře se otevřely a dovnitř vklopýtala zaprášená postava s anachronickými slunečními brýlemi na očích. Byl to Nadžib Dažání, můj dávný učitel! Zamračil se, padl do křesla a netrpělivým gestem nesměrovaným nikomu konkrétnímu si řekl o víno.

Kolettis mu ho podal. Dažání si nalil trochu na dlaň, a spláchl prach ze slunečních brýlí. Zbytek obrátil do sebe. „Pane Dažání!“ vykřikl jsem. „Nevěděl jsem, že vás zavolali taky. Chtěl bych vám poděkovat –“

„Čuráku pitomej,“ zahučel Dažání potichu. „Jak je možný, že jsem ti dal průvodcovskou licenci?“

52. kapitola

Dažání se právě vrátil z prolézání města v letech 630-650, zcela bezvýsledného. Byl unavený, popuzený a zřejmě mu nedělalo nejmenší radost, že musí trávit dovolenou pátráním po turistovi, který zběhl někomu jinému.

Mé sentimentální nadšení tak rychle uhasil. Pokusil jsem se ho uchlácholit. „Ty sladký řečí vynech. Dělán to jenom proto, že by se nepříznivě odrazilo na mém instruktorském profilu, kdyby Patrola přišla na to, jaký kus neandrtálce jsem nechal dělat průvodce. Kryju si vlastní kůži.“

Rozhostilo se vlezlé ticho. Pak nastalo šoupání nohama a odkašlávání.

„To se neposlouchá moc příjemně,“ řekl jsem Dažánimu.

„Nenech se jím vytočit, chlapče,“ prohodil Buonocore. „Jak jsem ti řekl, předělat časovač je něco, co může turista udělat každému a –“

„Já taky nemluví o ztrátě turisty,“ přerušil ho Dažání nedůtklivě. „Mluví o tom, jak se tomuhle idiotovi podařilo se zdvojit, když se tu chybu snažil napravit!“ Začal kloktat víno. „To první mu odpouštím, ale to druhé ne.“

„Ta duplikace je dost nepříjemná,“ připustil Buonocore.

„Je to vážná věc,“ řekl Kolettis.

„Nepříznivý osud,“ řekl Sam. „Jak si s tím poradíme, to je ve hvězdách.“

„Nevzpomínám si na podobný případ,“ prohlásil Pappas.

„Zpackaný výpočet,“ komentoval to Plastiras.

„Podívejte, to zdvojení byla nešťastná náhoda,“ řekl jsem. „Chtěl jsem chytit Sauerabenda a byl jsem tak rozjetý, že mě nenapadlo se zastavit a spočítat si důsledky –“

„My to chápeme,“ řekl Sam.

„Pod takovým tlakem je to přirozená chyba,“ řekl Jeff Monroe.

„To se mohlo stát každému,“ prohlásil Buonocore.

Už jsem si ani moc nepřipadal jako člen těsně spjatého bratrstva, ale čím dál víc jako litovaný přiblížený synovec, který po sobě při každé příležitosti nechá hromádku, kterou pak ostatní musí uklízet. Blbečkovi strýčkové se snažili uklidit za něj jednu obzvlášť vyvedenou a zároveň ho ze všech sil chlácholit, aby k ní snad ještě něco nepřidal.

Když mi došlo, jak mě lito lidé skutečně vidí, ze všeho nejraději bych zavolał Časovou patrolu, přiznal své časově zločiny a požádal o vymazání. Má duše se choulila kdesi v koutku. Moje mužství zvadlo. Já, který jsem souložil s císařovnou; já, který sváděl osamělé šlechtičny; já, který směle konverzoval s císaři; já, poslední z Duků, já, tulák po tisíciletích, já, skvělý průvodce v Metaxově stylu, já... já, který byl pro tyhle veterány průvodcovského řemesla jen vzpřímená hmota pochůzkářského zmetku. Faex, co chodí jako člověk. To je latinsky fekálie. Jinak řečeno hovno.

53. kapitola

Metaxas, který už čtvrt hodiny nepromluvil, debatu ukončil: „Jestli ti, kteří vyražejí, jsou připraveni, nechám přistavit vůz, který vás sveze do města.“

Kolettis zavrtěl hlavou: „Ještě jsme si nerozdělili období. Hned to bude:“

Nad plánem se rozpoutala polohlasná konzultace. Bylo rozhodnuto, že Kolettis se postará o léta 700-725, Plastiras 1150-1175 a já prověřím období 725-745. Pappas si přivezl morový oděv a chystal se na průzkum morových let 745-747; co kdyby náhoda zavála Sauerabenda právě do tohoto obávaného období.

Překvapilo mě, že při tom, co si o mně zjevně myslí, mě ještě nechají skákat samotného. Nejspíš si spočítali, že víc škody už napáchat nemůžu. A tak nás jeden z Metaxových vozů dovezl do města. Každý jsme měli u sebe malý, ale věrný Sauerabendův portrét namalovaný na lakované dřevěné plakety jedním současným byzantským malířem, kterého najal Metaxas. Ten umělec měl k dispozici jen holofotku a já nevycházím z údivu, co z toho dokázal.

Když jsme přijeli do centra Konstantinopole, rozdělili jsme se a jeden po druhém jsme se přenesli do období, která jsme měli prohledat. Zhmotnil jsem se v roce 725 a brzy mi došlo, že si ze mě někdo lehce vystřelil.

Začínalo právě období ikonoklasmu, kdy císař León III. poprvé veřejně odsoudil uctívání malovaných obrazů. Většina Byzantinců v té době patřila k horlivým ikonodulům – uctívačům obrazů. León zahájil proti kultu ikon boj. Začalo to proslovy a kázáním proti nim. Pak došlo na zničení obrazů Krista v chalcké kapli, v Mosazném domě před Velkým palácem. Potom to dostalo obrátky. Obrazy a jejich tvůrci začali být pronásledováni. Leónův syn vydal prohlášení, v němž se pravilo: „Nechť jsou z křesťanských chrámů odstraněny, vykázaný a proklety veškeré podoby stvořené z jakýchkoliv materiálů zlým uměním malířským.“

A v takové době jsem měl chodit po městě s obrázkem Konráda Sauerabenda a ptát se lidí: „Nezahlédlí jste někde tohohle člověka?“

Nevypadal přesně jako ikona. Nebylo pravděpodobné, že by někdo, kdo se na něj podívá, mohl považovat Sauerabenda za svatého. Ale i tak jsem si s tím užil dost a dost.

„Nezahlédlí jste někde tohoto člověka?“ ptal jsem se a vytahoval obrázek.

Na tržišti. V lázních.

Na schodech před Hagii Sofií. Před Velkým palácem.

„Neviděli jste někde tohoto člověka?“ Na Hippodromu během zápasu v pólu.

11. května při výročním rozdělování chleba a ryb zdarma chudým při oslavách založení města.

Před chrámem svatého Sergia a Bakcha.

„Pátrám po muži, kterého mám tadyhle namalovaného.“ V polovině případů jsem ani pořádně nestačil vytáhnout obrázek ven celý. Jenom zahlédlí, jak někdo vytahuje z tuniky ikonu a už prchali s křikem: „Ikonodulský pes! Uctívač obrazů!“

„Ale to ne – já jenom hledám – neplet' se si ten obrázek s – nevrátil byste se?“

Vytlačovali mě, stkali, lidé na mě plivali. Byl jsem týrán císařskými strážemi a ikonoklastičtí kněží se na mě dívali přes prsty. Několikrát jsem obdržel pozvání k účasti na podzemních obřadech tajných ikonodulů.

O Konrádu Sauerabendovi jsem se toho moc nedozvěděl. Navzdory všem nesnázím se vždycky našlo pár lidí, kteří si obrázek prohlédli. Žádný z nich Sauerabenda nepoznal, byť si někteří „mysleli“, že někoho podobného muži z obrázku zahlédlí. Dva dny jsem ztratil pátráním po jednom z těch údajně podobných a naprosto žádnou podobnost jsem neshledal.

Pokračoval jsem dál, skákal z jednoho roku do druhého. Příkrádal jsem se o nejbližší k turistickým výpravám, doufaje, že se Sauerabend třeba bude raději držet v blízkosti lidí ze své vlastní doby.

Nic. Ani stopa.

Nakonec jsem se s bolavými nohama a s vírou na bodě mrazu vrátil do roku 1105. U Metaxe jsem našel jen Pappa, který vypadal ještě utahaněji a uchozeněji než já.

„Je to marné,“ prohlásil jsem. „Toho nemůžeme najít. Je to jako hledání – hledání –“

„– jehly v kupě času,“ řekl Pappas nápomocně.

54. kapitola

Dřív, než jsem se vrátil do té dlouhé noci v roce 1204 a odeslal své druhé já sem, aby pokračovalo v pátrání, užil jsem si pár dnů odpočinku. Koupal jsem se, spal, párkrát přefíkl česnekem vonící otrokyni, rozjímal. Vrátil se Kolettis: nic. Vrátil se Plastiras: nic. Odjeli po proudu, kde na ně čekaly průvodcovské povinnosti. Místo nich se objevili Gompers,

Herschel a Melamed, obětující nastávající volné dny, a okamžitě se zapojili do pátrání po Sauerabendovi. Čím víc průvodců mi dobrovolně přicházelo na pomoc v nouzi, tím hůř mi bylo.

Rozhodl jsem se najít útěchu v náručí Pulcherie.

Když už jsem byl v té správné době a když už se u ní opomenul zastavit Jud B, připadlo mi to jediné správné. Na nějaké schůzce jsme se přece domluvili. Bylo to skoro to poslední, co mi Pulcherie po té noci řekla: „Sejdeme se ode dneška za dva dny, ano? Všechno zařídím.“

Jak je to vlastně dávno?

V přítomnosti bázi roku 1105 aspoň dva týdny. Možná i tři.

Měla mi k Metaxovi poslat vzkaz se sdělením, kdy a kde se můžeme znovu sejít. Jak jsem měl hlavu plnou Sauerabenda, úplně jsem na to zapomněl. Teď jsem pobíhal po celém domě a zpovídal vrchní sluhy a majordoma, jestli mi z města nějaký vzkaz nepřišel.

„Ne,“ říkal. „Žádný vzkaz.“

„Vzpomínejte pořádně. Čekám důležitou zprávu z paláce Duků. Od Pulcherie Duky.“

„Od koho?“

„Od Pulcherie Duky.“

„Žádný vzkaz nepřišel, pane.“

Oblékl jsem se do svých nejparádnějších šatů a vyrazil tryskem do města. To jsem měl odvahu přijít k Dukovým do paláce bez pozvání? To se ví, že měl. Případné porušení etikety bez nesnází ospravedlňovala moje krycí totožnost venkovského balíka.

U brány paláce jsem zazvonil na služebnictvo. Ven vyšel ten starý sluha, který mě tenkrát v noci odvedl do komnaty, v níž se mi odevzdala Pulcherie. Přátelsky jsem se usmál. Jeho tvář zůstala bez výrazu. Zapomněl, napadlo mě.

„Nejuctivěji zdravím pana Lea a paní Pulcherii. Byl byste tak laskav a oznámil jim, že jsem je přišel navštívit?“

„Pana Lea a paní...“ opakoval sluha.

„Pulcherii,“ řekl jsem. „Znají mě. Jsem bratranec Themistokla Metaxe a...“ Zaváhal jsem. Přece nebudu vysvětlovat svůj původ obyčejnému sluhovi. Připadal jsem si jako ještě větší blázen než obvykle.

„Přiveďte mi majordoma,“ vyštěkl jsem.

Sluha polekaně zmizel za dveřmi.

Po delší době vyšla ven osoba velitelského vzhledu oblečená do byzantské obdoby livroje a přeměřila si mě pohledem.

„Nejuctivěji zdravím pana Lea a paní Pulcherii. Byl byste tak laskav a oznámil jim –“

„Kterou paní?“

„Paní Pulcherii, manželku Leóna Duka. Jsem Georgios Markezinis z Epiru, bratranec Themistokla Metaxe a před několika týdny jsem se zúčastnil večírku pořádaného –“

„Manželka Leóna Duka se jmenuje Euprepie,“ pronesl majordomus mrazivě.

„Euprepie?“

„Euprepie Duka, paní tohoto domu. Co tu vlastně chcete, člověče! Jestli jste přišel v poledne opilý obtěžovat pana Lea, tak –“

„Počkejte!“ vyhrkl jsem. „Euprepie? Ne Pulcherie?“ V ruce se mi zaleskl zlatý byzantius, vzduchem se jen kmitl a přistál na majordomově čekající dlani.

„Nejsem opilý a jde o vážnou věc. Kdy se León oženil s tou – s tou Euprepíí?“

„Před čtyřmi lety.“

„Před – čtyřmi – lety. Ne, to není možné. Před pěti si vzal Pulcherii, která –“

„To musí být omyl. Pan León se oženil pouze jednou, a to s Euprepíí Makrembolitissou, matkou jeho syna Basileia a dcery Zoé.“

Ruka vystřelila vpřed. Upustil jsem do ní další byzantius. Šla na mě zavrať. „Jeho nejstarší syn je Niketas, ale ten se ještě nenarodil,“ mumlal jsem si pro sebe. „Syna, který se jmenuje Basileios, nemá mít vůbec a – proboha, jakou hru to tu se mnou hrajete?“

„Přisáhám při Kristovi Pantokrátorovi, že jsem neřekl jediné slovo, které by nebylo pravdivé,“ prohlásil majordomus zvučně.

Poklepal jsem na měsec s byzantií a – teď již zoufalý – řekl jsem: „Bylo by možné, aby mě přijala paní Euprepie?“

„Za jistých okolností ano, ovšem. Bohužel není přítomna. Už tři měsíce odpočívá v paláci Duků na pobřeží u Trapezuntu, kde očekává narození třetího dítěte.“

„Tři měsíce? Takže před několika týdny tu nebyl žádný večírek?“

„Ne, pane.“

„Nebyl tu císař Alexios? Ani Themistoklis Metaxas? Ani Georgios Markezinis z Epiru? Ani –“

„Žádný z nich. Mohu vám být ještě nějak nápomocen?“

„Ne, myslím, že ne,“ řekl jsem a vypotácel jsem se z brány paláce jako někdo, na koho dolehl hněv bohů.

55. kapitola

Ve stísněné náladě jsem se ubíral podél Zlatého rohu severovýchodním směrem, až jsem došel k bludišti tržišť, krčem a krámků poblíž místa, kde bude jednou stát Galatský most, ale kde toho času bylo ještě bludiště tržišť, krčem a krámků. Bez cíle jsem se vlekl těmi uzoučkými, proplétajícími se uličkami jako přízrak. Neviděl jsem, nemyslel, prostě jsem jen kladl nohu před nohu a šel, dokud se den nepřehoupł do druhé půle a mě osud ještě jednou nepopadl za přirození. Nazdařbůh jsem vklopýtal do jedné z krčem, dvojpodlažního stavení z nenatřených fošen. Uvnitř si pár kupců

dopřávalo své polední víno. Těžce jsem dopadl za vratký, křivý stůl v neobsazeném rohu místnosti a zůstal tam sedět, civět do zdi a přemýšlet o Euprepii, těhotné manželce Lea Duka.

Za chvíli ke mně přistoupila pohledná hospodská coura a zeptala se: „Trochu vína?“

„Ano. Čím silnější, tím lepší.“

„A co takhle kousek jehněčí pečeně?“

„Díky, nemám hlad.“

„Máme tu výborné jehněčí.“

„Nemám hlad,“ řekl jsem. Strnule jsem zíral na její kotníky. Byly to moc dobré kotníky. Zvedal jsem oči k lýtkům, až mi její nohy zmizely v záhybech prostého plátěného přehození. Odkráčela a vrátila se s lahví vína. Jak ji přede mě stavěla, přední část přehození jí z hrdla sklouzla a mně se otevřel pohled na dvě bledá, plná, růžová zašpičatělá ňadra, která se tam houpala. Pak jsem se jí konečně podíval do obličeje.

Mohla být Pulcheriino dvojče.

Stejně tmavo rozpustilé oči. Stejná olivová pleť, bez jediného kazu. Stejně plné rty a orlí nos. Stejný věk, asi sedmnáct. Rozdíly mezi Pulcherií a touhle holkou byly rozdíly v oděvu, držení těla a výrazu. Tohle děvče bylo chatrně oděné, chyběla mu vznešená elegance Pulcheriina vystupování a nosilo v sobě jakýsi povýšenecký vzdor; jako by jí z očí vyzařovalo, že žije pod svou úroveň a rozčiluje ji to.

„Jste skoro jako Pulcherie,“ řekl jsem.

Drsně se zasmála. „Co je tohle za hloupé řeči?“

„Znám jednu dívku, která je vám moc podobná – Pulcherie se jmenuje.“

„Jste blázen, nebo jste jenom opilý. Já jsem Pulcherie. Vaše hra se mi nelíbí, cizince.“

„Vy – Pulcherie?“

„Jistě.“

„Pulcherie Duka?“

Smíchy mi vyprskla do tváře. „Duka říkáte? Teď už aspoň vím, že jste blázen. Pulcherie Fóta, žena Hérakla Fóta, krčmáře.“

„Pulcherie – Fóta –“ opakoval jsem strnule. „Pulcherie Fóta – žena – Hérakla – Fóta –“

Naklonila se až ke mně a podruhé mi dopřála pohled na svá zázračná ňadra. Již ne nadutě, ale zneklidněně řekla: „Podle šatů, co máte na sobě, hádám, že jste někdo důležitý. Co tu chcete? Hérakles něco provedl?“

„Jsem tu jen kvůli vínu,“ řekl jsem. „Teď mě poslouchejte a řekněte mi jedno: jste ta Pulcherie, která se narodila jako Botaneiata?“

Vypadala omráčeně. „I tohle víte?“

„Je to tak?“

„Je,“ hlesla má zbožňovaná Pulcherie a svezla se na lavici vedle mě. „Ale teď už Botaneiata nejsem. Je to pět let, tenkrát, co Hérakles – ten hnusný Hérakles – tenkrát, co –“ Jak byla rozrušená, napila se mého vína. „Kdo jste, cizince?“

„Georgios Markezinis z Epiru.“

Jméno jí nic neříkalo.

„Bratranec Themistokla Metaxe.“

Zalapala po dechu. „Já hned věděla, že jste někdo důležitý! Hned jsem to poznala!“ Pak, celá rozechvělá, řekla: „Co ode mě chcete?“

Ostatní hosté v krčmě po nás začínali pokukovat. „Mohli bychom si někde promluvit? Někde v soukromí.“

Do očí se jí vloudil chladný, chápavý výraz. „Okamžik,“ řekla a vyběhla z krčmy. Slyšel jsem, jak hlasem, za který by se žádná prodavačka ryb na trhu nemohla stydět, na někoho volá. Po chvíli vešlo do sálu otrhané, asi patnáctileté děvče. „Postarej se o to tady, Ančo. Mám nějakou práci.“ A ke mně dodala: „Můžeme jít nahoru.“

Dovedla mě do ložnice ve druhém poschodí a zavřela dveře na závoru.

„Manžel jel do Galaty kupovat maso, a nevrátí se dřív než za dvě hodiny. Nemám nic proti tomu vydělat si pár byzantiů od hezkého cizince, když je ten odporný vepř pryč.“

Oděv z ní spadl a ona přede mnou stanula nahá, do běla rozžhavená. Vzdorovitě se usmívala; úsměvem, který říkal, že bez ohledu na to, jak jiní pokořují a poskvřňují její tělo, si kdesi v nitru uchovává své vlastní já. Oči jí planuly smyslným žářem.

A já stál v rozpacích před těmi vysokými, pevnými ňadry, jejichž bradavky se viditelně nalévaly, před tím rovným, napjatým břichem s vykukující tmavou houštinou, před těmi pevnými, svalnatými stehny, před tou rozevřenou, lákající náručí.

Svezla se na tvrdé lože. Ohnula kolena a roztáhla nohy.

„Dva byzantie,“ navrhla.

Pulcherie přeměněná v hospodskou kurvu? Má bohyně? Má milovaná?

„Proč váháš,“ zeptala se. „Pojď, polez na palubu, nasad' tomu vyžranému psu Héraklovi další parohy. Co je s tebou? Nelíbím se ti?“

„Pulcherie – Pulcherie – miluju tě, Pulcherie –“

Chichotala se, vřískala radostí. Mávala na mě patama.

„Tak pojď!“

„Byla jsi ženou Leóna Duka,“ vydralo se ze mě. „Bydlela jsi v paláci z mramoru, nosila róby z hedvábí, do města chodila v doprovodu ostrážité duem. Císař k vám přišel na večírek a nad ránem jsi ty přišla ke mně, dala se mně a všechno to byl jenom sen, Pulcherie, jenom sen, ech?“

„Jsi blázen,“ řekla. „Ale milý blázen. A já tě chci mít mezi nohama. A taky chci tvé byzantie. Pojď bliž. Stydíš se? Dívej, tady polož svou ruku a ucítíš, jak Pulcherie nabývá, jak se chvěje.“
Byl jsem ztuhlý touhou, ale věděl jsem, že se jí nemůžu dotknout. Téhle Pulcherie ne, téhle sprosté, nestydaté, prostopášné děvky, toho oslnivého stvoření, které netrpělivě poskakovalo, kroutilo se a svíjelo na loži přede mnou. Vytáhl jsem svůj měsíc a vyprázdnil jej nad její nahotou, sypal jí byzantie na pupek a na klín, rozhazoval je po jejích nadrech. Pulcherie vrískala úžasem. Posadila se, chňapala po penězích, rvala se o ně. Její prsa se vzdouvala a houpala. Oči jí svítily.
Utekl jsem.

56. kapitola

Ve vile jsem vyhledal Metaxe a řekl mu: „Jak se jmenuje manželka Lea Duka?“

„Pulcherie.“

„Kdys ji viděl naposledy?“

„Před třemi týdny, když jsme byli na tom večírku.“

„Ne,“ řekl jsem. „Trpíš přechodovou nespojitostí, stejně jako já. León Dukas se oženil s jakousi Euprepií, má s ní dvě děti a třetí je na cestě. A Pulcherie je ženou krčmáře, který se jmenuje Hérakles Fótis.“

„Už ti to vlezlo na mozek?“ zeptal se Metaxas.

„Minulost je změněná. Nevím, jak se to stalo, ale došlo ke změně přímo v mě rodové linii, chápeš to? Pulcherie už není moje předkyně a bůh ví, jestli vůbec ještě existuju. Když nejsem potomek Lea a Pulcherie, čím potomek tedy jsem a...“

„Kdys na to všechno přišel?“

„Právě teď. Šel jsem za Pulcherii a – proboha, Metaxi, co mám dělat?“

„Třeba je to jen nějaký omyl,“ řekl klidně.

„Ne. Není. Zeptej se svých sluhů. Na ně se přechodová nespojitost nevztahuje. Zeptej se jich, jestli kdy slyšeli o nějaké Pulcherii Duce. Nebo jed' do města a přesvědč se sám. Došlo ke změně minulosti, pochop to. Všechno je jinak a proboha, Metaxi, proboha!“

Vzal mě za zápěstí a naprosto vyrovnaným hlasem mi řekl: „Pověz mi to všechno ještě jednou od začátku, Jude.“

Ale k tomu jsem nedostal příležitost. Právě v té chvíli totiž s výskáním a křikem vletěl do haly velký černý Sam. „Našli jsme ho! Sakra, bylo to něco, ale našli jsme ho!“

„Koho?“ řekl Metaxas.

„Koho?“ vyhrkl jsem současně.

„Koho?“ zopakoval Sam.

„No koho asi, kruci, hádejte. Sauerabenda. Konráda F. X. Sauerabenda osobně.“

„Vy jste ho našli?“ hlesl jsem, poražený úlevou. „Kde? Kdy? Jak?“

„Přímo tady, v roce 1105,“ řekl Sam. „Dnes ráno jsme byli s Melamedem na tržnici, jen tak se porozhlédnout, a ukazovali jsme lidem ten obrázek. Jeden prodáváč prasečích noh si byl dost jistý, že ho poznává. Sauerabend žije posledních pět, šest let v Konstantinopoli a má dole u vody hospodu. Skrývá se pod jménem Hérakles Fótis –“

„Ne!“ zařval jsem. „Ne, ty špinavý černá hubo, řekni že ne, ne, ne, ne, ne! Že to není pravda!“

A vrhl jsem se na něj, oslepený vztekem.

Vrazil jsem mu pěstí do břicha a vrávorajícího jsem ho narazil na zeď.

Divně se mě podíval, nabral dech, došel ke mně, zvedl mě a pustil. A znovu mě zvedl a pustil. Zvedl mě i potřetí, ale Metaxas ho přiměl, aby mě postavil zpátky.

„Je pravda, že jsem špinavá černá huba, ale bylo opravdu nutno říkat tu tak nahlas?“ řekl Sam nevzrušeně.

„Nalejte mu někdo trochu vína,“ řekl Metaxas. „Myslím, že přichází o rozum.“

„Same, opravdu jsem ti nechtěl tak říct, ale je absolutně nemožné, aby Konrád Sauerabend žil pod jménem Hérakles Fótis,“ řekl jsem, když se mi neznámo jak podařilo se ovládnout.

„A proč?“

„Protože – protože –“

„Sám jsem ho viděl,“ řekl Sam. „Ani ne před pěti hodinami jsem v jeho krčmě popíjel víno. Je mohutný, tlustý a brunátný a myslí si o sobě bůhvíco není. Má k sobě byzantskou ženušku, taková živá prdelka to je, šestnáctiletá, možná sedmnáctiletá, která tam obsluhuje, vyvaluje prsa na hosty a vsadil bych se, že v horních pokojích prodává tu svou chlupatou.“

„Dobrá,“ řekl jsem hlasem umrlce. „Vyhráls. Ta ženuška se jmenuje Pulcherie.“

Metaxas se začal dusit.

„Na jméno jsem se neptal,“ řekl Sam.

„Je jí sedmnáct a pochází z rodiny Botaneiatů,“ pokračoval jsem. „Je to jeden z předních byzantských rodů a jen Buddha ví, co dělá provdaná za Hérakla Fóta alias Konráda Sauerabenda. Minulost je změněná, Same, protože ještě před několika týdny mě přítomnostní báze byla ženou Leona Duka a bydlela v paláci co by kamenem dohodil od císařského sídla. Náhodou jsem se s ní zapletl a náhodou to byli do doby, než se minulost změnila, s Leónem moji mnohokrátpraprarodiče. Vypadá to, že došlo ke svinské shodě okolností, jejíž podrobnosti si vůbec nedokážu představit; vím jen tolik, že v této chvíli pravděpodobně moje osoba neexistuje a neexistuje ani žádná Pulcherie Duka. Takže teď, pokud nemáte námitek, se v klidu schovám někde do kouta a podřizu si krk.“

„To není pravda,“ prohlásil Sam. „To je všechno jenom zlý sen.“

57. kapitola

Zlý sen to ovšem nebyl. Bylo to stejně skutečné, jako kterákoli jiná událost v tomto tvárném, proměnlivém kosmu.

Dopřáli jsme si všichni tři řádně vína a Sam mi dopověděl některé další podrobnosti. Jak se na Sauerabenda alias Fóta vyptával v okolí a dozvěděl se, že ten člověk záhadně přicestoval z některé jiné části země kolem roku 1099. Jak mu štamgasti v té jeho krčmě nemůžou přijít na jméno a chodí tam jen proto, aby okukovali jeho krásnou ženu. Jak kolují pověsti o tom, že má prsty v nějakém špinavém podnikání.

„Omluvil se a řekl nám, že musí odjet na druhou stranu do Galaty na nákupy,“ pokračoval Sam. „Kolettis ho sledoval a zjistil, že na žádné nákupy nejel. Na galatské straně zalezl do jakéhosi skladiště a podle všeho zmizel. Kolettis tam šel za ním, ale nikde vevnitř ho nenašel. Kolettis si myslí, že určitě někam skočil v čase. Snad o půl hodiny později se Fótis objevil znovu a nechal se převézt zpátky do Konstantinopole.“

„Časová kriminalita,“ nadhodil Metaxas. „Jede v nějakém pašování.“

„Taky si to myslím,“ řekl Sam. „Počátek dvanáctého století využívá pod falešnou identitou Hérakla Fóta jako operační základnu a převáží hodnotné předměty, zlaté mince a podobné věci po proudu do současnosti.“

„Ale jak se dostal k tomu děvčeti?“ zeptal se Metaxas.

Sam pokrčil rameny. „Tahle část je ještě nejasná. Ale teď, když už ho máme, dokážeme sledovat jeho stopu proti proudu až do chvíle, kdy se objevil. A přesně zjistit, co má na svědomí.“

„Copak se nám někdy může podařit vrátit běh věcí do původního stavu?“ zasténal jsem.

„Musíme najít přesný okamžik, do kterého skočil z tvého zájezdu. Potom se rozestavíme kolem a jakmile se zhmotní, chytíme ho, seberem mu ten přestelovaný časovač a vrátíme ho do roku 1204. To ho vytrhne z časového toku přesně tam, kde do něj vstoupil, a vrátí ho do tvého zájezdu v dvanáctistémčtvrtém, kam patří.“

„Když o tom mluvíš, zní to jednoduše,“ řekl jsem. „Ale ono to tak není. Co všechny ty změny, ke kterým v minulosti došlo? Pět let jeho manželství s Pulcherií Botaneiatou –“

„Nikdy nebyly,“ řekl Sam. „Jakmile šoupneme Sauerabenda z roku 1099 nebo z kdykoliv jindy do roku 1204, jeho sňatek s Pulcherií se automaticky smaže, ne? Časový tok bude plynout dál beze změny a ona se vdá za toho, za koho se vdát má –“

„Za Lea Duka,“ řekl jsem. „Mého předka.“

„Ano, za Lea Duka,“ pokračoval Sam. „A o celé té epizodě s Héraklem Fótem nebude mít nikdo v Byzanci nejmenší tušení. Budeme to vědět jen my, protože se na nás vztahuje přechodová nespojitost.“

„A co ty předměty, které Sauerabend propašoval do současnosti?“ zeptal jsem se.

„Nebudou tam,“ zněla Samova odpověď. „K jejich propašování nikdy nedojde. Ani jeho překupníci po proudu si nebudou pamatovat, že je kdy dostali. Tkanivo času obnoveno. Patrola si ničeho nevšimne a –“

„Přehlídíš jednu malou drobnost,“ skočil jsem mu do řeči.

„Kterou?“

„Během těch zmatků jsem přivedl na svět druhého Juda Elliotta. Co se stane s ním?“

„Sakra, na něj jsem úplně zapomněl.“

58. kapitola

Motal jsem se v roce 1105 už dost dlouho, a tak jsem usoudil, že je čas vrátit se do roku 12114 a dopřát svému druhému já aspoň něco z tuho, co se děje. Takže jsem sklouzl po proudu a ve čtvrt na čtyři té dlouhé noci v roce dvanáctistém čtvrtém, ze které zmizel Sauerabend, jsem dorazil do hostince. Mé druhé já sedělo schlíplé na posteli a civělo na těžké stropní trámy.

„Tak co?“ zeptal se. „Jak to jde?“

„Katastrofa. Pojď ven na chodbu.“

„Co se děje?“

„Drž se,“ řekl jsem. „Konečně jsme vystopovali Sauerabenda. Přenesl se do roku 1099 a zamaskoval se jako krčmář. O rok později se oženil s Pulcherií.“

Pozoroval jsem, jak se mé druhé já drolí v prach. „Minulost je změněná,“ pokračoval jsem. „León Dukas si vzal nějakou jinou, jakousi Euprepii bůhvíci a má s ní dvě a půl dítěte. Pulcherie obsluhuje v Sauerabendově krčmě. Viděl jsem ji tam. Nevěděla, kdo jsem, ale nabídla mi, že za dva byzantie ji můžu mít. Sauerabend jede v pašování po proudu a –“

„Víc už mi toho neříkej,“ zaprosil. „Už nechci slyšet ani slovo.“

„Ještě jsem ti neřekl tu dobrou část.“

„Ono to má nějakou dobrou část?“

„Dobrá část je to, že tohle všechno smažem. Sam, Metaxas a ty budete Sauerabenda sledovat od roku 1105 až do chvíle, kdy se objevil v roce 1099, pak s ním uděláte čelem vzad a dopravíte ho do téhle noci. Tím bude celá epizoda zrušena.“

„A co bude s námi?“ zeptalo se mé druhé já.

„Víceméne jsme to už probrali,“ začal jsem mlhavě. „Nemáme v tom jasno. Nejspíš jsme oba pod ochranou přechodné nespojitosti, takže budeme existovat dál, i když dostaneme Sauerahenda zpátky do toku času.“

„Ale odkud jsme se vzali? To přece nejde, stvořit něco z ničeho! Zákon zachování hmoty –“

„Jeden z nás tu byl po celou dobu,“ připomněl jsem mu. „Když na to přijde, byl jsem to já. Tebe jsem přivedl na svět tím, že jsem skočil o šestapadesát sekund zpátky do tvého toku času.“

„Blbost,“ ohradil se. „Já jsem byl v časovém toku po celou dobu a dělal jsem, co jsem dělat měl. To ty ses vymotal odnikud. Ty jsi zatracenej paradox, chlapče.“

„Žiju o šestapadesát sekund déle než ty, o tom není pochyb. Proto jsem musel být první stvořený já.“
„Oba jsme byli stvořeni ve stejném okamžiku dne 11. října 2035,“ urval se na mě. „Skutečnost, že se naše časově linie díky tvému chybnému uvažování zamotaly, nemá nic společného s tím, kdo z nás je pravější než ten druhý. Otázka nestojí, kdo je pravý Jud Elliott, ale jak to uděláme, abychom jeden druhému nelezli do cesty.“
„Budeme muset sestavit pevný časový řád,“ řekl jsem. „Jeden z nás bude dělat průvodce, zatímco ten druhý se bude ukrývat proti proudu. A my dva se nikdy nesejdeme ve stejném čase, proti proudu ani po proudu. Ale jak –“
„Už to mám,“ řekl. „Zařídíme si v roce 1105 soudobou existenci, jako má Metaxas, jenže ta naše bude nepřetržitá. Jeden z nás bude neustále přišpendlený na počátku dvanáctého století a coby Georgios Markezinis bude žít v Metaxově vile. Ten druhý bude dělat průvodce a procházet cyklem zájezd – volno –“
„– s tím, že volno může trávit kdekoliv mimo bázi roku 1105.“
„Správně. A po dokončení cyklu odjede do vily, převezme Markezinovu totožnost a jako průvodce nastoupí službu po proudu ten druhý –“
„– a jestli si pohlídneme koordinaci, není důvod, proč by se o nás Časová patrola měla kdy dozvědět.“
„Skvělé!“
„Ten, který bude Markezinis, se může vždy podle libosti věnovat hrátkám s Pulcherií a ona se nikdy nedozví, že se u ní střídáme,“ uzavřel jsem.
„Až bude zase sama sebou.“
„Až bude zase sama sebou,“ přisvědčil jsem.
Při té myšlence jsem vystřízlivěl. Celý ten krásný plán s prohazováním totožností nebyl víc než vzduch, dokud nebyly dány do pořádku zmatky napáchané Sauerabendem.
Zkontroloval jsem čas. „Vrátíš se do roku 1105 a pomůžeš Samovi a Metaxovi,“ řekl jsem. „Do půl čtvrté ať jsi zpátky.“
„Jasně,“ řekl a odešel.

59. kapitola

Vrátil se včas a tvářil se znechuceně. „Všichni na tebe čekáme 9. srpna 1100 u pevninské hradby za Blachernami, asi sto metrů vpravo od první brány.“

„O co jde?“

„Běž a uvidíš sám. Zvedá se mi žaludek, jen na to pomyslím. Běž a udělej, co je třeba udělat, aby tohle svinské šílenství skončilo. Na co čekáš? Skoč proti proudu a přidej se k nám.“

„Kdy v ten den?“ zeptal jsem se.

Na chvíli se zamyslel. „Řekl bych tak dvacet minut po poledni.“

Vyšel jsem z hostince, odebral se k pevninské hradbě, pečlivě nastavil časovač a skočil. Přechod z tmé pozdní noci do poledního jasu mě na okamžik oslepil. Když jsem přestal mrkat, zjistil jsem, že přede mnou stojí zachmuřené trio Sam, Metaxas a Jud B.

„Proboha,“ vyhrkl jsem, „neříkejte mi, že jsme spáchali další zdvojení!“

„Tentokrát je to jen paradox dočasné akumulace,“ řeklo mé alter ego. „Nic vážného.“

Bylo to příliš zamotané, než aby se tím můj rozum dokázal prokousat. „Ale jestli jsme oba tady, kdo potom hlídá turisty v hostinci po proudu?“

„Ty idiote!“ rozeřval se na mě. „Mysli čtyřrozměrně! Jak můžeš být tak blbej, když jsi stejně jako já? Hele, já jsem sem skočil z jednoho okamžiku té noci v roce 1204 a ty z dalšího, o patnáct minut později. Až se budeme vracet, každý z nás se zařídí na odpovídající výchozí místo v časovém sledu. Mě čeká návrat v půl čtvrté a ty tam nebudeš dřív, než ve tři čtvrtě na čtyři, což ovšem neznamená, že tam právě teď žádný z nás není. To samé platí o ostatních.“

Rozhlédl jsem se kolem sebe. Zahlédl jsem nejméně pět skupinek ve složení Metaxas, Sam a já rozestavěných v širokém oblouku kolem zdi. Zřejmě si tohoto časového okamžiku všiml pořádně a opakovaně se vraceli o kousek zpátky, aby si ověřili průběh událostí. Paradox kumulace z nich nadělal menší dav.

„Dejme tomu, připustil jsem, „ale stejně se nemůžu zbavit dojmu, že nesprávně chápu lineární zřetězení –“

„Vyser se na lineární zřetězení!“ obořil se na mě druhý Jud. „Raději se podívej támhle. Tam, na druhé straně brány!“

Ukázal. Podíval jsem se tam.

Spatřil jsem šedovlasou ženu v prostém oděvu a poznal jsem v ní poněkud omlazenou verzi ženy, která tenkrát doprovázela Pulcherii Duku do krámu s lahůdkami a kořením; zdánlivě tak dávno, pět let po proudu v roce 1105. Dueña se opírala o hradební zeď a sama pro sebe se hihňala. Oči měla zavřené.

Opodál byla asi tak dvanáctiletá dívka, která nemohla být nikým jiným, než Pulcheriíiným mladším já. Podoba byla nezaměnitelná. Její tvary se ještě nezbavily nedozrálých dětských rysů a její ňadra byly jen drobné bouličky pod tunikou, ale stavební kameny Pulcheriiny krásy tam byly.

Vedle dívky stál Konrád Sauerabend oblečený do byzantského oděvu prozrazujícího příslušníka nižší střední vrstvy. Cukroval jí do ouška. Před očima jí pohupoval cetkou z jedenadvacátého století, setrvačnickovým přívěskem nebo něčím podobným. Druhou ruku měl pod tunikou a viditelně tápal v blízkosti jejích stehů. Pulcherie se mračila, ale nepokusila se o nejmenší pohyb, kterým by ruku ze svého klína setřásla. Vypadalo to, že si je tak trochu nejistá tím, o co Sauerabendovi jde, ale zároveň natolik podlehla kouzlu hračky, že bloudící prsty ani nevnímá.

„Žije v Konstantinopoli už skoro rok,“ řekl Metaxas. „Často zajíždí do roku 2059 a vozí s sebou věci, které se dají prodat. Semke zdi chodí každý den, dívat se na polední procházku té dívky s její vychovatelkou. To děvče je Pulcherie Botaneiata, palác rodiny Botaneiátů je támhle. Sauerabend přišel asi před půl hodinou a spatřil je tu. Vychovatelky se zbavil lítákem, ta má od té chvíle náladičku. Potom si sedl k dívce a začal ji oblbovat. Opravdu to s děvčátky umí

skvěle.“

„Je to jeho hobby,“ řekl jsem.

„Sleduj, co se bude dít dál,“ řekl Metaxas.

Sauerabend a dívka vstali a vydali se směrem k bráně v hradební zdi. Vklouzli jsme zpátky do stínu, aby nás nezahledl. Většina našich paradoxových dvojníků zmizela, jak se přesunuli po časové ose, aby mohli zaznamenat další průběh událostí. My jsme se dívali, jak tlustý chlap a roztomilá dívka vyšli branou ven z městských hradeb.

Pustil jsem se za nimi.

„Počkej,“ zarazil mě Sam. „Vidíš, kdo přichází teď? To je Andronikos, Pulcheriin starší bratr.“

Blížil se k nám snad osmnáctiletý mladík. Zastavil se a nevěřícně vyřeštil oči na chichotající se dueňu. Viděli jsme, jak k ní přiskočil, zatřásl s ní a škubnutím ji postavil na nohy. Žena se znovu bezvládně svezla k zemi.

„Kde je Pulcherie?“ vykřikl. „Kde je?“ Dueň se rozesmála.

Mladý Botaneiates v zoufalství probíhal opuštěné, sluncem rozžhavené ulice a volal sestru. Potom vyběhl branou ven.

„Za ním,“ řekl Metaxas. Když jsme se ocitli za branou, zjistil jsem, že je nás tam několik skupinek. Andronikos Botaneiates pobíhal sem a tam. Zaslechl jsem dívčí smích jako by vycházející ze zdi samotné. Zaslechl ho i Andronikos. Ve zdi byla při zemi trhlina, mělký jeskyňovitý otvor, snad pět metrů hluboký. Rozběhl se k němu. Rozběhli jsme se i my, protlačující se davem tvořeným výhradně našimi dvojníky. Muselo nás tam být aspoň patnáct – každý pětkrát.

Andronikos se protáhl trhlinou a strašlivě zavyl. O chvíli později jsem nahlédl dovnitř.

Stála tam Pulcherie, nahá, s tunikou na zemi kolem kotníků, v klasické póze cudnosti: jednu ruku napřaženou přes pučící ňadra a druhou, rozevřenou, skrývajíc klín. Vedle ní stal Sauerabend s rozhaleným oděvem. Svůj nástroj už měl venku, připravený k činu. Myslím, že když došlo k vyrušení, začal si již Pulcherii stavět do té správné polohy.

„Zneuctění!“ zařval Andronikos. „Hanba! Svedení panenské dívky. Dovolávám se svědectví vás všech! Jen se na to podívejte, na tu zrůdnost, na ten zločin!“

Jednou rukou popadl Sauerabenda, druhou Pulcherii a vyvlekl ji ven.

„Jste svědci,“ hřmal. Ztratili jsme se dřív, než nás Sauerabend mohl poznat, i když si myslím, že na to, aby si nás všiml, byl příliš vyděšený. Soucit budící Pulcherie, snažící se skrýt celá najednou, se schoulila do klubička u bratrových nohou. On ji však trhnutím zvedl a vystavil pohledům, křiče: „Jen si tu kurvičku prohlédněte! Podívejte se na ni! Podívejte se, jen se podívejte!“

A vskutku se přišel podívat nemalý dav.

Uchýlili jsme se stranou. Chtělo se mi zvracet. Z toho, jak ten hnusný ochmatávač dětí, ten Humbert burzovních makléřů, vytáhl na Pulcherii tu svou nateklou věc a zatáhl ji do tohoto skandálu.

Andronikos teď vytasil meč a snažil se zabít buď Sauerabenda, Pulcherii, nebo oba. Přihlížející mu v tom však zabránili; srazili ho k zemi a odebrali mu zbraň. Pulcherii, prožívající šílený úlek z toho, jaké množství lidí spatřilo její nahotu, se podařilo zmocnit se něčí dýky a pokusila se spáchat sebevraždu. Včas jí v tom bylo zabráněno. Konečně přes ni nějaký starší muž přehodil svůj plášť. Byl to geniální zmatek.

„Na další průběh událostí jsme se podívali, ještě než jsi přišel,“ řekl mi Metaxas klidně. „Pak jsme se vrátili a počkali na tebe. Stalo se asi toto: Děvče bylo zasnoubeno s Leónem Dukem, ale ten si ji poté, co ji půl Byzance vidělo takhle nahou, samozřejmě nemohl vzít. Navíc, přestože Sauerabend ve skutečnosti neměl čas jí to udělat, byla považována za poskvrněnou. Sňatek byl odvolán. Rodina, která ji obvinila, že se nechala Sauerabendem okouzlit a svlékla si šaty, ji vydědila. Sauerabend mezitím dostal na vybranou: buď sňatek s dívkou, kterou připravil o čest, nebo obvyklý trest.“

„A tím bylo co?“

„Kastrace,“ řekl Metaxas. „A tak si ji Sauerabend jako Hérakles Fótis vzal a změnil běh dějin přinejmenším do té míry, že tě připravil o tvou rodovou linii. A to teď napravíme.“

„Já ne,“ řekl Jud B. „Viděl jsem toho už tolik, že víc nesnesu. Vracím se do roku 1204. Mám tam být o půl čtvrté ráno a říct tady tomu, aby jel sem a podíval se, jak to bylo.“

„Ale –“ pokusil jsem se namítnout.

„Na vypočítávání paradoxů se teď vykašli,“ řekl Sam. „Čeká nás práce.“

„Přijď mě vystřídat ve tři čtvrtě na čtyři,“ řekl Jud B a zmizel.

Metaxas, Sam a já jsme si seřídili časovače. „Jedeme přesně hodinu proti proudu,“ řekl Metaxas. „Ukončit tuhle komedii.“ Skočili jsme.

60. kapitola

A s velkou precizností a nemalou úlevou jsme tu komedii opravdu skončili.

Odehrálo se to takto:

Přenesli jsme se do pravého poledne toho horkého letního dne roku 1100 a zaujali pozice podél konstantinopolských hradeb. Čekali jsme a ze všech sil jsme se snažili ignorovat naše další exempláře, které se na svých výzvědných výpravách míhaly naší časovou úrovní.

Do zorného pole vešla hezká dívka a ostražitá dueň. Srdce mi hořelo láskou k mladičké Pulcherii a hořel jsem i na jiných místech, touhou po Pulcherii budoucí, té, kterou jsem znal.

Hezká dívka a nic netušící dueň, držící se těsně při sobě, prošly kolem nás.

Vynořil se Konrád Sauerabend alias Hérakles Fótis. Rozladěné zvuky v orchestru. Kroucení knířů, syčení. Pozorně sledoval děvče a ženu. Poplácal se po vydutém břichu. Vytáhl malý tuponosý liták a zkontroloval zobáček. S nadšeným chtivým pošilháváním se blížil, chystaje se vbodnout liták dueňe do ruky, postarat se jí o hodinu rozjařené náladíčky a získat nerušený přístup k dívce.

Metaxas pokynul Samovi. Sam pokynul mě.

Ze stran jsme se blížili k Sauerabendovi.

„Ted’“, řekl Metaxas a šli jsme na to.

Obrovský černý Sam se vrhl vpřed a pravým předloktím sevřel Sauerabendův krk.

Metaxas ho popadl za levé zápěstí a zkroutil mu celou ruku dozadu, daleko od ovládacích prvků časovače, kterým by se mohl z našeho sevření vymanit. Ve stejném okamžiku jsem ho chytil za pravou ruku, škulb s ní nahoru a zpátky a přinutil ho pustit líták. Celá operace netrvala déle než zlomek sekundy a jejím výsledkem bylo Sauerabendovo dokonalé znehybnění. Důeňa zatím při pohledu na nerovný boj moudře prchla i s Pulcherií.

Sam sáhl Sauerabendovi pod oděv a odebral mu upravený časovač.

Potom jsme sevření povolili. Sauerabend, který se mylně domníval, že byl přepaden lupiči, spatřil mě a vychrochtal ze sebe pár jednoslabičných slov.

„Myslel sis, že jsi mazanej, co?“ řekl jsem. Zachrochtal pár dalších.

„Přesteloval sis časovač, frnkls pryč a myslel sis, že se uděláš pro sebe jako pašerák. Co? Nevěřils, že tě chytíme?“

Neřekl jsem mu o týdnech tvrdé dřiny, kterou nás to stálo. Neřekl jsem mu o časových přechínech, kterých jsme se my sami dopustili, abychom ho našli – o paradoxech, kterými jsme nechali nastláno po i proti proudu, o zbytečných zdvojeních nás samých. Neřekl jsem mu, že jsme právě usekli šest let jeho života v roli byzantského krčmáře a udělali z nich jakýsi kapesní vesmír, který, pokud šlo o něho, vlastně nikdy neexistoval. Neřekl jsem mu ani o řetězu událostí, které z něj v tom odseknutém vesmíru udělaly manžela Pulcherie Botaneiaty a mě připravily o mě řádné předky. To vše ted’ bylo odčiněno. Žádný krčmář jménem Hérakles Fótis nebude v letech 1100-1105 prodávat jídlo a pití Byzantincům. Metaxas vyndal neupravený náhradní časovač, který pro tento účel přivezl.

„Přípňte si to“, řekl. Sauerabend neochotně poslechl.

„Vracíme se do roku 1204“, řekl jsem mu, „víceméně do chvíle, ze které jste se vzdálil. Potom dokončíme zájezd a vrátíme se po proudu do roku 2059. Bůh vás chraň, Sauerabende, jestli mi vyvedete ještě nějaký průser. Protože jsem milosrdný člověk, váš časový zločin neohlásím, přestože nedovolené skákání, jak jste je provozoval, trestné zcela určitě je. Ale jestli od tohoto okamžiku do chvíle, kdy se vás zbavím, provedete něco, co mě jen trochu naštvě, postarám se o to, abyste si to vypil. Je to jasné?“

Smutně přikývl.

Samovi a Metaxovi jsem řekl: „Ted’ už to zvládnou. Díky za všechno. Snad ani nedovedu říct –“

„Nezkoušej to“, řekl mi Metaxas a oba skočili po proudu. Nařídil jsem Sauerabendův nový časovač a svůj vlastní a přešel po své ladičce. „Jedeme“, řekl jsem a přesunuli jsme se do roku 1204.

61. kapitola

Ve tři čtvrtě na čtyři té až příliš důvěrně známé noci v roce 1204 jsem ještě jednou vystoupil po schodech hostince, tentokrát se Sauerabendem. Jud B nervózně přešlapoval přímo ve dveřích. Při pohledu na mého zajatce se rozzářil. Sauerabenda moje dvojitá přítomnost zřejmě vyvedla z míry, ale neodvážil se cokoli říct.

„Běžte dovnitř“, nařídil jsem mu. „A s tím svým posraným časovačem už nic nezkoušejte, nebo bude zle.“ Sauerabend zašel dovnitř.

„Tak, zlý sen skončil“, řekl jsem Judovi B. „Sebrali jsme ho, vzali mu časovač, pohrozili mu předpisem číslo jedna a máme ho tady. Celá operace trvala přesně čtyři hodiny, jestli se nemýlím.“

„Plus bůhví kolik týdnů lítání nahoru a dolů po proudu.“

„Na tom ted’ nezáleží. Dostali jsme ho zpátky. Začínáme znovu od nuly.“

„A je nás ted’ o jednoho víc“, poukázal Jud B. „Dohodneme se nějak na tom střídání?“

„Určitě. Jeden z nás zůstane tady u těch šašků a bude s nimi pokračovat do roku 1453, jak je to v programu, a zpátky do jednadvacátého století. Ten druhý pojede k Metaxovi. Chceš si hodit mincí?“

„Proč ne?“ Vytáhl z měšce byzantius z doby Alexia I. a nechal mě, abych se přesvědčil, že je všechno fěr. Byl v pořádku. Na lici stojící postava Alexia, na rubu vyobrazení Ježíše Krista na trůnu. Domluvili jsme se, že Alexius je panna a Kristus orel. Potom jsme vyhodili minci do vzduchu, rychle po ní chňapli a připlácli ji na hřbet druhé ruky. Z vjemu vydutého okraje mince na kůži jsem poznal, že padla panna.

„Orel“, prohlásil druhý Jud.

„Hodně štěstí, kámo“, ukázal jsem mu minci. Ušklíbl se a vzal si ji ode mně zpátky.

„Se zájezdem mi zbývají ještě tři, čtyři dny, že? Potom dva týdny volna, které nesmím strávit v roce 1105. To znamená, že mě můžeš čekat u Metaxe tak za sedmáct nebo osmáct dní.“

„Tak nějak“, přisvědčil jsem.

„Což je dost času, aby ses pořádně vyřádl s Pulcherií.“

„Přirozeně.“

„Dej jí jednu za mě“, řekl a zašel do pokoje.

Dole pod schody jsem se opřel o sloup a strávil půl hodiny probíráním svých odchodů a návratů do této vzrušené noci, abych měl jistotu, že okamžik, ve kterém se ocitnu v roce 1105, nebude diskontinuítní. Jestli jsem ted’ o něco stál nejmiň, tak to bylo přepočítat se a objevit se tam ve chvíli, která bude celé té radosti se Sauerabendem předcházet, takže Metaxas nebude mít o ničem ani páru.

Všechno jsem propočítal. Skočil jsem.

Znovu jsem absolovoval cestu do té překrásné vily. Vyšlo to. Metaxas mě radostně objal.

„Časový tok je opět nedotčený“, řekl. „Jsem zpátky z roku 1100 jen pár hodin, ale už jsem se o tom stačil přesvědčit.“

Manželka Leóna Duka se jmenuje Pulcherie. Krčmu, která patřila Sauereabendovi, má jakýsi Angelus. Nikdo si tady nic nepamatuje. Jsi v bezpečí.“

„Nemám slov, jak ti –“

„Vynech to, prosím tě.“

„Dobrá. Kde je Sam?“

„Po proudu. Musel zpátky do práce. A mě čeká totéž. Dovolená mi skončila a v půlce prosince 2059 na mě čeká další výprava. Takže budu pryč asi dva týdny. Vráťím se –“ na chvíli se zamyslel – „18. října 1105. Co ty?“

„Já tu zůstanu do dvaadvacátého,“ řekl jsem. „Potom skončí mému alter egu jeho pozájezdové volno a přijde mě sem vystřídat. Já zatím odjedu po proudu převzít další zájezd.“

„Takhle to chcete dělat? Střídat se?“

„Je to jediný způsob.“

„Asi máš pravdu,“ řekl Metaxas. Ale neměl jsem.

62. kapitola

Metaxas se vydal na cestu a já do koupele. Potom, poprvé za dobu, která mi připadala dlouhá jako několik geologických období, opravdu odpočatý, jsem se zamyslel nad svou nejbližší budoucností.

Nejdřív si zdřímnu. Potom se najím. A pak vyrazím do města navštívit Pulcherii, která bude zpátky na svém místě v rodině Duků a o té podivné proměně, kterou na jistou dobu její osud podstoupil, nebude mít ani ponětí.

Pomilujeme se spolu, já se vrátím do vily a ráno pojedu do města znovu. A potom...

Potom jsem se sprádáním dalších plánů musel skončit, protože z ničeho nic se zjevil Sam a všechno to zbořil.

Měl na sobě byzantský plášť, ale byla to jen narychlo spíchnutá kamufláž, protože pod ním jsem zahlédl běžné moderní šaty. Vypadal rozčileně a zdálo se, že má nespěch. „Co tu sakra děláš?“ spustil jsem.

„Laskavost pro tebe,“ řekl.

„Cože?“

„Řekl jsem, že jsem tu proto, abych ti prokázal laskavost. A nezdržím se dlouho, protože nechci, aby šla Časová patrola i po mně.“

„Po mně jde Časová patrola?“

„To si piš! Vsaď se o svou bílou prdel!“ zařval. „Seber si svejch pět švestek a rychle odtud zmiz. Musíš se někde schovat, snad tři, čtyři tisíce let zpátky, prostě někde. A hod’ sebou!“

Začal sbírat těch pár zbloudilých kousků mého majetku rozptýlených po místnosti. Zarazil jsem ho a řekl: „Můžeš mi říct, co se děje? Posad’ se a přestaň se chovat jako šílenec. Vpadneš sem rychlostí milión kilometrů za hodinu a –“

„Tak dobrá,“ řekl. „Dobrá. Všechno ti to dopodrobna vyučím a jestli mě zavrou taky, budiž. I já mám hřích. Zasloužím si kriminál. A –“

„Same...“

„Dobrá,“ řekl znovu. Na chvíli zavřel oči. „Moje přítomnostní báze je 25. prosinec 2059,“ pravil dutě. „Veselé vánoce.“

Před několika dny mojí časové roviny se tvé druhé já vrátilo s tvým posledním zájezdem z Byzance. Včetně Sauereabenda a všech ostatních. Víš, co se tomu druhému stalo v okamžiku, kdy se ocitl v roce 2059?“

„Patrola ho zavřela.“

„Huť.“

„Co může být horšího?“

„Zmizel, Jude. Stala se z něj osoba mimo čas. Nikdy neexistoval.“

Musel jsem se rozesmát. „A jak si ten hajzlík foukal! Říkal jsem mu, že ten pravý jsem já a on je jen nějaké zjevení, ale on mě neposlouchal. No nic, nedá se říct, že by mě to nějak mrzelo –“

„Ne, Jude,“ přerušil mě Sam smutně. „Byl nachlup stejně pravý, jako jsi ty, dokud byl tady proti proudu. A ty jsi teď stejně neskutečný, jako je on.“

„Tomu nerozumím.“

„Jsi osoba mimo čas, Jude, stejně jako on. Se zpětnou platností jsi přestal existovat. Mrzí mě to, ale nikdy jsi nebyl. Je to stejně naše chyba jako tvoje. Bylo to všechno tak narychlo, že nám jeden drobný detail utekl.“

Tvářil se sklíčeně. Ale jak jinak se má člověk tvářit, když přijede někomu sdělit, že je nejenom mrtvý, ale vlastně se ani nikdy nenarodil.

„Co se stalo, Same? Jaký detail?“

„To je tak, Jude. Víš, že když jsme Sauereabendovi sebrali ten upravovaný časovač, dali jsme mu jiný. Metaxas si schovává pár propašovaných kousků – ten darebák má snad všechno.“

„No a?“

„Jeho sériové číslo bylo přirozeně jiné, než to, které měl na svém časovači Sauereabend na začátku zájezdu. Za normálních okolností si takových věcí nikdo nevšímá, ale prostě se stalo, že kontrolor byl šťoural a sériová čísla si ověřil. Zjistil, že došlo k výměně a přivolal Patrolu.“

„Uf,“ hlesl jsem tiše.

„Vyslyšali Sauereabenda, ale ten samozřejmě zatloukal, ani tak ne aby chránil tebe, jako spíš sebe. A protože jim záměnu nedokázal nijak vysvětlit, dostala Patrola povolení k proklepnutí celého zájezdu, kterého se právě zúčastnil.“

„Uf – uf.“

„Zaznamenali ho ze všech úhlů. Viděli, jak opouští skupinu, viděli, jak v době tvé nepřítomnosti Sauereabend mizí, viděli, jak jsme ho ty, já a Metaxas chytili a dopravili ho zpátky do té noci v roce 1204.“

„Takže jsme všichni tři v průšvihů?“

Sam zavrtěl hlavou. „Metaxas má styky. A já taky. Šli jsme na to přes city, jako že jsme se jen snažili pomoci kamarádovi v maléru. Museli jsme nasadit všechny známosti, které jsme měli. Ale pro tebe jsme nemohli udělat nic, Jude. Patrola ti jde po krku. Omrkli si ten netradiční postup, kterým jsme se zdvojili a začalo jim docházet, že máš na svědomí nejenom nedbalost, když sis nechal pláchnout Sauerabenda, ale i různé paradoxy vyvolané tvými nezákonnými pokusy o nápravu situace. Obvinění proti tobě vznesená byla natolik závažná, že jsme nebyli schopni zahrát to do autu. Zkoušeli jsme to, věř mi, člověče, že jsme to zkoušeli. Pak proti tobě Patrola podnikla opatření.“

„Jaká?“ zeptal jsem se hlasem umrlce.

„V ten večer v roce 1204 tě stáhli ze zájezdu, dvě hodiny před tvým původním skokem na schůzku s Pulcherií. Nahradil tě jiný průvodce. Tebe vytrhli z toku času, dopravili do roku 2059 a postavili před soud pro hromadný časový zločin.“

„Takže –“

„Takže,“ sypal ze sebe dál, „jsi nikdy neodjel do roku 1105 navštívit Pulcherii. Celý ten tvůj román s Pulcherií je mimo skutečnost. Kdybys za ní teď šel, zjistil bys, že si na noc strávenou s tebou vůbec nepamatuje. Dál: protože jsi neodjel do roku 1105, nemohl ses samozřejmě vrátit do roku 1204 a zjistit, že Sauerabend chybí. Když na to přijde, Sauerabenda jsi ve výpravě vůbec neměl. A tak jsi ani nemusel udělat ten šestapadesátisekundový skok, který vedl ke zdvojení. Ani ty, ani Jud B jste nikdy nebyli, protože vaše existence začíná v pozdějším okamžiku, než je tvoje návštěva u Pulcherie. A tu návštěvu jsi nikdy nevykonal, protože tě z časového toku vytáhli dřív, než jsi měl šanci se na ni vydat. Ty a Jud B jste a vždycky jste byli osoby mimo čas. Dokud zůstáváš proti proudu, chrání tě paradox přechodové nespojitosti; Jud B přestal být chráněn ve chvíli, kdy se vrátil do současnosti, a nenávratně zmizel. Chápeš to?“

Chvil jsem se po celém těle. „Same, co je s tím druhým Judem, s tím – tím – tím pravým Judem? S tím, kterého chytli a mají ho tam v roce 2059?“

„Je ve vazbě, obviněný z časových zločinů, a čeká na soud.“

„A co já?“

„Jestli na tebe Patrola přijde, dopraví tě do současnosti a tím pádem budeš automaticky vymazán. Jestli zůstaneš v Byzanci, dřív nebo později tě najdou a to bude tvůj konec. Když jsem na tohle všechno přišel, vystřelil jsem se, abych tě varoval. Uteč do prehistorie. Schovej se v nějaké době před založením Byzance – řekl bych tak před rokem 700 před naším letopočtem. To ti může vyjít. Dovedeme ti knihy, nástroje, všechno, co budeš potřebovat. Nějací lidé tam budou, možná kočovníci – aspoň nějaká společnost. Budeš pro ně Bůh. Budou se ti klanět a každý den ti přivedou ženskou. Je to tvá jediná naděje, Jude.“

„Já nechci být prehistorický bůh. Chci mít možnost vrátit se po proudu, chci vidět Pulcherii! A –“

„Obojí je neproveditelné,“ řekl Sam a jeho slova dopadla jako ostří gilotiny. „Neexistuješ. Jestli se někdy pokusíš sjet po proudu, bude to sebevražda. A jestli se přiblížíš k Pulcherii, chytne tě Patrola a dopraví tě po proudu. Úkryt nebo smrt Jude. Úkryt nebo smrt.“

„Ale já jsem skutečně, Same! Já přece existuju!“

„Existuje jenom ten Jud Elliott, který je právě teď ve vazbě v roce 2059. Jsi zbytkový jev, produkt paradoxu, nic víc. Mám tě rád úplně stejně, chlapče, a proto taky riskuju svou černou prdel, abych ti pomohl, ale skutečně nejsi. Věř mně. Věř mně. Jsi svůj duch. Sbal se a vypadni!“

63. kapitola

Jsem tu už tři a půl měsíce. Podle kalendáře, který si vedu, je 15. března 3060 p. p. Žiju v podstatě tisíc let před Kristem. Život to není špatný. Lidé, snad pozůstali po dávné říši Chetiti, se živí zemědělstvím. Řekové se sem dostanou nejdříve tak za tři století. Začínám se učit jazyk; je indoevropský a jde mi to rychle. Jak předpověděl Sam, je ze mě bůh. Když jsem se tady vynořil, chtěli mě nejdříve zabít, ale předvedl jsem jim pár triků s časovačem a zmizel jim přímo před očima, takže teď už si netroufají mě napadnout. Snažím se být dobrým bohem. Zrovna se pokouším přivolat jaro. Sešel jsem na břeh toho, čemu se jednou bude říkat Bospor, a pronesl dlouhatánskou modlitbu – v angličtině za dobré počasí.

Místním obyvatelům se to hrozně líbilo.

Dají mi každou ženu, které se mi zachce. Na první noc jsem dostal dceru náčelníka a od té doby se u mě vystřídala už skoro celá do vdavek dorostlá část populace vesnice. Mám dojem, že by mě s nějakou rádi oženili, ale já chci napřed dokončit průzkum. Ženy tu zrovna dvakrát nevoni, ale některé jsou ohromně vášnivé.

Jsem strašlivě osamělý.

Sam tu za mnou byl třikrát, Metaxas dvakrát. Ostatní nejedí. Nemám jim to za zlé, riziko je příliš vysoké. Moji dva přátelé mi přivezli lítáky, knížky, laser, velkou krabici hudebních kostek a spoustu dalších věcí, které jednou pěkně zavaří bednu nějakému archeologovi.

„Přivez mi Pulcherii, jen na návštěvu,“ řekl jsem Samovi.

„Nemůžu,“ odvětil. A měl pravdu. Musel by to být únos a odrazy, které by mohly vzniknout, by vedly jen k tomu, že Sam by měl nepříjemnosti a mě by vymazali.

Po Pulcherii se mi zuřivě stýská. Jak víte, strávil jsem s ní jenom jednu noc, ale mám pocit, jako bych ji znal mnohem víc. Jak rád bych teď byl, kdybych si ji byl vzal i tenkrát v krčmě, když byla Pulcherie Fóta.

Má lásko. Má hříšná mnohokrápraprababičko. Už nikdy víc tě nemám spatřit! Už nikdy se nemám dotknout tvé hladké pleti – ne, nebudu se mučit. Zkusím na tebe zapomenout. Tak!

Když se právě nevěnuju božským povinnostem, utěšuju se tím, že diktuju své paměti. Všechno je zaznamenáno, se všemi podrobnostmi, kterými jsem se vmanévroval do téhle šílené bryndy. Varovný příběh: ze slibného mladého muže

k nefalšované osobě mimo čas ve dvaadesáti krátkých kapitolách. Občas budu pokračovat i ve psaní. O tom, jaké to je být chetitským bohem. Uvidíme, zítra máme jarní slavnost plodnosti, takže do božího příbytku přijdou nejkrásnější dívky z vesnice, a tak...

Pulcherie! Proč jsem zde, tak daleko od tebe, Pulcherie? Mám tu tolik času na tebe myslet.

Mám také až příliš mnoho času na nepříjemné myšlenky týkající se mého konečného osudu. Pochybuju, že mě tady Patrola najde. Ale je tu i jiná možnost.

Patrola ví, že se skrývám někde proti proudu, chráněný nespojitostí.

Chce mě vyčenichat a zrušit, protože jsem špinavý výplod paradoxu.

A je v její moci to udělat. Předpokládejme, že Juda Elliotta zpětně vyhodí od Časové služby ještě dřív, než se vydá na ten nešťastný poslední zájezd. Jestliže se tenkrát Jud Elliott vůbec nedostal do Byzance, pravděpodobnost mé existence se blíží nule a nejsem nadále chráněn paradoxem přechodové nespojitosti. Převládá zákon menších paradoxů. Pšouk – a bude po mně.

Vím, proč to se mnou ještě neudělali. Proto, že ten druhý Jud – Bůh mu žehnej – stojí tam po proudu před soudem za časový zločin a oni ho nemůžou zpětně vycucnout dřív, než ho uznají vinným. Proces musí být uzavřen. Bude-li shledán vinným, tuším, že něco takového provedou. Avšak soudní jednání jsou dlouhá. Jud se nedá. Sam mu řekl, že jsem tady a potřebuju ochranu. Může to trvat měsíce, roky, kdo ví? On má svou přítomnostní bázi a já taky svou. Oba se den za dnem posunujeme do budoucnosti a já jsem zatím tady. Opuštěný. Se srdcem bolavým.

Snící o navždy ztracené Pulcherii.

Možná proti mně nikdy nic nepodniknou. A možná to se mnou skončí zítra.

Kdo ví? Jsou chvíle, kdy je mi to jedno. Aspoň jedna věc mě uklidňuje. Bude to ten nejméně bolestivý způsob smrti.

Dokonce ani záchvěv bolesti. Zmizím prostě tam, kam se ztrácí sfouknutý plamen svíčky. Může k tomu dojít kdykoliv.

Do té doby budu prožívat hodinu za hodinou, hrát si na boha, poslouchat Bacha, dopřávat si lýtáky, diktovat své paměti a čekat konec. Vždyť by to klidně mohlo přijít uprostřed věty a já bych

SCI-FI ~ THRILLER ~ FANTASY SVAZEK 1

ROBERT SILVERBERG
PROTI PROUDU ČASU

Z anglického originálu „Up the line“

vydaného nakladatelstvím
Victor Gollancz Ltd.,
14 Henrietta Street, London WC2E8QJ

v roce 1987 přeložil Petr Kotrle
Vydalo nakladatelství Návrat jako svou
41. publikaci v roce 1992
Odpovědný redaktor – Radomír Suchánek
Vytisklo SPEKTRUM Brno, Vídeňská 113
Tematická skupina 13
Cena doporučená nakladatelem 55,- Kčs
ISBN 80 – 85432 – 40 – 4
Z připravovaných svazků

Vilma Kadlečková
MEČE LORGAN

Úspěšný román české autorky, který získal cenu Karla Čapka v kategorii sci-fi román za rok 1992.
Jedná se o další příběh ze světa argia-luů, příběh, který nás zavede na planetu, která byla pravlastí argenitů.
Kniha vyjde vázaní, šitá, s laminovanou obálkou. Rozsah asi 140 stran.
Cena cca 40,- Kčs.
Objednávky můžete posílat na adresu nakladatelství: Nakladstelsví NÁVRAT, P.O. BOX 73; 625 00 Brno

Z připravovaných svazků

Robert A. Heinlein
SIROTCI OBLOHY

Napínavý SF román proslulého amerického autora. Příběh z paluby havarované mnohagenerační kosmické lodi, jejíž

zmutovaná posádka ztratila povědomí o cíli a účelu své cesty.

Kniha vyjde vázaná, šitá, s laminovanou obálkou.

S vynikajícím příkladem a předmluvou Jindřicha Směkala, v rozsahu asi 140 stran, bude stát kolem 40,- Kčs.

Objednávky můžete posílat na adresu nakladatelství: Nakladatelství NÁVRAT, P.O. BOX 73; 625 00 Brno

(Kde sú tie časy, keď knihy boli tak lacné .)